

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ενέργεια 2.3.2: «Ανάπτυξη των Τ.Ε.Ε. και Σ.Ε.Κ.»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ:

Σταμάτης Αλαχιώτης

Καθηγητής Γενετικής Πανεπιστημίου Πατρών

Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο:

«Βιβλία Τ.Ε.Ε.»

– Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου:

Γεώργιος Βούτσινος

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

– Υπεύθυνος του Μηχανολογικού Τομέα

Δαφέρμος Ολύμπιος

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΚΩΝ. ΚΡΕΣΠΗΣ

ΒΑΣ. ΠΙΣΠΙΝΗΣ

ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

2ος Κύκλος

Ειδικότητα: *Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτου*

ΤΟΜΕΑΣ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

- Κρέσπης Κωνσταντίνος, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Πισπινής Βασίλης, Τεχνολόγος Μηχανολόγος, Καθηγητής Β/μιας Εκπ/σης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

- Καρβέλης Ιωάννης, Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος-Μηχανικός, Πάρεδρος με θητεία στο Π.Ι.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΙΣΗΣ

- Χατζηευστρατίου Ιγνάτιος, Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος-Μηχανικός, Πάρεδρος του Π.Ι.
- Κασιμίδης Βασίλειος, Μηχανολόγος-Μηχανικός
- Διαμαντής Γεώργιος, Τεχνολόγος Οχημάτων

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

- Γεωργίου Δήμητρα, Φιλόλογος

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Λέτζης Φίλιππος

ATELIER

- COSMOSWARE

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Υπεύθυνος του Μηχανολογικού Τομέα
Δαφέρμος Ολύμπιος
Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο αυτό γράφτηκε στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που συντελείται στην Τεχνική και Επαγγελματική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Φορέας υλοποίησης όλης της προσπάθειας είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, τα στελέχη του οποίου επωμίστηκαν όλη αυτή την ευθύνη. Θα θέλαμε να τους ευχαριστήσουμε δημόσια, κατά πρώτο λόγο γιατί μας εμπιστεύθηκαν και μας ανέθεσαν τη συγγραφή του και κατά δεύτερο γιατί ήταν πολύτιμοι αρωγοί της προσπάθειάς μας.

Σημαντική βοήθεια είχαμε και από τα μέλη της Ομάδας Κρίσης του βιβλίου, που με τις εύστοχες παρατηρήσεις τους μας βοήθησαν να το βελτιώσουμε σε ορισμένα σημεία του. Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειές μας για την υπομονή και ανοχή που έδειξαν όλο αυτό το διάστημα που αφοσιωθήκαμε στη συγγραφή του.

Το βιβλίο έχει τίτλο **“Στοιχεία Επαγγελματικής Δραστηριότητας”** και αντιστοιχεί στο μάθημα με τον ίδιο τίτλο του Β΄ Κύκλου Σπουδών στην Ειδικότητα “Μηχανών και Συστημάτων Αυτοκινήτου” του Μηχανολογικού Τομέα. Απευθύνεται στους μαθητές μας που σε λίγο χρόνο θα βρεθούν στην αγορά εργασίας με τυπικό προσόν ένα Πτυχίο Επιπέδου 3. Αυτό σημαίνει ότι, αργότερα και ανάλογα με την πρόοδο που θα έχουν πετύχει, είναι δυνατό να κληθούν να ηγηθούν μιας ομάδας εργασίας στο συνεργείο επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων. Σύμφωνα με το νόμο, έχουν ακόμη το δικαίωμα να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά ιδρύοντας και λειτουργώντας συνεργεία. Σε κάθε περίπτωση το ζητούμενο είναι η ομαλή ένταξη στο εργασιακό περιβάλλον που δεν είναι καθόλου εύκολη, εάν δεν υπάρχει επαγγελματική συνείδηση, είτε του εργαζόμενου είτε του εργοδότη. Είναι γεγονός ότι το διάστημα που απαιτείται από έναν επαγγελμα-

τία για να ενταχθεί σε ένα εργασιακό περιβάλλον ποικίλλει ανάλογα με τις εμπειρίες και γνώσεις που έχει ήδη αποκτήσει πριν από την ένταξη. Πιστεύουμε ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στο βιβλίο αυτό θα τους βοηθήσουν ακόμη περισσότερο, εάν αναλογιστούμε ότι πρόκειται για νεοεισερχόμενους στο χώρο δουλειάς και οι δυσκολίες μεγαλύτερες. Όλα όσα διαπραγματεύεται το βιβλίο θα τους βοηθήσουν να διαμορφώσουν μία σαφή εικόνα της αγοράς και το βασικό πλαίσιο κανόνων λειτουργίας της. Από αυτή την άποψη, το βιβλίο μπορεί να φανεί χρήσιμο και σε αυτούς που ασκούν ήδη το επάγγελμα και επιθυμούν να αποκτήσουν μία πιο σύγχρονη αντίληψη του χώρου.

Ένα βιβλίο είναι αδύνατο να συμπεριλάβει μία λεπτομερέστατη παράθεση πληροφοριών γύρω από τα θέματα που πραγματεύεται. Σκοπός του είναι να δώσει βασικές γνώσεις και κατευθυντήριες γραμμές. Ιδιαίτερα σε αυτό το βιβλίο το εύρος των θεμάτων είναι πολύ μεγάλο και γι' αυτό ο όγκος των πληροφοριών που μπορούν να παρατεθούν τεράστιος. Αναγκαστικά πρέπει να γίνει επιλογή των σημαντικότερων σημείων. Από τη στιγμή που παρεμβάλλεται το οποιοδήποτε κριτήριο αναπόφευκτα το εγχείρημα χαρακτηρίζεται από υποκειμενικότητα. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι το αποτέλεσμα που παρουσιάζουμε είναι ικανοποιητικό και δεν θα βρεθούν κραυγαλέες ακρότητες. Είναι, λοιπόν, πιθανό οι καθηγητές που θα διδάξουν το μάθημα να διαπιστώσουν την ανάγκη συμπλήρωσης ή διαλεύκανσης κάποιων σημείων του. Θα ήταν μεγάλη χαρά και τιμή, ταυτόχρονα, να έχουμε την κριτική άποψη των διδασκόντων, ώστε να επιφέρουμε τις αναγκαίες βελτιώσεις στην επόμενη έκδοση.

Θα διαπιστώσετε ότι στο τέλος κάθε ενότητας προτείνουμε ένα θέμα για συζήτηση στην τάξη. Αυτό γίνεται ενδεικτικά και μπορεί να εμπλουτιστεί και με άλλα που θα επιλέξει ο καθηγητής, ανάλογα με την τρέχουσα επικαιρότητα και το επίπεδο των μαθητών. Σκοπός της συζήτησης είναι να μάθουν οι μαθητές να συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία, καταθέτοντας τις προσωπικές απόψεις και εκτιμήσεις και, κυρίως, να μάθουν να ασκούν και να δέχονται κριτική γι' αυτές. Έτσι, θα αποκτήσουν τα εφόδια που απαιτούνται για να επικοινωνούν με ευκολία, αργότερα στο χώρο δουλειάς τους με τους συναδέλφους τους.

Επίσης, ενδεικτικά παραθέτουμε μία σειρά από ερωτήσεις και ασκήσεις. Σκοπός μας δεν είναι να υποκαταστήσουμε τον καθηγητή αλλά να υποβοηθήσουμε το έργο του, σε περίπτωση που αξιολογήσει ότι του είναι χρήσιμα. Μία ιδέα γι' αυτές θα ήταν να δίνονται συμπληρωματικά με τις α-

ντίστοιχες του καθηγητή, προκειμένου οι μαθητές να μπουν στη διαδικασία αυτοαξιολόγησής τους. Θεωρούμε τη διαδικασία αυτή ιδιαίτερα χρήσιμη και στην καθημερινή επαγγελματική δραστηριότητα γιατί οδηγεί στην αυτογνωσία και προσεγγίζει, από μία άποψη, τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση. Τέλος, οι περισσότερες από τις ασκήσεις που προτείνονται είναι ουσιαστικά εργασίες έρευνας και έχουν σχέση με την επαγγελματική δραστηριότητα. Σκοπός τους είναι να βάλουν το μαθητή στη λογική της έρευνας της αγοράς και στην κατανόηση του μηχανισμού λειτουργίας της. Έτσι θα αντιληφθεί τη δυνατότητα που έχει να αναζητά και τελικά να βρίσκει την πληροφορία που θεωρεί χρήσιμη.

Οι συγγραφείς

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

- 1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ
- 1.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
- 1.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
- 1.4 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
- 1.5 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
- 1.6 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Συνοπτικά

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να κατανοήσουμε βασικές έννοιες που αφορούν στην οικονομική δραστηριότητα μιας κοινωνίας. Θα μας απασχολήσει κυρίως η έννοια της επιχείρησης και της εταιρείας, όπως αυτές διαμορφώνονται με τις σύγχρονες αντιλήψεις. Θα περιγράψουμε τα χαρακτηριστικά τους και θα διακρίνουμε τα είδη τους με βάση διάφορα κριτήρια. Τέλος, θα ασχοληθούμε με τις διαδικασίες σύστασης των εταιρειών.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε:

- ✓ **Να ορίζουμε την έννοια της επιχείρησης**
- ✓ **Να διακρίνουμε τις επιχειρήσεις με διάφορα κριτήρια**
- ✓ **Να αναφέρουμε τις λειτουργίες της επιχείρησης**
- ✓ **Να αναφέρουμε το θεσμικό πλαίσιο και τις προϋποθέσεις για τη σύσταση εταιρειών.**

1.1 Η έννοια της οικονομικής μονάδας – επιχείρησης

Οικονομικά αγαθά

Μία κοινωνία χαρακτηρίζεται από το πλήθος, αλλά και από την ποιότητα των αγαθών που προσφέρει για την ικανοποίηση των αναγκών των μελών της. Η κάλυψη των αναγκών ενός ανθρώπου μπορεί να είναι βασικό στοιχείο επιβίωσης αλλά και ευπρεπούς διαβίωσής του. Λέγοντας **ανάγκη** εννοούμε το αίσθημα κάποιας έλλειψης που αναπτύσσεται σε έναν άνθρωπο και συνοδεύεται από μία επιθυμία ικανοποίησής της.

Τα μέσα που ικανοποιούν τις ανθρώπινες ανάγκες λέγονται **αγαθά**. Ένα αγαθό κατατάσσεται σε κατηγορίες ανάλογα με τα κριτήρια που θα διαλέξουμε για να το εξετάσουμε. Για παράδειγμα, το οξυγόνο της ατμόσφαιρας, η ζεστασιά και το φως του ήλιου είναι αγαθά **ελεύθερα**. Αυτό σημαίνει ότι ο καθένας μας μπορεί να τα αποκτήσει χωρίς κανένα πρόβλημα. Επίσης, ένα αγαθό μπορεί να είναι **υλικό**, όπως ένα ρούχο, ένα αυτοκίνητο, ή **άυλο**, όπως ένα τραγούδι, ένα κινηματογραφικό έργο.

Τα αγαθά που είναι αποτέλεσμα μιας παραγωγικής διαδικασίας ονομάζονται **οικονομικά αγαθά** ή **προϊόντα**. Τα αγαθά αυτά διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τα κριτήρια που εξετάζονται. Έτσι διακρίνουμε:

- Τα **διαρκή αγαθά**: είναι εκείνα που χρησιμοποιούνται πολλές φορές για τον ίδιο σκοπό, χωρίς να αλλάζει η φυσική τους υπόσταση. Για παράδειγμα, το σπίτι μας είναι ένα διαρκές αγαθό.
- Τα **αγαθά μιας χρήσης**: είναι εκείνα που χρησιμοποιούνται μόνο μία φορά για το σκοπό που φτιάχτηκαν. Σε αυτή την κατηγορία αγαθών καταχωρούνται τα τρόφιμα, τα καύσιμα, τα τσιγάρα.
- Τα **κεφαλαιουχικά** (ή **επενδυτικά**) **αγαθά**: είναι εκείνα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή άλλων αγαθών. Ο εξοπλισμός ενός εργοστασίου ανήκει σε αυτή την κατηγορία αγαθών.
- Τα **καταναλωτικά αγαθά**: είναι εκείνα που χρησιμοποιούνται άμεσα για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών, όπως η τηλεόραση, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, τα ρούχα, το σαπούνι κ.α.

αγαθό
μίας χρήσης

άυλο αγαθό

διαρκές αγαθό

καταναλωτικό
αγαθό

κεφαλαιουχικό
αγαθό

ΕΙΚΟΝΑ 1.1 Είδη αγαθών

Με τον τρόπο που ομαδοποιήσαμε τα αγαθά, φαίνεται εύκολα ότι ένα αγαθό μπορεί ταυτόχρονα να ανήκει σε περισσότερες από μία κατηγορίες. Για παράδειγμα, το μηχανάκι μας ως ιδιωτικό μεταφορικό μέσο είναι ένα διαρκές και ταυτόχρονα καταναλωτικό υλικό αγαθό. Αντίθετα, όταν ανήκει σε εταιρεία ταχυμεταφορών (courier) αυτό αποτελεί πάλι ένα διαρκές υλικό αγαθό, αλλά χαρακτηρίζεται ως κεφαλαιουχικό. Αυτό συμβαίνει, γιατί είναι ένας συντελεστής παραγωγής. Επίσης, το λάδι του κινητήρα είναι υλικό μίας χρήσης και, ταυτόχρονα, καταναλωτικό αγαθό.

Οικονομική μονάδα - Επιχείρηση

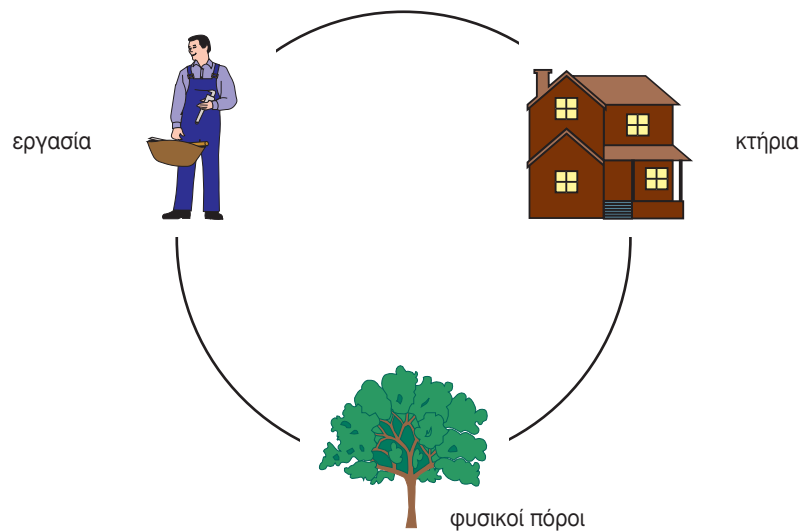
Για να γίνει δυνατή η παραγωγή των αγαθών είναι απαραίτητο να συγκεντρωθούν και να συνδυαστούν κατάλληλα κάποια μέσα που λέγονται **παραγωγικοί συντελεστές** ή πιο απλά **συντελεστές παραγωγής**. Οι συντελεστές παραγωγής είναι:

- Οι **φυσικοί πόροι**, που περιλαμβάνουν τη γεωγραφική θέση, τα στοιχεία της φύσης, την επιφάνεια της γης, το έδαφος και το υπέδαφος, με εκείνες τις ιδιότητές τους που επηρεάζουν την παραγωγή αγαθών. Το οικοπέδο πάνω στο οποίο κτίζεται ένα σπίτι ή ένα σχολείο είναι στοιχείο που ανήκει σε αυτό το είδος συντελε-

στή. Το ίδιο ισχύει και για το χωράφι ενός αγρότη.

- Η **εργασία** είναι η σωματική και πνευματική προσπάθεια που καταβάλλει ο άνθρωπος για την παραγωγή κάποιου προϊόντος ή υπηρεσίας. Σε ένα συνεργείο αυτοκινήτων στοιχεία που ανήκουν σε αυτόν τον συντελεστή είναι η εργασία που προσφέρουν ο μηχανοτεχνίτης, ο ηλεκτρολόγος, ο φανοποιός, ο αποθηκάριος, ο προϊστάμενος, ο υπεύθυνος του συνεργείου κ.α.
- Το **κεφάλαιο**, που περιλαμβάνει όλα τα μέσα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία άλλων προϊόντων, όπως τα κτήρια, ο εξοπλισμός και τα χρήματα.

Οικονομική μονάδα είναι ο κάθε φύσης συνδυασμός των συντελεστών παραγωγής, που γίνεται οργανωμένα και αποβλέπει στη δημιουργία αγαθών για την κάλυψη ανθρώπινων αναγκών.

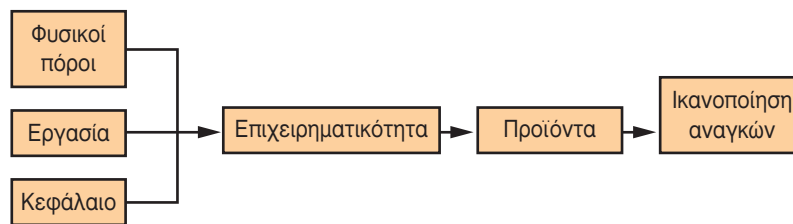

ΕΙΚΟΝΑ 1.2 Συντελεστές παραγωγής

Η **επιχείρηση** είναι μία οικονομική μονάδα που ένας στόχος της είναι το κέρδος. Με βάση αυτό το κριτήριο, ένα ιδιωτικό σχολείο είναι επιχείρηση, ενώ ένα δημόσιο δεν είναι. Παρά τη διαφορετικότητά τους, οι επιχειρήσεις έχουν τα εξής κοινά σημεία:

- Έχουν ως κίνητρο το **κέρδος**

- Αναζητούν επιχειρηματικές **ευκαιρίες**
- Χρησιμοποιούν **συντελεστές παραγωγής**
- Παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες που ικανοποιούν ανθρώπινες ανάγκες
- Αναλαμβάνουν **επιχειρηματικούς κινδύνους**.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1 Η έννοια της επιχείρησης

Βιωσιμότητα επιχειρήσεων

Ο επιχειρηματίας ξεκινά τη δράση του με σκοπό το κέρδος, αλλά αυτό δεν επιτυγχάνεται πάντα. Μπορεί το αποτέλεσμα να είναι αρνητικό, δηλαδή ζημιογόνο για τον ίδιο και την επιχείρησή του. Αυτή η αβεβαιότητα του αποτελέσματος λέγεται **επιχειρηματικός κίνδυνος**.

Ακούμε καθημερινά για διάφορες επιχειρήσεις που διακόπτουν τη λειτουργία τους, γιατί δεν μπόρεσαν να σταθούν στην αγορά. Γιατί, άραγε, οι επιχειρήσεις δεν καταφέρνουν να επιβιώσουν και αναγκάζονται να κλείσουν; Ποιους παράγοντες δεν έλαβαν σοβαρά υπόψη τους και έφτασαν σε αυτό το σημείο; Γιατί δεν πέτυχαν τους στόχους που έβαλαν;

ΕΙΚΟΝΑ 1.3 Επιχειρηματικός κίνδυνος

Κύρια επιδίωξη της επιχείρησης παραμένει η βιωσιμότητά της, δηλαδή να καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες της, να διατηρεί τα περιουσιακά της στοιχεία, να βελτιώνει τη θέση της στην αγορά, να έχει κέρδη κ.α. Για να το πετύχει αυτό πρέπει να παρακολουθεί, συνεχώς, ορισμένα μεγέθη, που όταν βελτιώνονται της εξασφαλίζουν καλύτερο μέλλον. Σύμφωνα με αυτά, μία επιχείρηση οφείλει να εργάζεται: αποτελεσματικά, αποδοτικά, πα-

ραγωγικά και ανταγωνιστικά.

Με τον όρο **αποτελεσματικότητα** εννοούμε το βαθμό επιτυχίας των στόχων μας. Για, παράδειγμα, βάλαμε στόχο να αυξήσουμε τις διελεύσεις αυτοκινήτων από το συνεργείο μας κατά 10% στο εξάμηνο που διανύουμε. Εάν στο τέλος του εξαμήνου πετύχουμε αύξηση κατά 5%, τότε ο βαθμός αποτελεσματικότητάς μας είναι 50%.

$$\text{Βαθμός αποτελεσματικότητας} = \frac{\text{Τι πετύχαμε (σε μονάδες ή \%)}}{\text{Ποιος ήταν ο στόχος (σε μονάδες ή \%)}}$$

Η **αποδοτικότητα**, εκφράζει το κόστος που καταβάλλουμε για να πετύχουμε ένα αποτέλεσμα. Με το μέγεθος αυτό μετράμε αξίες και χρηματικά μεγέθη.

$$\text{Βαθμός αποτελεσματικότητας} = \frac{\text{Το αποτέλεσμα που καταφέραμε}}{\text{Το κόστος που καταβάλλουμε για να το πετύχουμε}}$$

Σε ένα συνεργείο επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, η αποδοτικότητα ενός τεχνίτη μπορεί να εκφραστεί με τη σύγκριση του προβλεπόμενου χρόνου εκτέλεσης των εργασιών που του ανατίθενται σε σχέση με αυτόν που τελικά απαιτήθηκε.

Με τον όρο **παραγωγικότητα** εννοούμε τις ποσότητες αγαθών ή υπηρεσιών που παράγουμε σε σχέση με τα μέσα που διαθέσαμε γι' αυτά. Είναι χρήσιμο να διευκρινίσουμε ότι η παραγωγικότητα είναι τελείως διαφορετική από την έννοια της **παραγωγής**. Όταν αυξάνει η παραγωγή δεν είναι βέβαιο και υποχρεωτικό ότι βελτιώνεται και η παραγωγικότητα. Για παράδειγμα, μία βιοτεχνία παράγει εκατό (100) ποδήλατα το μήνα. Για την παραγωγή αυτή χρησιμοποιεί συγκεκριμένο αριθμό προσωπικού, σε ένα συγκεκριμένο ωράριο και με ένα δεδομένο εξοπλισμό. Εάν καταφέρει να αυξήσει τη μηνιαία παραγωγή της κατά πέντε (5) ποδήλατα, ίδιας ποιότητας, χρησιμοποιώντας τα ίδια ακριβώς μέσα, τότε έχει βελτιώσει την παραγωγικότητά της. Εάν αλλάξει, έστω και ένας μόνον συντελεστής, για παράδειγμα αγοράσει ένα ακόμα μηχάνημα ή προσλάβει ένα ακόμα άτομο ή δουλέψει υπερωριακά το προσωπικό της, τότε με τα επιπλέον ποδήλατα έχει πετύχει αύξηση της παραγωγής της, αλλά όχι της παραγωγικότητάς της.

$$\text{Βαθμός παραγωγικότητας} = \frac{\text{Προϊόντα ή υπηρεσίες που παράγουμε}}{\text{Τα μέσα που διαθέσαμε για την παραγωγή τους}}$$

Η παραγωγικότητα ενός συνεργείου επισκευής και συντήρησης αυτοκι-

νήτων μπορεί να εκφραστεί συγκρίνοντας το χρόνο (εργατοώρες) που πουλήθηκε στους πελάτες, σε σχέση με το χρόνο που διαθέσαμε με το προσωπικό που ήταν παρόν.

Τα τελευταία χρόνια ακούμε πολύ συχνά τον όρο **ανταγωνιστικότητα**. Εκφράσεις, όπως “...οι ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν να γίνουν ανταγωνιστικές για να...” ή “...το έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης ευνοεί...”, είναι σε καθημερινή χρήση.

Ανταγωνιστικότητα είναι η προτίμηση που δείχνουν οι καταναλωτές στα προϊόντα που παράγουμε ή στις υπηρεσίες που προσφέρουμε σε σχέση με αυτά των ανταγωνιστών μας. Με το μέγεθος αυτό μετράμε τη δυνατότητα που έχουμε να παράγουμε με χαμηλό κόστος και υψηλή ποιότητα και να πουλάμε σε χαμηλές τιμές.

1.2 Κατηγορίες επιχειρήσεων

Γενικά

Οι επιχειρήσεις κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα κριτήρια που επιλέγουμε κάθε φορά. Η ομαδοποίηση που προκύπτει από αυτή την κατάταξη μας δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθούμε με μεγαλύτερη ευκολία μεγάλους ομοειδείς τομείς της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Είναι μία μορφή οργάνωσης και απεικόνισης των επιχειρήσεων από την οποία προκύπτουν ενδιαφέροντα στατιστικά στοιχεία, χρήσιμα σ' αυτούς που χαράσσουν την οικονομική πολιτική. Είναι, όμως, το ίδιο χρήσιμα και για τις ίδιες τις επιχειρήσεις, γιατί παρακολουθούν με ευχέρεια τις εξελίξεις στον κλάδο τους και αναπροσαρμόζουν την πολιτική τους, όποτε αυτό απαιτείται.

Τα κριτήρια κατάταξης των επιχειρήσεων διακρίνονται σε γενικά και ειδικά. Μερικά από αυτά μπορεί να έχουν σχέση με:

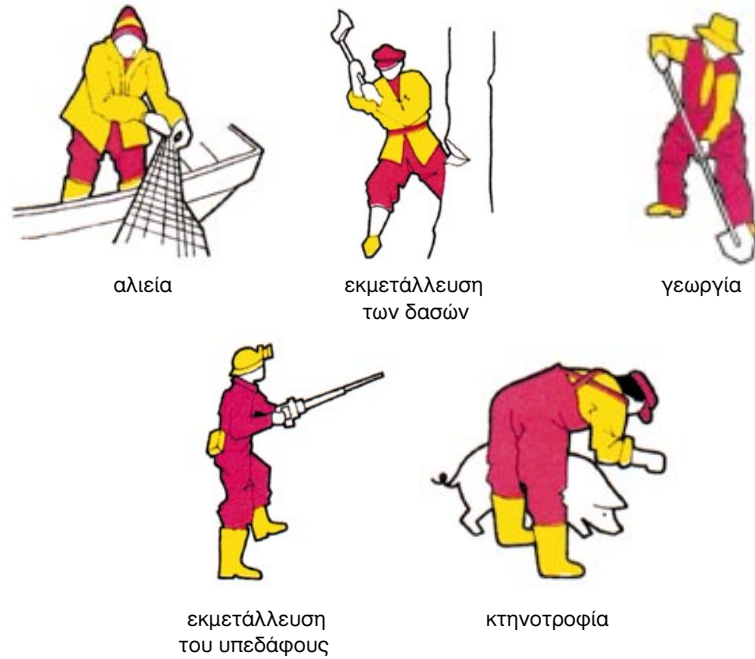
- **τον τομέα παραγωγικής δραστηριότητας**
- **το είδος της ιδιοκτησίας**
- **τη νομική μορφή**
- **το μέγεθος της επιχείρησης**
- **τη γεωγραφική έκταση της δραστηριότητας**

Διάκριση σύμφωνα με τον τομέα παραγωγικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με αυτό το κριτήριο διακρίνουμε τις επιχειρήσεις σε:

α) Πρωτογενούς παραγωγής

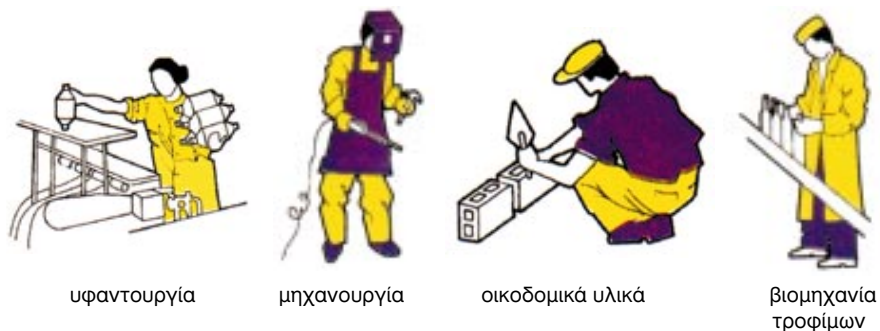
Στον τομέα αυτό ανήκουν δραστηριότητες με τις οποίες αποκτώνται αγαθά, όπως αυτά παρέχονται από τη φύση. Δεν μεσολαβεί καμία επεξεργασία τους. Περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως είναι η εξόρυξη πρώτων υλών και καυσίμων, η γεωργία, η κτηνοτροφία, η δασοκομία, η μελισσοκομία και η αλιεία. Τέτοια προϊόντα είναι το αργό πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, το ξύλο, τα μεταλλεύματα, τα αγροτικά προϊόντα, τα ψάρια, το μέλι κ.α.

ΕΙΚΟΝΑ 1.4 Πρωτογενείς δραστηριότητες

β) Δευτερογενούς παραγωγής

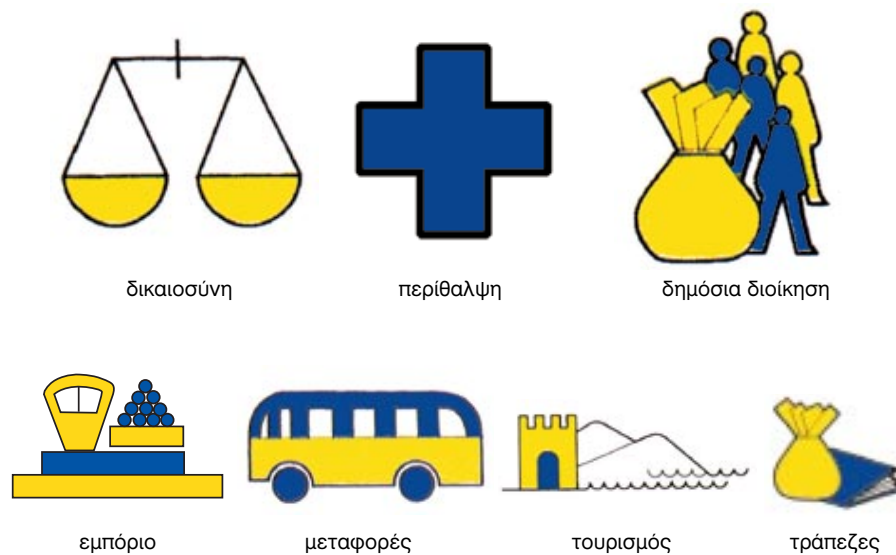
Στον τομέα αυτόν ανήκουν δραστηριότητες με τις οποίες παράγονται αγαθά από την επεξεργασία ή μεταποίηση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα. Αυτά τα προϊόντα αποτελούν τον κύριο όγκο των αγαθών που χρησιμοποιούμε ως ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα. Οι επιχειρήσεις που ανήκουν στο δευτερογενή τομέα παραγωγής διακρίνονται σε *βιοτεχνίες* και *βιομηχανίες*.

ΕΙΚΟΝΑ 1.5 Δευτερογενείς δραστηριότητες

γ) Τριτογενούς παραγωγής ή Τομέα υπηρεσιών

Στον τομέα αυτόν ανήκουν δραστηριότητες που είναι απαραίτητες για να φτάσουν στον καταναλωτή τα προϊόντα των άλλων δύο τομέων παραγωγής. Περιλαμβάνει δραστηριότητες που αφορούν τις μεταφορές, το εμπόριο, τις τραπεζικές και ασφαλιστικές εργασίες, τις τηλεπικοινωνίες, την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τις δημόσιες υπηρεσίες. Στον τομέα αυτό ανήκουν και οι υπηρεσίες που προσφέρουν το σχολείο, το τουριστικό γραφείο, ο γιατρός, ο φυσιοθεραπευτής, ο δικηγόρος, ο ηθοποιός και άλλα επαγγέλματα.

ΕΙΚΟΝΑ 1.6 Τριτογενείς δραστηριότητες

Σύμφωνα με αυτά που αναφέραμε, μία σύγχρονη μονάδα εξυπηρέτησης αυτοκινήτων ανήκει στον τριτογενή τομέα, γιατί εμπορεύεται προϊόντα (αυτοκίνητα, ανταλλακτικά) και προσφέρει υπηρεσίες μετά την πώληση (επισκευή, φανοποιείο). Δεν αποκλείεται μία επιχείρηση να δραστηριοποιείται σε περισσότερους από έναν τομείς. Για παράδειγμα, μία ελαιουργική εταιρεία που παράγει η ίδια λάδι, μπορεί να το τυποποιεί, να το συσκευάζει και να το διανέμει.

Διάκριση σύμφωνα με το είδος της ιδιοκτησίας

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς είναι βασικό κριτήριο διάκρισης των επιχειρήσεων. Με βάση αυτό το κριτήριο οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε: δημό-

σιες, δημοτικές, ιδιωτικές και μικτές επιχειρήσεις.

α) Δημόσιες επιχειρήσεις

Στις επιχειρήσεις αυτές κύριος ιδιοκτήτης είναι το κοινωνικό σύνολο, που εκπροσωπείται από το κράτος.

β) Δημοτικές επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις που ιδρύουν οι Οργανισμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λέγονται δημοτικές. Αυτές έχουν ως σκοπό να εξυπηρετήσουν ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, όπως είναι, για παράδειγμα, οι δημοτικές συγκοινωνίες.

γ) Ιδιωτικές επιχειρήσεις

Είναι αυτές οι επιχειρήσεις στις οποίες οι ιδιοκτήτες είναι ιδιώτες. Αποτελούν τον κύριο όγκο των επιχειρήσεων και είναι όλες κερδοσκοπικές. Έχουν, δηλαδή, ως κύριο στόχο τη μεγιστοποίηση του κέρδους και την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής.

δ) Μικτές επιχειρήσεις

Μικτές επιχειρήσεις είναι εκείνες στις οποίες την κυριότητα κατέχει κατά ένα μέρος το κράτος και κατά το υπόλοιπο ιδιώτες. Τα μέρη αυτά δεν είναι υποχρεωτικό να είναι ίσα. Η σύμπραξη γίνεται με τη συμμετοχή των μερών κατά τη σύσταση της εταιρείας. Μπορεί, όμως, να προκύψει και αργότερα με *μερική ιδιωτικοποίηση* (πώληση μέρους των μετοχών του κράτους σε ιδιώτες) ή με *μερική κρατικοποίηση* (πώληση μέρους των μετοχών των ιδιωτών στο κράτος).

Διάκριση σύμφωνα με τη νομική μορφή

Σύμφωνα με τη νομική τους υπόσταση οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε *ατομικές* και *εταιρικές* επιχειρήσεις, ή πιο απλά *εταιρείες*.

α) Ατομικές επιχειρήσεις

Ατομικές επιχειρήσεις θεωρούνται εκείνες όπου ιδρυτής και ιδιοκτήτης είναι το ίδιο πρόσωπο. Αυτός έχει ολόκληρη την ευθύνη των αποφάσεων και των ενεργειών του και καρπώνεται τα αποτελέσματά τους.

Είναι τόσο συνυφασμένη η επιχείρηση με το πρόσωπο του ιδιοκτήτη που εάν το πρόσωπο συνταξιοδοτηθεί ή πεθάνει, τότε σταματά να υπάρχει και η επιχείρηση.

β) Εταιρείες

Εταιρικές επιχειρήσεις, πιο απλά εταιρείες, είναι εκείνες οι οικονομικές μονάδες που προκύπτουν από τη σύμπραξη δύο, τουλάχιστον, μερών. Σε επόμενα κεφάλαια του βιβλίου θα εμβαθύνουμε περισσότερο στην έννοια της εταιρείας.

Διάκριση σύμφωνα με τη γεωγραφική έκταση της δραστηριότητας

Ανάλογα με τη γεωγραφική έκταση της δραστηριότητάς τους, οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε:

- **τοπικές**, που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο
- **περιφερειακές**, που δραστηριοποιούνται σε ευρύτερο πεδίο νομού ή περιφέρειας
- **εθνικές**, που δραστηριοποιούνται σε μία χώρα
- **πολυεθνικές**, που δραστηριοποιούνται σε περισσότερες από μία χώρες.

Διάκριση σύμφωνα με το μέγεθος

Σύμφωνα με αυτό το κριτήριο, οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε *μικρές, μεσαίες και μεγάλες*. Τα κριτήρια, που επιλέγουμε για τη διάκριση των επιχειρήσεων σε μεγέθη, διαφέρουν ανάλογα με το λόγο που κάνουμε την κατάταξη. Αυτό είναι αναγκαίο για να είναι εύκολη η σύγκριση ομοειδών εταιρειών και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

ΕΙΚΟΝΑ 1.7 Μεγέθη επιχειρήσεων

Κυριότερα κριτήρια μεγέθους είναι:

- Ο **αριθμός των απασχολουμένων**. Ο μεγάλος ή μικρός αριθμός των εργαζόμενων σε μία επιχείρηση αποτελεί σίγουρα ένα χαρακτηριστικό του μεγέθους της. Τα όρια του κριτηρίου αυτού διαμορφώνονται ανάλογα με το μέγεθος της οικονομίας και τον κλάδο της επιχείρησης. Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών έχει επηρεάσει σημαντικά τον αριθμό των απασχολουμένων. Για το λόγο αυτό, οι απόλυτοι αριθμοί έχουν χάσει σήμερα την αξία τους. Για να αποκτήσουν χρησιμότητα εκφράζονται, πλέον, με ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως είναι το επίπεδο σπουδών του προσωπικού μίας επιχείρησης.
- Το **μέγεθος των εργασιών**, ή πιο απλά ο **τζίρος**. Από το κριτήριο αυτό μπορούμε να βρούμε το βαθμό διείσδυσης της επιχείρησης στην αγορά.
- Ο **όγκος της παραγωγής**. Το κριτήριο αυτό μπορεί να αποτιμάται σε μονάδες του παραγόμενου προϊόντος ή σε αξίες. Για παράδειγμα, ένα εργοστάσιο παραγωγής αυτοκινήτων για να συγκριθεί εύκολα με κάποιο άλλο, ένα κριτήριο μπορεί να είναι ο συνολικός ετήσιος αριθμός αυτοκινήτων που παράγει.
- Η **εγκατεστημένη ισχύς**. Είναι κριτήριο από το οποίο προκύπτει το μέγεθος της ισχύος του εξοπλισμού που χρησιμοποιεί μία επιχείρηση για την παραγωγή της.
- Το **επενδυμένο κεφάλαιο**. Οι κτηριακές και μηχανολογικές εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός, οι αποθηκευτικοί χώροι, οι χώροι γραφείων κ.α. αποτελούν ένδειξη του μεγέθους της επιχείρησης.

Πλεονεκτήματα μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων

Τα πλεονεκτήματα των μικρών επιχειρήσεων έναντι των μεγάλων είναι:

- η δυνατότητα ευκολότερης εποπτείας και ελέγχου,
- η αμεσότητα στην επικοινωνία με το εξωτερικό περιβάλλον και
- η άμεση αντίδραση στις αλλαγές που γίνονται στις συνθήκες της αγοράς

Τα πλεονεκτήματα των μεγάλων επιχειρήσεων έναντι των μικρών είναι:

- η δυνατότητα απόκτησης σύγχρονης τεχνογνωσίας και αντίστοιχου εξοπλισμού,
- η προσέλκυση επενδυτών,
- η δυνατότητα λήψης δανείων και
- η αυξημένη αποδοτικότητα και παραγωγικότητα.

1.3 Λειτουργίες της επιχείρησης

Τις λειτουργίες μιας επιχείρησης θα τις εξετάσουμε σε σχέση με το εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον της. Οι βασικότερες λειτουργίες, που αφορούν στο εξωτερικό περιβάλλον, είναι ως προς:

- την *πολιτεία*, σε σχέση με την εφαρμογή των νόμων,
- τους *προμηθευτές*, σε σχέση με την τήρηση των συμφωνιών τους,
- τους *πελάτες*, σε σχέση με την ποιότητα, την τιμή και το χρόνο παράδοσης των προϊόντων και
- την *κοινωνία*, σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική δραστηριότητα της επιχείρησης.

Για να πετύχει τους σκοπούς της, η επιχείρηση αναθέτει δραστηριότητες και ενέργειες σε άτομα ή ομάδες ατόμων. Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν τις εσωτερικές λειτουργίες της επιχείρησης. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι:

α) Ο Εφοδιασμός

Η λειτουργία αυτή συνδέεται με τις αγορές και τις προμήθειες της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα ασχολείται με την έρευνα της αγοράς για τον προγραμματισμό των προμηθειών, την επιλογή του τρόπου προμήθειας και των προμηθευτών.

β) Η Παραγωγή

Στη λειτουργία αυτή ανήκει το σύνολο των δραστηριοτήτων που αφορούν στη διαδικασία παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα ασχολείται με το σχεδιασμό, την οργάνωση και το χρονικό προγραμματισμό της, τη συντήρηση του εξοπλισμού και την εφαρμογή μέσων ποιοτικού ελέγχου.

γ) Η Προώθηση Προϊόντων

Η προώθηση των προϊόντων της επιχείρησης αφορά στην έρευνα της αγοράς, στη διαφήμιση και προβολή, στην εξεύρεση τρόπων προσέγγισης πελατών, στην παρακολούθηση των πελατών και στον προγραμματισμό των πωλήσεων.

δ) Η Αποθήκευση

Η αποθήκευση αφορά στις πρώτες ύλες και στα προϊόντα. Όσον αφορά

τις πρώτες ύλες και τα υλικά ασχολείται με την παραλαβή, τον έλεγχο και τη διαχείριση των αποθεμάτων τους. Για δε τα προϊόντα ασχολείται με τη διαχείριση των αποθεμάτων και την παράδοση στους πελάτες.

ε) Η Χρηματοπιστωτική λειτουργία

Κατά τη λειτουργία αυτή η επιχείρηση ασχολείται με την εξεύρεση χρημάτων, την παρακολούθηση των εισπράξεων, των πληρωμών και της ρευστότητας της επιχείρησης.

στ) Η Λογιστική λειτουργία

Στη λογιστική λειτουργία ανήκει η τήρηση και ενημέρωση των απαιτούμενων λογιστικών βιβλίων, η κατάρτιση και δημοσίευση ισολογισμών (όπου απαιτείται), η παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και η κοστολόγηση προϊόντων και υπηρεσιών.

ζ) Η Διοικητική λειτουργία

Η διοικητική λειτουργία συντονίζει όλες τις προηγούμενες λειτουργίες και επιχειρεί να καταστήσει την επιχείρηση βιώσιμη και αποδοτική. Η διοικητική λειτουργία περιλαμβάνει τον προγραμματισμό, την οργάνωση, το συντονισμό, τη διεύθυνση, τη χάραξη της στρατηγικής και τη λήψη αποφάσεων.

1.4 Θεσμικό πλαίσιο επιχειρήσεων – εταιρειών

Το θεσμικό πλαίσιο που αφορά στις επιχειρήσεις – εταιρείες αναφέρεται σε υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σχετική νομοθεσία και έχουν σχέση με:

α) Τη νομική τους μορφή

Οι επιχειρήσεις ανάλογα με τη νομική τους μορφή (Ο.Ε. - Ε.Ε. - Ε.Π.Ε. - Α.Ε.) έχουν και τις αντίστοιχες φορολογικές υποχρεώσεις, που σχετίζονται με τα τηρούμενα βιβλία του Κ.Β.Σ., την κατάρτιση ισολογισμού, τη διενέργεια απογραφής κ.α.

β) Την εγγραφή τους στο αντίστοιχο Επιμελητήριο (Ν. 2081/92)

Οι περισσότερες επιχειρήσεις για να λειτουργήσουν πρέπει να εγγραφούν και στο αντίστοιχο επιμελητήριο, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας και το μέγεθός τους. Τα πιο συνηθισμένα επιμελητήρια είναι τα κατά τόπους Βιοτεχνικά, Εμπορικά - Βιοτεχνικά και Επαγγελματικά Επιμελητήρια.

γ) Την εγγραφή τους σε ασφαλιστικό φορέα

Τα φυσικά πρόσωπα (μεμονωμένα άτομα) και οι εταίροι – μέλη των εταιρειών πρέπει να εγγραφούν στον αντίστοιχο προς αυτά ασφαλιστικό φορέα, που συνήθως είναι: το Ταμείο Επαγγελματιών Βιοτεχνών Ελλάδας (Τ.Ε.Β.Ε.), το Ταμείο Εμπόρων (Τ.Α.Ε.) και το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.).

δ) Την έκδοση αδείας εγκατάστασης – λειτουργίας

Οι επιχειρήσεις, ανάλογα με το είδος τους, είναι υποχρεωμένες να προβούν στην έκδοση αδείας εγκατάστασης και αδείας λειτουργίας, σύμφωνα με το Π.Δ. 84/84, το Π.Δ. 78/88 και το Ν. 2516/97. Αυτές οι άδειες χορηγούνται από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις Βιομηχανίας και Συγκοινωνιών των κατά τόπους Νομαρχιών. Οι ίδιες Διευθύνσεις δίνουν και πληροφορίες για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά έκδοσης των σχετικών αδειών. Έτσι, ανάλογα με τη δραστηριότητα μπορεί να απαιτείται και έκδοση άλλων αδειών καθώς και η κατάρτιση μελετών, όπως η οικοδομική άδεια, η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), η προέγκριση χωροθέτησης κ.α.

ε) Τη δήλωση έναρξης δραστηριότητας

Κάθε επιχείρηση υποβάλλει στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) δήλωση έναρξης δραστηριότητας μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία ποικίλλουν ανάλογα με τη δραστηριότητά της. Η Δ.Ο.Υ. την ενημερώνει για τα βιβλία και στοιχεία που πρέπει να τηρούνται, καθώς επίσης και για οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση απορρέει από τη φορολογική νομοθεσία.

1.5 Διάκριση εταιρειών

Οι εταιρείες ομαδοποιούνται σε κατηγορίες ανάλογα με το κριτήριο που θα επιλέξουμε. Με βάση τον Αστικό Κώδικα και ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό οι εταιρείες διακρίνονται σε:

- **αστικές** και
- **εμπορικές**

Αστικές λέγονται οι εταιρείες που ο σκοπός τους μπορεί να είναι πολιτικός, επιστημονικός, κοινωνικός, θρησκευτικός κ.α., όχι όμως εμπορικός. Ενώ, *εμπορικές* λέγονται εκείνες οι εταιρείες που ο σκοπός τους είναι η επιδίωξη του κέρδους μέσω εμπορικών πράξεων. Εμπορικές είναι και εκείνες οι εταιρείες που από τον νόμο χαρακτηρίζονται έτσι, άσχετα από το αντικείμενό τους. Για παράδειγμα, όλες οι Ανώνυμες Εταιρείες χαρακτηρίζονται από το νόμο ως εμπορικές.

Οι εταιρείες διακρίνονται σε:

- **προσωπικές,**
- **κεφαλαιουχικές**
- **συλλογικές**

Στις *προσωπικές* εταιρείες κυρίαρχο ρόλο παίζει η προσωπικότητα των εταίρων. Παραδείγματα τέτοιων εταιρειών είναι η Ομόρρυθμος και η Ετερόρρυθμος Εταιρεία.

Στις *κεφαλαιουχικές* εταιρείες κυρίαρχο ρόλο παίζει το κεφάλαιό τους, δηλαδή οι εισφορές των εταίρων. Παραδείγματα τέτοιων εταιρειών είναι η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης και η Ανώνυμη Εταιρεία.

Μορφή *συλλογικής εταιρείας* είναι *Συνεταιρισμός*, όπου ο αριθμός των συνεταίρων μεταβάλλεται και έχει ως σκοπό την προαγωγή των οικονομικών συμφερόντων των μελών του. Άλλη μορφή συλλογικής εταιρείας είναι η *Συμπλοιοκτησία*, κατά την οποία οι συμπλοιοκτήτες εκμεταλλεύονται ένα πλοίο με σκοπό το κέρδος.

Οι κυριότερες μορφές εταιρειών που έχουν νομική υπόσταση είναι: η Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.), η Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.), η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και η Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.). Αυτές οι μορφές είναι και οι πιο σημαντικές. Για το λόγο αυτό τις εξετάζουμε αναλυτικότερα στις επόμενες παραγράφους.

Ομόρρυθμη Εταιρεία

Η Ομόρρυθμη Εταιρεία είναι η απλούστερη μορφή εταιρείας, που έχει νομική προσωπικότητα και είναι προσωπική εμπορική εταιρεία. Σε αυτήν οι εταίροι εισφέρουν στο κεφάλαιο της εταιρείας προκειμένου να πετύχουν την ταχύτερη ανάπτυξή της. Επιπλέον, οργανώνονται καλύτερα οι λειτουργίες της σε σχέση με τις ατομικές επιχειρήσεις, γιατί κάθε εταίρος αναλαμβάνει δραστηριότητες ανάλογα με τα ιδιαίτερα προσόντα και τις ικανότητες που έχει.

ΕΙΚΟΝΑ 1.8 Αυτοί δεν πρέπει να συνεταιριστούν

Η προσωπικότητα των εταίρων, οι διαπροσωπικές σχέσεις τους, η ύπαρξη πνεύματος συνεργασίας και η αμοιβαία εμπιστοσύνη είναι προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία της εταιρείας. Από την καθημερινή εμπειρία φαίνεται ότι η αποχώρηση ή ο θάνατος ενός και μόνο εταίρου μπορεί εύκολα να οδηγήσει σε διάλυση της εταιρείας.

Βασικό χαρακτηριστικό, αλλά και μειονέκτημα ταυτόχρονα, της Ο.Ε. είναι το μέγεθος της εταιρείας που παραμένει μικρό. Επίσης, βασικό μειονέκτημά της είναι ότι οι εταίροι έχουν **απεριόριστη** και **σε ολόκληρο την ευθύνη** της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Αυτό σημαίνει ότι απαιτήσεις τρίτων από την εταιρεία καλούνται να εκπληρώσουν οι εταίροι από την προσωπική τους περιουσία, όταν τα στοιχεία της επιχείρησης δεν επαρκούν. Ακόμα σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις προς τρίτους αναλαμβάνονται σε ολόκληρο, δηλαδή οι εταίροι ευθύνονται και πέραν του ποσοστού της συμμετοχής τους στην εταιρεία. Τέλος, κάθε εταίρος ευθύνεται και για τις υποχρεώσεις της εταιρείας που οφείλονται σε πράξεις ή παραλείψεις των υπολοίπων εταίρων.

Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.)

Η Ετερόρρυθμη Εταιρεία είναι μικτή εμπορική εταιρεία με νομική υπόσταση. Σε αυτήν την εταιρεία μετέχουν ένας, τουλάχιστον, *ομόρρυθμος εταίρος* και ένας, τουλάχιστον, *ετερόρρυθμος εταίρος*. Ο ομόρρυθμος εταίρος ασκεί τη διοίκηση και ευθύνεται απεριόριστα και σε ολόκληρο, ενώ ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν ασκεί διοίκηση και έχει *περιορισμένη ευθύνη*. Η ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου φτάνει μέχρι το ποσό της εισφοράς του στο κεφάλαιο της εταιρείας και είναι, ουσιαστικά, ο χρηματοδότης της.

Αφανής (ή Συμμετοχική) Εταιρεία

Η εταιρεία αυτή απαιτεί τη σύμπραξη δύο τουλάχιστον ατόμων από τα οποία ο ένας είναι εμφανής και ο άλλος αφανής. Η εταιρεία δεν έχει νομική υπόσταση και όλες οι συναλλαγές γίνονται στο όνομα του εμφανούς εταίρου.

Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης είναι εμπορική κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική υπόσταση. Οι εταίροι έχουν περιορισμένη ευθύνη, που φτάνει μέχρι το ποσό της εισφοράς τους και δεν αφορά στην προσωπική τους περιουσία. Η συμμετοχή τους επιμερίζεται σε *εταιρικά μερίδια*. Για αυτά δεν εκδίδονται *τίτλοι (αξιόγραφα)*, και μπορούν να τα μεταβιβάζουν ελεύθερα.

Τη διοίκηση της Ε.Π.Ε. ασκεί η *Γενική Συνέλευση* των εταίρων και οι *Διαχειριστές*. Στη Συνέλευση συμμετέχει κάθε μέλος της εταιρείας κατά το ποσοστό συμμετοχής του σε αυτήν. Η Συνέλευση είναι το ανώτατο και κυρίαρχο όργανο της εταιρείας, γιατί σε αυτήν εκφράζεται και διαμορφώνεται η βούληση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Σε αυτήν προσδιορίζονται οι στόχοι και καθορίζεται η πορεία που θα ακολουθήσει για να τους πετύχει. Επίσης, σε αυτήν ασκείται ο έλεγχος της διαχείρισης της επιχειρηματικής περιουσίας.

Οι Διαχειριστές αναλαμβάνουν την άσκηση της καθημερινής δραστηριότητας και εκπροσωπούν την εταιρεία προς το εξωτερικό περιβάλλον. Οι διαχειριστές μπορεί να είναι ένας ή περισσότεροι, διορίζονται από τη Γενική Συνέλευση ή από το Καταστατικό, και δεν είναι υποχρεωτικό να είναι εταίροι.

Οι αποφάσεις των οργάνων της εταιρείας λαμβάνονται με βάση την *αρχή της πλειοψηφίας* (50%+1). Για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων μπορεί το καταστατικό ή οι κείμενες διατάξεις του νόμου να προβλέπουν ή να επιβάλλουν τη λήψη αποφάσεων με *αυξημένη πλειοψηφία* (π.χ. 3/4).

Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)

Σύμφωνα με όσα έχουμε αναφέρει, η Α.Ε. είναι μία εμπορική κεφαλαιουχική και με νομική προσωπικότητα εταιρεία, που ιδρύεται από δύο, τουλάχιστον, νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Η ίδια είναι νομικό πρόσωπο που έχει τη δυνατότητα πράξεων, έχει περιουσία, επωνυμία, έδρα και ιθαγένεια. Οι εταίροι έχουν περιορισμένη ευθύνη, που φτάνει μέχρι το ποσό της εισφοράς τους σε αυτή και δεν αφορά στην προσωπική τους περιουσία.

Το κεφάλαιο της εταιρείας χωρίζεται σε ίσα μερίδια, που ονομάζονται *μετοχές*. Αυτό αποτελεί μία βασική διαφορά της από την Ε.Π.Ε. Οι μετοχές είναι *τίτλοι* που αποδεικνύουν τη δυνατότητα συμμετοχής στη διοίκηση της εταιρείας και στη διανομή των κερδών της. Οι μετοχές μεταβιβάζονται ελεύθερα σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, χωρίς να επηρεάζεται η νομική υπόσταση της εταιρείας.

Κυρίαρχο όργανο διοίκησης της Α.Ε. είναι η *Γενική Συνέλευση* των μετόχων της. Σε αυτή δικαιούνται να συμμετέχουν όλοι οι εταίροι που εκπροσωπούν το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιό της. Τα κυριότερα και σημαντικότερα θέματα της Γενικής Συνέλευσης είναι:

- *η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου*
- *η διάθεση των κερδών*
- *η τροποποίηση του καταστατικού*
- *η εκλογή οργάνων διοίκησης*
- *η έγκριση ισολογισμού κ.α.*

Η διοίκηση της εταιρείας ασκείται από το *Διοικητικό Συμβούλιο*, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Στο Δ.Σ. μετέχουν άτομα που μπορεί να μην είναι μέτοχοι. Ο αριθμός των μελών του καθορίζεται από το καταστατικό της εταιρείας και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρία (3).

Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο και αποφασίζει σχετικά με θέματα διοίκησης, οι-

κονομικής διαχείρισης, και, γενικά, επίτευξης των στόχων της εταιρείας. Επίσης, το Δ.Σ., μέσω του Προέδρου του, εκπροσωπεί την εταιρεία και ευθύνεται για την υλοποίηση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Σε αυτήν, άλλωστε, απολογούνται για τις πράξεις τους οι οποίες, πάντως, δεσμεύουν την εταιρεία.

Στα όργανα διοίκησης ανήκουν και οι *ελεγκτές*, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων με θητεία. Είναι πάντοτε δύο πρόσωπα, εκτός εάν προέρχονται από το *Σώμα των Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.)*, οπότε μπορεί να είναι ένας. Οι ελεγκτές έχουν απόλυτο δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα διοίκησης της εταιρείας. Σκοπός τους είναι η κατοχύρωση και η διασφάλιση των συμφερόντων όλων των μετόχων της εταιρείας και κάθε άλλου τρίτου προσώπου που συναλλάσσεται με αυτήν. Με την ευρύτερη έννοια, οι ελεγκτές είναι προασπιστές του συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1 Κατάταξη επιχειρήσεων

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ			
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ή ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ		
	ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ	ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
	• Ο.Ε. • Ε.Ε. • ΑΦΑΝΕΙΣ	• ΕΠΕ • ΑΕ	• ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ • ΣΥΜΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ

1.6 Δημιουργία και σύσταση εταιρειών

Γενικά

Για να δημιουργηθεί μία νέα επιχείρηση πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες σε ένα ευρύτερο οικονομικό σύνολο (φορολογική πολιτική, αναπτυξιακά κίνητρα κ.α.) και ακόμη να υπάρχουν οι κατάλληλες ανάγκες, τις οποίες θα στοχεύει να καλύψει η δημιουργία της νέας αυτής επιχείρησης. Οι τρόποι δημιουργίας των επιχειρήσεων διακρίνονται σε:

- **ευκαιριακό**
- **εμπειρικό** και
- **επιστημονικό**

Ο *ευκαιριακός* τρόπος δημιουργίας επιχειρήσεων βασίζεται στο αισθητήριο κάποιων ατόμων, τα οποία γνωρίζουν ένα συγκεκριμένο γεγονός και διαπιστώνουν ένα κενό στην αγορά χωρίς να προχωρούν σε συστηματική έρευνα. Είναι φανερό ότι η δημιουργία επιχειρήσεων με αυτό τον τρόπο, στο βαθμό που γίνεται και σήμερα, κρύβει πολλούς κινδύνους.

Ο *εμπειρικός* τρόπος έχει ως βάση την εμπειρία των επιχειρηματιών να διακρίνουν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες, που παρουσιάζει η αγορά, έγκαιρα. Αυτός είναι σίγουρα ασφαλέστερος τρόπος από τον ευκαιριακό. Περικλείει, όμως, και αυτός ένα σχετικά υψηλό ποσοστό επιχειρηματικού κινδύνου.

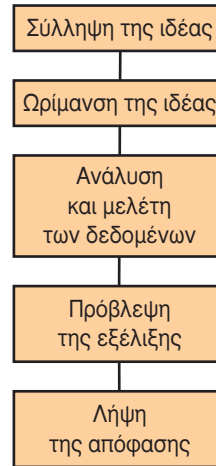
Με τον *επιστημονικό* τρόπο, η δημιουργία μιας νέας επιχείρησης στηρίζεται στη μελέτη και την ανάλυση πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε πρωτοβουλίας. Η ίδρυση επιχειρήσεων με αυτή τη διαδικασία μειώνει το ποσοστό λανθασμένων αποφάσεων και κινήσεων, χωρίς όμως να μηδενίζεται η πιθανότητα λαθών.

Προκαταρκτικές ενέργειες

Για να ξεκινήσει μία διαδικασία πρέπει να υπάρχει η *σύλληψη της επιχειρηματικής ιδέας*. Όλα τα άτομα δέχονται πληροφορίες σχετικά με διάφορους τομείς δραστηριότητας. Εκείνα που τα διακρίνει μία επιχειρηματική ανησυχία αξιοποιούν τις πληροφορίες διαπιστώνοντας, για παράδειγμα, ό-

τι υπάρχει ζήτηση ενός προϊόντος που αφήνει μεγάλο κέρδος. Αφού, λοιπόν, προβληματιστούν σχετικά με αυτό, διαβλέπουν επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Την ιδέα τους την καλλιεργούν ακόμη περισσότερο με την *ανταλλαγή απόψεων* και με άλλους και έτσι, κάποια στιγμή παίρνουν την απόφαση να δημιουργήσουν μία επιχείρηση.

Ακολουθεί η *μελέτη της υπάρχουσας κατάστασης* στην αγορά του συγκεκριμένου προϊόντος και, όπου είναι δυνατό, του *πρόσφατου παρελθόντος*. Από τη μελέτη διαπιστώνεται, μετά από μεθοδική ανάλυση, εάν υπάρχουν τα περιθώρια που ενδιαφέρουν τους επιχειρηματίες. Χρήσιμο και ενδιαφέρον είναι να γίνει ακόμη μία μελέτη με θέμα την *πρόβλεψη της εξέλιξης της δραστηριότητας*. Αυτή γίνεται από ειδικά μελετητικά γραφεία, που με τις κατάλληλες μεθόδους και εργαλεία, επιχειρούν να προβλέψουν για τη μελλοντική πορεία του συγκεκριμένου κλάδου. Ακολουθεί μία *οικονομοτεχνική μελέτη*, με την οποία γίνεται αναλυτική και λεπτομερής παρουσίαση του τρόπου δημιουργίας και των μέσων που απαιτούνται, όπως κτήρια, εγκαταστάσεις, μηχανήματα κ.α.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2
Στάδια λήψης απόφασης για επιχειρηματική δραστηριότητα

Σύσταση εταιρειών

Σε προηγούμενες παραγράφους (1.4) περιγράψαμε το θεσμικό πλαίσιο των επιχειρήσεων - εταιρειών. Εκεί αναφέραμε τις βασικές ενέργειες που πρέπει να κάνουμε για να συστήσουμε μία επιχείρηση και να αποκτήσει νομική υπόσταση. Επιγραμματικά, οι σημαντικότερες και βασικότερες ενέργειες είναι:

- η εγγραφή της επιχείρησης σε επιμελητήριο
- η εγγραφή των μελών της σε ασφαλιστικό φορέα
- η έκδοση αδείας εγκατάστασης – λειτουργίας
- η δήλωση έναρξης δραστηριότητας

Όλες αυτές οι ενέργειες βασίζονται στο *καταστατικό* της εταιρείας. Το καταστατικό είναι μία έγγραφη απόδειξη της συμφωνίας των εταίρων.

Ρυθμίζει όλες τις σχέσεις, που αναπτύσσονται κατά την επιχειρηματική δραστηριότητα. Εάν πρόκειται για προσωπική εταιρεία (Ο.Ε. ή Ε.Ε.) το έγγραφο αυτό μπορεί να είναι ιδιωτικό και μπορεί να συνταχθεί από οποιονδήποτε, που έχει στοιχειώδεις νομικές γνώσεις. Για κεφαλαιουχικές, όμως, εταιρείες (Ε.Π.Ε. ή Α.Ε.) επιβάλλεται να είναι συμβολαιογραφική πράξη.

Το καταστατικό περιλαμβάνει διάφορες διατάξεις, που πρέπει να συμφωνούν με τους νόμους του κράτους. Μερικές από αυτές είναι *υποχρεωτικές*, δηλαδή, εάν δεν περιλαμβάνονται στο καταστατικό, τότε αυτό δεν εγκρίνεται από τις αρμόδιες αρχές. Μερικές από τις πιο σημαντικές υποχρεωτικές διατάξεις ενός καταστατικού είναι:

- *η επωνυμία, η έδρα, η διάρκεια και ο σκοπός της επιχείρησης*
- *τα ατομικά στοιχεία των εταίρων*
- *το κεφάλαιο της επιχείρησης και πώς αυτό κατανέμεται μεταξύ των εταίρων*
- *τα όργανα διοίκησης και ο τρόπος εκλογής, λειτουργίας και σύγκλησής τους*

Στις διατάξεις ενός καταστατικού περιλαμβάνονται και ορισμένες που δεν προβλέπονται από το νόμο. Αυτές, αν και προαιρετικές, γίνονται ισχυρές και δεσμευτικές για όλους τους εταίρους από τη στιγμή που θα συμπεριληφθούν σε αυτό. Οι διατάξεις αυτές ασχολούνται με θέματα που διευκολύνουν τη λειτουργία, τη διαχείριση και τον έλεγχο της επιχείρησης. Ακόμη, λύνουν προβλήματα που δεν αντιμετωπίζονται από τους νόμους. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, σε θέματα διαφορών που προκύπτουν κατά την πορεία, αρμόδια για να αποφασίζει είναι η Ελληνική Δικαιοσύνη. Στις προαιρετικές διατάξεις μπορεί να περιλαμβάνονται θέματα όπως, ο τρόπος αύξησης του κεφαλαίου της επιχείρησης, τα άρθρα του καταστατικού που μπορούν να τροποποιούνται κ.α.

Μετά τη σύνταξη του καταστατικού, ακολουθεί η διαδικασία δημοσίευσής του για να ολοκληρωθεί η απόκτηση της νομικής υπόστασης της εταιρείας. Για κάθε τύπο εταιρείας, η διαδικασία είναι διαφορετική.

- *Για τις Ο.Ε. - Ε.Ε.:* Αρκεί η κατάθεση του καταστατικού να γίνει στο οικείο Πρωτοδικείο, όπου καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο.
- *Για τις Ε.Π.Ε.:* Μετά την κατάθεση στο Πρωτοδικείο, καταθέτουμε ένα αντίγραφο του καταστατικού (ή περίληψή του) στο Εθνικό

Τυπογραφείο για δημοσίευση στην Εφημερίδα τις Κυβερνήσεως (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.).

- Για τις Α.Ε.: Στη Νομαρχία (Διεύθυνση Εμπορίου) τηρείται Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, όπου καταχωρείται και εκδίδεται συστατική πράξη. Η Νομαρχία στέλνει, με έξοδα της εταιρείας, αντίγραφα του καταστατικού και της συστατικής πράξης στο Εθνικό Τυπογραφείο για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης).

	
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	
ΤΕΥΧΟΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΕΡΙΩΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ Αρ. Φύλλου 4132 24 Ιουνίου 1997	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Ανακοινώσεις
ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ Καταστατικά	
Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Ewos Hellas Ανώνυμη Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Κτηνιατρικών Προϊόντων και Ιχθυοτροφών» 1	Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών στοιχείων της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΠΦΑΪΖΕΡ ΕΛΛΑΣ Ανώνυμος Βιομηχανική Εμπορική Εταιρεία Φαρμακευτικών - Χημικών Προϊόντων και Κτηνοτροφών» 8
Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Ανώνυμος Εταιρεία Ξενοδοχειακών - Τουριστικών - Βιομηχανικών Εμπορικών και Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων ΑΧΙΛΛΕΥΣ Α.Ε.» 2	Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών στοιχείων της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» 9
Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΜΑΡΕΝ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» 3	Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών στοιχείων της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙΧΑΛΙΤΣΗΣ Ανώνυμος Τεχνική Οικοδομική Εργοληπτική και Εμπορική Εταιρεία» 10
Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της τροποποίησης του καταστατικού της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΜΑΡΕΝ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» 3	Ανακοίνωση καταχώρησης στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών στοιχείων της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙΧΑΛΙΤΣΗΣ Ανώνυμος Τεχνική Οικοδομική Εργοληπτική και Εμπορική Εταιρεία» 10

ΕΙΚΟΝΑ 1.9 Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Στο κεφάλαιο αυτό ορίσαμε την έννοια της **επιχείρησης** ως οικονομικής μονάδας. Η επιχείρηση κάτω από μία συντονισμένη ηγεσία εκμεταλλεύεται τους πόρους της για να παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες, που καλύπτουν ανθρώπινες ανάγκες, με σκοπό το κέρδος.

Οι επιχειρήσεις για να επιβιώσουν πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με τις νέες αντιλήψεις που επικρατούν στην αγορά. Για να το πετύχουν αυτό πρέπει να βελτιώνουν συνεχώς την **αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητά τους**.

Διακρίνουμε επιχειρήσεις, ανάλογα με τον τομέα παραγωγής που ανήκουν. Στον **πρωτογενή τομέα** παραγωγής ανήκουν οι επιχειρήσεις εκείνες που παράγουν αγαθά, όπως αυτά παρέχονται από τη φύση, χωρίς να υποστούν καμία επιπλέον επεξεργασία. Στον **δευτερογενή τομέα** ανήκουν οι επιχειρήσεις εκείνες που παράγουν προϊόντα μετά από επεξεργασία ή μεταποίηση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα. Στον **τριτογενή τομέα** ανήκουν οι επιχειρήσεις εκείνες που η δραστηριότητά τους είναι απαραίτητη για να φτάσουν τα αγαθά του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα στον καταναλωτή. Ο τομέας αυτός ονομάζεται **τομέας υπηρεσιών**.

Μία άλλη μεγάλη διάκριση των επιχειρήσεων είναι σε ατομικές και εταιρικές. Στις **ατομικές επιχειρήσεις** η προσωπικότητα ενός ανθρώπου, του ιδιοκτήτη, είναι κυρίαρχη και σφραγίζει τη μορφή και τη δράση της επιχείρησης. Αντίθετα, στις **εταιρικές επιχειρήσεις**, ή απλά **εταιρείες**, απαιτείται η σύμπραξη δύο τουλάχιστον μερών.

Μία επιχείρηση για να πετύχει τους στόχους της οργανώνει κατάλληλα τη λειτουργία της. Ομοειδείς δραστηριότητες τις αναθέτει σε άτομα, ή ομάδες ατόμων, προκειμένου να επιτελέσουν τις **εσωτερικές λειτουργίες** της. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι:

- **ο εφοδιασμός,**
- **η παραγωγή,**

- **η προώθηση προϊόντων,**
- **η χρηματοπιστωτική λειτουργία,**
- **η λογιστική λειτουργία** και
- **η διοικητική λειτουργία**

Μία επιχείρηση για να ιδρυθεί και να λειτουργήσει περνά ορισμένα στάδια. Στα πρώτα στάδια, η διαδικασία δεν προβλέπεται από κάποιο θεσμικό πλαίσιο. Σε αυτό το στάδιο ο επιχειρηματίας **συλλαμβάνει την ιδέα** και **παίρνει την απόφαση** να ιδρύσει την επιχείρηση. Ακολουθεί το στάδιο που είναι θεσμοθετημένο από την ελληνική πολιτεία. Τώρα, ο επιχειρηματίας πρέπει να αποφασίσει τη **μορφή της επιχείρησής** του και να της **δώσει υπόσταση**. Για το λόγο αυτό εγγράφεται στο αντίστοιχο **Επιμελητήριο** και **ασφαλιστικό φορέα**, ζητά τη χορήγηση **αδείας ίδρυσης** και **λειτουργίας** και, στο τέλος, **δηλώνει την έναρξη** της επιχειρηματικής του δραστηριότητας. Στο τέλος αυτής της διαδικασίας, η επιχείρηση είναι **νόμιμη** και δικαιούται να δραστηριοποιηθεί στην αγορά.

Μία διάκριση βασική, που καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη φυσιογνωμία της επιχείρησης, είναι η νομική μορφή που έχει. Με βάση αυτό το κριτήριο οι εταιρείες διακρίνονται σε **προσωπικές**, στις οποίες κυρίαρχο ρόλο έχει η προσωπικότητα των εταίρων (Ο.Ε. – Ε.Ε.) και σε **κεφαλαιουχικές**, στις οποίες κυρίαρχο ρόλο έχουν οι εισφορές των μετόχων της, δηλαδή το κεφάλαιό τους (Ε.Π.Ε. – Α.Ε.). Η επιλογή της μορφής συνδέεται με τις δυνατότητες που έχει στις συγκεκριμένες συνθήκες περιβάλλοντος που δρα. Έτσι, είναι δυνατόν να αλλάζει μορφή, όταν οι συνθήκες αλλάζουν και οι δραστηριότητες αναπροσαρμόζονται.

Το **καταστατικό** της εταιρείας είναι ο θεμέλιος λίθος της. Με αυτό αποδεικνύεται η συμφωνία των μερών και σε αυτό περιγράφεται η σχέση τους. Κάθε εταιρεία, και ανάλογα με τη νομική της μορφή, ακολουθεί διαφορετική διαδικασία έγκρισής του και απόκτησης οντότητας, για να αρχίσει να λειτουργεί.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Εάν σας προτείνανε ταυτόχρονα να εργαστείτε σε μία μεγάλη και μία μικρή επιχείρηση, με δεδομένο ότι είναι και οι δύο οικονομικά υγιείς, ποια θα διαλέγατε; Ποια άλλα στοιχεία θα ζητούσατε να μάθετε για να αποφασίσετε; Ποιους θα συμβουλευόσαστε;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Τι σημαίνει επιχειρηματικός κίνδυνος; Συζητήστε πιθανούς τρόπους μείωσής του, χωρίς να βλάπτεται η ανάπτυξη της επιχείρησης.
2. Τι σημαίνει ανταγωνιστικότητα; Για ποιο λόγο είναι, σήμερα, τόσο σημαντικός παράγοντας επιβίωσης μίας επιχείρησης;
3. Ποια είναι η έννοια της απεριόριστης και σε ολόκληρο ευθύνης που έχουν οι ιδιοκτήτες της Ο.Ε.;
4. Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα της Ο.Ε.;
5. Ποια είναι η σημασία και ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ υποχρεωτικών και προαιρετικών διατάξεων ενός καταστατικού εταιρείας;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Τα μέσα που ικανοποιούν ανθρώπινες ανάγκες λέγονται αγαθά.
2. Το ψυκτικό υγρό του θερμικού κινητήρα είναι, ταυτόχρονα, καταναλωτικό και μίας χρήσης αγαθό.
3. Το φως του ήλιου είναι οικονομικό αγαθό.
4. Ένα δημόσιο σχολείο δεν είναι οικονομική μονάδα, ενώ ένα ιδιωτικό είναι.
5. Η αλιεία είναι δραστηριότητα του τριτογενούς τομέα παραγωγής.
6. Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε δημόσιες, δημοτικές, ιδιωτικές και μικτές, ανάλογα με το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς.
7. Η ατομική επιχείρηση σταματά τη λειτουργία της, όταν συνταξιοδοτηθεί ο ιδιοκτήτης της.
8. Οι ιδιοκτήτες ατομικής επιχείρησης ευθύνονται μέχρι το ποσό της εισφοράς τους σε αυτή.
9. Η ατομική επιχείρηση δανειοδοτείται ευκολότερα από τις τράπεζες, γιατί είναι ευέλικτη και αποδοτική.
10. Στην Ο.Ε. η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εταίρων είναι μία προϋπόθεση σωστής λειτουργίας.
11. Διαχειριστής της Ε.Π.Ε. ορίζεται υποχρεωτικά ένας από τους εταίρους.
12. Το καταστατικό μιας εταιρείας περιλαμβάνει προαιρετικές διατάξεις, που δεσμεύουν τους εταίρους, όταν συμπεριληφθούν σε αυτό.
13. Οι εταίροι μιας Α.Ε. κατέχουν μετοχές, ενώ της Ε.Π.Ε. εταιρικά μερίδια.
14. Τα εταιρικά μερίδια που κατέχουν οι εταίροι μιας Ε.Π.Ε. δε μεταβιβάζονται ελεύθερα.
15. Το καταστατικό της Ε.Π.Ε. και της Α.Ε. είναι υποχρεωτικά συμβολαιογραφικό έγγραφο, που τελικά δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
16. Η σύσταση μιας Α.Ε. εγκρίνεται από το οικείο Πρωτοδικείο.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Ατομικές επιχειρήσεις είναι εκείνες όπου	1	απαιτείται σύμπραξη δύο τουλάχιστον μερών
B	Όργανα διοίκησης της Α.Ε. είναι	2	πολλές φορές για τον ίδιο σκοπό
Γ	Εταιρικές επιχειρήσεις είναι εκείνες όπου	3	για την παραγωγή άλλων αγαθών
Δ	Ένα διαρκές αγαθό χρησιμοποιείται	4	ιδρυτής και ιδιοκτήτης είναι το ίδιο πρόσωπο
Ε	Ένα κεφαλαιουχικό αγαθό χρησιμοποιείται	5	η Γ. Σ., το Δ.Σ. και οι Ελεγκτές

Απαντήσεις				
A	B	Γ	Δ	Ε

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Οι συντελεστές παραγωγής είναι:

- α) το έδαφος
- β) η εργασία
- γ) το κεφάλαιο
- δ) όλα τα προηγούμενα

2. Μία επιχείρηση πρέπει να λειτουργεί:

- α) αποτελεσματικά και παραγωγικά
- β) αποτελεσματικά και αποδοτικά
- γ) αποδοτικά και παραγωγικά
- δ) αποτελεσματικά, αποδοτικά, παραγωγικά και ανταγωνιστικά

3. Ένα συνεργείο επισκευής αυτοκινήτων ανήκει στον:

- α) τριτογενή τομέα παραγωγής
- β) πρωτογενή τομέα παραγωγής
- γ) δευτερογενή τομέα παραγωγής
- δ) πρωτογενή ή δευτερογενή τομέα παραγωγής

4. Μία ατομική επιχείρηση δεν αναπτύσσεται εύκολα, γιατί:

- α) το κεφάλαιό της είναι μικρό
- β) δεν παίρνει εύκολα δάνεια από τις τράπεζες
- γ) τα α και β μαζί
- δ) κανένα από τα παραπάνω

5. Ανώτατο και κυρίαρχο όργανο διοίκησης μιας κεφαλαιουχικής εταιρείας είναι:

- α) η Γενική Συνέλευση
- β) η Γενική Συνέλευση και ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
- γ) το Δ.Σ. με τον Πρόεδρό του
- δ) ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

6. Εταίροι σε μία Α.Ε. μπορεί να είναι:

- α) δύο, τουλάχιστον, νομικά ή φυσικά πρόσωπα
- β) δύο, τουλάχιστον, νομικά πρόσωπα
- γ) δύο, τουλάχιστον, φυσικά πρόσωπα
- δ) ένα φυσικό και ένα νομικό πρόσωπο

Άσκηση 1

Να υπολογιστεί ο βαθμός αποτελεσματικότητας για το 2000 ενός καταστήματος πώλησης ανταλλακτικών και υλικών αυτοκινήτων στα είδη του πίνακα, εάν ο στόχος ήταν η αύξηση κατά 10% στις πωλήσεις του 1999. Ο υπολογισμός να γίνει ανά είδος και κατά μέσο όρο.

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΟΥΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 1999 (σε τεμάχια)	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2000 (σε τεμάχια)
1	Φλάντζες κυλινδροκεφαλής	60	63
2	Φίλτρα λαδιού	1200	1296
3	Μπούζι	3500	3885
4	Φίλτρα αέρα	660	719
5	Φίλτρα βενζίνης	1920	1997

Σχολιάστε τα αποτελέσματα που βρήκατε. Διατυπώστε στη συζήτηση πιθανούς λόγους που εξηγούν τη διαμόρφωση του αποτελέσματος.

Άσκηση 2

Να υπολογίσετε την παραγωγικότητα δύο συνεργείων επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων σε σχέση με τον αριθμό του προσωπικού που απασχολούν. Τα δεδομένα σε διελεύσεις αυτοκινήτων καταχωρούνται στον σχετικό πίνακα.

Διάστημα	ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ "Α"		ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ "Β"	
	Διελεύσεις	Αριθμός προσωπικού	Διελεύσεις	Αριθμός προσωπικού
1 ^ο Εξάμηνο	96	3	96	3
2 ^ο Εξάμηνο	120	4	120	4

Σχολιάστε την πορεία του δείκτη κάθε συνεργείου και διατυπώστε πιθανούς λόγους που την εξηγούν. Διατυπώστε προτάσεις βελτίωσης της παραγωγικότητας του προβληματικού συνεργείου.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- 2.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
- 2.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
- 2.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
- 2.4 ΟΡΓΑΝΩΣΗ
- 2.5 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
- 2.6 ΕΛΕΓΧΟΣ
- 2.7 ΚΙΝΗΤΡΑ

Συνοπτικά

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να κατανοήσουμε τις βασικές έννοιες που αφορούν στη διοικητική λειτουργία της επιχείρησης. Κυρίως, θα μας απασχολήσει ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η διεύθυνση και ο έλεγχος της επιχείρησης και πώς αυτές οι διαδικασίες ασκούνται αποτελεσματικά και προς όφελός της.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε:

- ✓ **Να αναλύουμε τη σημασία της Διοίκησης**
- ✓ **Να διακρίνουμε τις λειτουργίες της**
- ✓ **Να περιγράφουμε τα χαρακτηριστικά της κάθε λειτουργίας και τα μέσα που απαιτούνται για την αποτελεσματική τους άσκηση**
- ✓ **Να περιγράφουμε τα χαρακτηριστικά του αποτελεσματικού ηγέτη**

2.1 Σκοπός και σημασία της Διοίκησης

Όπως έχουμε αναφέρει, η επιχείρηση υπάρχει για να υλοποιεί τους γενικούς στόχους της. Για να το πετύχει αυτό αναθέτει σε οργανωμένες ομάδες ανθρώπων δραστηριότητες με επιμέρους σκοπούς και στόχους. Κάθε ομάδα πρέπει να έχει την απαραίτητη συνοχή των μελών της. Όλοι πρέπει να έχουν τον ίδιο προσανατολισμό. Επειδή οι ομάδες είναι πολλές και ο γενικός στόχος, τελικά, μπορεί να χάνεται, πρέπει να υπάρχει ένας γενικός συντονισμός. Με τη **Διοίκηση** καθιερώνουμε ένα σύνολο διαδικασιών που έχουν ως σκοπό να εξασφαλίσουν σε κάθε ομάδα, αλλά και σε όλες μαζί, την οργανωτική τους συνοχή και την υπηρετήση του γενικού στόχου.

Το σύστημα Διοίκησης (management) για να έχει έννοια και χρησιμότητα ως λειτουργία της επιχείρησης πρέπει να ενεργοποιεί και να συντονίζει όλους τους συντελεστές, που συμμετέχουν στην επίτευξη του σκοπού της. Πρέπει όλες οι δραστηριότητες να αξιοποιούν με το μικρότερο δυνατό κόστος το ανθρώπινο δυναμικό, τα μέσα, το χώρο και το χρόνο που διαθέτει η επιχείρηση για να πετύχει τους σκοπούς της. Η λειτουργία της Διοίκησης, εκτός από σημαντική, είναι και δύσκολη. Απαιτεί ανθρώπους με κατάλληλη εκπαίδευση και εμπειρία, τα **στελέχη**. Αυτά θα εφαρμόσουν τις αναγκαίες μεθόδους, ώστε να αξιοποιήσουν σωστά, συστηματικά και προσοδοφόρα τα στοιχεία της επιχείρησης. Τα υψηλόβαθμα στελέχη διοίκησης της επιχείρησης παίζουν το ρόλο του **ηγέτη**.

Ο ηγέτης είναι ένας επαγγελματίας που έχει την ευθύνη της πρόβλεψης, του προγραμματισμού, της οργάνωσης, του συντονισμού, της διεύθυνσης και του ελέγχου όλων των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Κύριο έργο του η συνεχής και αδιάκοπη λήψη αποφάσεων. Τα στελέχη αντι-

ΕΙΚΟΝΑ 2.1 Σύσκεψη διοικητικών στελεχών

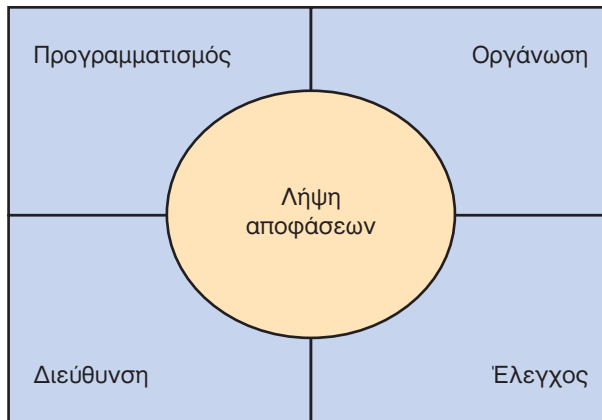
καθιστούν, πλέον, τους επιχειρηματίες στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης. Αυτό γίνεται γιατί οι κεφαλαιούχοι δεν έχουν τις απαραίτητες εξειδικευμένες γνώσεις, ώστε να μπορούν να επιτελέσουν αυτό το έργο. Για το λόγο αυτό το αναθέτουν σε ειδικούς (managers).

2.2 Λειτουργίες της Διοίκησης

Απ' όσα έχουμε εκθέσει μέχρι τώρα η Διοίκηση είναι ο εγκέφαλος, που διευθύνει μία επιχείρηση, με επιδίωξη την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών της. Πιο συγκεκριμένα: η Διοίκηση επιδιώκει τη ρύθμιση, το συντονισμό και τον έλεγχο της δραστηριότητας όλων των υπηρεσιών, τμημάτων και οργάνων, που αποτελούν μία επιχείρηση.

Η διαχείριση της **πληροφορίας** είναι το βασικό χαρακτηριστικό της Διοικητικής λειτουργίας. Η συλλογή, η καταγραφή, η αξιολόγηση, η επεξεργασία και η παροχή της πληροφορίας είναι, ουσιαστικά, η κύρια δραστηριότητα της Διοίκησης. Στη σημερινή εποχή όλα εξαρτώνται από τις πληροφορίες που δεχόμαστε από το εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Η πληροφορία είναι το αποτέλεσμα της ανάλυσης ή της σύνθεσης των δεδομένων που έχουμε στη διάθεσή μας.

Τα καθήκοντα της Διοίκησης, σε γενικές γραμμές, είναι πολλά. Πρέπει, όμως, να σημειώσουμε ότι όλες οι λειτουργίες της δεν είναι ξεχωριστές έτσι όπως παρουσιάζονται σε επόμενες παραγράφους. Στην πραγματικότητα είναι ένα σύνθετο πλέγμα δραστηριοτήτων που η μία επηρεάζει την άλλη σε μεγάλο βαθμό. Ο λόγος για τον οποίο κάνουμε κατ' αρχάς αυτό το διαχωρισμό είναι για να καταλάβουμε ευκολότερα τη χρησιμότητά της και να διευκολυνθούμε στη μελέτη της.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1 Περιεχόμενο διοικητικής λειτουργίας

α) Πρόβλεψη και Προγραμματισμός

Η πρόβλεψη, που είναι βασισμένη σε επιστημονικές μεθόδους, είναι το πρωταρχικό καθήκον της Διοίκησης. Είναι βασικό εργαλείο γιατί με αυτή τη διαδικασία επηρεάζεται σημαντικά η επιτυχία ολόκληρης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό πρέπει να γίνεται σωστά, για να είναι εύκολη η προσαρμογή στις συνθήκες, που συνεχώς μεταβάλλονται.

Με βάση τη σωστή πρόβλεψη καθορίζουμε τη μέθοδο που θα ακολουθήσουμε για να πετύχουμε τους στόχους της επιχείρησης. Άλλο σημαντικό στοιχείο της πρόβλεψης είναι ο χρονισμός της, δηλαδή να γίνεται έγκαιρα. Η έγκαιρη πρόβλεψη είναι χρήσιμη, γιατί καθορίζει χρονικά την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων του μέλλοντος. Η ικανότητα πρόβλεψης και ο συνεπής προγραμματισμός που ακολουθεί είναι η βάση όλης της επιχείρησης.

ΕΙΚΟΝΑ 2.2 «Επιστημονική» μέθοδος πρόβλεψης.

β) Οργάνωση

Η ορθή και έγκαιρη πρόβλεψη συνεπάγεται και την επιλογή της καταλληλότερης μορφής οργάνωσης που θα υιοθετήσουμε. Η οργάνωση βρίσκεται σε πλήρη αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση με τον προγραμματισμό. Η οργάνωση δεν πρέπει να είναι στατική και δύσκαμπτη. Πρέπει να έχει την δυνατότητα να αναπροσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Η αναπροσαρμογή είναι χαρακτηριστικό της οργάνωσης, αλλά χρονικά την καθορίζουν η πρόβλεψη και ο προγραμματισμός.

γ) Συντονισμός

Συντονισμός είναι η εναρμόνιση όλων των συνεργαζόμενων ανθρώπων, ομάδων, τμημάτων και μέσων που διατίθενται από την επιχείρηση για την επιδίωξη του αρχικού σκοπού.

δ) Διεύθυνση

Η λειτουργία αυτή είναι πολύ σημαντική γιατί περιλαμβάνει επιμέρους διαδικασίες, όπως είναι η ηγεσία, η παρακίνηση, η εξουσιοδότηση, ο συντονισμός και η επικοινωνία που θεωρούνται απαραίτητες για την υλοποίηση των στόχων της επιχείρησης.

ε) Έλεγχος

Μία σωστή Διοίκηση πρέπει να ελέγχει εάν η επιχείρηση προχωρά με βάση τις αποφάσεις της ηγεσίας της και εάν όλοι υπηρετούν τους σκοπούς της επιχείρησης. Έτσι μόνο προλαβαίνει λάθη και παραλείψεις που θα την ζημιώσουν.

Η Διοικητική λειτουργία πρέπει να διέπεται από ορισμένες αρχές με τις οποίες εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά της. Κατ' αρχάς πρέπει να ασκείται ενιαία και με συνέχεια. Κάθε ομάδα ενεργειών γίνεται με βάση ένα ενιαίο πρόγραμμα που εξασφαλίζει τη συνέχισή της ανεξάρτητα από τη φυσική παρουσία των προσώπων. Ακόμη, οι ενέργειες πρέπει να γίνονται με ακρίβεια μέσα στον προβλεπόμενο χρόνο συνδυασμένη με τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία μέσων. Για να γίνει αυτό απαιτείται τάξη και πειθαρχία. Η τάξη εξασφαλίζεται με έναν σωστό και λειτουργικό εσωτερικό κανονισμό και η πειθαρχία εξασφαλίζεται με τη συμμόρφωση στους κανόνες που θεσπίζει. Κρούσματα απειθαρχίας εμφανίζονται όταν υπάρχουν οργανωτικές αδυναμίες ή όταν οι εντολές δεν είναι σαφείς, ρεαλιστικές και δίκαιες.

2.3 Προγραμματισμός

Γενικά

Μία θεμελιώδης λειτουργία της Διοίκησης είναι ο **προγραμματισμός**. Με τον όρο αυτό εννοούμε την λεπτομερειακή φροντίδα που καταβάλλουμε προκειμένου να αξιοποιήσουμε ιδανικά τα μέσα και τους πόρους που η επιχείρηση διαθέτει για τη δράση της. Ο προγραμματισμός είναι μία λειτουργία που θα της επιτρέψει να περάσει σταδιακά, ομαλά και, τελικά, γρήγορα από τη θέση που βρίσκεται στη θέση που έχει βάλει στόχο να είναι. Είναι μία λειτουργία που προσδιορίζει με ακρίβεια *τι πρέπει να γίνει, πώς πρέπει να γίνει, πότε και ποιος θα το κάνει*. Αποτέλεσμα του προγραμματισμού είναι η κατάρτιση προγραμμάτων που πρέπει να ακολουθούμε.

ΕΙΚΟΝΑ 2.3
Προγραμματισμός εργασιών

Ο προγραμματισμός είναι μία δυναμική λειτουργία. Είναι μία διαρκής προσπάθεια παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των προγραμμάτων που έχουμε κάνει. Η παρακολούθηση είναι αναγκαία για να επιφέρουμε, όποτε χρειάζεται, τις επιβεβλημένες διορθωτικές κινήσεις. Έτσι, επισημαίνουμε έγκαιρα αποκλίσεις στην πορεία, αδυναμίες και προβλήματα μέσα στην επιχείρηση και μειώνουμε την αβεβαιότητα του μέλλοντος.

Στοιχεία του προγραμματισμού

Το κυριότερο στοιχείο του προγραμματισμού μίας επιχείρησης είναι η συγκεκριμενοποίηση των σκοπών της και ο προσδιορισμός των στόχων της. Οι ευκαιρίες, αλλά και οι απειλές που παρουσιάζονται στο εξωτερικό περιβάλλον της, διαμορφώνουν και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τους σκοπούς της. Με βάση αυτούς τους αντικειμενικούς σκοπούς προσδιορίζουμε τους στόχους που θα βάλουμε σε κάθε έναν από τους εργαζόμενους, αλλά και

σε κάθε τμήμα της επιχείρησης, ώστε να εξυπηρετούνται οι γενικοί σκοποί της. Στους σκοπούς της επιχείρησης εντάσσεται η προσπάθειά της για επιβίωση, η επίτευξη μεγάλου κέρδους, η αύξηση του τζίρου της, η αύξηση του πελατολογίου της, η αύξηση του κύρους και της δύναμής της κ.α.

Από τους γενικούς σκοπούς προκύπτουν οι στόχοι που μπαίνουν σε ένα τμήμα ή σε έναν εργαζόμενο της επιχείρησης. Είναι, δηλαδή, επιμέρους, άμεσες και βραχυχρόνιες επιδιώξεις τις οποίες όταν πετυχαίνουμε, εξυπηρετούμε αποτελεσματικά τους σκοπούς της. Οι στόχοι, σε ένα τμήμα, λειτουργούν ως κίνητρο για τους εργαζόμενους, γιατί αποτελούν κριτήριο επιτυχίας του. Επίσης, είναι κριτήριο αξιολόγησης της συνολικής επίδοσης και απόδοσης του τμήματος.

Οι σκοποί και οι στόχοι για να αποτελούν χρήσιμα εργαλεία ανάπτυξης της επιχείρησης πρέπει να έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Κατ' αρχάς πρέπει να είναι **σαφείς**. Όλοι καταλαβαίνουμε το ίδιο πράγμα όταν τους ακούμε ή τους διαβάζουμε. Αυτή η ιδιότητα είναι σημαντική, γιατί αποφεύγονται οι παρερμηνείες, τα λάθη και οι χρονοβόρες διαδικασίες αποσαφήνισής τους.

Οι σκοποί και οι στόχοι δεν πρέπει να είναι **αλληλοσυγκρουόμενοι**, όπως μπορεί να είναι για παράδειγμα, οι στόχοι του τμήματος Παραγωγής και του τμήματος Ποιοτικού Ελέγχου ενός εργοστασίου. Η Παραγωγή παλεύει για να πετύχει μεγάλες ποσότητες, ενώ ο Ποιοτικός Έλεγχος παλεύει να μην περάσει κανένα μειωμένης ποιότητας προϊόν.

Οι σκοποί και οι στόχοι πρέπει να είναι **μετρήσιμοι** και **ρεαλιστικοί**. Μετρήσιμοι, σημαίνει να μπορούμε να τους αποτιμήσουμε με ποσοτικούς όρους. Για παράδειγμα, δεν αρκεί να βάλουμε στόχο την αύξηση των πωλήσεων γενικά, αλλά πρέπει να προσδιορίσουμε ότι επιδιώκουμε αύξηση 2%. Ρεαλιστικοί είναι οι στόχοι που είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν με μία φυσιολογική εντατικοποίηση της προσπάθειάς μας. Δεν πρέπει να είναι πολύ εύκολοι, αλλά ούτε και πάρα πολύ δύσκολοι. Με τα χαρακτηριστικά αυτά οι στόχοι γίνονται ελκυστικοί και προκαλούν το ενδιαφέρον των εργαζόμενων.

Η **ιεράρχηση** των στόχων σε μία επιχείρηση είναι πολύ σημαντική, γιατί όταν γίνεται με αντικειμενικά κριτήρια καλλιεργεί την εμπιστοσύνη του προσωπικού προς τη Διοίκηση. Άλλωστε, η ιεράρχηση των στόχων θα δώσει τη δυνατότητα καλύτερου συντονισμού και ευκολότερης πραγματοποίησής τους.

Ένα άλλο στοιχείο του προγραμματισμού είναι η χάραξη της **πολιτικής**

της επιχείρησης. Η πολιτική της εταιρείας επηρεάζεται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Με τη λειτουργία αυτή κάθε εργαζόμενος ή κάθε στέλεχος παίρνει γενικές οδηγίες, τις οποίες ερμηνεύει σύμφωνα με την προσωπικότητά του, την εμπειρία του και την κρίση του. Για παράδειγμα, η ελαχιστοποίηση του κόστους είναι μία γενική οδηγία. Ο κάθε εργαζόμενος καλείται να την υλοποιήσει κατά τη δική του κρίση, αφού δεν δίνονται περισσότερες λεπτομέρειες.

Ένα άλλο, εξίσου σημαντικό, στοιχείο του προγραμματισμού είναι η **αποστολή** της επιχείρησης. Για παράδειγμα, ποια είναι η αποστολή ενός συνεργείου αυτοκινήτου; Η αποστολή ενός σύγχρονου συνεργείου είναι *“η έγκαιρη, φτηνή, αξιόπιστη και αποτελεσματική εξυπηρέτηση του πελάτη”*. Από το συγκεκριμένο παράδειγμα βλέπουμε ότι η αποστολή της επιχείρησης προσδιορίζεται από την ικανοποίηση του πελάτη. Ο πελάτης πρέπει να φύγει ευχαριστημένος, γιατί η εργασία έγινε γρήγορα, φτηνά και αξιόπιστα, δηλαδή είναι σίγουρος ότι δεν θα χρειαστεί να ξαναγυρίσει στο συνεργείο για το ίδιο πρόβλημα.

Το τελευταίο στοιχείο είναι η κατάρτιση **προγραμμάτων** (ή **σχεδίων δράσης**). Με αυτά περιγράφουμε με κάθε δυνατή λεπτομέρεια όλα τα βήματα που θα γίνουν για να πραγματοποιηθούν οι στόχοι και οι σκοποί της επιχείρησης.

Τα σχέδια δράσης ανάλογα με τον χρονικό ορίζοντά τους διακρίνονται σε *βραχυπρόθεσμα*, *μεσοπρόθεσμα* και *μακροπρόθεσμα*. Αυτό γίνεται γιατί σε κάθε δραστηριότητα μπαίνει η έννοια του χρόνου για να δοθεί ένα ποιοτικό χαρακτηριστικό. Είναι βασική προϋπόθεση να ξέρουμε από πριν πότε πρέπει να παραδώσουμε το έργο που μας αναθέτουν. Για να γίνει έγκαιρα η παράδοση πρέπει να έχουμε προβλέψει σημεία ελέγχου, στα οποία θα διαπιστώσουμε, εάν όλα εξελίσσονται σύμφωνα με το πρόγραμμα. Εάν διαπιστωθεί απόκλιση γίνονται οι απαραίτητες διορθώσεις. Από τα σχέδια δράσης προκύπτουν τα **χρονοδιαγράμματα** στα οποία εμφανίζονται όλα τα βήματα μίας διαδικασίας, τα χρονικά όρια και η χρονική ολοκλήρωσή τους.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ									
A/A	ΒΗΜΑΤΑ	9 ^η Ε6δ	10 ^η Ε6δ	11 ^η Ε6δ	12 ^η Ε6δ	13 ^η Ε6δ	14 ^η Ε6δ	15 ^η Ε6δ	16 ^η Ε6δ
1	Δημοσίευση αγγελίας								
2	Συγκέντρωση βιογραφικών Ταξινόμηση								
3	Επεξεργασία βιογραφικών								
4	Επιλογή υποψηφίων								
5	Συνεντεύξεις								
6	Αξιολόγηση επιλεγέντων Πρόσληψη								

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2 Παράδειγμα χρονοδιαγράμματος

Βήματα προγραμματισμού

Συμπερασματικά, απ' όσα έχουμε αναφέρει μέχρι τώρα η διαδικασία του προγραμματισμού ακολουθεί ορισμένα βήματα. Αυτό είναι αναγκαίο για να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Τα βήματα αυτά έχουν μία λογική ακολουθία όπως οι κρίκοι μιας αλυσίδας, γι' αυτό είναι σημαντικό να τηρούνται. Τα βήματα αυτά είναι:

- *Η ανάλυση της κατάστασης και των δεδομένων*
- *Ο καθορισμός σκοπών και στόχων*
- *Η λήψη αποφάσεων*
- *Η κατάρτιση σχεδίων δράσης*
- *Η αξιολόγηση των σχεδίων δράσης*
- *Η εφαρμογή των σχεδίων δράσης και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους*

Κατά τη λειτουργία του προγραμματισμού πρέπει να είμαστε αποτελεσματικοί. Για το λόγο αυτό, ο προγραμματισμός πρέπει να διακρίνεται από χρονική συνέπεια. Όλα πρέπει να τελειώνουν σε προκαθορισμένα χρονικά σημεία. Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό του προγραμματισμού είναι η πρόβλεψη σημείων ελέγχου. Τα σημεία ελέγχου τοποθετούνται χρονικά με

τρόπο που ενδεχόμενες αλλαγές δεν θα ακυρώσουν όλη την προσπάθεια. Στα σημεία αυτά ελέγχουμε την πορεία μας και διαπιστώνουμε την ανάγκη διορθωτικών κινήσεων. Τέλος, κάθε προγραμματισμός πρέπει να διακρίνεται για την ελαστικότητα και την ευκαμψία του. Οι ιδιότητες αυτές δίνουν τη δυνατότητα αναπροσαρμογών σε ενδεχόμενες μεταβολές του περιβάλλοντος και απρόβλεπτους παράγοντες. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι θα γίνει χαλαρός σε σημείο που να χάνει την έννοια και το σκοπό του.

Η λήψη αποφάσεων

Η λήψη αποφάσεων είναι το σημαντικότερο στοιχείο όλης της Διοικητικής λειτουργίας της επιχείρησης. Η διαδικασία αυτή δεν είναι αυτοτελής και αποτελεί το συνδετικό κρίκο με τις υπόλοιπες. Ως δραστηριότητα της Διοίκησης, η λήψη αποφάσεων είναι καθημερινή πρακτική και λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη όλων των μηχανισμών της. Για να υπάρξει δράση με αποτελέσματα (θετικά ή αρνητικά) πρέπει να υπάρξει απόφαση.

Η λήψη αποφάσεων επηρεάζει όλη τη λειτουργία της Διοίκησης και ιδιαίτερα τη διαδικασία του προγραμματισμού. Γιατί, εάν ο προγραμματισμός δεν εφαρμοστεί, τότε είναι ένα θεωρητικό και άχρηστο οικοδόμημα, που υπάρχει μόνο ως αυτοσκοπός.

Μία διαδικασία λήψης αποφάσεων περιλαμβάνει απαραίτητα κάποια βασικά βήματα, που πρέπει να γίνουν για να είναι χρήσιμη. Η αποτελεσματικότητά της έγκειται στο ότι τελικά παίρνουμε τη σωστότερη, κατά το δυνατό, απόφαση για τις συνθήκες που επικρατούν. Βέβαια, το πόσο σωστή ήταν θα αποδειχθεί από τα αποτελέσματα της εφαρμογής της. Αυτό θα μειώσει τις πιθανότητες λάθους. Τα αναγκαία βήματα στη λήψη αποφάσεων είναι τα ακόλουθα:

- **ο εντοπισμός του προβλήματος**
- **η διατύπωση εναλλακτικών λύσεων**
- **η ανάλυση και η αξιολόγησή τους**
- **η επιλογή της καλύτερης λύσης**

α) Ο εντοπισμός του προβλήματος

Στη φάση αυτή διαπιστώνουμε την ανάγκη για τη λήψη μίας απόφασης. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην ύπαρξη ενός προβλήματος ή μίας ευκαι-

ρίας. Και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να πάρουμε αποφάσεις για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Η **κρίση** είναι ένα χαρακτηριστικό που παίζει σημαντικό ρόλο στη φάση αυτή. Το πιο συνηθισμένο σφάλμα μας είναι ότι δεν εντοπίζουμε την ουσία του προβλήματος ή δεν προσδιορίζουμε το μέγεθός του.

β) Η διατύπωση εναλλακτικών λύσεων

Διατυπώνουμε όλες τις δυνατές λύσεις, που πιστεύουμε ότι αντιμετωπίζουν το θέμα μας με επιτυχία. Στη φάση αυτή είναι πολύτιμη η *δημιουργική σκέψη* και η *εμπειρία* μας. Για να γίνει σωστά αυτή η διαδικασία πρέπει να ανακαλύψουμε τα αίτιά του, να επισημάνουμε τους στόχους μας και να βάλουμε τους περιορισμούς που επιβάλλεται. Καμία από τις λύσεις δεν πρέπει να ξεπερνά τα όρια δικαιοδοσίας μας στην επιχείρηση.

γ) Η ανάλυση και αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων

Οι εναλλακτικές λύσεις που διατυπώσαμε πρέπει να αναλυθούν και να συγκριθούν μεταξύ τους. Μας ενδιαφέρει να εντοπίσουμε τα υπέρ και τα κατά κάθε μίας από αυτές. Πρέπει να προσδιορίσουμε όλες τις επιπτώσεις και, κυρίως, τις οικονομικές. Για το λόγο αυτό είναι χρήσιμη η εμπειρία και οι γνώσεις που έχουμε.

ΕΙΚΟΝΑ 2.4
Επιλογή της καλύτερης λύσης

δ) Η επιλογή της καλύτερης λύσης

Πρόκειται για το τελευταίο και πιο ουσιαστικό στάδιο όλης της διαδικασίας από την οποία θα προκριθεί η καταλληλότερη λύση για εφαρμογή και στηρίζεται, κυρίως, στην *κρίση* μας. Η υλοποίηση της απόφασής μας απαιτεί την κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης, που θα συμβάλλει αποφασιστικά στην επιτυχία της.

2.4 Οργάνωση

Γενικά

Στην καθημερινή μας ζωή ακούμε πολύ συχνά εκφράσεις όπως “ ... πάσχουμε από οργάνωση ...”, “ ... κάποιος πρέπει να οργανώσει την εκδρομή της επόμενης βδομάδας ...”, “ ... θα ήμασταν πρώτοι εάν είχαμε καλύτερη οργάνωση ...”. Η οργάνωση ως λειτουργία στην ανθρώπινη ζωή είναι καθημερινή. Όσον αφορά στην επιχείρηση, η οργάνωση βρίσκεται σε άμεση αλληλεπίδραση με τη λειτουργία του προγραμματισμού.

ΕΙΚΟΝΑ 2.5
Αποτελέσματα κακής οργάνωσης

Οργάνωση σημαίνει ο καταμερισμός της λειτουργίας της επιχείρησης σε επιμέρους εργασίες. Ο επιμερισμός γίνεται κατ' αρχάς σε επίπεδο Διευθύνσεων, και στη συνέχεια μεταξύ Τμημάτων και τέλος μεταξύ ατόμων. Με την οργάνωση σχεδιάζουμε, επίσης, τη μορφή των σχέσεων ιεραρχίας και εξουσίας μεταξύ των λειτουργικών ομάδων. Στόχοι της είναι:

- *Η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και του εξοπλισμού που διαθέτουμε*
- *Η ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής*
- *Η μεγιστοποίηση του κέρδους*
- *Η βιωσιμότητα της επιχείρησης*
- *Η μελλοντική επέκτασή της.*

Όπως κάθε λειτουργία, έτσι και η οργάνωση πρέπει να γίνεται με μέτρο. Δεν πρέπει να γίνει αυτοσκοπός, γιατί τότε χάνει την έννοια και τη χρησιμότητά της.

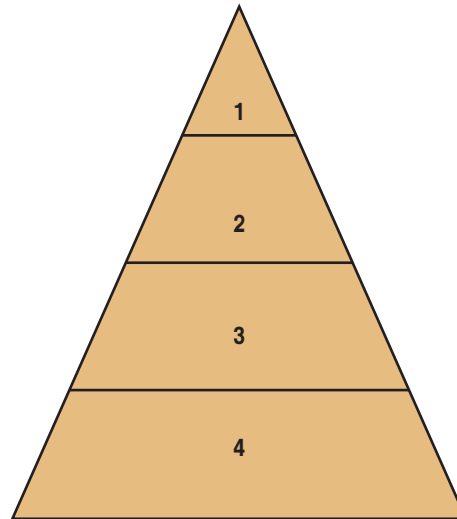
Μορφές οργάνωσης

Όταν η οργάνωση δεν εφαρμόζει κανόνες και καθορίζεται από τις αυθόρμητες σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, λέγεται **άτυπη**. Για παράδειγμα, μία παρέα φίλων οργανώνεται με άτυπο τρόπο. Αυτή η μορφή οργάνωσης δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της επιχείρησης. Όσο μικρή και εάν είναι η επιχείρηση, η οργάνωσή της πρέπει να έχει μία **τυπική** μορφή, δηλαδή να διέπεται από κάποιους κανόνες.

Στις ατομικές επιχειρήσεις ο ιδιοκτήτης είναι ταυτόχρονα και Διευθυντής της. Είναι η πιο απλή μορφή οργάνωσης που έχει, όμως, κανόνες. Ο ιδιοκτήτης εποπτεύει άμεσα τους υφισταμένους του, τους ελέγχει και τους ανταμείβει ανάλογα. Κανένας άλλος δεν έχει **εξουσία** για όλα αυτά και σε κανέναν δεν την εκχωρεί.

Σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις, η εποπτεία και ο έλεγχος από ένα άτομο είναι ανεδαφική. Είναι αδύνατο ένας άνθρωπος να εποπτεύει όλο το προσωπικό και να το κατευθύνει προς τους στόχους της επιχείρησης. Αυτόματα γεννιέται η ανάγκη δημιουργίας ενός ενδιάμεσου επιπέδου εξουσίας, στο οποίο ο ιδιοκτήτης θα μεταβιβάσει μέρος της εξουσίας του. Ο αριθμός των **διοικητικών επιπέδων** καθορίζεται από πολλούς παράγοντες. Μεταξύ αυτών είναι ο αριθμός των εργαζόμενων και το είδος της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Άλλοι παράγοντες είναι η νοοτροπία του εργοδότη και τα ιδιαίτερα προσόντα των στελεχών.

Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται η **πυραμίδα της ιεραρχίας**. Στην κορυφή της αντιστοιχεί η ανώτερη διοίκηση και στη βάση της το απλό προσωπικό. Η κάθε βαθμίδα έχει συγκεκριμένα καθήκοντα και υποχρεώσεις, ελέγχεται από την υψηλότερη και ελέγχει τη χαμηλότερη.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.3 Πυραμίδα ιεραρχίας

1. Γενική Διεύθυνση
2. Διευθύνσεις
3. Τμήματα
4. Εργαζόμενοι

Οργανόγραμμα

Σύμφωνα με όσα έχουμε αναφέρει, σε κάθε επιχείρηση μικρή ή μεγάλη, ασκούνται δραστηριότητες που έχουν διαφορετικό ή ομοειδή χαρακτήρα, ή έχουν σχέση αλληλεξάρτησης μεταξύ τους. Ανάλογα με το είδος της επιχείρησης, μία λειτουργία της μπορεί να έχει τεράστια ή μικρή έκταση, αλλά όλες μαζί αποτελούν μέρη ενός ενιαίου συνόλου.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο ένα **οργανόγραμμα**, ώστε να υπάρχει συντονισμός και λειτουργική συνέχεια της μιας δραστηριότητας με την άλλη. Για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις αυτός ο τρόπος οργάνωσης είναι το “Α και το Ω”, γιατί η καλή οργάνωση εξασφαλίζει καλύτερο αποτέλεσμα.

Το οργανόγραμμα μίας επιχείρησης περιγράφει τις λειτουργίες της και τους φορείς τους, δηλαδή τους υπεύθυνους για κάθε μία από τις δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες πρέπει να είναι ορθολογικά κατανεμημένες, για να υπάρχει ροή της εργασίας από το ένα τμήμα στο άλλο, χωρίς να διακόπτεται και παράλληλα να εξασφαλίζεται το οικονομικότερο αποτέλεσμα.

Με το οργανόγραμμα γίνεται ευκολότερος:

- *Ο καταμερισμός της εργασίας*
- *Ο συντονισμός θέσεων σε τμήματα*
- *Η καθιέρωση ιεραρχίας*
- *Η επιλογή και τοποθέτηση εργαζόμενων σε κατάλληλες θέσεις*
- *Ο έλεγχος και ο καταμερισμός ευθυνών*

Το οργανόγραμμα είναι ο καταστατικός χάρτης κάθε επιχείρησης. Όταν συντάσσεται, βρίσκουμε εύκολα τα οργανωτικά λάθη της επιχείρησης και έτσι τα διορθώνουμε. Οι επιχειρήσεις δεν είναι στατικοί οργανισμοί. Εξελίσσονται και αναπτύσσονται ανάλογα με τις συνθήκες και τις καταστάσεις που αντιμετωπίζουν. Το οργανόγραμμα τούς επιτρέπει να κάνουν αλλαγές προς τη σωστή κατεύθυνση, κάθε φορά που κρίνεται απαραίτητο.

Η σχεδίαση του οργανογράμματος είναι μία πολύ σύνθετη εργασία. Πολλές επιχειρήσεις, που αναπτύσσονται απότομα, αποφεύγουν να αποκτήσουν οργανόγραμμα ή το έχουν κλειδωμένο στα συρτάρια τους, για να αποτρέψουν τις μοιραίες συγκρούσεις μεταξύ των στελεχών τους. Αυτή η κατάσταση διαιωνίζεται και αποβαίνει σε βάρος της δυναμικής τους. Για το λόγο αυτό από νωρίς πρέπει να προχωρούν στην κατάρτιση του οργανογράμματός τους ώστε να αποφύγουν τέτοιου είδους προβλήματα.

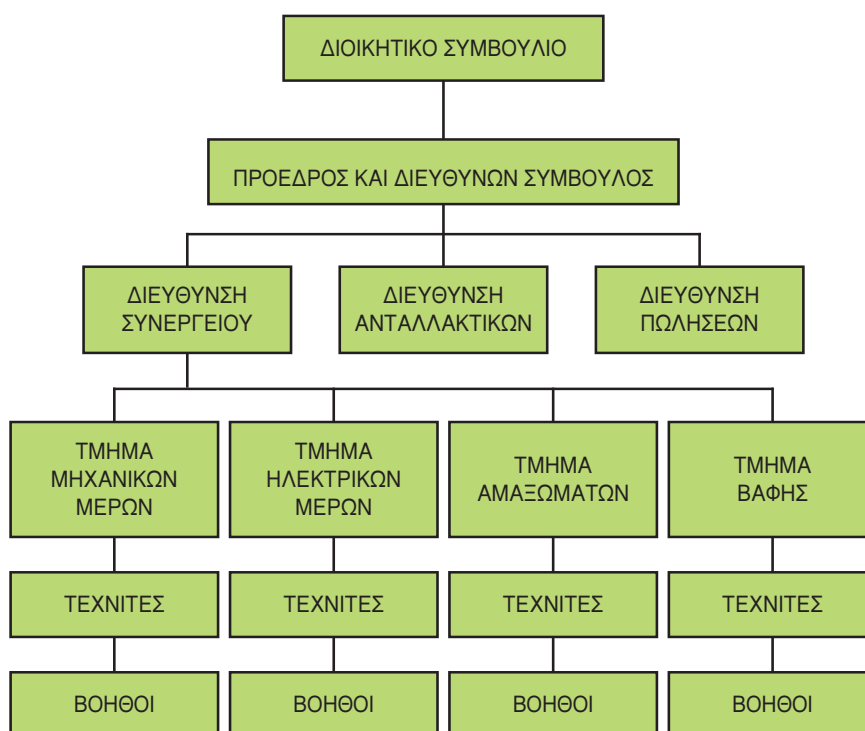
Για να γίνει αποδεκτό ένα οργανόγραμμα πρέπει να διέπεται από ορισμένες αρχές. Αυτές θα δώσουν τη δυνατότητα να γίνει εφαρμόσιμο στην πράξη. Μερικές από τις βασικότερες αρχές του οργανογράμματος είναι οι ακόλουθες:

- α) Τα επίπεδα αρμοδιότητας και ευθύνης πρέπει να φαίνονται καθαρά, ώστε να μην παρουσιάζουν κανένα ίχνος σύγχυσης από την κορυφή μέχρι τη βάση της επιχείρησης.
- β) Κάθε προϊστάμενος πρέπει να διοικεί περιορισμένο αριθμό άμεσων υφισταμένων του.
- γ) Κάθε προϊστάμενος ξέρει ποιους ακριβώς έχει υφιστάμενους και κάθε υφιστάμενος αναφέρεται σε ένα μόνο προϊστάμενο.
- δ) Η ανάθεση ευθυνών πρέπει να συνοδεύεται από ανάλογες εξουσίες και αρμοδιότητες. Με άλλα λόγια οι υποχρεώσεις συνοδεύονται από δικαιώματα.
- ε) Η ευθύνη και η εξουσία προσδιορίζονται και περιγράφονται με σαφήνεια και λεπτομερειακά σε γραπτό κείμενο.
- στ) Κάθε προϊστάμενος είναι απόλυτα υπεύθυνος για τη δράση όλων των υφισταμένων του.
- ζ) Η μεταβίβαση ευθυνών πρέπει να γίνεται, όσο αυτό είναι δυνατό, προς τα κάτω. Αυτό γίνεται, γιατί στα χαμηλότερα επίπεδα η εξειδίκευση είναι δεδομένη και επομένως είναι πιο εύκολη η αντιμετώπιση και η επίλυση των καθημερινών προβλημάτων.
- η) Είναι πολύ σημαντικό στο οργανόγραμμα να διαχωρίζεται αυστηρά και με απόλυτη σαφήνεια ποιος ελέγχει και ποιος ελέγχεται.

Στο οργανόγραμμα μίας επιχείρησης δεν αποτυπώνονται μερικές σημαντικές πληροφορίες ή καταστάσεις που έχουν αναπτυχθεί από την καθημερινή δράση και αλληλεπίδραση μεταξύ των εργαζόμενων. Δεν αποτυπώνεται ο βαθμός επιρροής που έχει κάθε εργαζόμενος ανεξάρτητα από τη θέση του στο οργανόγραμμα. Ο βαθμός επιρροής μπορεί να αλλάζει ανάλογα με τη χρονική στιγμή. Για παράδειγμα, το πρόσωπο που διαπραγματεύεται με το συνδικαλιστικό φορέα σε μία περίοδο κρίσης αποκτά μία διαφορετική βαρύτητα, για όσο διάστημα διαρκεί η κρίση. Ακόμη, δεν φαίνονται όλες οι γραμμές επικοινωνίας, αλλά μόνο οι βασικές. Αυτό είναι αυτονόητο, γιατί ένας εργαζόμενος είναι αδύνατο να εργαστεί σε στεγανά και απομονωμένος. Τέλος, το οργανόγραμμα δεν δείχνει την άτυπη οργάνωση, που περιλαμβάνει τις σχέσεις, τις επιρροές και τα κέντρα ουσιαστικής ε-

ξουσίας και δύναμης.

Για τους λόγους αυτούς, το οργανόγραμμα είναι ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια της Διοίκησης, δεν είναι όμως το αποκλειστικό και αλάθητο μέσο άσκησης της.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.4 Μέρος οργανογράμματος μονάδας εξυπηρέτησης αυτοκινήτων

2.5 Διεύθυνση

Γενικά

Με τη λειτουργία αυτή κατευθύνουμε και εποπτεύουμε όλα τα τμήματα, και γενικά το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων της επιχείρησης. Οι στόχοι έχουν προδιαγραφεί με τον προγραμματισμό και έχουν κατανεμηθεί στα τμήματα με την οργάνωση.

Η διεύθυνση είναι μία σύνθετη λειτουργία της επιχείρησης και περιλαμβάνει πολλές επιμέρους διαδικασίες. Οι διαδικασίες αυτές είναι η ηγεσία, η παρακίνηση, η εξουσιοδότηση, ο συντονισμός και η επικοινωνία.

Ηγεσία

Σε κάθε ανθρώπινη ομάδα συντελείται φυσικά και αβίαστα μία εσωτερική λειτουργία που έχει σαν κατάληξη την ανάδειξη του φυσικού ηγέτη της· είναι το πρόσωπο που γίνεται κοινά αποδεκτό από τα μέλη της ομάδας και αποτελεί το σημείο αναφοράς της. Κανένας από τους υπόλοιπους δεν αισθάνεται καταπιεσμένος από αυτή την κατάσταση. Στις εργασιακές ομάδες, η ηγεσία δεν αναδεικνύεται, αλλά επιβάλλεται από εξωγενείς παράγοντες. Για παράδειγμα, σε μία ποδοσφαιρική ομάδα με βάση τους κανονισμούς αρχηγός είναι αυτός που ορίζεται από τη Διοίκηση, τον Προπονητή ή τους παίκτες. Αυτό δεν σημαίνει ότι το πρόσωπο ταυτίζεται κατ' ανάγκη με τον αγαπημένο παίκτη των φιλάθλων, οι οποίοι αποφασίζουν με τα δικά τους κριτήρια. Στο τέλος, όμως, η συνολική προσωπική και αγωνιστική συμπεριφορά είναι εκείνα τα στοιχεία που θα αναδείξουν το **φυσικό ηγέτη** της ομάδας, ανεξάρτητα από τις προτιμήσεις όσων αναφέραμε. Είναι αυτός, που τον αναγνωρίζουν ακόμα και οι αντίπαλοι, και εκτιμάται από όλη την κοινωνία για την προσφορά και το ήθος του.

Όταν οργανώνουμε μία επιχείρηση πρέπει να επιλέγουμε τους επικεφαλής κάθε τμήματος με προσόντα που να συνδυάζουν τα χαρακτηριστικά του φυσικού ηγέτη, γιατί υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ προϊσταμένου και προϊσταμένου-ηγέτη. Η **αποδοχή** είναι το σημαντικότερο συστατικό που θα τον βοηθήσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της θέσης του.

Χαρακτηριστικά του αποτελεσματικού ηγέτη

Γενικά, πρέπει να γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει ανίκανο και αναποτελεσματικό προσωπικό. Γι' αυτό, σχεδόν πάντα, είναι στο χέρι του προϊσταμένου να παίρνει το "καλύτερο" από τους υφισταμένους του, συμβάλλοντας παράλληλα με τον τρόπο αυτό και στη δική του προσωπική ανέλιξη στη κλίμακα της ιεραρχίας.

Ο τρόπος επικοινωνίας που θα επιλέξει ο προϊστάμενος με τους υφισταμένους του είναι ο θεμέλιος λίθος της σχέσης τους. Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι ακραίος. Ο προϊστάμενος-ηγέτης πρέπει να λειτουργεί ως καθοδηγητής της ομάδας του. Να πιέζει, ενδεχόμενα, κάποιες φορές, και μάλιστα εκείνα τα άτομα που αποδίδουν καλύτερα κάτω από πίεση, όμως πρέπει να αποφεύγει τις υπερβολές. Δεν πρέπει να περιορίζεται σε εντολές, χωρίς να ακούει τις ιδέες και τις απόψεις των υφισταμένων του ή να αγνοεί τα προβλήματά τους.

Υπάρχουν δύο λέξεις κλειδιά που καθορίζουν το μοντέλο που θα αναπτυχθεί ανάμεσα στον προϊστάμενο και τους υφισταμένους του, **ωριμότητα** και **αμοιβαίος σεβασμός**. Η ωριμότητα πρέπει να χαρακτηρίζει και τις δύο πλευρές. Όταν και οι δύο πλευρές είναι ώριμες και γνωρίζουν το ρόλο τους, η σχέση που αναπτύσσεται – ακόμη και η φιλία – είναι υγιής. Η φιλική σχέση δεν αναιρεί το σεβασμό στην ιεραρχία. Αντίθετα, ο ανώτε-

ρος ιεραρχικά κερδίζει σε σεβασμό, εάν είναι αμοιβαίος. Άλλωστε, προσωπικότητα, αρχές, αξιοπρέπεια και γνώμη δεν έχει μόνο εκείνος που διοικεί και διευθύνει.

Ανεξάρτητα από τον τρόπο που επιλέγει να διοικήσει ο προϊστάμενος το τμήμα του ή ο Διευθυντής την επιχείρηση, οι στόχοι που έχει κάθε σύγχρονο διοικητικό στέλεχος είναι συγκεκριμένοι. Πρέπει να αντλήσει το καλύτερο δυνατό από τους υφισταμένους του και να διατηρήσει ψηλά το ηθι-

ΕΙΚΟΝΑ 2.6 «Σύγχρονη» αντίληψη διοίκησης

κό τους. Τα αποτελέσματα συγκρίνονται στο τέλος, σε σχέση πάντα με τους στόχους που έχουν τεθεί.

Η διατήρηση υψηλού ηθικού μεταξύ των εργαζομένων είναι ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας και είναι ευθύνη του προϊστάμενου να το πετύχει. Το καλό κλίμα είναι απαραίτητο, επειδή το ηθικό συνδέεται με τη μέγιστη απόδοση και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων. Το χαμηλό ηθικό οδηγεί σε αργοπορίες, απουσίες και αναποδιές, παράπονα και πικρίες που έχουν αρνητικά αποτελέσματα.

Ο προϊστάμενος πρέπει να διακρίνει ποιοι από τους υφισταμένους του τμήματός του χρειάζονται παρακίνηση και σε ποιους θα πρέπει να δώσει περισσότερη ελευθερία κινήσεων. Πρέπει να λύνει με προθυμία τις απορίες τους και να δίνει κίνητρα. Εάν ο εργαζόμενος χρειάζεται να αποκτήσει επιπλέον γνώσεις για να εκτελέσει το έργο που του έχει ανατεθεί, ή γενικότερα για να είναι αποτελεσματικός για την επιχείρηση, τότε αυτές τις γνώσεις θα πρέπει να τις παρέχει ο προϊστάμενος. Εάν χρειάζεται ο εργαζόμενος να παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια, τότε ο προϊστάμενος θα πρέπει να εισηγηθεί ώστε η επιχείρηση να του προσφέρει αυτή την ευκαιρία.

Εξουσιοδότηση

Εξουσιοδότηση είναι η μεταβίβαση εξουσίας και ευθύνης από τον ιεραρχικά ανώτερο προς τον κατώτερο. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι η μεταβίβαση της ευθύνης και η εξουσιοδότηση δεν απαλλάσσει τον προϊστάμενο από τη συνολική ευθύνη του προς τους ανώτερους του, γιατί κάτι τέτοιο θα σήμαινε και την αυτοκατάργησή του. Η ανάληψη των ευθυνών από τους κατώτερους συνεχίζει να βαρύνει τον επικεφαλής, αφού τελικά είναι υπεύθυνος για όλες τις πράξεις και παραλείψεις των συνεργατών του.

Η μεταβίβαση της ευθύνης συνοδεύεται και από αντίστοιχη μεταβίβαση δυνατότητας πρωτοβουλιών. Η πρωτοβουλία μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο για έναν εργαζόμενο, αφού του δίνει τη δυνατότητα να αναπτύξει τις ικανότητές του. Η αυτενέργεια του εργαζόμενου δεν πρέπει να ξεπερνά τα όρια της εξουσιοδότησης που του έχει μεταβιβαστεί και είναι θεμιτή εφόσον δεν ζημιώνει την επιχείρηση.

Παρακίνηση

Σήμερα, ικανός προϊστάμενος-ηγέτης είναι εκείνος που πετυχαίνει οι εργαζόμενοι κάτω από τις οδηγίες του να αισθάνονται ικανοποίηση από το περιεχόμενο της εργασίας τους και το περιβάλλον της. Ο προϊστάμενος φροντίζει να έχουν οι συνεργάτες του υψηλό ηθικό, να συμμετέχουν άμεσα στην πραγμάτωση των στόχων και να τοποθετούν το γενικό συμφέρον πάνω από το ατομικό.

Η βοήθεια και η παρακίνηση των εργαζόμενων είναι δύο πολύ χρήσιμα εργαλεία προς την κατεύθυνση αυτή. Ο προϊστάμενος πρέπει να πείθει, να εμπνέει εμπιστοσύνη, να βρίσκει τις ανάγκες που έχει κάθε εργαζόμενος και να τις μετουσιώνει σε κίνητρα. Τα κίνητρα χρησιμοποιούνται ως μέσα που παρέχονται στον εργαζόμενο για να λειτουργήσει πιο παραγωγικά. Όπως ο κινητήρας χρειάζεται καύσιμο, έτσι και ο εργαζόμενος χρειάζεται κίνητρα. Τα κίνητρα δεν είναι κατ' ανάγκη υλικά. Μπορεί να είναι ηθικά. Η επιβράβευση, και μάλιστα δημόσια, είναι κίνητρο που έχει θετικά αποτελέσματα, σε σχέση με την αδιαφορία του προϊσταμένου για την καλή απόδοση του συνεργάτη του. Επίσης, το χαμόγελο – ακόμη και στη θέση του δικαιολογημένου θυμού – και ο σεβασμός του ρυθμού και του τρόπου εργασίας του υφισταμένου αποτελούν κρίκους στην αλυσίδα της επικοινωνίας και της παρακίνησης.

Σε επόμενες παραγράφους αυτού του κεφαλαίου θα εξετάσουμε με μεγαλύτερη λεπτομέρεια την έννοια των κινήτρων.

Συντονισμός – Επικοινωνία

Η λειτουργία του συντονισμού είναι εκείνη που εναρμονίζει όλες τις δραστηριότητες που ασκούνται από τα τμήματα της επιχείρησης. Η εναρμόνιση γίνεται για να συμβάλλει το ένα τμήμα στην επιτυχία του άλλου και όλα μαζί να πετυχαίνουν τους στόχους της. Για να το πετύχουμε, πρέπει να καθιερώσουμε ένα σύστημα ενδοεπιχειρησιακής επικοινωνίας. **Επικοινωνία**, γενικά, είναι η μεταβίβαση σκέψεων, ιδεών, απόψεων και συναισθημάτων μεταξύ δύο ανθρώπων. Ο ένας λέγεται **πομπός**, και είναι αυτός που στέλνει το μήνυμα και ο άλλος λέγεται **δέκτης**, και είναι αυτός που παίρνει το μήνυμα. Το **μέσο μετάδοσης**, δηλαδή ο τρόπος επικοινωνίας, καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και την αποτελεσματικότητά της.

Όσον αφορά στην επιχειρησιακή επικοινωνία αυτή διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική. Η εσωτερική επικοινωνία αναπτύσσεται μεταξύ των

εργαζόμενων, ενώ η εξωτερική με το περιβάλλον της, δηλαδή τους πελάτες, τους προμηθευτές, την πολιτεία κ.α. Η ενδοεπικοινωνία είναι ένα εργαλείο που συνδράμει στον καλύτερο συντονισμό των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και διακρίνεται σε διάφορα είδη, ανάλογα με το κριτήριο που διαλέγουμε. Γενικά, η επιχειρησιακή επικοινωνία είναι μία λειτουργία **σκόπιμη** και **αμοιβαία**. Σκόπιμη είναι γιατί γίνεται για ένα συγκεκριμένο σκοπό. Ο πομπός έχει την πρόθεση το μήνυμα που θα στείλει στο δέκτη να έχει κάποιο αποτέλεσμα. Αυτή η επικοινωνία πρέπει να είναι αμοιβαία, ως προς τα διοικητικά επίπεδα. Για παράδειγμα, στις τακτικές συναντήσεις του Διευθυντή με τους Προϊσταμένους της Διεύθυνσής του και τα δύο μέρη στέλνουν και παίρνουν μηνύματα. Αυτή η κάθετη και αμφίδρομη επικοινωνία μπορεί να λειτουργεί και σε οριζόντιο επίπεδο. Για παράδειγμα, ο Οικονομικός Διευθυντής ενημερώνει τον Διευθυντή Παραγωγής για οικονομικά θέματα που τον αφορούν και αντίστροφα.

ΕΙΚΟΝΑ 2.7 Μορφές ενδοεπιχειρησιακής επικοινωνίας

Μέσα στην επιχείρηση η επικοινωνία μπορεί να είναι **σειράς** ή **παράλληλη**. Στην πρώτη περίπτωση το μήνυμα φτάνει στον αποδέκτη αφού περάσει από όλες τις ενδιαμέσες θέσεις εργασίας. Αντίθετα, στην παράλληλη μετάδοση το μήνυμα φτάνει άμεσα στον ενδιαφερόμενο, ενώ οι υπόλοιποι έχουν έμμεση πληροφόρηση. Κάθε μορφή επικοινωνίας παρουσιάζει τα δικά της πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Για παράδειγμα, η μορφή σειράς έχει μία τυπικότητα που μπορεί να είναι απαραίτητη ορισμένες φορές. Από την άλλη, η παράλληλη επικοινωνία εξασφαλίζει ότι το μήνυμα δεν θα παραποιηθεί στην πορεία και θα φτάσει πολύ πιο γρήγορα στον τελικό αποδέκτη.

Το είδος της επικοινωνίας εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά που θα της προσδώσουμε. Οι μορφές που, συνήθως, αποφεύγονται είναι η **τυπική**, **σύντομη**, **με στεγανά** και η **απειλητική**, χωρίς να παραγνωρίζεται η χρησιμότητά τους σε ειδικές συνθήκες. Αντίθετα, χαρακτηριστικά όπως ο **συμβολισμός** και η **επισημότητα** είναι χρήσιμα ορισμένες φορές.

2.6 Έλεγχος

Γενικά

Η διαδικασία του ελέγχου αναφέρεται στα αποτελέσματα που έχει η λειτουργία των τμημάτων και των ατόμων που τα αποτελούν. Δεν αφορά, σε καμία περίπτωση, στον έλεγχο της συμπεριφοράς των εργαζόμενων. Είναι γεγονός ότι δεν δίνουμε πάντα τη σωστή διάσταση στη λειτουργία του ελέγχου. Συνήθως, περιοριζόμαστε προς την κατεύθυνση της επισήμανσης λαθών, ελλείψεων και παραλείψεων. Έτσι, ακολουθούν μοιραία οι αντίστοιχες κυρώσεις. Ο έλεγχος αυτός είναι μονοδιάστατος. Αγνοεί ή αποσιωπά την εξαιρετική απόδοση και τη φιλότιμη προσπάθεια των εργαζόμενων. Φυσικά, με τον έλεγχο θα διαπιστώσουμε το βαθμό εργατικότητας κάθε εργαζόμενου και θα προσδιορίσουμε τις ιδιαίτερες ικανότητές του. Αυτό, όμως, θα γίνει για να αποκτήσουμε εκείνα τα στοιχεία που χρειαζόμαστε για να επιμερίσουμε τον όγκο και το βαθμό δυσκολίας της εργασίας δίκαια και ανάλογα με τα προσόντα του καθενός.

Διαδικασία ελέγχου

Ο έλεγχος, τελικά, συνίσταται στο να επιβεβαιώσουμε εάν όλα έγιναν και γίνονται σύμφωνα με τα σχέδια δράσης που έχουμε καταρτίσει. Έχει ως αντικείμενο να βρίσκει αδυναμίες και σφάλματα από την εφαρμογή τους· έτσι θα αποκτηθεί η εμπειρία για να μη ξαναγίνουν και θα δώσει την ευκαιρία να τα διορθώσουμε έγκαιρα. Ο μηχανισμός του ελέγχου ακολουθεί τα εξής στάδια:

- Τον **καθορισμό των προτύπων**, που θα αποτελέσουν το μέτρο σύγκρισης του αποτελέσματος
- Τη **μέτρηση** και την **αξιολόγηση** των αποτελεσμάτων συγκρινόμενων με τα πρότυπα
- Την **ανάλυση** των συγκρίσεων και τον εντοπισμό των αιτιών τους
- Την **ενίσχυση** των επιτυχιών ή τη **διόρθωση** των αποκλίσεων.

Στοιχεία αποτελεσματικού ελέγχου

Για να είναι αποτελεσματικός ο έλεγχος που ασκούμε, πρέπει να έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι τα ακόλουθα:

- α) Να είναι ανθρωποκεντρικός, δηλαδή να δίνει τη σημασία που πρέπει στον παράγοντα **άνθρωπος**. Έτσι, αποφεύγονται αντιδράσεις, συγκρούσεις και δυσαρέσκειες. Με απλά λόγια να είναι αποδεκτός.
- β) Να επικεντρώνεται και να είναι αυστηρός στα σημαντικά και να μην αναλώνεται στα μικρά και επουσιώδη.
- γ) Να προβλέπει και εξαιρέσεις για έκτακτες ή ειδικές περιπτώσεις.
- ε) Να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τη φυσιογνωμία της κάθε επιχείρησης και κατά δεύτερο λόγο στις ανάγκες των στελεχών.
- στ) Να κοστίζει λιγότερο από τα οφέλη του, αλλιώς δεν έχει νόημα να τον κάνουμε.

Εργαλεία ελέγχου

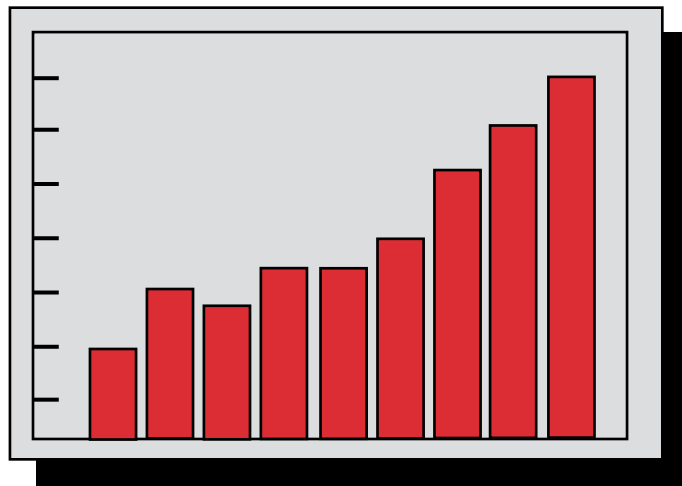
Για να γίνουν σωστά όλα τα στάδια του ελέγχου πρέπει να έχουμε στη διάθεσή μας διάφορα εργαλεία. Με τα εργαλεία αυτά ασκούμε αποτελεσματικούς ελέγχους. Μερικά από τα πιο σημαντικά εργαλεία ελέγχου που έχουν στη διάθεσή τους οι επιχειρήσεις είναι:

α) Οι προϋπολογισμοί

Οι προϋπολογισμοί είναι προγράμματα με τα οποία προβλέπουμε την πορεία κάποιου μεγέθους και εκφράζονται αριθμητικά. Οι πιο συνηθισμένοι προϋπολογισμοί είναι οι οικονομικοί, όπως ο προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων της επιχείρησης για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή του κόστους μίας νέας δραστηριότητας.

β) Οι στατιστικές αναλύσεις

Αυτές γίνονται με συλλογή στοιχείων από έρευνες, καταγραφή και παρατήρηση. Τα αποτελέσματά τους τα απεικονίζουμε σε πίνακες ή διαγράμματα για να είναι ευχερής η μελέτη τους και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων.

ΕΙΚΟΝΑ 2.8 Ραβδόγραμμα

2.7 Κίνητρα

Στην άσκηση της διεύθυνσης σημαντικό ρόλο παίζει η παρακίνηση των εργαζόμενων και η διαδικασία που ακολουθείται για αυτή.

Η διαδικασία της παρακίνησης συνίσταται στα εξής:

- Γνώση, κατανόηση και ιεράρχηση των ανθρώπινων αναγκών
- Εκτίμηση των ανθρώπινων προσδοκιών
- Θέσπιση κινήτρων για παρακίνηση – παρότρυνση

Οι ανθρώπινες ανάγκες σύμφωνα με ορισμένους επιστήμονες είναι:

- Ανάγκες ασφαλείας δηλ. υγεία και προστασία από κινδύνους
- Κοινωνικές ανάγκες (αγάπη, φιλία, στοργή, αφοσίωση, έρωτας)
- Ανάγκες του “εγώ” όπως εκτίμηση, σεβασμός, υπόληψη από τους άλλους, γόητρο
- Ανάγκη της αυτοπραγμάτωσης που συνδέει τις ικανότητες του ατόμου με τα επιτεύγματά του

Όλοι οι εργαζόμενοι τρέφουν ορισμένες προσδοκίες και ελπίζουν ότι αυτές θα ικανοποιηθούν απ’ την επιχείρηση στην οποία εργάζονται. Πρέπει βέβαια αυτές οι προσδοκίες να βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της λογικής και των πραγματικών δυνατοτήτων που υπάρχουν. Τέτοιες προσδοκίες η διοίκηση της επιχείρησης πρέπει να τις παίρνει σοβαρά υπόψη και να μην τις διαψεύδει, γιατί απογοητεύει το προσωπικό. Αν μεν η απογοήτευση είναι ατομική τότε επηρεάζεται αρνητικά η απόδοση και η συμπεριφορά του ατόμου, εάν όμως είναι ομαδική τότε δημιουργείται δυσάρεστη κατάσταση μέσα στην επιχείρηση με απρόβλεπτες συνέπειες.

Η ικανοποίηση των αναγκών και των προσδοκιών γίνεται με την θέσπιση κινήτρων τα οποία μπορεί να είναι: **οικονομικά, ηθικά και περιβαλλοντικά.**

α) Τα οικονομικά κίνητρα είναι:

- Η αμοιβή της εργασίας
- Πρόσθετες παροχές – κοινωνικές υπηρεσίες

- Θέσπιση χρηματικών βραβείων, ανεξάρτητα από την αμοιβή
- Ανύψωση του επιπέδου ασφαλείας και προστασίας των εργαζόμενων

β) *Τα ηθικά κίνητρα* μπορεί να περιλαμβάνουν ενέργειες όπως:

- Απόλυτη προσαρμογή του εργαζόμενου στην εργασία
- Αντικειμενική αξιολόγηση της εργασίας
- Εφαρμογή του εμπλουτισμού της εργασίας με αύξηση των ενδιαφερόντων
- Θέσπιση ηθικών ατομικών βραβείων
- Οργάνωση ειδικών τελετών προς τιμήν αυτών που αποχωρούν από την εργασία
- Συμμετοχή εκπροσώπων των εργαζόμενων στα όργανα λήψης αποφάσεων

γ) *Τα περιβαλλοντικά κίνητρα* αναφέρονται σε ενέργειες όπως:

- Επαρκής χώρος για την εκτέλεση της εργασίας
- Κατάλληλος φωτισμός, φυσικός και τεχνητός, ανάλογος με την εκτελούμενη εργασία
- Κατάλληλες συνθήκες θερμοκρασίας ανάλογα με την εποχή
- Κατάλληλος χρωματισμός του περιβάλλοντος χώρου
- Χρήση εργονομικών επίπλων

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάσαμε τη διοικητική λειτουργία της επιχείρησης με την οποία εξασφαλίζουμε τη συνοχή των τμημάτων της και τον προσανατολισμό τους στον γενικό στόχο. Μία σύγχρονη και αποτελεσματική Διοίκηση περιλαμβάνει ένα σύνθετο πλέγμα δραστηριοτήτων που είναι η πρόβλεψη, ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η διεύθυνση, ο συντονισμός και ο έλεγχος. Η διαρκής αυτή διαδικασία είναι συνυφασμένη με τη λήψη αποφάσεων, που αποτελεί κατά κάποιο τρόπο το κοινό σημείο αναφοράς τους.

Ο προγραμματισμός, που συνδυάζεται με την έγκαιρη πρόβλεψη, είναι μία διαδικασία που θα επιτρέψει στην επιχείρηση να καταλάβει στην αγορά τη θέση που έχει βάλει ως στόχο. Με τον προγραμματισμό καταρτίζονται τα απαιτούμενα σχέδια δράσης που αποτυπώνονται σε χρονοδιαγράμματα για να είναι ευχερής ο έλεγχος της πορείας προς την υλοποίησή τους.

Με την οργάνωση επιχειρείται ο ορθολογικός καταμερισμός των εργασιών στα επιμέρους τμήματα και άτομα που τα στελεχώνουν. Έχει ως στόχο την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής που διαθέτει η επιχείρηση και την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής. Παράγοντες που συμβάλλουν αποφασιστικά στη μεγιστοποίηση του κέρδους και την αύξηση των δραστηριοτήτων της.

Ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια της Διοίκησης είναι το οργανόγραμμα που προκύπτει από την οργάνωση που έχει η επιχείρηση. Στο οργανόγραμμα περιγράφονται οι λειτουργίες και φορείς τους και έχει ως στόχο να είναι εύκολος ο καταμερισμός και ο συντονισμός των εργασιών, η επιλογή και τοποθέτηση των κατάλληλων εργαζόμενων στις κατάλληλες θέσεις και ο έλεγχος της καλής λειτουργίας.

Η λειτουργία της διεύθυνσης μίας επιχείρησης είναι σύνθετη γιατί περιλαμβάνει σημαντικές διαδικασίες που επηρεάζουν την πορεία της. Ασκείται από ειδικά εκπαιδευμένους ανθρώπους που λειτουργούν ως ηγέτες

και χρησιμοποιούν μεθόδους, όπως η εξουσιοδότηση και η παρακίνηση, για να βελτιώσουν την απόδοση των συνεργατών τους και να μεγιστοποιήσουν το αποτέλεσμα. Καθήκον της διεύθυνσης είναι ο συντονισμός της λειτουργίας των τμημάτων και η εξασφάλιση της σωστής επικοινωνίας τους.

Με τον έλεγχο ολοκληρώνεται η λειτουργία της διοίκησης και αφορά στα αποτελέσματα που επιτυγχάνουν τα τμήματα της επιχείρησης και τα άτομα που τα στελεχώνουν. Από τη διαδικασία αυτή θα καταγραφούν οι ιδιαίτερες ικανότητες κάθε στελέχους και έτσι θα γίνει σωστότερα η μεταβίβαση της ευθύνης και των αρμοδιοτήτων.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποια κίνητρα θεωρείτε ότι είναι χρήσιμα και αναγκαία για την προσωπική αύξηση της απόδοσης των εργαζόμενων; Επιχειρηματολογήστε υπέρ των απόψεών σας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποιες είναι επιγραμματικά οι λειτουργίες της διοίκησης της επιχείρησης;
2. Ποια είναι τα κυριότερα χαρακτηριστικά του προγραμματισμού;
3. Ποια βήματα ακολουθούμε για να πάρουμε μία απόφαση;
4. Ποιοι είναι οι στόχοι της οργάνωσης της επιχείρησης;
5. Πώς σχηματίζεται η **πυραμίδα της ιεραρχίας** σε μία επιχείρηση; Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τον αριθμό των διοικητικών επιπέδων της;
6. Τι είναι οργανόγραμμα; Ποια είναι η χρησιμότητά του;
7. Ποιος χρίζεται φυσικός ηγέτης σε μία ανθρώπινη ομάδα; Τι σημαίνει αποδοχή του;
8. Ποιες είναι οι σημαντικότερες ιδιότητες ενός προϊσταμένου-ηγέτη σε μία επιχείρηση;
9. Πώς ορίζεται η γενική έννοια της ανθρώπινης επικοινωνίας; Ποιοι παράγοντες την καθορίζουν;
10. Ποια χαρακτηριστικά πρέπει να έχει μία ενδοεπιχειρησιακή επικοινωνία; Ποια χαρακτηριστικά της πρέπει να αποφεύγονται;
11. Ποιες φάσεις περιλαμβάνει μία αποτελεσματική λειτουργία ελέγχου της επιχείρησης;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Με τη λειτουργία της διοίκησης καθιερώνουμε ένα σύνολο διαδικασιών που εξασφαλίζουν τη συνοχή των τμημάτων της επιχείρησης και την προσήλωσή τους στους γενικούς στόχους της.
2. Κάθε τμήμα της επιχείρησης λειτουργεί αυτόνομα και ανεξάρτητα από τα υπόλοιπα.
3. Πειθαρχία σημαίνει συμμόρφωση στους νόμους.
4. Κάθε εργαζόμενος οφείλει να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά του με ακρίβεια και ταχύτητα.
5. Η οργάνωση της επιχείρησης είναι άτυπη και στηρίζεται στις ανθρώπινες σχέσεις.
6. Ο καλός προϊστάμενος πείθει και εμπνέει το σεβασμό στους υφισταμένους του.
7. Τα κίνητρα προς τους εργαζόμενους μπορεί να είναι υλικά και ηθικά.
8. Με τον έλεγχο διαπιστώνεται ο βαθμός εργατικότητας και ικανότητας του εργαζόμενου.
9. Μόνο κάθετη επικοινωνία επιτρέπεται σε μία επιχείρηση.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

	I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση
A	Το οργανόγραμμα είναι	1	στη βελτίωση της ατομικής απόδοσης
B	Η σωστή οργάνωση οδηγεί	2	ανοιχτά κανάλια επικοινωνίας
Γ	Ένα σωστό κίνητρο οδηγεί	3	ο καταστατικός χάρτης της επιχείρησης
Δ	Ο καλός συντονισμός απαιτεί	4	στην αύξηση της παραγωγικότητας

Απαντήσεις				
A	B	Γ	Δ	E

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώστε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Ένας εργαζόμενος έχει:
 - α) έναν μόνο προϊστάμενο
 - β) μέχρι δύο προϊσταμένους
 - γ) τουλάχιστον δύο προϊσταμένους
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα
2. Ένας σωστός προγραμματισμός:
 - α) είναι σαφής
 - β) δεν περιέχει μέρη αλληλοσυγκρουόμενα
 - γ) είναι μετρήσιμος και ρεαλιστικός
 - δ) τα α, β και γ μαζί.
3. Κάθε προϊστάμενος είναι υπεύθυνος για:
 - α) τον εαυτό του
 - β) όλους τους υφισταμένους του
 - γ) τους άμεσους συνεργάτες του
 - δ) το διευθυντή του.
4. Μία λειτουργία ελέγχου είναι αποτελεσματική όταν:
 - α) είναι ανθρωποκεντρική
 - β) ασχολείται με τα σημαντικά
 - γ) τα α και β μαζί
 - δ) δεν προβλέπει εξαιρέσεις

5. Τα συστήματα Διοίκησης Ολικής Ποιότητας επικεντρώνονται:

- α) στον πελάτη
- β) στη συνεχή προσπάθεια βελτίωσής της
- γ) στην ενεργή συμμετοχή όλων των εργαζόμενων
- δ) τα α, β και γ μαζί.

Άσκηση 1

Σχολιάστε την πρόταση του προϊσταμένου προς τον υφιστάμενό του “Συγχαρητήρια για την απόφαση που πήρες. Να ξέρεις, όμως, ότι την επόμενη φορά που θα μας κοστίσει το ίδιο θα απολυθείς”.

Άσκηση 2

Σχολιάστε την άποψη ενός προϊσταμένου για την εξέλιξή του “Για να ανέβω στην ιεραρχία πρέπει να με σπρώξουν οι από κάτω μου”. Εάν πιστεύατε το ίδιο, πώς θα υλοποιούσατε την άποψή σας;

Άσκηση 3

Ένας προϊστάμενος ελέγχει το τμήμα του στηριζόμενος στην αρχή του “ο φόβος φυλάει τα έρμα”. Είναι αποτελεσματικός με αυτές τις αντιλήψεις;

Άσκηση 4

Να καταρτίσετε το οργανόγραμμα του Σ.Ε.Κ. που φοιτάτε. Σχολιάστε τη λειτουργική δομή του.

κεφάλαιο 3

Η ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

3.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

3.3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ

3.4 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.5 Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την εξελικτική πορεία της οργάνωσης της αυτοκινητοβιομηχανίας και πώς αυτή διαμορφώνεται σήμερα. Στη συνέχεια θα εκθέσουμε τον προβληματισμό που αναπτύσσεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) σε σχέση με το ρόλο της αυτοκινητοβιομηχανίας ως εργαλείου ανάπτυξης της οικονομίας της. Ειδικότερα θα μας απασχολήσει η ευρωπαϊκή πολιτική, όσον αφορά στο μέλλον και στις προοπτικές του αυτοκινήτου ως μεταφορικού μέσου. Τέλος, θα εξετάσουμε την κατάσταση της αγοράς του αυτοκινήτου στην Ελλάδα σε σχέση με το είδος των επιχειρήσεων που το εξυπηρετούν και το ύψος των πωλήσεων στη χώρα μας.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε:

- ✓ **Να περιγράψουμε την ιστορική εξέλιξη της αυτοκινητοβιομηχανίας και τις σύγχρονες μορφές οργάνωσής της**
- ✓ **Να περιγράψουμε τη δομή των επιχειρήσεων στη σύγχρονη αυτοκινητοβιομηχανία**
- ✓ **Να περιγράψουμε τη δομή, την εξέλιξη και τις επιχειρηματικές σχέσεις στον κλάδο των αυτοκινήτων στην Ελλάδα.**

3.1 Ιστορική αναδρομή

Γενικά

Ο εικοστός αιώνας υπήρξε μία περίοδος ανελέητης επιτάχυνσης. Συνέβησαν πάρα πολλά μέσα σε σχετικά πολύ μικρό διάστημα. Μέσα σε αυτά συγκαταλέγονται δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, δεκάδες μικρότερες συρράξεις, εκατοντάδες εμπλοκές. Στο ίδιο χρονικό διάστημα, η παρουσία του αυτοκινήτου στην υδρόγειο υπήρξε σημαντική και εκρηκτική μέχρι να φτάσει στη σημερινή του μορφή. Εκατομμύρια θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν, κολοσσιαίοι κύκλοι παραγωγής καθιερώθηκαν και το αγαθό που λέγεται αυτοκίνητο έφτασε σε όλα τα γεωγραφικά μήκη και πλάτη του πλανήτη.

Σκόρπισε απλόχερα τη χαρά της ελεύθερης μετακίνησης σε δισεκατομμύρια ανθρώπους όλου του κόσμου, αλλά δημιούργησε και τη σημερινή ασφυκτική αίσθηση των μεγαλουπόλεων που υποφέρουν από τις τεράστιες ποσότητες εκλυομένων καυσαερίων. Η αυτοκινητοβιομηχανία, όπως όλες οι γνήσιες ανθρώπινες επινοήσεις, μιμήθηκε απόλυτα το χαρακτήρα των δημιουργών της. Κινήθηκε σε όλη την κλίμακα αφού χαρακτηρίστηκε από εξαιρετική δημιουργικότητα, λαμπρές ιδέες, ξεχωριστές εμπνεύσεις και επινοήσεις, αλλά ταυτόχρονα δεν κατάφερε να ξεφύγει από την επιπολαιότητα, την αλόγιστη εμπορευματοποίηση και την πλήρη αδιαφορία για το περιβάλλον. Ελπίζουμε ότι, στον νέο αιώνα που τώρα ξεκινά, ο άνθρωπος θα διαχειριστεί την αυτοκίνηση με περισσότερη λογική και λιγότερη σπατάλη.

Οι πρωτοπόροι

Το αυτοκίνητο ήταν ένα παλιό όνειρο του ανθρώπου πολλά χρόνια πριν εφευρεθεί. Η αρχή έγινε με τη χρήση του ατμού που χρησιμοποιήθηκε ως πηγή ενέργειας για την αυτοκίνηση από τον Άγγλο James Watt (1736-1819). Από τότε η ιστορία του αυτοκινήτου έχει καταγράψει μία σειρά από εφευρέσεις-σταθμούς από ανθρώπους πραγματικά πρωτοπόρους στον τομέα αυτό. Για το λόγο αυτό οφείλουμε μία μικρή αναφορά στους σημαντικότερους από αυτούς, γιατί, εάν τους παραθέταμε όλους, θα έπρεπε να γράφαμε ένα ξεχωριστό βιβλίο.

ΕΙΚΟΝΑ 3.1 Εξέλιξη αυτοκινήτου

➤ **Nicholas Gugnot**

Ο Gugnot ήταν Γάλλος στην καταγωγή και αξιοποίησε την εφεύρεση του Watt. Το 1769 κατασκεύασε ένα βαρύ και δυσκίνητο όχημα για να ρυμουλκεί τα πυροβόλα του γαλλικού στρατού στον οποίο ήταν αξιωματικός. Αποδείχτηκε γρήγορα ότι το ατμοκίνητο όχημά του δεν διέθετε τις δυνατότητες εξέλιξής του σε ένα αυτοκίνητο όπως, τουλάχιστον, το αντιλαμβανόμαστε σήμερα.

➤ **Nikolaus August Otto**

Ο Γερμανός μηχανικός Otto καρπώθηκε, ουσιαστικά, τη δόξα άλλου. Ο Γάλλος φυσικός Beau de Rochas τον Ιανουάριο του 1862 κατάθεσε και κατοχύρωσε την εφεύρεσή του για μία μικρή τετράχρονη βενζινομηχανή με ανάφλεξη. Ο κινητήρας τελειοποιήθηκε από τον Otto και τα αποτελέσματα ήταν τόσο εντυπωσιακά, που ο κύκλος λειτουργίας έμεινε στην ιστορία με το όνομά του.

Ο Otto το 1876 κατοχύρωσε το δικό του κινητήρα, αλλά φαίνεται ότι ούτε και ο ίδιος είχε αντιληφθεί τη σπουδαιότητα της εργασίας του. Αυτό έγινε αργότερα από τους Daimler και Maybach που έκαναν πράξη την κατασκευή κινητήρων για το αυτοκίνητο.

➤ **Gottfried Daimler**

Ο Γερμανός μηχανικός Daimler μαζί με τον Wilhelm Maybach τελειοποίησαν την ανακάλυψη του Otto, όταν εργάζονταν στο «Εργοστάσιο κινητήρων Deutz» που ανήκε στους Nikolaus August Otto και Engen Langen.

Ο Daimler το 1885 τοποθέτησε έναν τετράχρονο κινητήρα σε ένα ξύλινο κιβώτιο που προσαρμόσε σε ένα ποδήλατο. Η κατασκευή αυτή είναι ο πρόδρομος της μοτοσυκλέτας. Το 1900 ο Daimler πεθαίνει χωρίς να συναντηθεί ποτέ με τον ανταγωνιστή του Karl Benz, αλλά λίγα χρόνια αργότερα (1926) οι δυο εταιρείες ενώθηκαν σχηματίζοντας την Daimler-Benz.

➤ **Emil “Mercedes” Jellink**

Ο Jellinek ήταν διπλωμάτης και ταυτόχρονα ήταν αντιπρόσωπος των αυτοκινήτων Daimler στη Νίκαια της Γαλλίας. Το 1899 συμμετείχε σε αγώνα αυτοκινήτων με αυτοκίνητο της Daimler χρησιμοποιώντας ως ψευδώνυμο το όνομα της κόρης του Mercedes. Η νίκη του αυτή, καθώς και οι επόμενες αύξησαν κατακόρυφα τη φήμη του και συνέβαλαν αποφασιστικά στη βελτίωση των αυτοκινήτων της Daimler. Έτσι, το 1902 το όνομα Mercedes κατοχυρώθηκε ως εμπορική ονομασία των αυτοκινήτων Daimler.

➤ **Karl Benz**

Και αυτός ήταν Γερμανός μηχανικός που κατάφερε να τροποποιήσει τη λειτουργία του τετράχρονου κινητήρα του Otto και να καταλήξει στον δίχρονο κινητήρα με ηλεκτρικό σύστημα ανάφλεξης. Μαζί με τον Daimler θεωρούνται οι πατέρες του αυτοκινήτου. Το 1886 κατασκεύασε και κατοχύρωσε ένα τρίτροχο όχημα στο οποίο προσάρμοσε έναν τετράχρονο κινητήρα. Με το αυτοκίνητο αυτό πραγματοποιήθηκε το πρώτο ταξίδι 80 χιλιομέτρων από τη γυναίκα του και τις κόρες του.

➤ **Rudolf Diesel**

Ο Γερμανός μηχανικός Diesel εφεύρε τον κινητήρα εσωτερικής καύσης στον οποίο το καύσιμο μείγμα αυτανάφλεγεται. Το 1897 κατασκεύασε τον πρώτο του κινητήρα. Αργότερα παραχώρησε τα δικαιώματα κατασκευής του στον Benz, ο οποίος το 1823 τον τοποθέτησε σε ένα φορτηγό.

➤ **Henry Ford**

Γεννήθηκε στο Detroit των ΗΠΑ από γονείς μετανάστες από την Ιρλανδία. Ανήσυχος από μικρός έδειξε γρήγορα τις επιχειρηματικές του δυνατότητες ιδρύοντας το 1903 την Ford Motor Co και το 1908 κατασκευάζει το αυτοκίνητο MODEL T με τη μέθοδο της «γραμμής παραγωγής». Με αυτό το μοντέλο, που έμεινε δεκαοκτώ χρόνια στην παραγωγή, η Ford κατάφερε να πουλά περισσότερα αυτοκίνητα απ’ όσα διέθεταν όλοι οι υπόλοιποι κατασκευαστές σε όλο τον κόσμο.

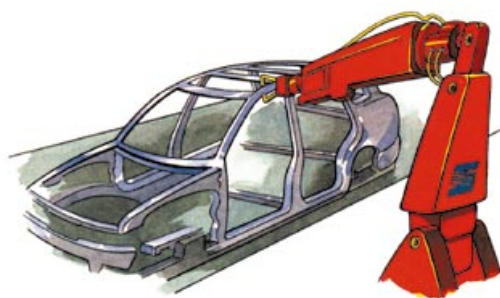
3.2 Εξέλιξη της βιομηχανίας αυτοκινήτου

Γενικά

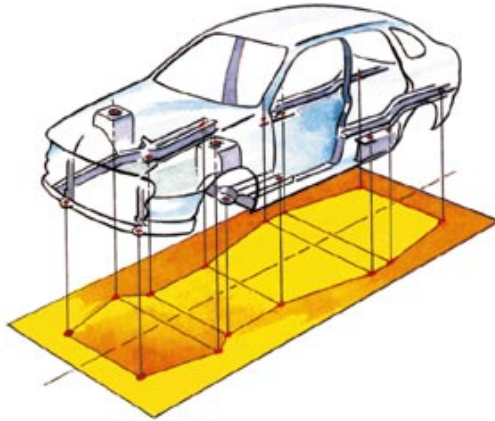
Η αυτοκινητοβιομηχανία έχει προσφέρει τα μέγιστα στην οργάνωση της βιομηχανικής παραγωγής. Στις αρχές του 20ου αιώνα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ο Henry Ford λειτούργησε την ομώνυμη αυτοκινητοβιομηχανία σε ένα απόλυτα προγραμματισμένο ρυθμό της παραγωγικής διαδικασίας. Οι απαιτούμενες εργασίες παραγωγής χωρίστηκαν σε διάφορες φάσεις, αναλύθηκαν και χρονομετρήθηκαν συστηματικά, σύμφωνα με τις αρχές **διοίκησης** που διατύπωσε ο Αμερικανός Taylor. Στη **γραμμή παραγωγής**, οι εργαζόμενοι τοποθετούνται δεξιά και αριστερά της γραμμής και ανάμεσά τους κινείται με σταθερή ταχύτητα το παραγόμενο αυτοκίνητο. Έτσι, κάθε εργαζόμενος υποχρεώνεται να εργαστεί με συγκεκριμένο ρυθμό και να πραγματοποιήσει συγκεκριμένες ενέργειες, ώστε να περάσει έτοιμο στον επόμενο. Ο τρόπος αυτός παραγωγής υιοθετήθηκε από όλη τη βιομηχανία γιατί μείωνε το κόστος παραγωγής και έδινε τη δυνατότητα άμεσου ελέγχου της παραγωγικής διαδικασίας. Το **φορντικό** μοντέλο συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη της βιομηχανίας και στην καθιέρωση του καταναλωτικού πνεύματος της κοινωνίας.

Οργάνωση παραγωγής αυτοκινήτων

Το “φορντικό” μοντέλο σήμερα έχει ξεπεραστεί, όσον αφορά στη χρησιμοποίηση ανθρώπων στη γραμμή παραγωγής. Στη θέση τους οι αυτοκινητοβιομηχανίες χρησιμοποιούν υπερσύγχρονα αυτοματοποιημένα συστήματα συναρμολόγησης των αυτοκινήτων. Μία σύγχρονη μονάδα παραγωγής αυτοκινήτων φτάνει και ξεπερνά, πολλές φορές, τα 1500 αυτοκίνητα την ημέρα. Ο όγκος είναι τεράστιος και απαιτεί

ΕΙΚΟΝΑ 3.2
Ρομποτική στη διάθεση
της αυτοκινητοβιομηχανίας

ΕΙΚΟΝΑ 3.3 Έλεγχος διαστάσεων

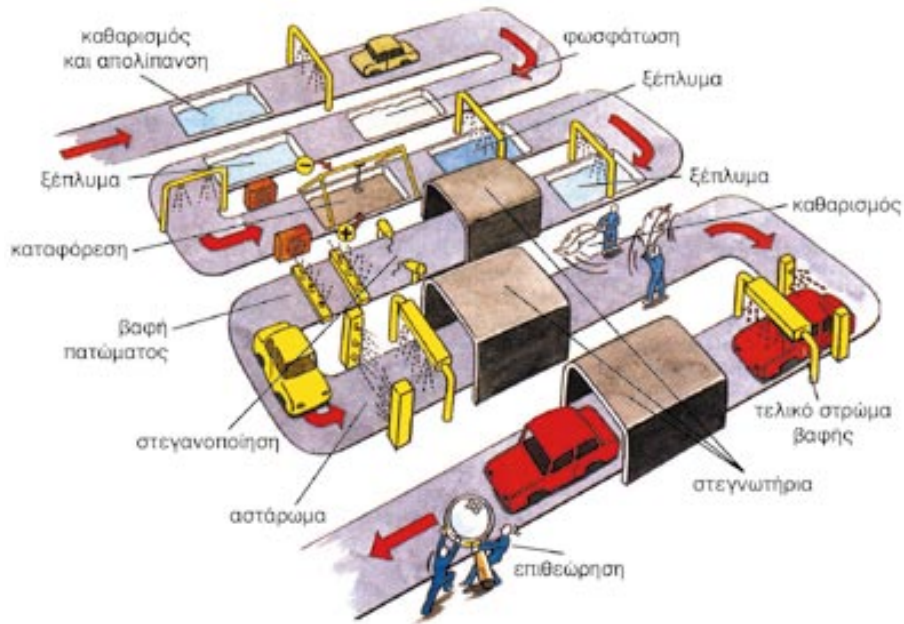
σύγχρονες μεθόδους.

Ένα εργοστάσιο παραγωγής αυτοκινήτων οργανώνεται, συνήθως, σε τρία μεγάλα στάδια. Το καθένα από αυτά μπορεί να καταλαμβάνει έκταση χιλιάδων στρεμμάτων και να απασχολεί χιλιάδες εργαζόμενους όλων των επιπέδων.

Στο πρώτο στάδιο γίνονται όλες οι εργασίες κοπής και διαμόρφωσης σε πρέσες, που

επεξεργάζονται πολλούς τόνους λαμαρίνας την ημέρα. Στη συνέχεια πραγματοποιείται η συναρμολόγηση των τμημάτων του αμαξώματος. Στο τμήμα αυτό μπορεί να αξιοποιούνται πάνω από διακόσια robots σε μία πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία. Η διαδικασία είναι αυτοματοποιημένη με τρόπο που τα διάφορα τμήματα του αμαξώματος τοποθετούνται αυτόματα στη θέση τους, χωρίς να διακόπτεται η ροή της παραγωγής. Στο τέλος της συναρμολόγησης γίνεται ο έλεγχος των διαστάσεων με ακτίνες λέιζερ. Στη συνέχεια τα αμαξώματα οδηγούνται στη διαδικασία βαφής.

Στο τρίτο και τελευταίο στάδιο γίνεται η συναρμολόγηση των διαφόρων εξαρτημάτων στο αμάξιμο. Τα εξαρτήματα είναι πάρα πολλά και έρχονται από περιφερειακούς προμηθευτές ή άλλα εργοστάσια της εταιρείας. Είναι το τμήμα στο οποίο απαιτείται σημαντική συνδρομή ανθρώπινου δυναμικού για την εκτέλεση διαφόρων πολύπλοκων εργασιών. Στο τμήμα αυτό απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος των εργαζόμενων.

ΕΙΚΟΝΑ 3.4 Στάδια εργοστασιακής βαφής αυτοκινήτων

3.3 Η πορεία του αυτοκινήτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Γενικά

Η παραγωγή αυτοκινήτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το 29% της παγκόσμιας παραγωγής και έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της Ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Όμως η διεθνοποίηση επηρεάζει όλο και περισσότερο το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των Ευρωπαίων κατασκευαστών και προμηθευτών αυτοκινήτων και ανταλλακτικών. Πολλοί και νέοι ανταγωνιστές (Ν. Κορέα) «πιέζουν» σημαντικά την Ευρώπη στα θέματα του αυτοκινήτου.

Σήμερα οι ΗΠΑ και οι αναπτυσσόμενες αγορές της Ασίας (Κορέα, Ινδίες, Ταϊλάνδη, Ταϊβάν, Κίνα) και της Λατινικής Αμερικής (Αργεντινή, Μεξικό, Βραζιλία) έχουν προσελκύσει επενδύσεις αυτοκινητοβιομηχανιών της Ε.Ε., ενώ πραγματοποιείται σημαντική μεταφορά πόρων και επενδύσεων από τις σχετικά υψηλού κόστους θέσεις εντός της Ε.Ε. σε θέσεις χαμηλού κόστους, ιδίως στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Τα παραπάνω συνιστούν μία ευκαιρία και μία πρόκληση για την Ευρώπη και απαιτούν σχεδιασμό, όσον αφορά στη στρατηγική της στον τομέα του αυτοκινήτου.

Μία από τις κυριότερες τάσεις που χαρακτηρίζει τον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας είναι η στροφή στην προμήθεια ολόκληρων συστημάτων, γεγονός που προϋποθέτει τη μετακύλιση στον υπεργολάβο / προμηθευτή της ευθύνης για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη. Αυτό συνεπάγεται, γενικά, αφενός υψηλά ποσοστά μετάθεσης της παραγωγής σε εξωτερικούς προμηθευτές, ποσοστά που όσον αφορά στα νέα μοντέλα συχνά κυμαίνονται μεταξύ 65% και 75% της τιμής των αυτοκινήτων στο εργοστάσιο, και αφετέρου την προμήθεια συστημάτων από έναν ή δύο προμηθευτές.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η επίτευξη ανταγωνιστικότητας σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί, κατά πρώτο, ευθύνη της ίδιας της βιομηχανίας. Η ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία έχει ήδη επιτελέσει σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση. Οι δημόσιες αρχές πρέπει ωστόσο να διαδραματίσουν νευραλγικής σημασίας ρόλο για τη δημιουργία κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος,

στο οποίο θα μπορεί να ακμάσει η βιομηχανία, δεδομένου ότι μακροπρόθεσμα η απασχόληση υψηλής προστιθέμενης αξίας μπορεί να διατηρηθεί μόνον εάν η βιομηχανία είναι ανταγωνιστική. Τα στοιχεία της στρατηγικής αυτής είναι η προώθηση των επενδύσεων σε μη υλικούς πόρους. Συγκεκριμένα, προτεραιότητα δίνεται σε ζητήματα όπως είναι:

- *Η έρευνα και ανάπτυξη*
- *Η επαγγελματική κατάρτιση*
- *Η εξασφάλιση ισότιμου ανταγωνισμού*
- *Η ανάπτυξη της βιομηχανικής συνεργασίας*
- *Ο εκσυγχρονισμός του ρόλου των δημοσίων αρχών.*

Για την πραγματοποίηση και ενίσχυση των παραπάνω, η Ε.Ε. έχει θεσπίσει κοινοτικά ερευνητικά προγράμματα και άλλες μορφές χρηματοδότησης. Οι επενδύσεις σε άυλους πόρους, ιδίως για την επαγγελματική κατάρτιση, αναγνωρίζεται πλέον ότι διαδραματίζουν αποφασιστικής σημασίας ρόλο για την επίτευξη μεγαλύτερης ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Παράλληλα, η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση όχι μόνον παρέχουν στους ευρωπαίους πολίτες τα εφόδια που χρειάζονται για να συμμετέχουν με επιτυχία στην αγορά εργασίας, αλλά συμβάλλουν επίσης στην εξέλιξη της προσωπικότητας και τους παρέχουν τη δυνατότητα μεγαλύτερης κινητικότητας μέσα στην ενιαία αγορά.

Η παραγωγή, η χρήση αυτοκινήτων και ο τεμαχισμός τους για παλιοσίδηρα εξακολουθούν να αποτελούν θέματα ουσιαστικής σημασίας για το περιβάλλον. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναλάβει πρωτοβουλίες σε όλα αυτά τα θέματα. Η ανάγκη να ελεγχθούν οι επιβλαβείς ρυπογόνες εκπομπές έχει αναγνωριστεί προ πολλού και βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο οι προτάσεις της Επιτροπής για τον περιορισμό των εκπομπών ρύπων από τα οχήματα.

Όσον αφορά στα περιβαλλοντικά ζητήματα η Ε.Ε. παίρνει αποφάσεις που σχετίζονται με την ενίσχυση της εφαρμογής νέων τεχνολογιών, της χρήσης βελτιωμένων καυσίμων και της καθιέρωσης τακτικών ελέγχων και συντηρήσεων στα αυτοκίνητα. Στα ζητήματα ασφαλείας η Ε.Ε. προωθεί προτάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας και την προστασία πεζών και επιβατών από συγκρούσεις.

Ένα άλλο ζήτημα, που αποτελεί περιβαλλοντικό πρόβλημα αυξανόμενης σημασίας είναι η διαχείριση των οχημάτων μετά τη λήξη της ζωής

τους. Ενώ οι κατασκευαστές δίνουν σήμερα ιδιαίτερη σημασία στο σχεδιασμό αυτοκινήτων που να μπορούν να αποσυναρμολογηθούν και να ανακυκλωθούν ευκολότερα, εξακολουθούν να διατυπώνονται επιφυλάξεις για το εάν το ποσοστό του ανακυκλώσιμου υλικού είναι επαρκώς υψηλό και για το εάν το συνολικό ποσοστό ανάκτησης είναι ικανοποιητικό. Δεν έχει ακόμη καθοριστεί κατά πόσον τα ζητήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν νομοθετικά (για παράδειγμα με τον καθορισμό υποχρεωτικών ποσοστώσεων ανακυκλώσιμου υλικού), ή κατά πόσον θα πρέπει να υιοθετηθεί προαιρετική προσέγγιση που θα βασίζεται στις εμπειρίες που έχει αποκομίσει η βιομηχανία μέχρι τώρα. Οποιαδήποτε λύση υιοθετηθεί τελικά, θα είναι σημαντικό να συμβάλουν όλοι οι παράγοντες - κατασκευαστές, προμηθευτές, επιχειρήσεις αποσυναρμολόγησης και επιχειρήσεις επεξεργασίας του ανακυκλώσιμου υλικού - και να μην επιβαρυνθεί υπέρμετρα ένας μόνον κλάδος της βιομηχανίας.

Δεδομένου ότι η ενίσχυση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας, η απασχόληση υψηλής προστιθέμενης αξίας και οι επενδύσεις στην Ευρώπη εξακολουθούν να αποτελούν τους στόχους της βιομηχανικής πολιτικής, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη συνολική αλληλεπίδραση των διαφόρων πρωτοβουλιών και στις επιπτώσεις που έχουν στον κλάδο συνολικά. Ένα απλό παράδειγμα: η αύξηση των απαιτήσεων ασφαλείας και οι υψηλότερες απαιτήσεις ανακυκλωσιμότητας θα επέφεραν αύξηση του βάρους του οχήματος, η οποία θα οδηγούσε σε αύξηση της κατανάλωσης καυσίμων. Ως εκ τούτου, είναι προφανές ότι πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στις επιπτώσεις που έχουν στην ανταγωνιστικότητα οι διάφορες ρυθμιστικές διατάξεις και άλλες δράσεις που επηρεάζουν τη βιομηχανία στο σύνολό της.

3.4 Διάρθρωση επιχειρήσεων του κλάδου αυτοκινήτων στην Ελλάδα

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του αυτοκινήτου διακρίνονται ανάλογα με το πεδίο δράσης τους στις ακόλουθες μορφές.

A) Κατασκευαστικές εταιρείες αυτοκινήτων

Η παραγωγή καινούριων αυτοκινήτων στη χώρα μας έχει περιοριστεί σε κατασκευή λεωφορείων και πούλμαν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας βιομηχανίας είναι η Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛ.Β.Ο.), που αναλαμβάνει με διεθνείς συμβάσεις και συνεργασίες την κατασκευή λεωφορείων και πούλμαν, καθώς και ειδικών οχημάτων για τον Ελληνικό Στρατό.

B) Εισαγωγικές εταιρείες καινούριων αυτοκινήτων

Πρόκειται για εμπορικές εταιρείες που έχουν άμεση σύνδεση με τους κατασκευαστές των αυτοκινήτων. Διαχειρίζονται την εμπορία καινούριων αυτοκινήτων στην ελληνική αγορά, καλύπτουν τους επίσημους αντιπροσώπους με εργοστασιακή εγγύηση και διακινούν τη τεχνογνωσία και τα ειδικά εργαλεία του κατασκευαστή. Συνήθως, ιδρύουν μία εταιρεία που παίζει το ρόλο της κεντρικής αντιπροσωπείας.

Γ) Εταιρείες πώλησης αυτοκινήτων

Κεντρική αντιπροσωπεία

Σε αυτήν έχει εκχωρήσει η εισαγωγική εταιρεία όλα τα δικαιώματα εκμετάλλευσης της φίρμας.

Πωλήσεις από το δίκτυο επίσημων αντιπροσώπων (dealers)

Αναφέρονται στον αποκλειστικό αντιπρόσωπο ή στην κεντρική αντιπροσωπεία και ασχολούνται με πωλήσεις καινούριων αυτοκινήτων και όλων των παρελκομένων τους, καθώς και μεταχειρισμένων από ανταλλαγές.

Ανεξάρτητα καταστήματα

Πρόκειται για καταστήματα που πουλάνε καινούρια αυτοκίνητα και μεταχειρισμένα από ανταλλαγές. Δεν παρέχουν καμία τεχνική υποστήριξη στο προϊόν.

Δ) Εταιρείες εισαγωγής και πώλησης μεταχειρισμένων αυτοκινήτων

Ανεξάρτητοι εισαγωγείς και έμποροι μεταχειρισμένων αυτοκινήτων.

Ε) Επιχειρήσεις τεχνικής υποστήριξης αυτοκινήτων**Εξουσιοδοτημένα συνεργεία**

Πρόκειται για συνεργεία που ιδρύονται από την εισαγωγική εταιρεία, την κεντρική αντιπροσωπεία και το δίκτυό τους. Αντλούν τεχνογνωσία άμεσα ή έμμεσα από τον κατασκευαστή και παρέχουν εργοστασιακή εγγύηση.

Ανεξάρτητα συνεργεία επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων

Έχουν μεγάλη δυσκολία τεχνικής ενημέρωσης, αν και η Ε.Ε. με συνεχείς ρυθμίσεις προσπαθεί να σπάσει τις μονοπωλιακές τάσεις που επιχειρούν να επιβάλλουν στην αγορά οι κατασκευάστριες εταιρείες.

Επιχειρήσεις εμπορίας ανταλλακτικών αυτοκινήτων (καινούριων και μεταχειρισμένων)

Οι επιχειρήσεις που εμπορεύονται καινούρια ανταλλακτικά και αξεσουάρ αυτοκινήτων διακρίνονται σε αυτές που διακινούν εργοστασιακά ανταλλακτικά και σε αυτές που διακινούν ανταλλακτικά από ανεξάρτητους κατασκευαστές.

Οι επιχειρήσεις μεταχειρισμένων ανταλλακτικών αντλούν το εμπόρευσμά τους από διάλυση καταστρεμμένων αυτοκινήτων, που συνήθως εισάγονται από χώρες της δυτικής Ευρώπης.

ΣΤ) Επιχειρήσεις εξοπλισμού συνεργείων

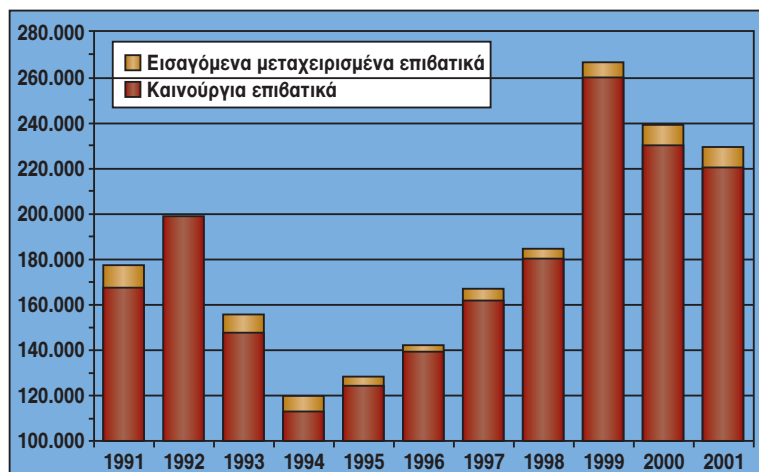
Επιχειρήσεις που κατασκευάζουν στην Ελλάδα εξοπλισμό συνεργείων επισκευής αυτοκινήτων ή αντιπροσωπεύουν οίκους του εξωτερικού.

3.5 Η αγορά των αυτοκινήτων στην Ελλάδα

Ιστορικά στοιχεία

Με την είσοδο στη νέα χιλιετία, ο ρυθμός ανάπτυξης της αγοράς επιβατικών αυτοκινήτων είναι αντίστοιχος των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών. Στο γράφημα που παραθέτουμε αποτυπώνεται αυτή η πορεία. Οι αυξομειώσεις που παρατηρούνται οφείλονται σε διάφορους παράγοντες που επηρέαζαν κάθε φορά – θετικά ή αρνητικά – τις πωλήσεις. Μερικοί από αυτούς ήταν:

- *Η εκάστοτε φορολογική πολιτική*
- *Το μέτρο της απόσυρσης*
- *Η απελευθέρωση της καταναλωτικής πίστης το 1995, που αύξησε σημαντικά τις πωλήσεις αυτοκινήτων με διακανονισμό και επηρέασε θετικά την αγορά.*
- *Η σταδιακή μείωση των επιτοκίων, αποτέλεσμα της πτώσης του πληθωρισμού, που έδωσε τη δυνατότητα αύξησης των καταναλωτικών δανείων και με ευνοϊκότερους ακόμη όρους για την αγορά αυτοκινήτων.*
- *Ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των εισαγωγικών επιχειρήσεων αυτοκινήτων για να διατηρήσουν τα μερίδια αγοράς τους, προκάλεσε συνεχή συμπίεση των περιθωρίων κέρδους τους, προς όφελος των υποψηφίων αγοραστών. Αυτό φαίνεται από τις πολλές προσφορές και παροχές που υπήρχαν και υπάρχουν και σήμερα στην αγορά των αυτοκινήτων.*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1 Πωλήσεις επιβατικών αυτοκινήτων στην Ελλάδα

Από την ανάλυση των στοιχείων της αγοράς για το 1999 φαίνεται ότι οι καταναλωτές προτιμούν τα αυτοκίνητα 1400 και 1600 cc, κυρίως για λόγους φορολογίας και τεκμηρίου διαβίωσης. Οι δύο αυτές κατηγορίες αποτελούν το 47,5% και 20,6% των πωλήσεων αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, σχετικά με τη χώρα προέλευσης, το 64,4% των εισαγόμενων επιβατικών αυτοκινήτων προέρχεται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 22,6% από Ιαπωνία, Κορέα και Ινδία, το 12% από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και το 1% από τις ΗΠΑ.

Για το 2001, προβλέπεται μικρή κάμψη στην αγορά των επιβατικών αυτοκινήτων με αρχική εκτίμηση για ετήσιες πωλήσεις στο επίπεδο των 220.000 με 230.000 μονάδων, επίπεδο που φαίνεται ότι αποτελεί και τη βάση των φυσιολογικών ετήσιων πωλήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά και δημογραφικά δεδομένα της χώρας. Δεν θα πρέπει να αγνοηθεί ότι η εντυπωσιακή άνοδος των πωλήσεων κατά το 1999, αποτέλεσμα των προαναφερόμενων ευνοϊκών συγκυριών, οδήγησε στην ικανοποίηση μεγάλου μέρους της συσσωρευμένης ζήτησης από προηγούμενα χρόνια.

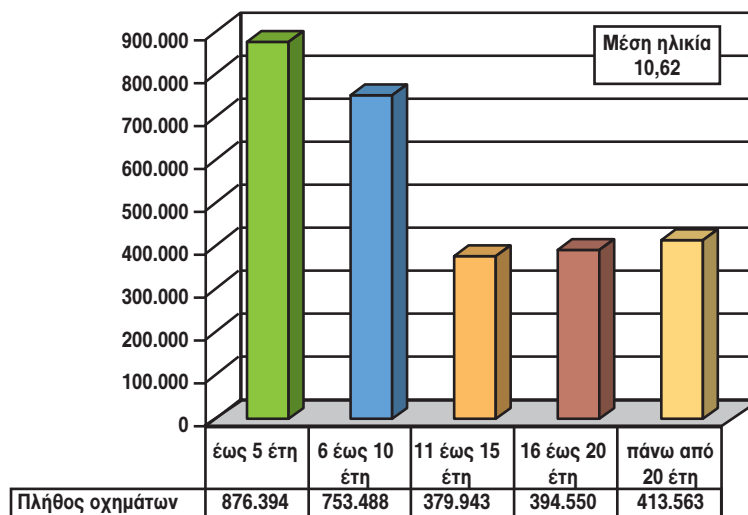
Βασικά χαρακτηριστικά του στόλου των επιβατικών αυτοκινήτων

Ο ελληνικός στόλος επιβατικών αυτοκινήτων είναι ο πλέον γηρασμένος στόλος των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το μέγεθος του ελληνικού στόλου φαίνεται στον Πίνακα 3.1 που παραθέτουμε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 Μέγεθος ελληνικού στόλου μέχρι το 1999

ΣΤΟΛΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ (1999)						
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ		ΚΑΥΣΙΜΟ	ΠΛΗΘΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	[%] ανά κατηγορία	[%] επί του συνόλου
Επιβατικά	Συμβατικά	Βενζίνη με μόλυβδο	1.254.117	2.817.938	44,5%	74,7%
	Καταλυτικά	Αμόλυβδη βενζίνη	1.563.821		55,5%	
Φορτηγά	Ελαφρά	Βενζίνη	731.658	953.868	76,7%	19,4%
	Βαρέα	Πετρέλαιο	195.155		20,5%	5,2%
	Λεωφορεία	Βενζίνη/ Πετρέλαιο	27.055		2,8%	0,7%
Σύνολο οχημάτων			3.771.806	3.771.806	–	100

Η κατανομή των επιβατικών αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στην Ελλάδα, ανάλογα με ηλικία τους στα τέλη του 1999 φαίνεται στο γράφημα που ακολουθεί.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2 Κατάταξη επιβατικών αυτοκινήτων σε ηλικίες

Τα περίπου 1.564.000 καταλυτικά αυτοκίνητα που κυκλοφορούν στην Ελλάδα κατανέμονται σε τέσσερις (4) γενεές αντιρρυπαντικής τεχνολογίας, με τελευταία αυτά που κατασκευάστηκαν μετά το 1996 και πληρούν τις ευρωπαϊκές οδηγίες 94/12 και 96/69. Τα καινούρια καταλυτικά αυτοκίνητα που εισάγονται στην Ελλάδα από την 1.1.97, πληρούν υποχρεωτικά τις αναφερόμενες ευρωπαϊκές οδηγίες, οι οποίες ορίζουν όρια εκπομπής καυσαερίων πολύ αυστηρότερα από τις προηγούμενες. Είναι επομένως σαφές ότι όλα τα καταλυτικά αυτοκίνητα δεν είναι ίδια ως προς την εκπομπή καυσαερίων. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι τα σημερινά καταλυτικά αυτοκίνητα καλύπτουν όρια εκπομπής καυσαερίων τουλάχιστον οκτώ (8) φορές μικρότερα από τα πρώτα καταλυτικά αυτοκίνητα (μη ρυθμιζόμενου τριοδικού καταλύτη) που είχαν εισαχθεί στην Ελλάδα μέχρι το 1992.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 Κατανομή καταλυτικών αυτοκινήτων

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΝΤΙΡΡΥΠΑΝΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΝΤΙΡΡΥΠΑΝΣΗΣ	ΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ Ε.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
Μη ρυθμιζόμενος τριοδικός καταλύτης (open loop)	1988-1991	88/76, 89/458	45.938
Ρυθμιζόμενος τριοδικός καταλύτης (closed loop) χωρίς έλεγχο των εξατμιστικών εκπομπών (φίλτρο ενεργού άνθρακα)	1988-1991	88/76, 89/458	91.446
Ρυθμιζόμενος τριοδικός καταλύτης (closed loop) με έλεγχο των εξατμιστικών εκπομπών (φίλτρο ενεργού άνθρακα)	1991-1996	US83, 91/441, 93/59	747.522
Τρίτη γενιά ρυθμιζόμενου τριοδικού καταλύτη	1996-2000	94/12, 96/69	678.915
Σύνολο αυτοκινήτων			1.563.821

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Η βιομηχανία αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στην οικονομική εξέλιξη της κοινωνίας μας. Οι επαναστατικές αλλαγές που συντελέστηκαν σε αυτήν αποτέλεσαν εργαλεία οικονομικής ανάπτυξης των περισσότερων εθνών.

Η εξέλιξη του αυτοκινήτου, κύρια μετά τη χρήση μηχανών εσωτερικής καύσης, δημιούργησε τις προϋποθέσεις μιας ραγδαίας ανάπτυξης της αυτοκινητοβιομηχανίας τον περασμένο αιώνα. Πρώτος ο Αμερικανός Henry Ford αυτοματοποίησε τη γραμμή παραγωγής αυτοκινήτων, που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση του κόστους και τον εύκολο έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας. Το μοντέλο του εφαρμόστηκε σε όλα τα είδη της βιομηχανίας με προφανή τα θετικά αποτελέσματά του.

Σήμερα, η παραγωγή αυτοκινήτων απαιτεί πολύ μεγάλες επενδύσεις τόσο σε τεχνολογικό εξοπλισμό και διαδικασίες, όσο και σε εκπαίδευση και κατάρτιση του εξειδικευμένου προσωπικού. Τα εργοστάσια παράγουν αυτοκίνητα με πολύ υψηλές προδιαγραφές ποιότητας, ενώ η ημερήσια παραγωγή τους ξεπερνά τα χίλια αυτοκίνητα.

Η παγκόσμια αγορά βρίσκεται σε μία νέα φάση, που δεν έχει παγιωθεί. Για το λόγο αυτό, παρατηρούνται έντονα τα χαρακτηριστικά της αστάθειας και ρευστότητας. Η απάντηση της βιομηχανίας στις προκλήσεις αυτές είναι η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων της και της ικανοποίησης του πελάτη (ολική ποιότητα). Επίσης, συχνά είναι αναγκαίες οι εξαγορές, συγχωνεύσεις και οι στρατηγικές συμμαχίες μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου με στόχο να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά ο έντονος ανταγωνισμός.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί για:

- τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της αυτοκινητοβιομηχανίας της σε ικανοποιητικά επίπεδα,

- *τη βελτίωση της ασφαλείας που παρέχουν τα αυτοκίνητα σε επιβάτες και πεζούς και*
- *την προστασία του περιβάλλοντος από την παραγωγή, τη χρήση και την απόσυρση των αυτοκινήτων.*

Σε καθέναν από τους τομείς αυτούς αναπτύσσεται ένας προβληματισμός που οδηγεί σε αποφάσεις για την εξυπηρέτηση αυτών των σκοπών.

Η ελληνική αγορά παρουσιάζει τη φυσιολογική εικόνα μιας χώρας που δεν διαθέτει σοβαρής έκτασης αυτοκινητοβιομηχανία. Έτσι, οι περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου εμπορεύονται προϊόντα και παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με το αυτοκίνητο. Σε σχέση με το πλήθος και την ηλικιακή κατάσταση του στόλου αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στη χώρα μας, τα δεδομένα και οι τάσεις φαίνεται να συμφωνούν με τα αντίστοιχα οικονομικά αλλά και δημογραφικά δεδομένα της.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποιες επιπτώσεις έχει στην ελληνική αγορά η ανυπαρξία αυτοκινητοβιομηχανίας επιβατικών αυτοκινήτων;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποια είναι τα στοιχεία της ευρωπαϊκής στρατηγικής προκειμένου η αυτοκινητοβιομηχανία της να παραμείνει ανταγωνιστική;
2. Ποια είναι η σημασία της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρώπη; Ποια θέματα αποτελούν προτεραιότητες στον τομέα αυτόν;
3. Ποια ζητήματα ασφαλείας θέτει σε προτεραιότητα η πολιτική της Ε.Ε.;
4. Ποια είναι η ευρωπαϊκή πολιτική στα περιβαλλοντικά προβλήματα που προκύπτουν από την παραγωγή και τη χρήση του αυτοκινήτου;
5. Ποιες είναι οι κατηγορίες επιχειρήσεων αυτοκινήτου στην Ελλάδα;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Ο Henry Ford οργάνωσε την αυτοκινητοβιομηχανία του σε ένα απόλυτα προγραμματισμένο ρυθμό παραγωγικής διαδικασίας.
2. Η αύξηση της τάσης προμήθειας ολοκληρωμένων συστημάτων από

την αυτοκινητοβιομηχανία αναμένεται να ενισχύσει τις διεθνείς συγχωνεύσεις και εξαγορές στον κλάδο των προμηθευτών.

3. Οι προμηθευτές των αυτοκινητοβιομηχανιών είναι υποχρεωμένοι να προοδεύσουν όσον αφορά στην ολική ποιότητα και τη συνεχή βελτίωση της παραγωγής και της λειτουργίας τους.
4. Οι Έλληνες καταναλωτές προτιμούν τα αυτοκίνητα με κινητήρα 1400 και 1600 cc, κυρίως, για λόγους φορολογίας και τεκμηρίου διαβίωσης.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και οι επενδύσεις αποτελούν	1	θέματα ουσιαστικής σημασίας για το περιβάλλον
B	Η παραγωγή, η χρήση και ο τεμαχισμός των αυτοκινήτων εξακολουθούν να αποτελούν	2	που να μπορούν να αποσυναρμολογηθούν και να ανακυκλωθούν εύκολα
Γ	Οι κατασκευαστές δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο σχεδιασμό αυτοκινήτων	3	οκτώ φορές μικρότερα από τα πρώτα που εμφανίστηκαν
Δ	Τα σημερινά καταλυτικά αυτοκίνητα καλύπτουν όρια εκπομπής καυσαερίων	4	τους στόχους της ευρωπαϊκής πολιτικής

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Τα ζητήματα ασφαλείας των αυτοκινήτων κατά την ευρωπαϊκή αντίληψη σχετίζονται με:
 - α) την προστασία επιβατών και πεζών από συγκρούσεις
 - β) τη βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας
 - γ) τα α και β μαζί
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα.
2. Όσον αφορά στα περιβαλλοντικά ζητήματα η ευρωπαϊκή πολιτική προκρίνει τεχνικά μέτρα, όπως είναι:
 - α) χρήση βελτιωμένων τεχνολογιών
 - β) χρήση καυσίμων με νέα σύνθεση
 - γ) τακτικές επιθεωρήσεις και συντηρήσεις κατά τη χρήση
 - δ) τα α, β και γ μαζί.
3. Πωλήσεις καινούριων αυτοκινήτων στην Ελλάδα γίνονται από:
 - α) την κεντρική αντιπροσωπεία
 - β) τους επίσημους αντιπροσώπους
 - γ) ανεξάρτητους πωλητές
 - δ) τα α, β και γ μαζί.

Άσκηση 1

Να γίνει σχετική έρευνα στην ευρύτερη περιοχή του σχολείου σας σχετικά με το είδος και τη νομική μορφή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά του αυτοκινήτου. Η εργασία μπορεί να γίνει ομαδικά και κάθε ομάδα να αναλάβει μία ή περισσότερες κατηγορίες.

κεφάλαιο 4

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

-
- 4.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
 - 4.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
 - 4.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με το θεσμικό πλαίσιο του επαγγέλματος του τεχνίτη-επισκευαστή αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των αντίστοιχων συνεργείων. Θα δούμε κατ' αρχάς, ποιες άδειες άσκησης επαγγέλματος υπάρχουν στην Ελλάδα. Θα εξετάσουμε ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληροί ένα άτομο για να δικαιούται να αποκτήσει την άδεια άσκησης του επαγγέλματός του και ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθήσει για να την αποκτήσει. Κατά αντίστοιχο τρόπο θα ασχοληθούμε με την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ενός συνεργείου. Πρέπει να τονίσουμε, όμως, ότι αυτή η διαδικασία που ισχύει σήμερα είναι δυνατόν να αλλάξει στο μέλλον στα πλαίσια της προσπάθειας που καταβάλλει η πολιτεία για να απλοποιήσει τις διαδικασίες, ώστε να απελευθερώσει την επιχειρηματική δράση από χρονοβόρες, και πολλές φορές, χωρίς σημασία διαδικασίες.

Στο παράρτημα αυτού του βιβλίου θα βρείτε καταχωρημένους τους βασικούς σχετικούς Νόμους και Προεδρικά Διατάγματα από τα οποία, άλλωστε, αντλήθηκαν οι σχετικές πληροφορίες. Όσοι μαθητές επιθυμούν να ενημερώνονται άμεσα, μπορούν να επισκέπτονται τις ηλεκτρονικές σελίδες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, που είναι αρμόδιο γι' αυτά τα θέματα.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα γνωρίζουμε τα βασικά στοιχεία για:

- ✓ **Το θεσμικό πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος**
- ✓ **Το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείου αυτοκινήτου**
- ✓ **Τις διαδικασίες έκδοσης των σχετικών αδειών**

4.1 Θεσμικό πλαίσιο επαγγέλματος

Ειδικότητες επαγγέλματος

Οι επαγγελματικές άδειες του κλάδου των επισκευαστών αυτοκινήτων διέπονται, γενικά, από τον Νόμο 1575/85 (ΦΕΚ 207 τ. Α' 11/12/1985). Οι αρμόδιες υπηρεσίες χορηγούν τις αντίστοιχες άδειες άσκησης επαγγέλματος οι οποίες διακρίνονται σε ειδικότητες, που αφορούν στην εκτέλεση ειδικευμένων τεχνικών εργασιών στο αυτοκίνητο, στις μοτοσυκλέτες και στα μοτοποδήλατα. Οι ειδικότητες αυτές και τα επαγγελματικά τους δικαιώματα είναι:

Θέση Χαρτοσήμου	 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Φωτογραφία
ΑΔΕΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ <small>(Νόμου 1575/1985)</small>		
Μητρώου..... Αριθμ. Δελτίου Ταυτότητας.....		
Έχοντας υπόψη: 1.- Τις διατάξεις του Νόμου 1575/1985 «Προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος τεχνίτη αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων και όροι λειτουργίας των συνεργείων των οχημάτων αυτών». (ΦΕΚ 207/Α'/11-12-1985). 2.- Το από..... πιστοποιητικό εργασίας στο όνομά του..... που θεωρήθηκε από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας.		
Χ Ο Ρ Η Γ Ο Υ Μ Ε		
Στον..... του..... που γεννήθηκε το 19..... στ..... Άδεια Άσκησης Επαγγέλματος Τεχνίτη Αυτοκινήτων - Μοτοσυκλετών και Μοτοποδηλάτων (*), Ειδικότητας:		
..... 19..... Ε. Υ. Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ		

ΕΙΚΟΝΑ 4.1 Άδεια άσκησης επαγγέλματος

- *Μηχανοτεχνίτης*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση του κινητήρα, του συστήματος τροφοδοσίας, εξαγωγής καυσαερίων, λίπανσης και ψύξης του, καθώς και των συστημάτων διεύθυνσης, πέδησης, ανάρτησης και μετάδοσης κίνησης αυτοκινήτων.

- *Ηλεκτροτεχνίτης*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση ηλεκτρικών συστημάτων, οργάνων και συσκευών και γενικά την ηλεκτρική εγκατάσταση των αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης συστήματος πέδησης*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση του συστήματος πέδησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης αντλιών πετρελαιοκινητήρων*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση αντλιών και ακροφυσίων (μπεκ) πετρελαιοκινητήρων αυτοκινήτων.

- *Τεχνίτης εξαερωτήρων – αναμικτήρων (καρμπυρατέρ)*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση εξαερωτήρων αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης οργάνων*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση ταχογράφων, ταξιμέτρων και λοιπών συναφών οργάνων αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης τροχών*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην συντήρηση, επισκευή και ζυγοστάθμιση των τροχών

αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης αναρτήσεων*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση του συστήματος ανάρτησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων (σιγαστήρων)*

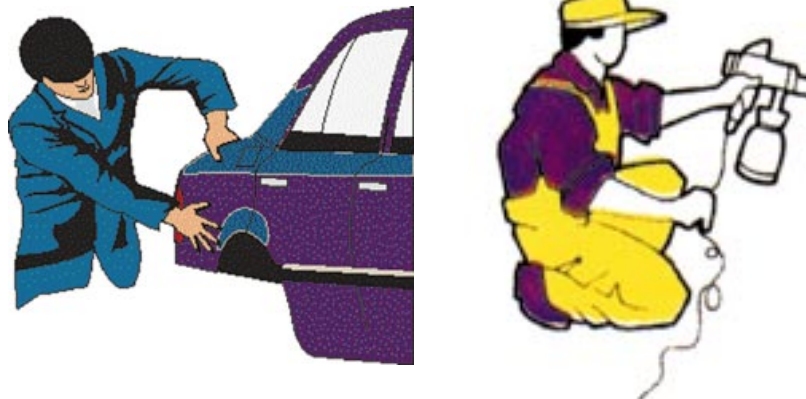
Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση του συστήματος εξαγωγής καυσαερίων αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης ψυγείων κινητήρων*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση του συστήματος ψύξης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης αμαξωμάτων (φανοποιός)*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής δικαιούται να αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση αμαξωμάτων αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

ΕΙΚΟΝΑ 4.2 Τεχνίτες αμαξωμάτων και βαφής

- *Τεχνίτης βαφής*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στη βαφή αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

- *Τεχνίτης συσκευών υγραερίου αυτοκινήτων*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής δικαιούται να αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση μηχανικών και ηλεκτρικών μερών του συστήματος τροφοδοσίας αυτοκινήτων, που λειτουργούν με υγραέριο.

- *Τεχνίτης μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.*

Ο κάτοχος της αδείας αυτής αναλαμβάνει και εκτελεί τεχνικές εργασίες που αφορούν στην επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση μηχανικών και ηλεκτρικών εξαρτημάτων μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

Παρατηρούμε μία πολυδιάσπαση των ειδικοτήτων σε σχέση με τις άδειες άσκησης επαγγέλματος που ανέρχονται συνολικά στις δεκατέσσερις (14), ενώ κατά μέσο όρο στην Ε.Ε. είναι περίπου οι μισές και ακόμη λιγότερες στις ΗΠΑ.

Προσόντα και διαδικασία για την απόκτηση των αδειών άσκησης επαγγέλματος

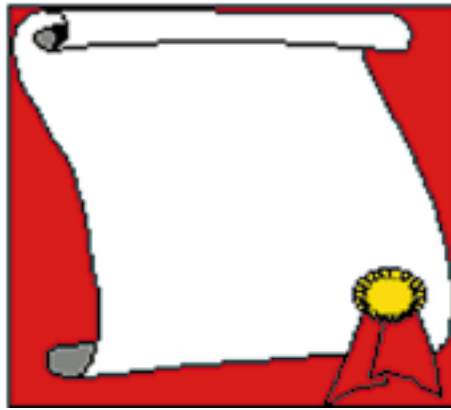
Για την απόκτηση οποιασδήποτε κατηγορίας αδείας, απαιτείται ο υποψήφιος να έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18) έτος της ηλικίας του. Εκτός από την προϋπόθεση αυτή, ο υποψήφιος απαιτείται να έχει και τα εξής ειδικά προσόντα για να του χορηγηθεί η αντίστοιχη άδεια άσκησης επαγγέλματος.

Μηχανοτεχνίτη

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου, μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε **όμοια εργασία** συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων, εάν πρόκειται για πτυχίο μηχανολογικού τομέα ή τετραετία, εάν πρόκειται για πτυχίο ηλεκτρολογικού τομέα

ή

- Πτυχίο Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής μηχανολογικού κλάδου του τμήματος μηχανών αυτοκινήτων ή μηχανών εσωτερικής καύσης μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων, εάν πρόκειται για πτυχίο του μηχανολογικού κλάδου ή τριετία, εάν πρόκειται για πτυχίο μηχανών εσωτερικής καύσης
- ή
- Πτυχίο Μέσης Τεχνικής Σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων

ΕΙΚΟΝΑ 4.3 Η άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος στην Ε.Ε. απαιτεί τίτλο σπουδών

- ή
- Πτυχίο Κατώτερης Τεχνικής Σχολής του τμήματος τεχνικών αυτοκινήτων μηχανολογικού κλάδου ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων στην πρώτη περίπτωση, ή τετραετία στις άλλες δύο περιπτώσεις
- ή
- Πτυχίο των κέντρων και των σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., ειδικότητας μηχανικού αυτοκινήτων και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων
- ή
- Δίπλωμα Ι.Ε.Κ. ειδικότητας τεχνικού αυτοκινήτων-οχημάτων ή ηλεκτρολόγου αυτοκινήτων-οχημάτων και μονοετή ή διετή, αντίστοιχα όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων.

Σύμφωνα με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. (καταχωρείται στο παράρτημα του βιβλίου) οι πτυχιούχοι Α' και Β' Κύκλου των Τ.Ε.Ε. έχουν τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με αυτά που έχουν οι πτυχιούχοι Τ.Ε.Σ. και Τ.Ε.Λ., αντίστοιχα. Η άδεια του Μηχανοτεχνίτη είναι η πιο συνηθισμένη στον κλάδο επισκευής αυτοκινήτων. Για το λόγο αυτό αναπτύξαμε όλους τους τίτλους σπουδών που δίνουν το δικαίωμα απόκτησής της. Στις επόμενες ειδικότητες αναφέρουμε μόνο τις προϋποθέσεις Β' Κύκλου Τ.Ε.Ε. για λόγους οικονομίας.

Ηλεκτροτεχνίτη ή τεχνίτη οργάνων

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου, ηλεκτρολογικού ή μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία ηλεκτροτεχνείου αυτοκινήτων, εάν πρόκειται για πτυχίο ηλεκτρολογικού τομέα ή τετραετία, εάν πρόκειται για πτυχίο μηχανολογικού τομέα.

Τεχνίτη συστήματος πέδησης ή αναρτήσεων

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου του μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής, και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων.

Τεχνίτη αντλιών πετρελαιοκινητήρων ή εξαερωτήρων

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής, και ένα έτος σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων.

Τεχνίτη συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων (σιγαστήρων) ή ψυγείων ή τροχών

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου του μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής, και ένα έτος σε όμοια εργασία.

Τεχνίτη αμαξωμάτων (φανοποιού)

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής, και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων.

Τεχνίτη βαφής

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου του μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού τομέα ή τομέα χημικών ή άλλης ισότιμης σχολής, και διετία σε όμοια εργασία.

Τεχνίτη μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων

- Πτυχίο Τεχνικού Λυκείου μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής, και ένα έτος σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή μοτοποδηλάτων.

Τεχνίτη συσκευών υγραερίων αυτοκινήτων

- Ο ενδιαφερόμενος απαιτείται να είναι κάτοχος αδείας Μηχανοτεχνίτη επί δύο έτη τουλάχιστον και να έχει σχετική προϋπηρεσία τουλάχιστον έξι μηνών. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να καθορισθεί χρόνος προϋπηρεσίας και πάνω από έξι μήνες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Ως προϋπηρεσία σε **όμοια εργασία** θεωρείται:

- Αυτή που αποκτήθηκε ως πρακτική άσκηση σε αντίστοιχο συνεργείο κατά τη διάρκεια των σπουδών,
- αυτή που διανύθηκε σε αντίστοιχα συνεργεία του δημοσίου Ν.Π.Δ.Δ. και επιχειρήσεων και οργανισμών του δημοσίου τομέα και
- αυτή που διανύθηκε σε αντίστοιχα συνεργεία της αλλοδαπής.

Δεν λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία που διανύθηκε μέχρι τη συμπλήρωση του δέκατου πέμπτου έτους της ηλικίας του ενδιαφερομένου. Επίσης, δε λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία αν έχουν περάσει οκτώ (8) χρόνια από τη λήξη της, κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης. Ακόμη, προϋπηρεσία που διανύεται σε συνεργείο επισκευής αυτοκινήτου, όπου εκτελούνται εργασίες περισσότερων της μιας ειδικοτήτων, λαμβάνεται υπόψη μόνο για μία από τις ειδικότητες αυτές και δεν μπορεί το ίδιο χρονικό διάστημα να υπολογίζεται ως χρόνος προϋπηρεσίας για απόκτηση άλλης ειδικότητας.

Τα πιστοποιητικά εργασίας χορηγούνται υποχρεωτικά από τον εργοδότη, βεβαιώνονται από τον αρμόδιο επόπτη εργασίας και επέχουν θέση Υπεύθυνης Δήλωσης σε Δημόσια Αρχή.

Χορήγηση αδειας άσκησης επαγγέλματος όλων των ειδικοτήτων

Αρμόδια για τη χορήγηση της αδειας είναι η Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου.

α) Προϋποθέσεις

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει:

- να έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του,
- να έχει τα απαιτούμενα κατά ειδικότητα ειδικά τυπικά προσόντα, δηλαδή τίτλους σπουδών και προϋπηρεσία,
- να μην έχει εκδοθεί αμετάκλητη καταδίκη για ανυποταξία ή λιποταξία και
- να υποστεί με επιτυχία τις θεωρητικές και πρακτικές εξετάσεις.

β) Απαιτούμενα Δικαιολογητικά

Για τη συμμετοχή στις εξετάσεις και την απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη αυτοκινήτων, οποιασδήποτε ειδικότητας, οι ενδιαφερόμενοι Έλληνες υπήκοοι υποβάλλουν στην αρμόδια Υπηρεσία τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- Αίτηση
- Δύο (2) πρόσφατες φωτογραφίες, όμοιων διαστάσεων με τις φωτογραφίες Δελτίου Ταυτότητας.
- Παράβολο Δημοσίου Ταμείου
- Χαρτόσημα
- Πιστοποιητικό προϋπηρεσίας θεωρημένο από τον οικείο επόπτη εργασίας.
- Υπεύθυνη Δήλωση άρθρου 8, του Ν. 1599/86, με την οποία θα δηλώνουν:

- Ότι δεν έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για ανυποταξία ή λιποταξία.
 - Ότι δεν έχουν καταθέσει παρόμοια δικαιολογητικά σε άλλη υπηρεσία της χώρας για την ίδια ή άλλη άδεια του Ν. 1575/85.
 - Τα τυχόν μεταβληθέντα στοιχεία του Δελτίου Ταυτότητας.
- Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο Πτυχίου.
- Φωτοτυπία του Δελτίου Ταυτότητας.
- Βεβαίωση περιβαλλοντικής διαχείρισης από αρμόδιο ΚΕΚ (μόνο για φανοποιούς και βαφείς αμαξωμάτων).

γ) Διαδικασία

- Υποβολή δικαιολογητικών στην αρμόδια υπηρεσία.
- Συμμετοχή στις εξετάσεις.
- Χορήγηση της άδειας άσκησης επαγγέλματος, εφόσον η συμμετοχή στις εξετάσεις ήταν επιτυχής.

4.2 Θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων αυτοκινήτου

Γενικά

Η διαδικασία έκδοσης αδειάς ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων διέπεται από τις διατάξεις των Π.Δ. 78/88, όπως συμπληρώθηκε ή τροποποιήθηκε με τα Π.Δ. 416/1991 και 38/96. Για την έκδοση και χορήγηση των σχετικών αδειών αρμόδια είναι η υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της περιοχής που πρόκειται να ιδρυθεί το συνεργείο.

Χορήγηση αδειάς ίδρυσης συνεργείων

Για την έκδοση της αδειάς αυτής υποβάλλονται κατ' αρχάς, από τον ενδιαφερόμενο για την ίδρυση του συνεργείου, στην αρμόδια υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Ν.Α. τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Γραμμάτιο κατάθεσης σε Δημόσιο Ταμείο.
- Τοπογραφικό σχεδιάγραμμα της περιοχής σε τρία αντίτυπα υπό κλίμακα 1:500, στο οποίο θα καταγράφεται έκταση σε απόσταση (50) μέτρων από τα όρια του συνεργείου, εκτός των συνεργείων για τα οποία η απόσταση προβλέπεται να είναι 150 μέτρα, και θα σημειώνεται η οικοδομική και ρυμοτομική γραμμή καθώς επίσης και η θέση του κτηρίου του συνεργείου με τα πλάτη των οδών (πεζοδρομίων και οδοστρωμάτων), το είδος των γειτονικών κτισμάτων και χώρων και ιδιαίτερα, τυχόν υπάρχοντες ορατοί αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι ή μνημεία, νοσηλευτικά ιδρύματα, εκκλησίες, σχολεία και πρατήρια υγρών καυσίμων ή υγραερίου, βρεφονηπιακοί σταθμοί ή γηροκομεία.

Το σχεδιάγραμμα αυτό, για τα συνεργεία που ιδρύονται επί εθνικών οδών εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, πρέπει να είναι θεωρημένα από την αρμόδια Υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων ή της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ότι πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την έγκριση της κυκλοφοριακής σύνδεσης του συνεργείου με την οδό (σύμφωνα με τα Π.Δ. 81/80 και 143/89).

- Υπεύθυνη δήλωση, κατά τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 1599/86, του αιτούντος την άδεια και του Διπλωματούχου Μηχανικού ή Τεχνολόγου Μηχανικού στην οποία να βεβαιώνεται ότι το κτίριο όπου πρόκειται να εγκατασταθεί το συνεργείο βρίσκεται σε περιοχή στην οποία η χρήση δεν απαγορεύεται από τις ισχύουσες διατάξεις και ότι τηρούνται οι αποστάσεις που προβλέπονται.
- Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8, του Ν. 1599/86, του αιτούντος ότι αυτός δεν υπάγεται στις στερήσεις από αμετάκλητη καταδίκη για ανυποταξία ή λιποταξία.
- Βεβαίωση περί υποβολής στην αρμόδια αρχή της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Μετά την υποβολή και τον έλεγχο των δικαιολογητικών που υποβλήθηκαν, διενεργείται αυτοψία από τεχνικό υπάλληλο της αρμόδιας υπηρεσίας, ο οποίος γνωμοδοτεί για την καταλληλότητα της θέσης. Στην περίπτωση που η θέση κριθεί κατάλληλη για την ίδρυση του συνεργείου, καλείται ο ενδιαφερόμενος να υποβάλει συμπληρωματικά τα εξής δικαιολογητικά:

- Αρχιτεκτονικά σχέδια του κτιρίου του συνεργείου, σε τρία αντίτυπα, σε κλίμακα 1:50 και σε περίπτωση μεγάλων συνεργείων 1:100 που να εμφανίζουν τις κατόψεις όλων των επιπέδων του κτηρίου του συνεργείου, με όλα τα στοιχεία του και τους βοηθητικούς χώρους, τη θέση των κεκλιμένων επιπέδων με τη διαστασιολόγησή τους, όλες τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις και τη θέση των μηχανημάτων, την ηλεκτρική εγκατάσταση, υπάρχουσες τάφρους επιθεώρησης και συστήματα αποχέτευσης δαπέδου καθώς και υπόμνημα με πλήρη εμβαδομέτρηση των χώρων, καθώς επίσης και ενδεικτική τομή όπου θα φαίνονται τα ύψη των χώρων, η κλίση των ραμπών και η θέση των δαπέδων σε σχέση με τη στάθμη του πεζοδρομίου και του περιβάλλοντα χώρου.
- Τεχνική έκθεση σε τρία αντίτυπα, που υπογράφεται από τον κατά νόμο υπεύθυνο που συνέταξε τη μελέτη και στην οποία πρέπει να περιγράφονται λεπτομερώς η κατασκευή του κτηρίου, οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις και οι συσκευές που διαθέτει.
- Έγκριση κυκλοφοριακής σύνδεσης, σύμφωνα με τα υποδείγματα

του Π.Δ. 401/93, για τα εκτός σχεδίου, επί εθνικών οδών ιδρυόμενα συνεργεία που αποτελούν εγκαταστάσεις.

- Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8, του Ν. 1599/86 Διπλωματούχου Μηχανικού ή Τεχνολόγου Μηχανικού, στην οποία να βεβαιώνεται ότι ο εκπεμπόμενος συνολικά θόρυβος θα είναι μικρότερος από τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια.

Ειδικότερα, για τα συνεργεία επισκευής αμαξωμάτων, υποβάλλεται μελέτη που υπογράφεται από τον κατά νόμο υπεύθυνο Διπλωματούχο Μηχανικό, στην οποία καταγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση ακουστικού περιβάλλοντος, εκτιμάται η αναμενόμενη στάθμη θορύβου και κραδασμών από τη λειτουργία του συνεργείου και προτείνονται συγκεκριμένα μέτρα αντιθορυβικής – αντικραδασμικής προστασίας με πλήρη τεχνικά χαρακτηριστικά και υπολογισμούς, ώστε να μην υπάρχει υπέρβαση στα όρια που προβλέπονται.

- Μελέτη σε τρία (3) αντίτυπα, που υπογράφεται από τον κατά νόμο υπεύθυνο Διπλωματούχο Μηχανικό ή Τεχνολόγο Μηχανικό, των μηχανημάτων και αεραγωγών του εξαερισμού και προσαγωγής νωπού αέρα στις αίθουσες του συνεργείου, κατά τα οριζόμενα.

Ειδικότερα, για τα συνεργεία βαφής απαιτείται μελέτη που υπογράφεται από τον κατά νόμο υπεύθυνο Διπλωματούχο Μηχανικό, η οποία περιγράφει και το επιλεγμένο σύστημα αντιρρύπανσης και από την οποία να προκύπτει ότι επιτυγχάνεται κατακράτηση των διαλυτών τουλάχιστον στα ποσοστά που προβλέπονται.

- Προϋπολογισμό της απαιτούμενης για τις παραπάνω εγκαταστάσεις δαπάνης, σε τρία (3) αντίτυπα που υπογράφεται από τον κατά νόμο υπεύθυνο Διπλωματούχο Μηχανικό ή Τεχνολόγο Μηχανικό που συνέταξε τις μελέτες και από τον ενδιαφερόμενο.
- Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8, του Ν. 1599/86, ότι δεν απαγορεύεται η ίδρυση και η λειτουργία συνεργείου από τον κανονισμό της πολυκατοικίας.

Αφού υποβληθούν και ελεγχθούν τα επιπλέον δικαιολογητικά και εφόσον πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, χορηγείται η άδεια ίδρυσης του συνεργείου, που ισχύει για δύο (2) χρόνια, αφού, βέβαια, υποβληθούν επιπρόσθετα και τα ακόλουθα παραστατικά:

- Αποδεικτικό κατάθεσης στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος ή σε παράρτημά του ή σε εξουσιοδοτημένη Τράπεζα της νόμιμης αμοιβής του μηχανικού ή τεχνολόγου μηχανικού για τη σύνταξη της σχετικής μελέτης.
- Αποδεικτικό κατάθεσης των νόμιμων ποσοστών υπέρ Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. και Ε.Μ.Π. επί της αμοιβής του μηχανικού για την εκπόνηση της τεχνικής μελέτης, επίβλεψης κ.λ.π. επί του προϋπολογισμού της δαπάνης των σχετικών μηχανολογικών εγκαταστάσεων.
- Αποδεικτικό προκαταβολής φόρου στο Δημόσιο Ταμείο που αναλογεί στην αμοιβή του κατά το νόμο υπεύθυνου, τόσο για τη μελέτη όσο και για την επίβλεψη των εγκαταστάσεων του συνεργείου.

Χορήγηση αδείας λειτουργίας συνεργείων

Χορηγείται από την υπηρεσία που εξέδωσε την άδεια ίδρυσης, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου. Υποβάλλεται πριν από τη λήξη της αδείας ίδρυσης και πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Υπεύθυνη Δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 8, του Ν. 1599/1986, του επιβλέψαντος κατά νόμο υπεύθυνου ότι η κατασκευή του συνεργείου και οι εντός αυτού εγκαταστάσεις έγιναν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχεδιαγράμματα και τους ισχύοντες τεχνικούς κανονισμούς και ότι κατά την εκτέλεση των εργασιών τηρήθηκαν οι όροι και περιορισμοί του παρόντος και της άδειας ίδρυσης.
- Πιστοποιητικό Πυρασφαλείας, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς, στο οποίο αναγράφεται η χρονική διάρκεια ισχύος του. Το πιστοποιητικό αυτό πρέπει να ανανεώνεται, πριν από την ημερομηνία λήξης του από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.
- Άδεια οικοδομής ή νομαρχιακή απόφαση εξαίρεσης από κατεδάφιση ή κάθε άλλο στοιχείο που πιστοποιεί τη νομιμότητα του κτηρίου. Σε περίπτωση υφισταμένου κτηρίου, απαιτείται η υποβολή αναθεωρημένης αδείας για την εγκατάσταση συνεργείου από την οικεία Πολεοδομική Αρχή. Δεν απαιτείται η υποβολή αναθεωρημένης αδείας στην περίπτωση που η υπάρχουσα άδεια έχει εκδοθεί για χρήση βιομηχανίας - βιοτεχνίας.

- Θεωρημένο φωτοαντίγραφο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη αυτοκινήτων κατά τις διατάξεις του Ν. 1575/1985. Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης (εκμεταλλευτής) του συνεργείου δεν είναι κάτοχος του προαναφερόμενου πτυχίου ή αδείας, τότε προσκομίζεται το αντίστοιχο πτυχίο ή η άδεια υπαλλήλου του συνεργείου, συνοδευόμενο από το Δελτίο Αναγγελίας Πρόσληψης, ή τη θεωρημένη κατάσταση του προσωπικού του συνεργείου.
- Απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με τα οριζόμενα.

4.3 Περιορισμοί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Γ.Ο.Κ.)

Ο Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός (Ν. 1577/85 όπως αυτός τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 2831/2000) καθορίζει τους όρους, περιορισμούς και προϋποθέσεις για την εκτέλεση οποιασδήποτε κατασκευής εντός ή εκτός των εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών. Ενώ, ο κτηριοδομικός κανονισμός (Φ.Ε.Κ. 59Δ/03-02-89) ρυθμίζει την κατασκευή των δομικών έργων στο σύνολό τους και στα επιμέρους στοιχεία τους, έτσι ώστε να εξυπηρετούν τη χρήση για την οποία προορίζονται και με κανονικές συνθήκες συντήρησής τους να ικανοποιούν τις παρακάτω απαιτήσεις:

- Τη βελτίωση της άνεσης, της υγείας και της ασφαλείας των ενοίκων και των περιοίκων
- Τη βελτίωση της ποιότητας, της ασφαλείας, της αντοχής, της αισθητικής και της λειτουργικότητας των κτηρίων
- Την προστασία του περιβάλλοντος
- Την εξοικονόμηση ενέργειας
- Τη διευκόλυνση και προώθηση της επιστημονικής έρευνας στο χώρο των κατασκευών
- Την αύξηση της παραγωγικότητας στον τομέα της κατασκευής των κτηρίων

ΕΙΚΟΝΑ 4.4 Συνεργείο ιδρύεται και λειτουργεί σύμφωνα με τους περιορισμούς του Γ.Ο.Κ.

Από την εφαρμογή των δύο παραπάνω κανονισμών προκύπτουν διάφοροι όροι και προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται από τα κτήρια συ-

νεργείων επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων. Αυτές οι προϋποθέσεις έχουν σχέση με:

- Τη χρήση του κτηρίου (άρθρο 5 του Γ.Ο.Κ.). Σύμφωνα με αυτό το άρθρο δεν επιτρέπεται να μεταβάλλεται η χρήση του κτηρίου ή μέρους του χωρίς προηγούμενη άδεια της πολεοδομικής υπηρεσίας. Επομένως, εάν για την ίδρυση συνεργείου χρησιμοποιηθεί κτήριο που η εκδοθείσα πολεοδομική άδεια είναι για οποιαδήποτε άλλη χρήση όχι όμως για Βιομηχανία ή Βιοτεχνία, τότε είναι απαραίτητη η αναθεώρηση της άδειας.
- Το φωτισμό και αερισμό του κτηρίου (άρθρο 11 του κτηριοδομικού κανονισμού).
- Την κατασκευή των κλιμάκων (σκάλες) (άρθρο 13 του κτηριοδομικού κανονισμού).
- Την επιφάνεια και το μέγιστο αριθμό ατόμων που επιτρέπεται να βρεθούν μέσα στο κτήριο ή το χώρο (άρθρο 4 του κτηριοδομικού κανονισμού).

Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κτηριοδομικού κανονισμού τα κτήρια χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τη χρήση τους. Αυτές οι κατηγορίες είναι οι εξής:

A	Κατοικία	H	Εμπόριο
B	Προσωρινή διαμονή	Θ	Γραφεία
Γ	Συνάθροιση κοινού	I	Βιομηχανία – Βιοτεχνία
Δ	Εκπαίδευση	K	Αποθήκευση
Ε	Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια	Λ	Στάθμευση αυτοκινήτων και πρατήρια υγρών καυσίμων
Z	Σωφρονισμός	M	Λοιπές χρήσεις

Καθεμία από τις κατηγορίες που αναφέραμε επιτρέπει την εκτέλεση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων μέσα στο κτήριο. Η δραστηριότητα του συνεργείου επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων επιτρέπεται στην κατηγορία **I. Βιομηχανία – Βιοτεχνία**.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο το οποίο προκύπτει από την πολεοδομική νομοθεσία και έχει σχέση με την ίδρυση συνεργείου είναι οι **χρήσεις γης**. Σύμφωνα με την πολεοδομική μελέτη κάθε περιοχής σε κάθε οικοδομικό

τετράγωνο επιτρέπεται η άσκηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Οι γενικές και ειδικές χρήσεις γης φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1 Γενικές και ειδικές κατηγορίες χρήσης γης

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ			
Γενικές χρήσεις γης		Ειδικές χρήσεις γης	
Περιγραφή	Συμβολισμός	Περιγραφή	Συμβολισμός
Κατοικία	(Κ)	Κατοικία αμιγής	(ΚΑ)
		Κατοικία γενική	(ΚΓ)
Επαγγελματική εγκατάσταση	(Ε)	Επαγγελματική εγκατάσταση μη ιδιαίτερος οχλούσα	(ΕΜ)
		Επαγγελματική εγκατάσταση οχλούσα	(ΕΟ)
Πολεοδομικά κέντρα	(Π)	Δεν υποδιαιρείται σε ειδικές χρήσεις	(Π)
Ιδιαίτερες χρήσεις	(Ι)	Αναψυχή – Τουρισμός – Παραθεριστική κατοικία	(ΙΑ)
		Λοιπές ιδιαίτερες χρήσεις	(ΙΛ)
Μικτές χρήσεις	(Μ)	Χωριά	(ΜΧ)
		Λοιπές μικτές χρήσεις	(ΜΔ)
Ελεύθεροι χώροι	(Χ)	Κοινόχρηστοι χώροι	(ΧΚ)
		Λοιποί ελεύθεροι χώροι	(ΧΛ)
		Περιοχές προς μελλοντικό καθορισμό	(ΧΜ)

Σύμφωνα με όσα ισχύουν σήμερα το κτήριο όπου θα εγκατασταθεί το συνεργείο πρέπει να βρίσκεται σε περιοχή που έχει χαρακτήρα, ως προς τη χρήση γης, “**γενικής κατοικίας**”. Σε αυτή την κατηγορία είναι δυνατό να λειτουργούν εκτός από κατοικίες και ξενοδοχεία, εμπορικά καταστήματα, γραφεία, καταστήματα τραπεζών, εστιατόρια, θρησκευτικοί χώροι και επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης. Στην τελευταία κατηγορία εντάσσονται και τα συνεργεία.

Το κτήριο όπου θα εγκατασταθεί το συνεργείο πρέπει να έχει την προβλεπόμενη από το νόμο ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια, το ελάχιστο ύψος των 2,70 m από το δάπεδο μέχρι την οροφή, χώρους υγιεινής και νιπτήρες, W.C. κ.λ.π., και αποθήκη υλικών, ωφέλιμης επιφάνειας τουλάχιστον 10 m².

Το κτήριο του συνεργείου μπορεί να περιλαμβάνει αίθουσες εργασίας ισόγειες, διώροφες ή πολυώροφες.

Σε συνεργεία μπροστά από τα οποία και εσωτερικά του πεζοδρομίου υπάρχει ιδιωτικός χώρος, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη στάθμευση των οχημάτων, απαγορεύεται η εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας σε αυτόν, εφόσον προκαλείται ενόχληση των περιοίκων. Επίσης, απαγορεύεται η στάθμευση στο πεζοδρόμιο και κάθε επισκευή οχημάτων επάνω στο πεζοδρόμιο ή στο κατάστρωμα του δρόμου.

Η κατασκευή του κτηρίου, γενικά, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για ηχομονώσεις. Οι εγκαταστάσεις του συνεργείου πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να αποκλείεται η μεταβίβαση προς τα γειτονικά κτήρια ή τους ορόφους του ίδιου κτηρίου κραδασμών και θορύβων, που προκαλούνται από τη λειτουργία του συνεργείου. Ο εκπεμπόμενος συνολικά θόρυβος θα πρέπει να μην υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Ένας επαγγελματίας επισκευαστής αυτοκινήτων μπορεί να διαλέξει ανάμεσα σε ένα μεγάλο αριθμό επαγγελματικών αδειών προκειμένου να καθορίσει το πεδίο της δραστηριότητάς του. Η βασική και πιο συνηθισμένη άδεια άσκησης επαγγέλματος είναι του Μηχανοτεχνίτη. Με την άδεια αυτή δικαιούται να αναλαμβάνει και να εκτελεί τεχνικές εργασίες στον κινητήρα και σε όλα τα συστήματα του αυτοκινήτου, εκτός του ηλεκτρικού (με τη συμβατική έννοια του όρου). Οι άδειες άσκησης επαγγέλματος για τον επισκευαστικό κλάδο καθορίζονται στο Ν. 1575/85 και είναι οι ακόλουθες:

- Μηχανοτεχνίτης
- Ηλεκτροτεχνίτης
- Τεχνίτης συστήματος πέδησης
- Τεχνίτης αντλιών πετρελαιοκινητήρων
- Τεχνίτης εξαερωτήρων – αναμικτήρων (καρμπυρατέρ)
- Τεχνίτης οργάνων
- Τεχνίτης τροχών
- Τεχνίτης αναρτήσεων
- Τεχνίτης συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων (σιγαστήρων)
- Τεχνίτης ψυγείων κινητήρων
- Τεχνίτης αμαξωμάτων (φανοποιός)
- Τεχνίτης βαφής
- Τεχνίτης συσκευών υγραερίου αυτοκινήτων
- Τεχνίτης μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

Όλες οι άδειες αποκτώνται με βάση τον Τίτλο Σπουδών και την προϋπηρεσία στο επάγγελμα. Για την άδεια του Μηχανοτεχνίτη και για τους πτυχιούχους Β' Κύκλου, Μηχανολογικού Τομέα, Ειδικότητας Μηχανών και

Συστημάτων Αυτοκινήτου απαιτείται διετής προϋπηρεσία σε όμοια εργασία. Η προϋπηρεσία αποδεικνύεται με βεβαίωση που εκδίδει ο εργοδότης και βεβαιώνει ο αρμόδιος επόπτης εργασίας.

Την άδεια χορηγούν οι Υπηρεσίες Επικοινωνιών και Μεταφορών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου κατοικίας του ενδιαφερόμενου μετά από αίτησή του. Εκτός του τίτλου σπουδών και της προϋπηρεσίας είναι απαραίτητο ο υποψήφιος να έχει συμπληρωμένα τα δεκαοκτώ του χρόνια και να μην έχει εκδοθεί σε βάρος του αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για ανυποταξία ή λιποταξία. Με αυτά τα προσόντα δικαιούται να συμμετάσχει στις εξετάσεις που γίνονται για το λόγο αυτό. Οι εξετάσεις περιλαμβάνουν θεωρητικό και πρακτικό μέρος. Όταν ο υποψήφιος περάσει με επιτυχία αυτές τις εξετάσεις, η αρμόδια υπηρεσία του χορηγεί την άδεια άσκησης του επαγγέλματός του.

Με βάση την άδεια άσκησης επαγγέλματος ο επισκευαστής δικαιούται να ζητήσει την έγκριση της ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων. Και οι δύο διαδικασίες ολοκληρώνονται με τη χορήγηση των ομώνυμων αδειών. Η άδεια ίδρυσης προηγείται και αναφέρεται σε πολεοδομικές δεσμεύσεις και ρυθμίσεις που πρέπει να πληρώνει το κατάστημα ή το κτήριο που θα στεγαστεί το συνεργείο. Αναφέρεται, επίσης, και στις προδιαγραφές που πρέπει να έχει ο χώρος. Μετά τη χορήγηση της αδείας ίδρυσης εκδίδεται η άδεια λειτουργίας συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων. Για την έκδοσή της απαιτείται η άδεια άσκησης επαγγέλματος και η συμμόρφωση στους κανόνες πυρασφάλειας του κτηρίου και στις προδιαγραφές που περιέχονται στην άδεια ίδρυσης.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποια πλεονεκτήματα και ποια μειονεκτήματα διαπιστώνετε από το πλήθος των αδειών άσκησης επαγγέλματος στη χώρα μας;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποιες εργασίες μπορεί να αναλάβει και να εκτελέσει ο κάτοχος αδειάς Μηχανοτεχνίτη;
2. Ποιες εργασίες μπορεί να αναλάβει και να εκτελέσει ο κάτοχος αδειάς Ηλεκτροτεχνίτη;
3. Ποιες εργασίες μπορεί να αναλάβει και να εκτελέσει ο κάτοχος αδειάς Τεχνίτη πέδησης;
4. Ποιες εργασίες μπορεί να αναλάβει και να εκτελέσει ο κάτοχος αδειάς Τεχνίτη συσκευών υγραερίου;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Όλες οι άδειες λειτουργίας χορηγούνται με βάση μίαν αντίστοιχη άδεια άσκησης επαγγέλματος.
2. Ο κάτοχος αδειάς άσκησης επαγγέλματος Τεχνίτη συστήματος ανάρτησης δικαιούται να επισκευάζει και το σύστημα διεύθυνσης, αφού τα δύο συστήματα είναι λειτουργικά αλληλένδετα.
3. Ο Τεχνίτης φανοποιός και ο Τεχνίτης βαφής έχουν την ίδια άδεια άσκησης επαγγέλματος.

4. Για να αποκτήσει κανείς την άδεια άσκησης του επαγγέλματός του πρέπει να έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.
5. Οι βεβαιώσεις προϋπηρεσίας που χορηγούν οι εργοδότες πρέπει να θεωρούνται από τον αρμόδιο επόπτη εργασίας.
6. Την άδεια λειτουργίας συνεργείων χορηγεί η Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
7. Απαγορεύεται στα συνεργεία επισκευής και συντήρησης εξαρτημάτων υγραερίου να συνυπάρχουν με οποιοδήποτε άλλο είδος συνεργείου.
8. Στο χώρο έξω από το συνεργείο και εσωτερικά του πεζοδρομίου επιτρέπεται η εκτέλεση τεχνικών εργασιών, εφόσον αυτός είναι ιδιωτικός.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Απαραίτητη προϋπόθεση χορήγησης άδειας άσκησης επαγγέλματος είναι	1	υποχρεωτικά οι εργοδότες.
B	Τις βεβαιώσεις προϋπηρεσίας χορηγούν	2	συγκεκριμένα επαγγελματικά δικαιώματα
Γ	Η άδεια λειτουργίας συνεργείου προϋποθέτει	3	η επιτυχία σε γραπτές και προφορικές εξετάσεις
Δ	Σε κάθε άδεια άσκησης επαγγέλματος αντιστοιχούν	4	άδεια ίδρυσής του.

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Ο κάτοχος αδείας άσκησης επαγγέλματος Μηχανοτεχνίτη μπορεί να επισκευάζει:
 - α) το σύστημα πέδησης
 - β) το σύστημα τροφοδοσίας
 - γ) το σύστημα ανάρτησης
 - δ) όλα τα συστήματα του αυτοκινήτου, εκτός του ηλεκτρικού
2. Ποια από τις παρακάτω άδειες άσκησης επαγγέλματος προϋποθέτει την απόκτηση κάποιας άλλης;
 - α) Τεχνίτη αντλιών πετρελαιοκινητήρων
 - β) Τεχνίτη συσκευών υγραερίου
 - γ) Τεχνίτη συστήματος πέδησης
 - δ) Τεχνίτη συστήματος ανάρτησης
3. Προϋποθέσεις απόκτησης αδείας άσκησης επαγγέλματος είναι:
 - α) ο τίτλος σπουδών
 - β) η ανάλογη προϋπηρεσία
 - γ) η επιτυχία στις εξετάσεις
 - δ) τα α, β και γ μαζί

Άσκηση 1

Κάθε μαθητής να σχεδιάσει τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει προκειμένου να αποκτήσει την άδεια άσκησης του επαγγέλματος που επιθυμεί. Η δράση του να αποτυπωθεί σε χρονοδιάγραμμα και να προβλεφθούν τα αναγκαία σημεία ελέγχου.

κεφάλαιο 5

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

- 5.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΙΔΡΥΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ
- 5.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ – ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
- 5.3 ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ – ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΧΩΡΩΝ
- 5.4 ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- 5.5 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΜΕ ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΟΡΓΑΝΑ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
- 5.6 ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ
- 5.7 ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
- 5.8 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την οργάνωση και τον εξοπλισμό των συνεργείων αυτοκινήτων. Θα εξετάσουμε τα κριτήρια με τα οποία παίρνουμε τελικά την απόφαση ίδρυσης και λειτουργίας τους. Κύριο μέλημά μας είναι ο καθορισμός των δραστηριοτήτων που επιθυμούμε να έχουμε, και η διάρθρωση των τμημάτων που θα τις υποστηρίξουν.

Θα εξετάσουμε ποιες είναι οι κτηριακές προδιαγραφές που πρέπει να πληροί το κτήριο του συνεργείου και τα σημεία όπου απαγορεύεται η ίδρυση και λειτουργία του. Θα μας απασχολήσει η διάρθρωση και ο εξοπλισμός των κύριων και βοηθητικών χώρων του συνεργείου. Θα παραθέσουμε τους γενικούς και ειδικούς κινδύνους που υπάρχουν στο συνεργείο και θα δούμε τρόπους αντιμετώπισής τους. Τέλος, θα ασχοληθούμε με βασικές έννοιες που αφορούν στα συστήματα διασφάλισης ποιότητας και πώς ένας εργαζόμενος συμβάλλει σε αυτά.

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε να περιγράψουμε:

- ✓ **τις κτηριακές προδιαγραφές,**
- ✓ **τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό και**
- ✓ **τα ειδικά όργανα, μηχανήματα και συσκευές**

που απαιτούνται για τη λειτουργία ενός συνεργείου αυτοκινήτων

5.1 Κριτήρια λήψης απόφασης για την ίδρυση συνεργείου

Όπως κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα, έτσι και η ίδρυση ενός συνεργείου ακολουθεί μία συγκεκριμένη διαδικασία μέχρι την τελική λήψη της απόφασης. Σύμφωνα με όσα έχουμε αναφέρει σε προηγούμενα κεφάλαια αυτού του βιβλίου, πρέπει να υπάρχει κατ' αρχάς η σύλληψη της ιδέας και η ωρίμανσή της. Στη συνέχεια αναλύουμε τα δεδομένα της αγοράς και τα μελετούμε, ώστε να προβλέψουμε με τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια την εξέλιξη που θα έχει η δραστηριότητά μας. Όταν διαπιστώσουμε, μετά απ' όλα αυτά, ότι πρόκειται για μία επικερδή τοποθέτηση, τότε παίρνουμε την απόφαση και προχωράμε στην υλοποίησή της.

ΕΙΚΟΝΑ 5.1 Κριτήρια απόφασης

Η διαδικασία που περιγράψαμε πρέπει να γίνει με προσεκτικά βήματα, ώστε να αποφύγουμε αποτυχίες. Το μεγαλύτερο λάθος σε αυτές τις περιπτώσεις είναι ότι θεωρούμε εύκολο να πετύχουμε ως επιχειρηματίες με κύριο εφόδιο την πολύ καλή γνώση του αντικειμένου που έχουμε. Αυτό, όμως, δεν είναι αρκετό για να εξασφαλιστεί αυτόματα και η επιτυχία στο νέο μας ρόλο. Είναι σαφές ότι άλλο καλός τεχνικός και άλλο καλός, άρα επιτυχημένος, επιχειρηματίας. Σε ένα τέτοιο εγχείρημα τα χρήματα που απαιτούνται για την ίδρυση ενός συνεργείου είναι πολλά και, φυσικά, δεν είναι για πέταμα.

Η φάση της ανάλυσης και της μελέτης των δεδομένων είναι η ουσιαστικότερη στην όλη διαδικασία, γιατί από τα στοιχεία που θα προκύψουν σε αυτή τη φάση οδηγούμαστε σε σημαντικές, για τη ζωή μας, αποφάσεις. Είναι ουσιαστικό να γνωρίζουμε ότι υπάρχουν ειδικευμένες επιχειρήσεις συμβούλων, που αναλαμβάνουν για λογαριασμό μας όλη την οικονομική μελέτη. Με βάση αυτή διαπιστώνουμε εάν υπάρχουν περιθώρια επικερδούς επιχειρηματικής δράσης.

Σε γενικές γραμμές, είμαστε υποχρεωμένοι να πραγματοποιήσουμε τα παρακάτω βήματα, ώστε η λήψη της απόφασης να εμπεριέχει το μικρότερο δυνατό επιχειρηματικό κίνδυνο.

α) Καταγραφή της κατάστασης που υπάρχει στη συγκεκριμένη αγορά που μας ενδιαφέρει. Καλό είναι στη μελέτη αυτή να καταγραφεί και το πρόσφατο παρελθόν της, όπως και ο αριθμός των κυκλοφορούντων αυτοκινήτων στη συγκεκριμένη περιοχή.

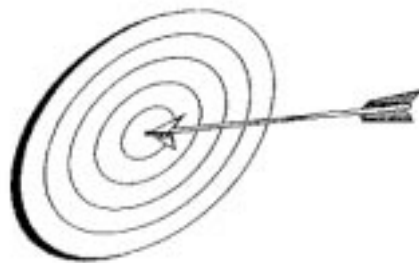
β) Λεπτομερής οικονομικός προϋπολογισμός του συνολικού έργου. Για να είναι πλήρης πρέπει να περιλαμβάνει το κόστος:

- **της κτηριακής εγκατάστασης**
- **του μηχανολογικού εξοπλισμού**
- **του αναγκαίου προσωπικού**
- **της συντήρησης**

Όσον αφορά στην εξεύρεση του κατάλληλου κτηρίου και τη θέση του, έχουμε ήδη αναφερθεί σε προηγούμενα κεφάλαια και σχετίζονται με τη δυνατότητα χορήγησης αδείας ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείου. Ένα ακόμα ενδιαφέρον στοιχείο είναι η δυνατότητα εξεύρεσης και εύκολης αντικατάστασης του κατάλληλου προσωπικού. Το προσωπικό, είτε διοικητικό είτε τεχνικό, πρέπει να είναι έμπειρο και καταρτισμένο. Επίσης, πρέπει να εξετάσουμε τη δυνατότητα που θα έχουμε για τη συνεχή εκπαίδευση και επιμόρφωσή του. Τέλος, εξετάζουμε τις δυνατότητες που έχει ο συγκεκριμένος χώρος σε σχέση με τις υπάρχουσες παροχές – ρεύματος, νερού, τηλεφώνου, αποχέτευσης – και σε σχέση με μελλοντική επέκταση και εκσυγχρονισμό της επιχειρηματικής μας δραστηριότητας.

γ) Διερεύνηση του υφιστάμενου νομοθετικού και οικονομικού πλαισίου (φορολογία, αναπτυξιακά κίνητρα, κρατική ή κοινοτική επιδότηση κ.α.).

δ) Οριοθέτηση των στόχων μας. Οι στόχοι στην αρχή πρέπει να είναι μικροί, σχετικά εύκολοι και να κλιμακώνονται βαθμιαία σε δυσκολία ανάλογα με την πορεία της επιχείρησης. Ένας στόχος, για παράδειγμα, είναι να προσδιορίσουμε τον αριθμό διελεύσεων αυτοκινήτων στο συνεργείο μας. Από αυτόν τον αριθμό καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό τα έ-

ΕΙΚΟΝΑ 5.2 Οριοθέτηση στόχων

σοδα που προσδοκούμε να έχουμε από επισκευές, service, και (μετα)πώληση ανταλλακτικών.

- ε) Υπολογισμός των αποσβέσεων και των αναμενόμενων κερδών μας. Ένα αξιόπιστο κριτήριο για την ποιοτική αξιολόγηση του ύψους των κερδών που αναμένουμε, είναι η σύγκρισή του με τα οφέλη που θα είχαμε εάν διαθέταμε το κεφάλαιό μας σε άλλη ασφαλέστερη τοποθέτηση. Για παράδειγμα, το κέρδος μας πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερο από τους τόκους που θα παίρναμε εάν τα χρήματά μας τα τοποθετούσαμε στην τράπεζα.

Εάν μετά απ' όλα αυτά προκύψει θετικό για μας επιχειρηματικό κέρδος, τότε πραγματικά αξίζει τον κόπο να επενδύσουμε σε αυτήν τη δραστηριότητα.

5.2 Κατηγορίες συνεργείων – Διάρθρωση τμημάτων

Γενικά

Η πιο σύγχρονη και ολοκληρωμένη μορφή που μπορεί να πάρει μία επιχείρηση συνεργείου είναι η **κάθετη μονάδα**. Μία τέτοια επιχείρηση συνεργείου μπορεί να παρέχει τις ακόλουθες ολοκληρωμένες υπηρεσίες:

- **συντήρηση αυτοκινήτου**
- **διάγνωση βλαβών**
- **επισκευή αυτοκινήτου**
- **πώληση ανταλλακτικών**
- **πώληση πρόσθετου προαιρετικού εξοπλισμού (αξεσουάρ)**
- **πώληση αυτοκινήτων**

Μέσα και πόροι

Για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε με επιτυχία στα επιχειρηματικά μας καθήκοντα, πρέπει να έχουμε τα κατάλληλα μέσα. Δηλαδή, να συνδυάσουμε στην κατάλληλη ποσότητα τους συντελεστές της παραγωγής. Τα μέσα αυτά διακρίνονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες: *κτηριακές εγκαταστάσεις*, *μηχανολογικός εξοπλισμός* και *ανθρώπινο δυναμικό*. Σε καθεμία κατηγορία περιλαμβάνονται παράμετροι που είναι αναγκαίο να εκπληρώνονται, ώστε να διευκολύνεται η αποτελεσματικότητα της επιχείρησής μας. Το κυριότερο, όμως, είναι ο καθορισμός του κατάλληλου μείγματος και η δομή που θα εξασφαλίζει αρμονική συνεργασία.

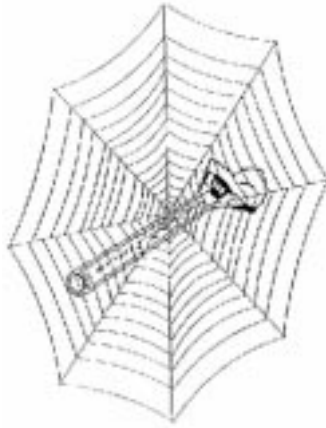
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 Μέσα παροχής αποτελεσματικών υπηρεσιών

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ		
ΚΤΗΡΙΑΚΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ
Επαρκής επιφάνεια	Ικανοποιητική ποιότητα και επαρκής ποσοτικά	Ενημερωμένο
Εργονομική διεύθυνση	Σύγχρονος	Εκπαιδευμένο
Ευχάριστη εμφάνιση	Πλήρης	Σωστή επικοινωνία με τον πελάτη

Η κτηριακή εγκατάσταση πρέπει να έχει τις σωστές διαστάσεις, ανεξάρτητα από τις ελάχιστες που ορίζει ο νόμος. Η σωστή διαρρύθμιση θα αξιοποιήσει καλύτερα το χώρο που διαθέτουμε και θα εξασφαλίσει πιο άνετη ροή των εργασιών που θα εξελίσσονται στο συνεργείο. Καθήκον μας, επίσης, είναι ο χώρος να είναι ευχάριστος τόσο για τους πελάτες όσο και για τους εργαζόμενους. Ακόμη και η επιλογή των χρωμάτων στους τοίχους πρέπει να γίνεται σύμφωνα με αυτή την παράμετρο. Αν και πολλοί θεωρούν την αισθητική εντελώς υποκειμενική, παρ' όλα αυτά υπάρχουν γενικοί κανόνες που δεν πρέπει να παραβιάζονται.

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός πρέπει να έχει την απαιτούμενη ποιότητα και να είναι ποσοτικά επαρκής. Πρέπει, επίσης, να είναι πλήρης, σύγχρονος και σε πλήρη ετοιμότητα χρησιμοποίησής του. Το ουσιαστικότερο, βέβαια, παραμένει η αξιοποίησή του από το προσωπικό. Αυτό απαιτεί γνώση της σωστής λειτουργίας του, προς όφελος του εργαζόμενου, του πελάτη και της επιχείρησης. Για τους τεχνικούς του συνεργείου και σε σχέση με τα εργαλεία πρέπει:

- να γνωρίζουν τα εργαλεία που υπάρχουν για την ειδικότητα
- να μπορούν να επιλέγουν κάθε φορά το καταλληλότερο είδος και μέγεθος εργαλείου
- να γνωρίζουν το χειρισμό τους, ώστε να εργάζονται πιο αποδοτικά και πιο ξεκούραστα.

ΕΙΚΟΝΑ 5.3 Εξοπλισμός σε «ετοιμότητα»

Τελευταία και ουσιαστικότερη παράμετρος είναι η σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού που θα απασχολήσουμε. Το συνεργείο πρέπει να διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό ικανό σε πλήθος με συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Το προσωπικό πρέπει να είναι ενημερωμένο, εκπαιδευμένο και εξοικειωμένο τόσο με την παλαιά όσο και με τη σύγχρονη τεχνολογία του αυτοκινήτου. Πρέπει να είναι σε θέση να αξιοποιεί τον υπάρχοντα εξοπλισμό και να αυτοεκπαιδεύεται. Τέλος, σημαντικός παράγοντας επιτυχίας του συνεργείου είναι η σωστή συμπεριφορά και η επικοινωνία των εργαζομένων με τους πελάτες.

Διάρθρωση Τμημάτων

Η διάρθρωση που έχουν τα τμήματα του συνεργείου και το οργανόγραμμα που προκύπτει από αυτήν εξαρτάται από το μέγεθος που έχει το συνεργείο. Σε αυτό το ερώτημα έχουμε ήδη απαντήσει όταν θέσαμε τους στόχους της επιχείρησης στο στάδιο της ανάλυσης και μελέτης των δεδομένων. Σύμφωνα με τους στόχους μας ξέρουμε το μέγεθος της αγοράς, τις απαιτήσεις που έχει και τον υπάρχοντα ανταγωνισμό. Έτσι, αποφασίζουμε ποια και πόσα τμήματα σε κάθε ειδικότητα μας συμφέρει να λειτουργήσουμε.

Σε γενικές γραμμές, τρεις είναι οι κύριοι τομείς που μπορούμε να διακρίνουμε εύκολα μέσα σε μία σύγχρονη κάθετη μονάδα αυτοκινήτου. Αυτοί είναι:

- **οι πωλήσεις**
- **η παροχή τεχνικών υπηρεσιών**
- **η οικονομική διαχείριση**

Οι τομείς αυτοί απαιτούν επιμέρους, κύριους και βοηθητικούς, χώρους για να αποκτήσουν την οντότητα και αυτοτέλεια που πρέπει. Επίσης, συντονίζονται και ελέγχονται από τη Γενική Διεύθυνση, που μπορεί να ασκεί ο επιχειρηματίας ή ένας εξειδικευμένος επαγγελματίας (manager).

5.3 Κτηριακές προδιαγραφές – Διευθέτηση χώρων

Γενικές απαγορεύσεις

Εκτός από τους περιορισμούς που μπαίνουν από τον Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό, υπάρχουν και άλλες ειδικές διατάξεις που καθορίζουν τις προδιαγραφές που πρέπει να πληροί το κτήριο στο οποίο στεγάζεται ένα συνεργείο. Οι σημαντικότερες από αυτές αναπτύσσονται στη συνέχεια.

Απαγορεύεται η ίδρυση και λειτουργία συνεργείου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) Όταν γειτνιάζει άμεσα με σχολείο, βρεφονηπιακό σταθμό, γηροκομείο, αρχαιολογικό χώρο ή μνημείο, νοσοκομείο ή κλινική.
- β) Σε κτήρια ή οικόπεδα που έχουν πρόσοψη σε χώρους εκκλησιών ή κοινής χρήσης (όπως πλατεία, πράσινο, πεζόδρομος).
- γ) Σε απόσταση μικρότερη των 15m από το πλησιέστερο σημείο αντλιών καυσίμων, φρεατίου δεξαμενών καυσίμων και στομιών εξαέρωσής τους. Η μέτρηση γίνεται από το πλησιέστερο άνοιγμα του συνεργείου μέσα στο οποίο χρησιμοποιείται φλόγα οξυγόνου ή ηλεκτροσυγκόλλησης κ.λ.π.

Για τα συνεργεία επισκευής κινητήρων υγραερίου πρέπει να τηρούνται, εκτός από τα παραπάνω, και οι ακόλουθες αποστάσεις:

- 45m από τον άξονα διαδρόμου δουλείας διέλευσης γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσης 66.000V και πάνω, όπως και σταθμών ιδιοπαραγωγής ή 30m από εναέριες ηλεκτρικές γραμμές κατώτερης των 66.000V.
- 20m από αποθήκες εύφλεκτων ή εκρηκτικών υλών.
- 100m από τα σύνορα των οικοπέδων: παιδικών σταθμών, κατασκηνώσεων, περιφραγμένων χώρων άθλησης, σωφρονιστικών ιδρυμάτων και νεκροταφείων, κινηματογράφων, θεάτρων, κέντρων διασκέδασης, κλειστών γυμναστηρίων, δημοσίων υπηρεσιών, τερματικών σταθμών υπεραστικών λεωφορείων ή τραίνων και αεροδρομίων.
- 45m από εγκατάσταση της οποίας η λειτουργία προϋποθέτει χρήση φλόγας ή ηλεκτροσυγκόλλησης. Προκειμένου περί ε-

στιών εστιατορίων και λεβητοστασίων κεντρικών θερμάνσεων, εφόσον αυτές εγκαθίστανται μέσα σε ιδιαίτερο διαμέρισμα χωρίς να έχει άμεση επικοινωνία με το χώρο του συνεργείου, η απόσταση μπορεί να είναι μικρότερη από 45m και μέχρι 30m.

- 150m από γήπεδα χωρητικότητας πάνω από 1.000 άτομα, νοσηλευτικά ιδρύματα και στρατόπεδα.

Η μέτρηση των παραπάνω αποστάσεων γίνεται από το πλησιέστερο σημείο του περιγράμματος του συνεργείου.

Ωφέλιμες επιφάνειες

Τα συνεργεία επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων πρέπει να διαθέτουν ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια, αφού αφαιρέσουμε τα στοιχεία του φέροντος οργανισμού, των τοίχων πλήρωσης και βοηθητικών χώρων, έτσι όπως παρατίθενται στο σχετικό πίνακα. Για συνεργεία επισκευής υγραεριοκίνητων κινητήρων ο νόμος προβλέπει **αμιγή χρήση**, δηλαδή δεν επιτρέπεται στο χώρο του να εκτελούνται εργασίες άλλης ειδικότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2 Ελάχιστες ωφέλιμες επιφάνειες συνεργειών

ΩΦΕΛΙΜΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ		
ΕΙΔΟΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ		ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ [m ²]
Συνεργείο κινητήρων και λοιπών συστημάτων	Επιβατικών και ελαφρών φορτηγών	90
	Λεωφορείων και λοιπών φορτηγών	120
Ηλεκτρολογείο Οργάνων και συσκευών Συστημάτων πέδησης Αντλιών και μπεκ πετρελαιοκινητήρων Καρμπυρατέρ Συστημάτων ανάρτησης Συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων Τροχών		40
Συστημάτων ψύξης κινητήρων Μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων		30
Υγραεριοκίνητων κινητήρων		70
Αμαξωμάτων και βαφής	Επιβατικών	60
	Φορτηγών	120
	Λεωφορείων	120
	Μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων	30
Μικτά συνεργεία		Το 60% του αθροίσματος των ελάχιστων επιφανειών των επιμέρους ειδικοτήτων, με την εξαίρεση των κινητήρων υγραερίου.

Άλλοι περιορισμοί

Στο Π.Δ. 78/88 και τα τροποποιητικά του (ΠΔ 416/91 και ΠΔ 38/96) αναφέρονται και άλλες περιοριστικές διατάξεις σε σχέση με την εγκατάσταση και λειτουργία ενός συνεργείου επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων. Τα σημαντικότερα σημεία τους είναι τα ακόλουθα:

- Δεν πρέπει να υπάρχει στάση λεωφορείων ή άλλων συγκοινωνιακών μέσων σε απόσταση μικρότερη των 10m. Η απόσταση αυτή μετρείται μεταξύ της στάσης και του μέσου της εισόδου του συνεργείου. Στις περιπτώσεις αυτές η στάση μετατοπίζεται, όπου αυτό είναι δυνατό, με φροντίδα του αρμόδιου φορέα.
- Το δάπεδο του κτηρίου πρέπει να διαθέτει επιφάνεια επίπεδη, οριζόντια, αντισλίσθητική και με κλίση τέτοια που να εξασφαλίζει τον ευχερή καθαρισμό της.
- Το συνεργείο πρέπει να διαθέτει πλήρες και ικανό αποχετευτικό σύστημα, κατασκευασμένο σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.
- Τυχόν ανοίγματα σε φωταγωγούς κατασκευάζονται από μεταλλικό σκελετό, διπλό τζάμι και με τρόπο που να παραμένουν μόνιμα κλειστά.
- Η ηλεκτρική εγκατάσταση είναι στεγανού τύπου και σύμφωνα με τους ισχύοντες, για τις εσωτερικές ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, κανονισμούς.
- Η χρήση φορητών ηλεκτρικών λυχνιών (μπαλαντέζες) είναι επιτρεπτή υπό τον όρο ότι το ηλεκτρικό ρεύμα, που τις τροφοδοτεί, είναι χαμηλής τάσης (42V), οι δε λυχνίες θα περικλείονται σε κέλυφος με προστατευτικό πλέγμα.
- Για όλες τις αίθουσες του συνεργείου προβλέπεται επαρκής ανανέωση του αέρα, ανάλογα με το είδος του συνεργείου, ώστε να μην υφίσταται ο κίνδυνος:
 - ⇒ συσσώρευσης ατμών βενζίνας ή χρώματος, για τις περιπτώσεις βαφείων,
 - ⇒ διαφεύγοντος υγραερίου και
 - ⇒ συγκέντρωσης καυσαερίων.

- Η θέρμανση των αιθουσών του συνεργείου δεν είναι υποχρεωτική.
- Η τάφρος επιθεώρησης φωτίζεται με δίκτυο 42V. Τάφρο απαγορεύεται να έχουν τα συνεργεία υγραεριοκίνητων κινητήρων. Αυτό γίνεται γιατί το υγραέριο είναι βαρύτερο του αέρα και οι διαφυγές θα συγκεντρώνονται στην τάφρο, χωρίς δυνατότητα απομάκρυνσής τους. Σημειώνουμε ότι το μείγμα είναι εκρηκτικό σε μία αναλογία 4-7%.
- Η εγκατάσταση μέσα στο συνεργείο ανυψωτήρων αυτοκινήτων (ηλεκτρικών, υδραυλικών ή άλλης τεχνολογίας) επιτρέπεται εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - ➡ Από τη λειτουργία των ανυψωτήρων και των βοηθητικών για τη λειτουργία τους μηχανημάτων δεν θα προκαλείται οποιασδήποτε μορφής ενόχληση στους περιοίκους ή ενοίκους του κτιρίου, εφόσον οι υπερκείμενοι όροφοι χρησιμοποιούνται ως κατοικίες ή γραφεία.
 - ➡ Το ελεύθερο ύψος μεταξύ οροφής και δαπέδου είναι τουλάχιστο 2,70m και 4,50m για τα επιβατικά και φορτηγά αυτοκίνητα, αντίστοιχα.

Διευθέτηση χώρων συνεργείου

Η διευθέτηση των χώρων πρέπει να γίνεται με βάση ένα συγκεκριμένο σχεδιασμό που θα στοχεύει στην εξασφάλιση της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης του χώρου, του εξοπλισμού και του επιπέδου των εργαζόμενων. Ο σχεδιασμός γίνεται για να ανταποκριθούμε σωστά και γρήγορα, όσον αφορά στον πελάτη (υποδοχή, παραλαβή οχήματος, προετοιμασία τιμολογίων, παράδοση). Σκοπός μας είναι να εξασφαλίσουμε συνθήκες οικονομικής και γρήγορης εργασίας συντήρησης και επισκευής.

Η διευθέτηση πρέπει να ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες συνθήκες και στις προοπτικές της επιχείρησης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε φορά που μεταβάλλονται, είναι απαραίτητο να επιφέρουμε τις αναγκαίες μετατροπές. Για να γίνει αυτό πρέπει οι εργαζόμενοι να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν και να προτείνουν στη Διεύθυνση μέτρα και προτάσεις βελτίωσης του σχεδιασμού. Είναι ευθύνη της Διεύθυνσης να αιτιολογεί με πειστικό τρόπο στον εργαζόμενο γιατί δεν υιοθετούνται οι προτάσεις του, γιατί αλ-

λιώς υπάρχει κίνδυνος να απογοητευτεί και να σταματήσει να ενεργεί με αυτό τον τρόπο.

ΕΙΚΟΝΑ 5.4 Διευθέτηση χώρων συνεργείου

Τέλος, η διευθέτηση πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διευκολύνει την πρόσβαση, τον έλεγχο της προόδου της εργασίας, την τάξη και καθαριότητα του συνεργείου και τον έλεγχο της ετοιμότητας για χρήση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού του συνεργείου. Γενικά, ένα πλήρες τμήμα τεχνικής εξυπηρέτησης πρέπει να περιλαμβάνει τους ακόλουθους χώρους προκειμένου να εκπληρώνει αποτελεσματικά τους στόχους του:

- **υποδοχής αυτοκινήτων πελατών**
- **γραφείο συνεργείου και ιδιαίτερο χώρο υπεύθυνου συνεργείου**
- **αναμονής πελατών**
- **συνεργείου**
- **φανοποιείου/βαφείου**
- **εφαρμοστηρίου**
- **αποθήκης ανταλλακτικών**

- **αποθήκης χρήσης συνεργείου**
- **αποθήκης χρήσης φανοποιείου/βαφείου**
- **αποδυτηρίων προσωπικού – τουαλέτες**
- **συγκέντρωσης και απόρριψης απορριμμάτων**
- **στάθμευσης**

Κάθε ένας από αυτούς τους χώρους καταλαμβάνει έκταση ανάλογα με το μέγεθος του συνεργείου. Η κατανομή των χώρων γίνεται και σε διαφορετικά επίπεδα με την προϋπόθεση ότι αυτό δεν είναι αντίθετο στις κείμενες διατάξεις ή στις σύγχρονες οργανωτικές αντιλήψεις. Για παράδειγμα, στο υπόγειο μπορεί να βρίσκονται οι αποθήκες χρήσης, η ιματιοθήκη και ο χώρος στάθμευσης των αυτοκινήτων προς επισκευή, αλλά αποφεύγουμε να εγκαθιστούμε τις τουαλέτες. Είναι σημαντικό να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στους κοινόχρηστους χώρους ανάπαυσης, αλλαγής ρούχων, λουτρών και τουαλετών. Ως γενικός κανόνας ισχύει προσεγγιστικά 4m² για κάθε παραγωγικό εργαζόμενο. Οι χώροι αυτοί πρέπει να συμβαδίζουν με τις σύγχρονες απαιτήσεις άνεσης και ασφαλείας. Επίσης, ιδιαίτερη προσοχή δίνουμε στο χώρο στάθμευσης των πελατών για ανταλλακτικά και αξεσουάρ.

EIKONA 5.5 Χώρος στάθμευσης

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3 Απαιτήσεις διευθέτησης χώρων συνεργείου

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΧΩΡΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ	
1	Μικρές αποστάσεις
2	Ευκολία επίβλεψης
3	Αξιοποίηση προσωπικού
4	Μειωμένη δόμηση
5	Αύξηση χώρου στάθμευσης
6	Αξιοποίηση εξοπλισμού
7	Καλύτερη εξυπηρέτηση πελάτη

5.4 Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

Η ηλεκτρομηχανολογική εγκατάσταση του συνεργείου πρέπει να εκτελείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων (Ε.Η.Ε.).

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στους χώρους φόρτισης μπαταριών, διότι υπάρχει κίνδυνος έκρηξης, που οφείλεται στην έκλυση υδρογόνου. Σε αυτούς τους χώρους πρέπει να γίνονται οι Ε.Η.Ε. με όλα τα πρόσφορα μέσα και μέτρα (χρήση στεγανών και αντιαεκρηκτικών φωτιστικών σωμάτων κ.α.).

Η ηλεκτρική εγκατάσταση του συνεργείου πρέπει να ελέγχεται για την καταλληλότητά της, ανεξάρτητα από τον υποχρεωτικό έλεγχο που καθορίζει ο κανονισμός Ε.Η.Ε., σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η σύνδεση του συνεργείου με το δίκτυο της Δ.Ε.Η. γίνεται με την προσκόμιση των ακόλουθων δικαιολογητικών:

- Άδεια ίδρυσης συνεργείου
- Άδεια οικοδομής
- Βεβαίωση του Δήμου σχετικά με την επιφάνεια
- Σχετικό παράβολο.

5.5 Εξοπλισμός με εργαλεία, όργανα, συσκευές και μηχανήματα**Υποχρεωτικός εξοπλισμός**

Σύμφωνα με το άρθρο 14, του Π.Δ. 78/88 ένα συνεργείο αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων που ασχολείται με εργασίες Μηχανοτεχνίτη πρέπει να διαθέτει κατά την έναρξη της λειτουργίας του απαραίτητα τον ακόλουθο εξοπλισμό:

- *πάγκους εργασίας*
- *τα απαραίτητα μικροεργαλεία χεριού*
- *λάμπα χρονισμού, στροφόμετρο, μετρητή γωνίας ντούελ, όργανα ελέγχου καυσαερίων*
- *συσκευές πλήρωσης με υγρά φρένων του συστήματος πέδησης και εξαερισμού του*
- *υδραυλικούς γρύλους (κροκόδειλους)*
- *κυλιόμενο γερανό (υδραυλικό ή μηχανικό)*
- *αεροσυμπιεστή με δίκτυο διανομής αέρα και φίλτρων, μετρητή πίεσης αέρα ελαστικών και ακροφύσιο αέρα*
- *τρίποδα ρυθμιζόμενου ύψους*
- *ψαλίδι χεριού για κοπή ελασμάτων*
- *κολλητήρι για κασσιτεροσυγκόλληση*

Προαιρετικά προβλέπεται η ύπαρξη ηλεκτρονικής διαγνωστικής συσκευής κινητήρων, η οποία πρέπει να φέρει βολτόμετρο, αμπερόμετρο, όργανο μέτρησης στεγανότητας κυλίνδρων και παλμογράφο συστήματος ανάφλεξης. Πρόκειται για παλαιά διαγνωστικά μηχανήματα (εγκεφάλους) που καμία σχέση δεν έχουν με τις σύγχρονες διαγνωστικές μονάδες. Σε αυτό τον εξοπλισμό έχει εντωμεταξύ προστεθεί ένας καυσαναλυτής νέας γενιάς (NDIR) για όσα συνεργεία έχουν ή προτίθενται να ζητήσουν εξουσιοδότηση έκδοσης Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων (ΚΕΚ).

Στο ίδιο άρθρο, που θα βρείτε στο παράρτημα του βιβλίου, καθορίζεται ο ελάχιστος υποχρεωτικός εξοπλισμός για τα συνεργεία των υπόλοιπων ειδικοτήτων.

ΕΙΚΟΝΑ 5.6 Ενδεικτικός εξοπλισμός σύγχρονου συνεργείου

Προαιρετικός εξοπλισμός

Ένα σύγχρονο συνεργείο για να είναι σε θέση να εκτελεί αποτελεσματικά τεχνικές εργασίες μηχανικών μερών (ειδικότητα Μηχανοτεχνίτη) πρέπει, εκτός από τον υποχρεωτικό εξοπλισμό, να διαθέτει πρόσθετο εξοπλισμό σε μηχανήματα, συσκευές, όργανα και εργαλεία. Με αυτό τον εξοπλισμό είναι σε θέση να ανταποκριθεί με επάρκεια στον ανταγωνισμό της αγοράς, που συνεχώς αυξάνεται. Το είδος του εξοπλισμού καθορίζεται, βασικά, από το μέγεθος του συνεργείου και τη φύση των εργασιών που συντελούνται σε αυτό. Στον πίνακα που ακολουθεί καταχωρείται ενδεικτικά όλος εκείνος ο εξοπλισμός που θεωρείται σήμερα αναγκαίος σε ένα συνεργείο επισκευής αυτοκινήτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4 Ενδεικτικός προαιρετικός εξοπλισμός συνεργείου

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ	
<ul style="list-style-type: none"> • Συμπιεσόμετρο • Υποπιεσόμετρο • Χειροκίνητη αεραντλία πίεσης και υποπίεσης • Μικρόμετρο εσωτερικών και εξωτερικών διαστάσεων • Δυναμόκλειδα • Κολαούζα και σπειροτόμους • Αερόκλειδα • Βαλβολινιέρα • Σμυριδοτροχό • Πυκνόμετρο • Γρασαδόρο • Εξολκείς ρουλεμάν • Βάσεις λυσιαρμολόγησης και στερέωσης 	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονη διαγνωστική μονάδα κινητήρων • Φορητή διαγνωστική μονάδα • Συσκευή καθαρισμού μπεκ ψεκασμού βενζίνας • Τζογόμετρο • Ηλεκτρονική ευθυγράμμιση • Πλυντήριο εξαρτημάτων • Δράπανο χεριού και δαπέδου • Φρενόμετρο • Αμορτισερόμετρο • Δυναμόμετρο • Πρέσα • Αποκλισιόμετρο • Παλμογράφο ανάφλεξης • Παλμογράφο ηλεκτρονικών εξαρτημάτων

Τακτοποίηση εργαλείων

Τα εργαλεία πρέπει να τακτοποιούνται κατάλληλα στα πλαίσια της οργάνωσης ενός σύγχρονου συνεργείου. Να υπάρχουν, δηλαδή, λειτουργικές λύσεις που να ξεπερνούν τη συμβατική αντίληψη της τακτοποίησης, καταλήγοντας στη νέα αντίληψη της **θέσης εργασίας**. Δεν μιλάμε, λοιπόν, για μία απλή τακτοποίηση εργαλείων, αλλά για οργάνωση θέσεων εργασίας με συγκεκριμένο προορισμό, σύμφωνα με τη σύγχρονη αντίληψη της διαχείρισης του χρόνου και της παραγωγικότητας. Η ποιότητα στο χώρο εργασίας εξασφαλίζεται με σωστές θέσεις εργασίας, που καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες άσκησης του επαγγέλματος. Για το λόγο αυτό πρέπει να εξασφαλίζεται:

- η ανεξαρτησία της θέσης εργασίας,
- η άμεση πρόσβαση και
- η άνεση στη χρήση

α) Η ανεξαρτησία της θέσης εργασίας

Για να είναι πιο αποτελεσματική η θέση εργασίας, η οποία αποτελεί ένα πραγματικό αυτόνομο εργαστήριο, πρέπει να είναι κινητή. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της αυτονομίας είναι να υπάρχει η δυνατότητα επέκτασης με συμπληρωματικά εξαρτήματα και στοιχεία, όταν αυτό γίνεται απαραίτητο.

β) Η άμεση πρόσβαση

Εδώ νοείται ότι η θέση εργασίας πρέπει να μας επιτρέπει την εύκολη και άμεση πρόσβαση στα εργαλεία που χρειαζόμαστε. Τα χαρακτηριστικά αυτά της άμεσης πρόσβασης δίνουν ένα σύνολο από δυναμικά στοιχεία, όπως: το μικρό βάρος, η επιλογή του τρόπου τακτοποίησης, η μεγάλη αντοχή, η αξιοπιστία κατά τη χρήση, η εργονομία και η υψηλή αισθητική.

γ) Η άνεση στη χρήση

Οι απαιτήσεις για: μικρό βάρος, εύκολη μετακίνηση, άμεση πρόσβαση και τακτοποίηση πολλών εργαλείων σε περιορισμένο χώρο προσδίδουν την άνεση, που είναι απαραίτητη για την καλύτερη απόδοση των τεχνικών.

Το πλήθος των εργαλείων και ο τρόπος τακτοποίησής τους προσαρμόζεται στις ανάγκες του συνεργείου και στον αριθμό των παραγωγικά εργαζόμενων. Τα εργαλεία τακτοποιούνται σε σταθερές, κινητές και φορητές εργαλειοθήκες ανάλογα με το είδος τους και τη φύση της εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5 Ομαδοποίηση εργαλείων ανάλογα με την εργασία

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΧΕΡΙΟΥ	
1	Επισκευής και συντήρησης μηχανικών μερών
2	Επισκευής και συντήρησης συστημάτων πέδησης
3	Επισκευής και συντήρησης συστημάτων ανάρτησης
4	Επισκευής και συντήρησης τροχών
5	Επισκευής και συντήρησης συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων

Οι σταθερές εργαλειοθήκες περιέχουν τον κοινό εξοπλισμό για όλες τις θέσεις εργασίας, αποτελούμενες από ειδικά εργαλεία και όργανα ακριβείας που δεν χρησιμοποιούνται συχνά και δεν πρέπει να εκτίθενται. Στις

ίδιες εργαλειοθήκες τοποθετούμε εργαλεία αυτοτελών θέσεων εργασίας με κύριο γνώμονα τη λειτουργικότητα και τη δυνατότητα αντιμετώπισης των περισσότερων εργασιών της θέσης. Σημαντικό είναι η οργάνωση αυτή να προβλέπει τη δυνατότητα επέκτασης και να επιτρέπει ανανέωση, όποτε αυτή επιβάλλεται.

Οι κινητές εργαλειοθήκες μεταφέρουν εύκολα τα εργαλεία για επεμβάσεις δίπλα στο αυτοκίνητο, όταν αυτό είναι αναγκαίο. Επιπλέον, εξασφαλίζουν σωστή τακτοποίηση και άνετο χώρο εργασίας. Για εργασίες που γίνονται σε αυτοκίνητα εκτός συνεργείου είναι απαραίτητη η μετακίνηση τεχνικού. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να μετακινείται με φορητή εργαλειοθήκη που θα έχει μικρό βάρος και όσο το δυνατό πληρέστερη συλλογή εργαλείων για να μπορεί να αντιμετωπίζει τις πιο απρόβλεπτες βλάβες που είναι πιθανό να συναντήσει.

ΕΙΚΟΝΑ 5.7
Επισκευή εκτός συνεργείου

5.6 Εξοπλισμός βοηθητικών χώρων

Γενικά

Οι βοηθητικοί χώροι ενός συνεργείου είναι πολύ σημαντικοί για την ομαλή και απρόσκοπτη εξέλιξη της παραγωγικής διαδικασίας. Το μέγεθος του κύριου συνεργείου και η φύση των εργασιών που γίνονται σε αυτό επηρεάζουν αποφασιστικά και το είδος και το μέγεθος των βοηθητικών χώρων. Η θέση τους πρέπει να επιλέγεται με γνώμονα τη διευκόλυνση της παραγωγικής λειτουργίας. Οι πιο συνηθισμένοι βοηθητικοί χώροι σε ένα συνεργείο είναι οι αποθήκες, τα γραφεία, οι χώροι υποδοχής και παραμονής των πελατών.

Οι πελάτες που επισκέπτονται το συνεργείο πρέπει να έχουν άμεση, σαφή και ουσιαστική πληροφόρηση για να κινηθούν γρήγορα στις εγκαταστάσεις του. Αυτό εξασφαλίζεται με την αναγκαία σήμανση σε επίκαιρα σημεία του κτηρίου που αναφέρεται και σε θέματα ασφαλείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6 Πληροφορίες σήμανσης

ΣΗΜΑΝΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ	
A/A	ΘΕΜΑΤΑ ΠΙΝΑΚΙΔΑΣ
1	Εξωτερική πινακίδα με το λογότυπο της επιχείρησης
2	Σήμανση Εισόδου – Εξόδου
3	Χώρος στάθμευσης
4	Θέση υποδοχής
5	Σήμανση Χώρων Εργασίας
6	Υποχρεωτικές και προειδοποιητικές πινακίδες για θέματα ασφαλείας

Αποθήκες

Οι αποθήκες ενός συνεργείου διακρίνονται ανάλογα με το είδος τους σε αποθήκες:

- *Ανταλλακτικών και υλικών*
- *Γενικής χρήσης*

Η αποθήκη οργανώνεται κατά οριζόντια και κατακόρυφη διάταξη των περιεχομένων της. Ο συνδυασμός καθορίζεται από το χώρο που διατίθεται

και τα χαρακτηριστικά του κτηρίου. Ανάλογα με τον τρόπο οργάνωσης καθορίζεται και ο εξοπλισμός, που πρέπει να διαθέτει σε μεταφορικά μέσα (περονοφόρα, τροχήλατα καρότσια κ.α.)

Η μορφή της αποθήκης καθορίζεται και από τη θέση που έχουν τα ανταλλακτικά. Η επιλογή της θέσης γίνεται με βάση ορισμένα κριτήρια. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι:

- η συχνότητα χρήσης,
- το βάρος,
- το είδος και
- η φύση των ειδών που αποθηκεύονται

Παρατηρούμε ότι σε μία αποθήκη, κατά κανόνα, τα πιο συχνά χρησιμοποιούμενα είδη τοποθετούνται κοντά στην έξοδό της, ενώ τα λιγότερο χρησιμοποιούμενα στο βάθος της. Επίσης, τα βαριά και δυσκίνητα ανταλλακτικά τοποθετούνται σε χαμηλά σημεία με εύκολη προσπέλαση, ενώ τα ελαφρά σε υψηλότερα σημεία.

ΕΙΚΟΝΑ 5.8 Σύγχρονα μέσα μεταφοράς υλικών

Γραφεία

Στους χώρους αυτούς εργάζονται άνθρωποι που υποβοηθούν το έργο του συνεργείου. Ένας τέτοιος χώρος πρέπει να οργανώνεται σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις άνεσης, εργονομίας και αισθητικής. Τα μέσα και ο

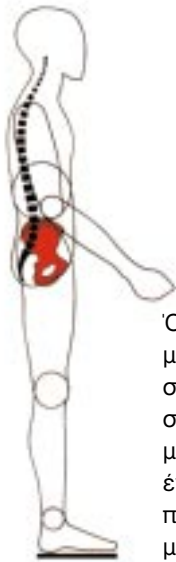
εξοπλισμός των γραφείων σε έπιπλα πρέπει να βοηθούν τον εργαζόμενο ώστε να βελτιώνεται η παραγωγικότητα και η αποτελεσματικότητα της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό εξοπλίζονται με γραφεία, καθίσματα και αρχιεργαλεία σύμφωνα με αυτές τις αρχές.

ΕΙΚΟΝΑ 5.9 Σύγχρονος εξοπλισμός γραφείου

Το μεγαλύτερο χρόνο οι εργαζόμενοι στα γραφεία βρίσκονται καθιστοί. Για το λόγο αυτό πρέπει να εξασφαλίζεται η απαραίτητη άνεση και εργονομία. Όταν καθόμαστε, είναι βέβαιο ότι ελαττώνεται η πίεση πάνω στους αστραγάλους, στα γόνατα και στους συνδέσμους των ισχίων μας, αλλά δεν γίνεται καθόλου το ίδιο με τη σπονδυλική μας στήλη. Όχι μόνο συνεχίζει να είναι κάτω από πίεση, αλλά και ορισμένες ακατάλληλες στάσεις μπορεί να αποβούν ιδιαίτερα βλαβερές.

Ένας χώρος εργασίας, όπως το γραφείο, πρέπει να είναι αισθητικά αποδεκτός και να εξασφαλίζει άνεση, υγιεινή και ασφάλεια στους εργαζόμενους και τους επισκέπτες. Ο φωτισμός, ο κλιματισμός, η άνετη προσπέλαση, η διάταξη των γραφείων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες.

Όταν στεκόμαστε, η σπονδυλική στήλη μας μοιάζει σαν ένα προεκτεινόμενο S.

Όταν καθόμαστε, η λεκάνη περιστρέφεται και η κίνηση αυτή διαβιβάζεται επίσης στη σπονδυλική στήλη.

Στην ανυψωμένη ίσια στάση καθίσματος, υπάρχει λιγότερη πίεση στους μεσοσπονδυλίου δίσκους και δεν εμποδίζεται η επάνοδος της ροής του υγρού των οστών μέσα στους δίσκους. Αυτό σημαίνει ότι η παροχή τροφοδοτικών ουσιών στους δίσκους είναι βελτιωμένη.

Στη θέση του προς τα εμπρός καθίσματος, η πίεση στους δίσκους αυξάνει και το υγρό που περιέχεται στους ιστούς τείνει να εκτοπιστεί.

ΕΙΚΟΝΑ 5.10 Βασικές αρχές εργονομίας

5.7 Διατάξεις και μέτρα ασφάλειας

Πρόληψη ατυχημάτων

Η πρόληψη των ατυχημάτων είναι βασικό καθήκον ολόκληρης της δράσης της επιχείρησης, ανεξάρτητα από τη θέση που κατέχει ο καθένας. Η πολιτεία έχει θεσπίσει γενικούς και ειδικούς υποχρεωτικούς κανόνες με τους οποίους προσπαθεί να μειώσει τις πιθανότητες εκδήλωσης ατυχημάτων στους χώρους εργασίας. Οι λόγοι αυτής της επιβολής είναι προφανείς. Ένα ατύχημα δεν αφορά μόνο στο μικρό και στενό εργασιακό περιβάλλον, αλλά σε ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο.

ΕΙΚΟΝΑ 5.11 Οφείλουμε να υπακούμε στους κανόνες ασφαλείας

Ανεξάρτητα από τους υποχρεωτικούς κανονισμούς η μείωση των ατυχημάτων επιτυγχάνεται με σωστή συνεργασία εργαζόμενων και εργοδοτών. Και οι δύο πλευρές μπορούν να συμβάλουν, με τη συμπεριφορά τους, στη μείωση τους. Οι εργοδότες έχουν υποχρέωση να παίρνουν όλα εκείνα τα μέτρα που προστατεύουν την υγεία και ασφάλεια των συνεργατών τους, αλλά και οι εργαζόμενοι οφείλουν να υπακούουν στους κανόνες. Για να συμβάλουν όλες οι πλευρές στην προσπάθεια μείωσης των ατυχη-

μάτων πρέπει να οργανωθεί ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον. Οι σχετικοί κανονισμοί ασφαλείας αναφέρονται:

- *στη δόμηση του κτηρίου*
- *στη σήμανση*
- *στη συντήρηση του εξοπλισμού*
- *στη διάθεση των κατάλληλων μέσων προστασίας*
- *στην τάξη και την καθαριότητα*
- *στις συνθήκες υγιεινής*

Γενικά μέτρα ασφαλείας

Η αξιολόγηση των κινδύνων στην επιχείρηση είναι υπόθεση όλων. Εργαζόμενοι, σε όλες τις βαθμίδες, και εργοδότες πρέπει:

- *να έχουν συνείδηση της ευθύνης τους*
- *να γνωρίζουν τους κινδύνους της δουλειάς*
- *να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τους κανόνες ασφαλείας*
- *να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα μέσα*

Η αξιολόγηση των κινδύνων αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη μέτρων που προστατεύουν και προλαμβάνουν ατυχήματα. Η λήψη μέτρων αφορά:

- *στην πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων*
- *στην πληροφόρηση των εργαζόμενων*
- *στην κατάρτιση των εργαζόμενων*
- *στην οργάνωση και τα μέσα που επιτρέπουν να εφαρμοστούν χρήσιμα μέτρα*

Ειδικότερα σε βιομηχανικές – βιοτεχνικές εγκαταστάσεις πρέπει να παίρνονται όλα εκείνα τα μέτρα που κρίνονται αναγκαία για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Μερικά από τα σημαντικά θέματα που απασχολούν αυτές τις επιχειρήσεις και αναφέρονται στα μέτρα πρόληψης των ατυχημάτων είναι:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7 Βασικά είδη μέσων ατομικής προστασίας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		
Προστασία για		Είδος
Αναπνευστικό σύστημα		Αναπνευστικές συσκευές, μάσκες
Μάτια		Γυαλιά, ασπίδες, προσωπίδες
Ακοή		Ωτοασπίδες, ωτοβύσματα, ωτοπώματα
Κεφάλι		Κράνος, καπέλα
Δέρμα		Προστατευτική ενδυμασία, ποδιές, αλοιφές
Άνω άκρα		Ειδικά γάντια, μανίκια
Κάτω άκρα		Παπούτσια και μπότες ασφαλείας, επιγονατίδες, περικνημίδες
Ολόκληρο το σώμα		Μεταλλικές ασπίδες, ποδιές, ενδυμασία για χημικές ουσίες, για πολύ χαμηλές και υψηλές θερμοκρασίες, ενδυμασία υψηλής ορατότητας, προστατευτικά σχοινιά και ζώνες, σωσίβια

- η σχολαστική καθαριότητα των χώρων
- η τακτοποίηση
- η ασφαλής μεταφορά υλικών και αντικειμένων
- η περιοδική συντήρηση εργαλείων και μηχανημάτων
- η σωστή χρήση εργαλείων και μηχανημάτων
- η προστασία από το ηλεκτρικό ρεύμα, τις χημικές ουσίες και τη φωτιά
- η ατομική καθαριότητα και υγιεινή
- η οργάνωση αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών (ιατρείο, φαρμακείο κ.α.)

Ο κίνδυνος της φωτιάς

Σχεδόν σε κάθε είδος επιχείρησης υπάρχουν εύφλεκτα ή εκρηκτικά υλικά. Καύσιμα, αλλά και κοινά προϊόντα όπως καθαριστικά και μπογιές, μπορεί, επίσης, να είναι επικίνδυνα υλικά. Τα προϊόντα αυτά κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το σημείο ανάφλεξής τους (flash point).

Η πρωτογενής πρόληψη της φωτιάς συνίσταται:

- στην αντικατάσταση, όπου είναι δυνατό, των εύφλεκτων υλικών με υλικά λιγότερο επικίνδυνα
- στον περιορισμό των πηγών ανάφλεξης στο χώρο εργασίας
- στην εγκατάσταση συστήματος εξαερισμού που απομακρύνει τα αέρια μειώνοντας τον κίνδυνο φωτιάς
- στην οργάνωση της κατάλληλης σήμανσης και αποθήκευσης των επικίνδυνων υλικών.

Ανεξάρτητα από τα παραπάνω μέτρα, η πυροπροστασία επιβάλλεται σε κάθε επιχείρηση, ανεξάρτητα από το μέγεθός της ή την επικινδυνότητά της. Υπάρχει η **παθητική** και η **ενεργητική** πυροπροστασία. Στην παθητική πυροπροστασία εντάσσονται όλα εκείνα τα μέτρα και μέσα, που χρησιμοποιούνται για την πρόληψη της φωτιάς. Στην ενεργητική πυροπροστασία ανήκουν όλα τα μέσα, ο εξοπλισμός και οι δραστηριότητες που διαθέτει και ενεργοποιεί μία επιχείρηση για την καταστολή της φωτιάς, όταν αυτή εκδηλωθεί. Σύμφωνα

με αυτά, η χρήση δομικών υλικών ανθεκτικών στη φωτιά και οι στεγανές ηλεκτρικές διατάξεις ανήκουν στην κατηγορία της παθητικής πυροπροστασίας. Ενώ, τα συστήματα πυρανίχνευσης, συναγερμού, καταιονισμού νερού (springler) και οι πυροσβεστήρες ανήκουν στην ενεργητική πυροπροστασία.

Επιπλέον, σε κάθε επιχείρηση εκπονείται ένα Σχέδιο Δράσης Έκτακτης Ανάγκης σε περίπτωση φωτιάς, και συγκροτείται μία εκπαιδευμένη ομάδα εργαζόμενων για την εφαρμογή του.

ΕΙΚΟΝΑ 5.12
Σήμανση πυροσβεστήρα

Ειδικά μέτρα ασφαλείας για τα συνεργεία

Οι εργαζόμενοι στα συνεργεία αυτοκινήτων εκτίθενται σε διάφορους κινδύνους, ανάλογα με τη φύση των εργασιών, που γίνονται σε αυτά. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαίο να παίρνονται πρόσθετα μέτρα ασφαλείας προκειμένου να αντιμετωπίζονται οι επαγγελματικοί κίνδυνοι.

Από τα σημαντικότερα συστατικά της πρόληψης των ατυχημάτων είναι η ύπαρξη σήμανσης των χώρων εργασίας. Έτσι, γίνεται εύκολα η ενημέρωση εργαζόμενων και επισκεπτών. Η σήμανση ακολουθεί τους διεθνείς χρωματικούς κώδικες, με τους οποίους ομαδοποιούνται οι έννοιες των σημάτων. Στον πίνακα που ακολουθεί καταχωρούνται οι σχετικές πληροφορίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8 Χρωματικοί κώδικες πινακίδων

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΗΜΑΝΣΗΣ		
ΧΡΩΜΑ	ΕΝΝΟΙΑ ΣΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ
ΚΟΚΚΙΝΟ	ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ	
ΚΙΤΡΙΝΟ	ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	
ΓΑΛΑΖΙΟ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	
ΠΡΑΣΙΝΟ	ΔΙΑΣΩΣΗ	

Οι κίνδυνοι όταν εργαζόμαστε σε ένα συνεργείο είναι αρκετοί. Αναφέρουμε στη συνέχεια τους κυριότερους από αυτούς, ομαδοποιώντας τους ανάλογα με τη φύση τους.

α) Κίνδυνοι φωτιάς

Στους χώρους εργασίας ενός συνεργείου διακινούνται πολλά εύφλε-

κτα υλικά, όπως τα καύσιμα και τα λιπαντικά. Τα υλικά αυτά αποθηκεύονται σε χώρους όπου δεν υπάρχουν εστίες θερμότητας μέσα σε μεταλλικά κουτιά με κάλυμμα.

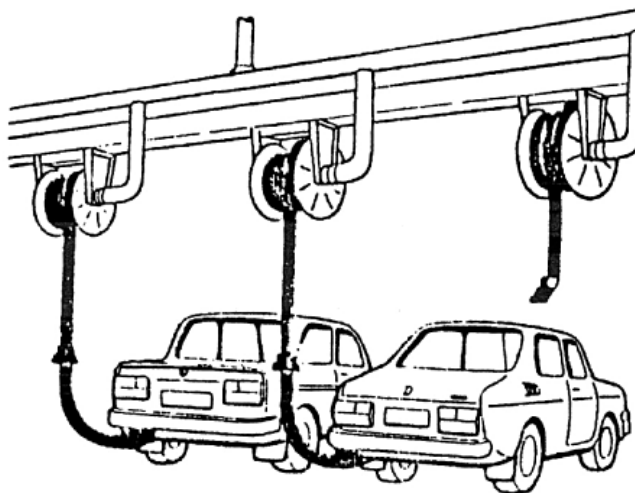
Η απαγόρευση του καπνίσματος είναι επιβεβλημένη, γιατί έχει αποδειχθεί ότι αποτελεί σοβαρή πηγή κινδύνου για εκδήλωση φωτιάς.

Τα λερωμένα πανιά και στουπιά συλλέγονται σε μεταλλικούς κάδους από τους οποίους απομακρύνονται καθημερινά.

Για όλους αυτούς τους λόγους είναι απαραίτητο να οργανώνεται ένα αποτελεσματικό, επαρκές και σε ετοιμότητα σύστημα πυρόσβεσης, το οποίο γίνεται χρήσιμο όταν το προσωπικό έχει εκπαιδευτεί κατάλληλα στη χρήση του.

β) Κίνδυνοι δηλητηριάσεων

Ένας μεγάλος κίνδυνος των εργαζόμενων στα συνεργεία είναι οι δηλητηριάσεις. Κύρια αιτία τους είναι το μονοξείδιο του άνθρακα, που περιέχεται στα καυσαέρια των κινητήρων. Είναι απαραίτητο να εξασφαλίζουμε ένα σωστό σύστημα αερισμού του χώρου προκειμένου να αντιμετωπίζεται αυτός ο κίνδυνος.

ΕΙΚΟΝΑ 5.13 Απαγωγή καυσαερίων αυτοκινήτων

Μία άλλη σοβαρή αιτία δηλητηριάσεων είναι η βενζίνη, που έρχεται σε επαφή με το δέρμα όταν χρησιμοποιείται ως καθαριστικό εξαρτημάτων. Οποιαδήποτε αμυχή στο δέρμα είναι μία ορθάνοιχτη πύλη για να περάσουν

τα επιβλαβή συστατικά της στον ανθρώπινο οργανισμό. Αποφεύγουμε να κάνουμε αυτή την εργασία με γυμνά χέρια.

Πριν από κάθε γεύμα είναι υποχρεωτικό να πλένονται τα χέρια με άφθονο νερό και ειδικό σαπούνι. Έτσι, αποφεύγεται η πρόσληψη επικινδυνών για τον άνθρωπο ουσιών.

γ) Κίνδυνοι από μπαταρίες

Στο χώρο φόρτισης των μπαταριών εκλύεται υδρογόνο που είναι εκρηκτικό. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να αερίζεται ο χώρος πολύ καλά και να μην επιτρέπεται το κάπνισμα και η χρήση φλόγας.

Τα υγρά των μπαταριών είναι καυστικά και γι' αυτό δεν πρέπει να έρχονται σε επαφή με το δέρμα· σε μία τέτοια περίπτωση είναι απαραίτητο να ξεπλυθεί με άφθονο νερό.

δ) Κίνδυνοι όταν εργαζόμαστε στο αυτοκίνητο

Οι πιο συνηθισμένοι κίνδυνοι για τους εργαζόμενους στο αυτοκίνητο είναι τα εγκαύματα. Αυτά προκαλούνται από την επαφή με ζεστά μέρη του κινητήρα. Προσοχή χρειάζεται όταν αφαιρείται η τάπα του ψυγείου και ο κινητήρας είναι ζεστός. Δεν τοποθετούνται εργαλεία στο χώρο του κινητήρα. Τέλος, προσοχή χρειάζεται όταν λειτουργήσει ο ανεμιστήρας του ψυγείου.

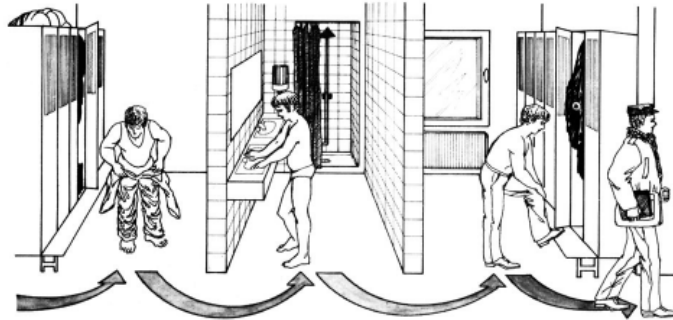
Προκειμένου για ανύψωση του αυτοκινήτου ελέγχουμε την ικανότητα του συστήματος και την κατάστασή του. Τοποθετούμε τα στηρίγματα στα σημεία που προτείνονται από τον κατασκευαστή του αυτοκινήτου. Τότε είναι ασφαλής η εργασία μας.

ε) Επικίνδυνα υλικά

Ο μόλυβδος και ο αμιάντος είναι δύο πολύ επικίνδυνα υλικά για τον άνθρωπο, που εισέρχονται στον οργανισμό μας με την εισπνοή, την κατάποση και τη δερματική επαφή. Οι εργασίες επισκευής μηχανών αυτοκινήτων και φανοποιείας συγκαταλέγονται ανάμεσα στις κυριότερες πηγές επαγγελματικής έκθεσης σε αυτά τα στοιχεία.

Υλικά, όπως τα τακάκια των φρένων και οι φλάντζες της κυλινδροκεφαλής, περιέχουν αμιάντο. Για το λόγο αυτό η συσκευασία τους φέρει ειδική επισήμανση. Ένας εργαζόμενος πρέπει να αποφεύγει την επαφή με αυτά τα υλικά και την εισπνοή της σκόνης τους. Στους χώρους εργασίας απαγορεύεται στους εργαζόμενους να καπνίζουν, να πίνουν και

να τρώνε. Πρέπει να καθαρίζουν τα χέρια και το πρόσωπό τους πριν καπνίσουν, πιουν ή φάνε, ενώ είναι απαραίτητο να πλένονται και να καθαρίζονται σχολαστικά στο τέλος της εργασίας τους.

ΕΙΚΟΝΑ 5.14 Καθημερινή φροντίδα κατά την αποχώρηση

5.8 Διασφάλιση ποιότητας

Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας κατά ISO 9000

Τα τελευταία χρόνια, πολύς λόγος γίνεται για τα Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας κατά ISO 9000, τα αντίστοιχα πιστοποιητικά και την «Ποιότητα» γενικότερα.

- *Ποιότητα είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας με τα οποία ικανοποιούνται οι ανάγκες του πελάτη.*
- *Διασφάλιση Ποιότητας είναι ο συνδυασμός όλων των συστηματικών ενεργειών με στόχο την παραγωγή προϊόντων με τις καθορισμένες ιδιότητες που έχει ως συνέπεια την ικανοποίηση του πελάτη.*
- *Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας είναι το Σύστημα που περιλαμβάνει όλες τις διαδικασίες για τη σωστή λειτουργία μίας επιχείρησης και συνεπώς την παραγωγή προϊόντων, όπως αυτά έχουν καθορισθεί.*

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ένα Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας δεν προσπαθεί να εξασφαλίσει την παραγωγή προϊόντων **τέλειας ποιότητας**, αλλά προϊόντων σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχουν ορισθεί ή έχουν συμφωνηθεί με τον πελάτη.

Πώς δημιουργήθηκε και τι είναι το ISO 9000

Ένα Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας θα μπορούσε να το σχεδιάσει μία εταιρεία από μόνη της, χωρίς να συμβουλευτεί κάποιο πρότυπο. Επειδή όμως τα αυτοσχέδια Συστήματα είχαν ελλείψεις, δημιουργήθηκε η ανάγκη καθορισμού ενός πρότυπου, το οποίο περιγράφει τις ελάχιστες απαιτήσεις για την εύρυθμη λειτουργία μίας επιχείρησης. Το πρότυπο αυτό είναι το ISO 9000.

Το ISO 9000 είναι μία σειρά διεθνών προτύπων που υιοθετήθηκαν από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης ISO (International Organization for Standardization). Περιλαμβάνει το πρότυπο 9001, το 9002 και το 9003 το οποίο σχεδόν δεν εφαρμόζεται. Έχουν παγκόσμια αναγνώριση και καθορί-

ζουν τις αναγκαίες προδιαγραφές οργάνωσης και λειτουργίας μιας επιχείρησης, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των προϊόντων ή υπηρεσιών που παρέχει.

Το ISO 9000 επεμβαίνει σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων μιας εταιρείας. Δηλαδή:

- Στην οργάνωση της εταιρείας.
- Στις συμφωνίες με τους πελάτες.
- Στην οργάνωση του σχεδιασμού νέων προϊόντων.
- Στη συστηματοποίηση των εγγράφων του Συστήματος.
- Στην οργάνωση των προμηθειών.
- Στον χειρισμό υλικών που δίνει ο πελάτης.
- Στην ιχνηλάτηση στοιχείων του προϊόντος.
- Στην παραγωγική διαδικασία.
- Στους ελέγχους Ποιότητας.
- Στη βαθμονόμηση των οργάνων.
- Στη σήμανση ελέγχων.
- Στη διαχείριση μη συμμορφώσεων.
- Σε διορθωτικές ενέργειες.
- Στην αποθήκευση, συσκευασία, αποστολή και παράδοση.
- Σε εσωτερικούς ελέγχους ποιότητας (audits).
- Στην εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού.
- Στην εξυπηρέτηση μετά την πώληση (after sales).

Την εργασία διαμόρφωσης και εγκατάστασης του Συστήματος την αναλαμβάνει ένας εξειδικευμένος σύμβουλος, σε συνεργασία φυσικά με τα στελέχη της επιχείρησης. Η εγκατάσταση περιλαμβάνει:

- τη δημιουργία του εγχειριδίου ποιότητας του Συστήματος (quality manual),
- την ανάλυση και καταγραφή όλων των απαραίτητων διαδικασιών ποιότητας,

- την καταγραφή τυχόν απαραίτητων οδηγιών εργασίας,
- τη δημιουργία των αναγκαίων εντύπων,
- την επίβλεψη και τον έλεγχο εφαρμογής των παραπάνω.

Είναι αυτονόητο ότι όλα αυτά θα συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 9001 ή ISO 9002 ανάλογα. Ο χρόνος εγκατάστασης ποικίλλει ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης και τον χρόνο απασχόλησης των στελεχών της. Θα μπορούσε να λεχθεί ότι κυμαίνεται από έξι (6) έως δώδεκα (12) μήνες.

Μετά την εγκατάσταση και τη δοκιμαστική λειτουργία του Συστήματος, η επιχείρηση καλεί διεθνείς αναγνωρισμένους φορείς Πιστοποίησης για να ελέγξουν: εάν το σύστημα που εγκαταστάθηκε καλύπτει τις απαιτήσεις του προτύπου και εάν η εταιρεία το εφαρμόζει σωστά. Τέτοιοι αναγνωρισμένοι φορείς είναι αρκετοί. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ΕΛΟΤ, BVQI, LLOYD, TUV, ABS, EQA, GLOBAL, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι, όσοι τυχόν δεν αναφέρονται εδώ, δεν είναι έγκυροι και αναγνωρισμένοι.

Μετά τον αρχικό έλεγχο, και εφόσον δεν υπάρχουν προβλήματα, εκδίδεται το πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι η εταιρεία (και όχι το προϊόν, όπως πολλές φορές κακώς αναφέρεται στις διαφημίσεις) συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 9001 (ή ISO 9002) για την παραγωγή των προϊόντων της ή των υπηρεσιών της. Το Πιστοποιητικό αυτό ισχύει για μία τριετία. Η τήρηση του Συστήματος επιβεβαιώνεται με ενδιάμεσες εξαμηνιαίες ή ετήσιες επιθεωρήσεις από τον φορέα που έχει κάνει την πιστοποίηση. Σε περίπτωση που η εταιρεία δεν τηρεί τα προβλεπόμενα, το πιστοποιητικό αποσύρεται. Με την εκπνοή της τριετίας γίνεται νέα συνολική επιθεώρηση και εκδίδεται νέο πιστοποιητικό.

Τα οφέλη μιας επιχείρησης από την εγκατάσταση Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας ISO 9000 είναι πολλά. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα:

- *Η παραγωγή προϊόντων σταθερής ποιότητας και συγκεκριμένων προδιαγραφών.*
- *Η ικανοποίηση των πελατών της επιχείρησης.*
- *Η βελτίωση της οργανωτικής δομής της επιχείρησης.*
- *Η βελτιστοποίηση και συστηματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας.*

- *Η τυποποίηση των ελέγχων.*
- *Η βελτίωση της εικόνας της επιχείρησης και της αξιοπιστίας της στην αγορά.*
- *Η δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Οι πιστοποιημένες επιχειρήσεις έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν το σήμα ISO 9001 ή 9002 για διαφήμιση και αλληλογραφία.*
- *Η πιστοποίηση κατά ISO 9001 ή 9002 για ορισμένες επιχειρήσεις αποτελεί προϋπόθεση για συμμετοχή σε διαγωνισμούς προμηθειών.*
- *Η ποιότητα των αγοραζομένων υλικών και γενικά η εξυπηρέτηση από τους προμηθευτές βελτιώνεται.*

Αξίζει μία εταιρεία να επενδύσει για την εγκατάσταση Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας; Αναμφίβολα αξίζει, εάν εξετάσει όλα τα παραπάνω πλεονεκτήματα. Το κόστος εγκατάστασης και συντήρησης του Συστήματος θα απορροφηθεί πολύ γρήγορα και η επιχείρηση θα έχει ένα σταθερό και συνεχώς βελτιούμενο αποτέλεσμα.

Προσωπική Ποιότητα και ανάπτυξη

Η Ποιότητα είναι κάτι για το οποίο όλοι ενδιαφερόμαστε. Η πραγματοποίησή της δεν απαιτεί μόνο λόγια. Θέλει σχέδιο, προγραμματισμό, οργάνωση, ανθρώπους και σκληρή δουλειά. Η Διεύθυνση πρέπει έμπρακτα να δείξει ότι επιδιώκει Ποιότητα σε όλες τις δραστηριότητές της. Καθορίζει τους στόχους και ενημερώνει τους εργαζόμενους. Οι εργαζόμενοι για να ανταποκριθούν πρέπει να εκπαιδεύονται συνεχώς σε νέες μεθόδους που θα επιφέρουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Μία επιχείρηση που έχει ως βασικό στόχο της την Ποιότητα χαρακτηρίζεται από υψηλή προσωπική ποιότητα των ερ-

ΕΙΚΟΝΑ 5.15
Προσωπική επιτυχία

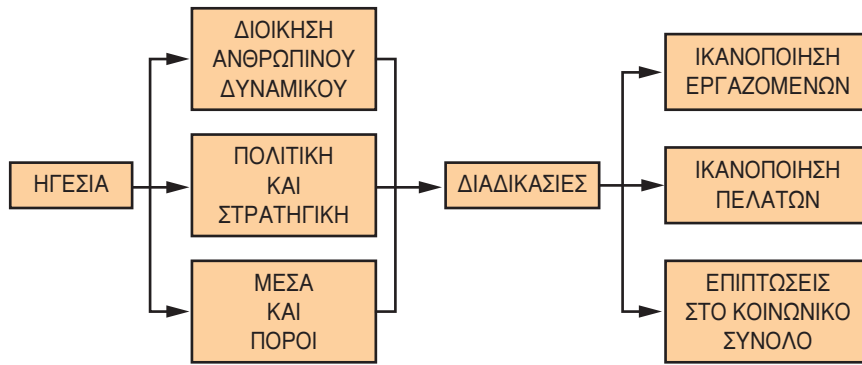
γαζόμενων της. Η επιχείρηση παράγει προϊόντα και υπηρεσίες ποιότητας, γιατί κάθε εργαζόμενος ελέγχει μόνος του την εργασία του και σέβεται τις απαιτήσεις και τις προσδοκίες των συναδέλφων του θεωρώντας τους πολύτιμους πελάτες που πρέπει να ικανοποιήσει. Αντίθετα, όταν οι εργαζόμενοι σε μία επιχείρηση δεν διακρίνονται για την προσωπική τους ποιότητα, τότε τα αποτελέσματα της επιχείρησης (προϊόντα, υπηρεσίες, σχέσεις και κλίμα μέσα σε αυτή) είναι αρνητικά.

Η προσωπική ποιότητα είναι αυτή που αθροιστικά δημιουργεί την ποιότητα κάθε τμήματος και τελικά ολόκληρης της επιχείρησης. Η ανάπτυξή της σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι μαθαίνουν να:

- *Θέτουν προσωπικούς στόχους ποιότητας*
- *Θεωρούν τους συναδέλφους τους πολύτιμους πελάτες*
- *Χρησιμοποιούν σωστά και χωρίς σπατάλες τους παραγωγικούς πόρους*
- *Έχουν αυτοπειθαρχία*
- *Ελέγχουν την ικανοποίηση των άλλων από αυτούς*
- *Αποφεύγουν τα λάθη*
- *Κάνουν τη δουλειά τους αποδοτικά*
- *Απαιτούν ποιότητα από τους άλλους*

Τα οφέλη που προκύπτουν από τη συνεχή βελτίωση της προσωπικής ποιότητας του εργαζόμενου αφορούν και στον ίδιο. Όταν βελτιώνουμε την προσωπική μας ποιότητα, τότε:

- *Αποκτάμε την εμπιστοσύνη και προκαλούμε το σεβασμό των άλλων*
- *Διευρύνουμε τις προοπτικές για προαγωγή και άνοδο*
- *Ενισχύουμε την αυτοεκτίμησή μας*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1 Διασφάλιση Ποιότητας

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Για την ίδρυση και λειτουργία ενός συνεργείου επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων πρέπει να ακολουθήσουμε μία συγκεκριμένη διαδικασία και να λάβουμε υπόψη μας ορισμένους σημαντικούς παράγοντες. Με τον τρόπο που θα εργαστούμε προσπαθούμε να μειώσουμε, όσο είναι δυνατό, τις πιθανότητες αποτυχίας του εγχειρήματος. Επειδή τα κεφάλαια που απαιτούνται είναι πλέον πολύ μεγάλα και οι επιπτώσεις μιας αποτυχίας σημαντικές από κάθε άποψη πρέπει τα βήματά μας να είναι προσεκτικά, μεθοδικά και να στηρίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία.

Μία επιχείρηση συνεργείου απαιτεί το κατάλληλο συνδυασμό κτηρίων, εξοπλισμού και ανθρώπινου δυναμικού. Κανένας από αυτούς τους παράγοντες δεν πρέπει να αγνοηθεί, όπως και κανένας από μόνος του δεν επιφέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Οι ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις και όλος ο εξοπλισμός πρέπει να είναι σύγχρονος, πλήρης και ανάλογος των θέσεων εργασίας και της φύσης των εργασιών του συνεργείου. Απαιτείται συνεχής εκπαίδευση στη χρήση του εξοπλισμού που πρέπει να βρίσκεται σε ετοιμότητα κάθε στιγμή. Η διάταξή του γίνεται με γνώμονα την υποβοήθηση της απρόσκοπτης εξέλιξης των εργασιών και την ασφάλεια των εργαζόμενων. Οι θέσεις εργασίας οργανώνονται και εξοπλίζονται με εργαλεία προσφέροντας ανεξαρτησία, άμεση πρόσβαση και άνεση στη χρήση.

Οι βοηθητικοί χώροι είναι εξίσου σημαντικοί για την ομαλή λειτουργία του συνεργείου. Οργανώνονται και εξοπλίζονται με τρόπο που βελτιώνουν την παραγωγικότητα της επιχείρησης και εξασφαλίζουν άνεση, εργονομία και ασφάλεια σε εργαζόμενους και πελάτες. Στα πλαίσια της προσπάθειας μείωσης των ατυχημάτων εφαρμόζουμε όλους τους ισχύοντες κανονισμούς ασφαλείας. Σημαντικό εργαλείο στην πρόληψη των ατυχημάτων είναι η σήμανση των χώρων εργασίας και η συνεργασία εργαζόμενων και εργοδοτών.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται συχνά λόγος στα συστήματα διασφάλισης

της ποιότητας κατά ISO (International Organization for Standardization). Σύμφωνα με τα πρότυπα που θεσπίζονται κατά ISO όλη η οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης αναβαθμίζεται στα πλαίσια της ικανοποίησης των αναγκών του πελάτη. Είναι σημαντικό, όμως, να γνωρίζουμε ότι τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας δεν προσπαθούν να εξασφαλίσουν την παραγωγή τέλειων προϊόντων, αλλά προϊόντων με προδιαγραφές που έχουν συμφωνηθεί και προσδιοριστεί από πριν.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Σχολιάστε την άποψη που επικρατεί στην αγορά: «**τα εργαλεία κάνουν τον μάστορα**». Πόσο κοντά και πόσο μακριά μπορεί να είναι η άποψη αυτή από την αλήθεια, σήμερα;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποια είναι τα βασικά κριτήρια με τα οποία αποφασίζουμε για την ίδρυση και λειτουργία ενός συνεργείου αυτοκινήτων;
2. Ποιες υπηρεσίες μπορεί να προσφέρει μία κάθετη μονάδα αυτοκινήτων;
3. Ποια είναι η σχέση του τεχνικού με τα εργαλεία της δουλειάς του;
4. Σε ποιες περιπτώσεις απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά η ίδρυση και λειτουργία οποιουδήποτε συνεργείου;
5. Με ποια κριτήρια επιλέγονται οι θέσεις των υλικών και των ανταλλακτικών σε μία αποθήκη;
6. Ποιοι είναι οι ειδικοί κίνδυνοι σε ένα συνεργείο αυτοκινήτων;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Το προσωπικό του συνεργείου πρέπει να είναι εκπαιδευμένο ώστε να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά του.
2. Απαγορεύεται η ίδρυση και λειτουργία συνεργείου σε κτήριο ή οικόπεδο που γειτνιάζει με σχολείο, γηροκομείο και νοσοκομείο.

3. Η διευθέτηση των χώρων του συνεργείου γίνεται με βάση ένα συγκεκριμένο σχεδιασμό, που αφορά μόνο στις σημερινές ανάγκες του.
4. Μία σωστά οργανωμένη θέση εργασίας μας εξασφαλίζει άνεση, ανεξαρτησία και εύκολη πρόσβαση στη χρήση των εργαλείων που διαθέτει.
5. Ο μηχανικός υποδοχής πρέπει να έχει την ικανότητα να “ακούει” τον πελάτη.
6. Σε ένα συνεργείο δεν υπάρχουν σοβαρές αιτίες που μπορούν να προκαλέσουν την εκδήλωση φωτιάς.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Πριν από κάθε γεύμα στο συνεργείο	1	τους κινδύνους σε πελάτες και εργαζόμενους
B	Ένας μηχανικός υποδοχής	2	πλένουμε τα χέρια μας με άφθονο νερό και σαπούνι
Γ	Οι πιο συνηθισμένοι βοηθητικοί χώροι ενός συνεργείου είναι	3	συμβουλεύει και καθοδηγεί τους πελάτες
Δ	Ένα σωστό συνεργείο επισημαίνει και προειδοποιεί	4	οι αποθήκες, τα γραφεία και οι χώροι υποδοχής των πελατών

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

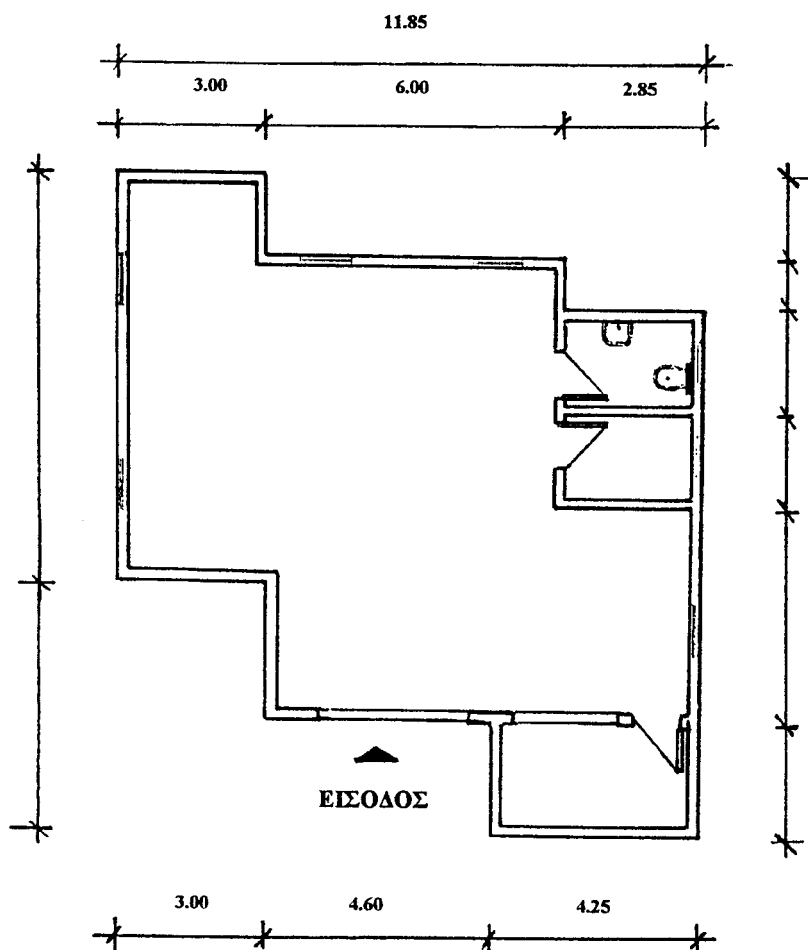
1. Μία καλά οργανωμένη επιχείρηση συνεργείου διαθέτει:
 - α) την κατάλληλη κτηριακή υποδομή
 - β) επαρκή και σύγχρονο εξοπλισμό
 - γ) ενημερωμένο και εκπαιδευμένο προσωπικό
 - δ) όλα τα α, β και γ μαζί
2. Πρόσθετες απαγορευτικές διατάξεις ίδρυσης και λειτουργίας διέπουν τα:
 - α) συνεργεία ηλεκτροτεχνιτών
 - β) συνεργεία κινητήρων υγραερίου
 - γ) συνεργεία αντλιών πετρελαίου
 - δ) συνεργεία τροχών
3. Η διευθέτηση των χώρων συνεργείου στοχεύει:
 - α) στη μείωση των αποστάσεων και στην εξυπηρέτηση των πελατών
 - β) στη μειωμένη δόμηση και στην εύκολη εποπτεία
 - γ) τα α και β μαζί
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα
4. Η ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια ενός συνεργείου καθορίζεται ανάλογα με:
 - α) το αντικείμενο των επισκευών που πραγματοποιεί
 - β) τη θέση του συνεργείου
 - γ) την κατασκευή του κτηρίου
 - δ) τη θέση και την κατασκευή του κτηρίου
5. Ωφέλιμη επιφάνεια ενός συνεργείου είναι:
 - α) η συνολική επιφάνεια του κτηρίου
 - β) αυτή που προκύπτει μετά την αφαίρεση των στοιχείων του φέροντος οργανισμού, των τοίχων και των βοηθητικών χώρων

- γ) η επιφάνεια όπου γίνονται τεχνικές εργασίες και ο χώρος στάθμευσης
- δ) η επιφάνεια των ισόγειων χώρων του κτηρίου

Άσκηση 1

Στην κάτοψη που σας δίδεται, καθορίστε το μέγεθος που μπορεί να έχει ένα συνεργείο όπου εκτελούνται εργασίες μηχανοτεχνίτη. Οργανώστε τη διευθέτηση των αναγκαίων μηχανημάτων και εξοπλισμού.

Άσκηση 2

Να υπολογίσετε την ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια που πρέπει να έχουν τα παρακάτω συνεργεία μικτής δραστηριότητας:

- Εργασίες Μηχανοτεχνίτη και Τεχνίτη αντλιών πετρελαιοκινητήρων
- Εργασίες Ηλεκτροτεχνίτη και Τεχνίτη οργάνων
- Εργασίες Μηχανοτεχνίτη και Τεχνίτη συσκευών υγραερίου.

κεφάλαιο 6

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

6.1 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

6.2 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

6.3 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ – ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

6.4 ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

6.5 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναπτύξουμε τη σημασία που έχει το Τμήμα Τεχνικής Εξυπηρέτησης στη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης αυτοκινήτου. Θα περιγράψουμε τις θέσεις εργασίας που μπορεί να έχει το τμήμα αυτό και θα προσδιορίσουμε τα καθήκοντά τους. Θα διατυπώσουμε τα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα που πρέπει να έχουν οι άνθρωποι που θα καταλάβουν τις θέσεις αυτές.

Στη συνέχεια θα ασχοληθούμε με τη διοικητική λειτουργία της στελέχωσης και επιλογής του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού. Ποιες είναι οι σύγχρονες απαιτήσεις που έχουν από τους εργαζόμενους οι επιχειρήσεις; Θα δούμε τους συγκεκριμένους λόγους απόρριψης ή πρόκρισης μίας υποψηφιότητας και θα προσδιορίσουμε τα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός πλήρους και περιεκτικού βιογραφικού σημειώματος. Τέλος, θα αιτιολογήσουμε την άποψη που επικρατεί σήμερα για τη δια βίου εκπαίδευση και ποιοι παράγοντες την καθιστούν αναγκαία.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε:

- ✓ **Να επιλέγουμε το προσωπικό ενός συνεργείου**
- ✓ **Να προγραμματίζουμε το προσωπικό του συνεργείου**
- ✓ **Να εκτιμούμε τη σπουδαιότητα και τις δυνατότητες της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης**

6.1 Η σημασία της Τεχνικής Εξυπηρέτησης

Ένα αποδοτικό Συνεργείο συνεισφέρει σημαντικά στα οικονομικά αποτελέσματα μιας επιχείρησης αυτοκινήτου. Το Συνεργείο είναι το πιο σημαντικό στοιχείο συγκέντρωσης μίας σταθερής και πιστής βάσης πελατών που αγοράζουν υπηρεσίες του, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν το δυναμικό για αγορά καινούριων και μεταχειρισμένων αυτοκινήτων.

ΕΙΚΟΝΑ 6.1 «Πιστός και σταθερός» πελάτης

Η στρατηγική της πολιτικής του Συνεργείου πρέπει να διακατέχεται από την αρχή **«ο πελάτης έρχεται πρώτος»**. Αυτή η αρχή γίνεται εμφανής όταν υιοθετούνται πρακτικές που υπηρετούν τις επιθυμίες των πελατών. Άλλωστε, ο πελάτης ενδιαφέρεται για τα δικά του προβλήματα, όχι για του Συνεργείου. Για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες του πελάτη πρέπει να είναι γνωστές οι προσδοκίες του. Οι προσδοκίες συγκεκριμένων ομάδων πελατών διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους και, φυσικά, αλλάζουν με τα χρόνια. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να διαμορφώνεται τακτικά μία συνολική εικόνα για το:

- ποιες είναι, γενικά, οι συνολικές προσδοκίες από το τμήμα Τεχνικής Εξυπηρέτησης,

- ποιες είναι οι συγκεκριμένες ομάδες πελατών (ηλικιωμένοι, γυναίκες, νέοι) που έρχονται σε αυτό και
- σε ποιο βαθμό αυτές οι προσδοκίες μπορούν ή όχι να ικανοποιηθούν;

Από δημοσκοπήσεις και έρευνες έχει βρεθεί ότι, κατά μέσο όρο, οι ιδιοκτήτες αυτοκινήτων έχουν ως πιο σημαντικές προσδοκίες από την Τεχνική Εξυπηρέτηση τα ακόλουθα:

- αξιοπιστία εργασιών
- ευγενική και φιλική εξυπηρέτηση
- συμβουλές και συστάσεις
- λογικές τιμές
- μεγάλο εύρος προσφοράς υπηρεσιών
- εργασία υψηλής ποιότητας

Ειδικότερα για το Συνεργείο οι προσδοκίες των πελατών επικεντρώνονται στα εξής σημεία:

- σωστή και γρήγορη εξυπηρέτηση
- εγγύηση ασφαλείας και ποιότητας
- δεσμευτικές συμφωνίες χρόνου επισκευής
- κατάλληλες ώρες λειτουργίας
- ενημέρωση για τις τιμές επισκευών
- μικροί χρόνοι αναμονής μέχρι να πραγματοποιηθεί το ραντεβού
- προσωπική παράδοση του αυτοκινήτου
- πλήρη και ακριβή εξήγηση του τιμολογίου

**Το πρώτο αυτοκίνητο πωλείται από τον πωλητή,
τα υπόλοιπα από το καλό Συνεργείο**

Οι περισσότερες επιχειρήσεις επικεντρώνουν την προσπάθειά τους στο να κρατήσουν τους πελάτες τους, γιατί έχει υπολογιστεί ότι το κόστος αυτό είναι κατά πολύ (έως τέσσερις φορές) μικρότερο από το κόστος ανεύρεσης νέων πελατών.

6.2 Στελέχωση επιχείρησης

Διοικητική λειτουργία στελέχωσης

Η διοικητική λειτουργία της στελέχωσης μίας επιχείρησης είναι πολύ σημαντική, γιατί συνδέεται άμεσα με την ικανότητά της να πετυχαίνει τους στόχους της. Αυτή καθαυτή η λειτουργία συμβάλλει στην εξέλιξη και τη διατήρηση των ανθρώπινων πόρων της επιχείρησης. Κατά την εκτέλεσή της γίνονται οι ακόλουθες εργασίες:

- Καθορισμός του έργου που πρέπει να γίνει και επιμερισμός σε θέσεις εργασίας
- Ανάλυση της σχετικής αξίας των έργων, έτσι ώστε να προσδιοριστούν αντικειμενικά τα ανάλογα επίπεδα αμοιβής
- Πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών σε προσωπικό
- Μηχανισμός στρατολόγησης ανθρώπων για αυτά τα κενά
- Παροχή ευκαιριών εξέλιξης στους νέους υπαλλήλους της επιχείρησης
- Εκτίμηση της απόδοσης των εργαζόμενων

Θέση εργασίας

Η θέση εργασίας είναι το πιο μικρό υποσύστημα μέσα στην επιχείρηση. Αποτελείται από ένα συνδυασμό καθηκόντων που εκτελούνται από εργαζόμενους, και κάθε θέση είναι διακριτή από τις υπόλοιπες με βάση τα συστατικά των καθηκόντων της. Ο κύριος λόγος για τη δημιουργία θέσεων εργασίας είναι η εξασφάλιση ότι θα εκτελεστούν τα αναγκαία καθήκοντα. Εξάλλου, οι απαιτήσεις της θέσης παρέχουν τη βάση

ΕΙΚΟΝΑ 6.2 Θέση εργασίας

για επιλογή, εκπαίδευση, αξιολόγηση και αμοιβή του εργαζόμενου που θα την καταλάβει.

Η **ανάλυση της θέσης εργασίας** είναι το αρχικό βήμα για τον καθορισμό των αναγκών σε προσωπικό. Η εργασία είναι ένα μείγμα καθηκόντων, ενεργειών, ευθυνών, εξουσίας και αποφάσεων και γι' αυτό η θέση εργασίας είναι **απρόσωπη** και **ανεξάρτητη** από το φορέα της, δηλαδή από το πρόσωπο που καλείται να την καλύψει κάθε φορά.

Η **περιγραφή της θέσης εργασίας** είναι ένα συστηματικό διάγραμμα πληροφοριών, σχετικών με την περιγραφή της εργασίας, τις ευθύνες, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση που απαιτείται, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διεξάγεται, τις σχέσεις με τις άλλες θέσεις εργασίας και τις ατομικές (προσωπικές) απαιτήσεις της.

Η **προδιαγραφή απαιτήσεων της θέσης εργασίας** είναι το αποτέλεσμα της ανάλυσής της. Περιγράφει το είδος του απαιτούμενου εργαζόμενου (δεξιότητες, γνώσεις, βιώματα, ειδικές κλίσεις) και διαγραμματικά καθορίζει τις ειδικές συνθήκες εργασίας της συγκεκριμένης θέσης.

6.3 Στελέχωση – Ειδικότητες Τεχνικής Εξυπηρέτησης**Γενικά**

Η οικονομική επιτυχία μίας επιχείρησης αυτοκινήτου και ο βαθμός ικανοποίησης του πελάτη εξαρτάται κατά μεγάλο μέρος από το πόσο καλά είναι οργανωμένα και κατά πόσο έχουν τοποθετηθεί οι κατάλληλοι άνθρωποι στην κατάλληλη θέση. Η ορθολογική οργάνωση της επιχείρησης προϋποθέτει την ύπαρξη ενός υπεύθυνου που θα ελέγχει και θα εντοπίζει κάθε ατέλεια στη λειτουργία της. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιείται ένα οργανόγραμμα στο οποίο είναι ξεκάθαρη η δομή της οργάνωσης και η κατανομή των εργασιών.

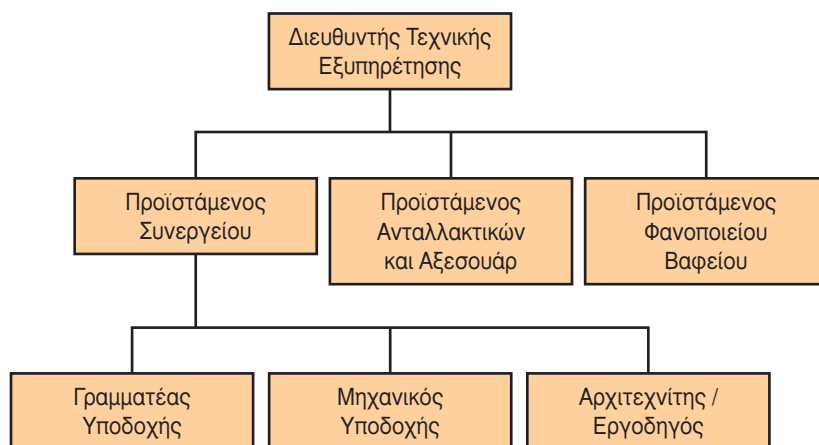
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1: Βασικές ευθύνες Διεύθυνσης Συνεργείου

- ✓ Κατάστρωση του καταλληλότερου για την περίπτωση οργανογράμματος
- ✓ Απόλυτος καθορισμός αρμοδιοτήτων και ευθύνης της κάθε οργανικής θέσης και συσχετισμός της με τις υπολοιπες.
- ✓ Επιλογή των καλύτερων, κατά το δυνατό, προσώπων που θα το επανδρώσουν με βασικό κριτήριο τις δυνατότητες και προοπτικές των υποψήφιων, και όχι κατ' ανάγκη μόνο τις οικονομικές τους απαιτήσεις.
- ✓ Αξιολόγηση των ατόμων που στελεχώνουν το οργανόγραμμα με βάση τα στοιχεία που διαθέτει η Διεύθυνση και όχι την αίσθηση
- ✓ Έλεγχος όλων των λειτουργιών του συνεργείου οι οποίες εμφανίζονται ως δείκτες, τους οποίους πρέπει να αξιολογεί και να διορθώνει

Η στελέχωση της επιχείρησης γίνεται με βάση τον επιδιωκόμενο στόχο διελεύσεων αυτοκινήτων την ημέρα. Με αυτό το κριτήριο τα συνεργεία διακρίνονται σε:

- μικρά (μέχρι 10 έως 12 ημερήσιες διελεύσεις)
- μεσαία (μέχρι 25 περίπου διελεύσεις)
- μεγάλα (πάνω από 25 διελεύσεις)

Ένα μεγάλο συνεργείο έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί ένα πιο πλήρες επιτελείο από τα μικρότερα συνεργεία. Μία τυπική μορφή οργανογράμματος που αφορά τις τεχνικές υπηρεσίες ενός τέτοιου συνεργείου είναι αυτή που παρατίθεται στη συνέχεια.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.1 Ενδεικτική μορφή οργάνωσης Τεχνικής Εξυπηρέτησης

Ανάλογα με το μέγεθος και τις ανάγκες κάθε συνεργείου καθώς και τη φύση των εργασιών που γίνονται σε αυτό, κάθε επιχείρηση μπορεί να συνθέσει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες με μία διαφορετική μορφή από την ενδεικτική που παραθέτουμε. Τα πρόσωπα που επιλέγονται για να καλύψουν τις ανάγκες κάθε θέσης εργασίας πρέπει να έχουν κάποια ουσιαστικά, αλλά και τυπικά προσόντα που αναλύονται παρακάτω.

Διευθυντής Τεχνικής Εξυπηρέτησης

Κάθε μεγάλη επιχείρηση αυτοκινήτων πρέπει να απασχολεί έναν Διευθυντή, εφόσον αυτό είναι οικονομικά εφικτό. Το στέλεχος αυτό είναι επιφορτισμένο με πολλά και σοβαρά καθήκοντα. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι:

α) Η εφαρμογή ποιοτικής εξυπηρέτησης του πελάτη, ώστε να παραμένει πιστός στην επιχείρηση.

β) Η πλήρης εκμετάλλευση των δυνατοτήτων του έμψυχου υλικού και των μέσων που διαθέτει η επιχείρηση. Στα πλαίσια αυτά, είναι υπεύθυνος για την εκπαίδευση και ανάπτυξη του προσωπικού, τις προσλήψεις και τοποθετήσεις, την αξιολόγηση του προσωπικού, τη δημιουργία ομαδικού πνεύματος, την επίλυση οργανωτικών συγκρούσεων, το σχεδιασμό συστήματος επίλυσης προβλημάτων και την υποκίνηση του προσωπικού, ώστε να τα οδηγεί σε πετυχημένα αποτελέσματα.

*ΕΙΚΟΝΑ 6.3
Διευθυντής συνεργείου*

γ) Η μεγιστοποίηση των πωλήσεων παροχής υπηρεσιών, ανταλλακτικών και αξεσουάρ.

δ) Η διατήρηση, και εάν είναι δυνατό η αύξηση, του μεριδίου της αγοράς που κατέχει η επιχείρηση.

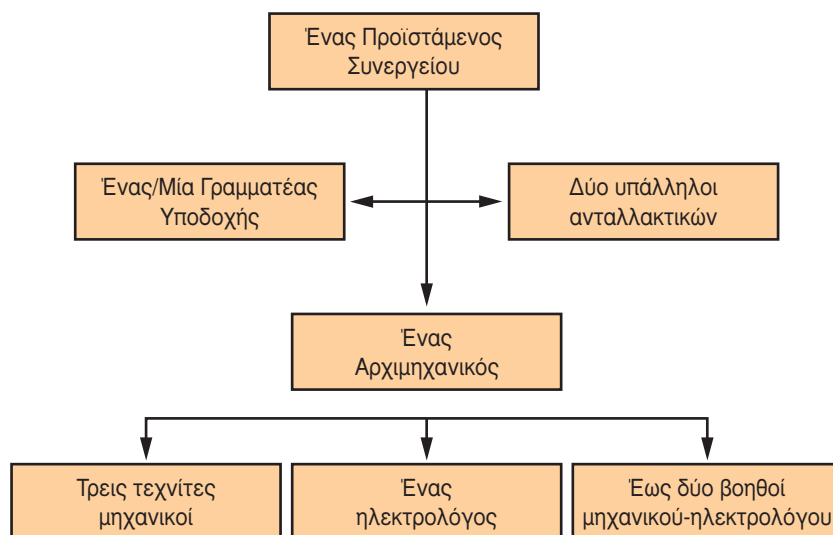
Για να ανταποκριθεί σε αυτόν το σύνθετο ρόλο πρέπει να έχει τα ακόλουθα ουσιαστικά προσόντα:

- καλή τεχνική κατάρτιση
- γνώσεις διοίκησης επιχειρήσεων και προσωπικού
- γνώσεις οικονομικής διαχείρισης
- γνώσεις οργάνωσης συνεργείου – αποθήκης ανταλλακτικών
- γνώσεις προώθησης πωλήσεων
- γνώσεις παρακολούθησης των μεγεθών και των τάσεων της αγοράς

Τα τυπικά προσόντα που αξιολογούνται και συνεκτιμώνται από τις επιχειρήσεις είναι: ο βασικός Τίτλος Σπουδών, η μετεκπαίδευση, η εξειδίκευση στο χώρο του αυτοκινήτου, η γνώση ξένης γλώσσας και η χρήση Η/Υ.

Προϊστάμενος Συνεργείου

Ο εργαζόμενος σε αυτή τη θέση αναλαμβάνει τα καθημερινά καθήκοντα της λειτουργίας του Συνεργείου. Απαιτείται πολύ καλή γνώση σε θέματα τεχνολογίας αυτοκινήτου και η γνώση ξένης γλώσσας. Πρέπει να είναι ικανός να διευθύνει το προσωπικό, που ανήκει στο τμήμα του, και να διαχειρίζεται τα παράπονα των πελατών. Σε γενικές γραμμές πρέπει να συνδυάζει όλες, σχεδόν, τις ικανότητες που έχουν οι υφιστάμενοί του, έτσι όπως αναλύονται παρακάτω.

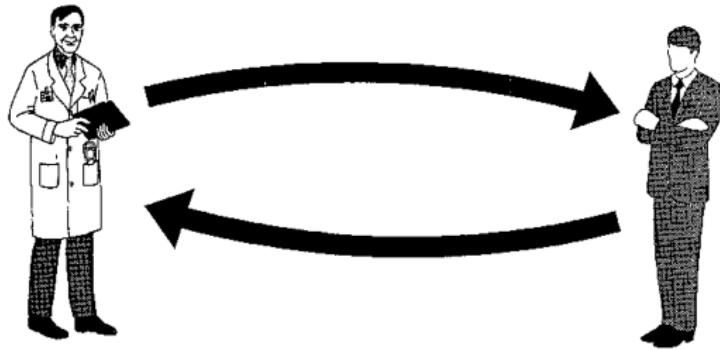

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2 Ενδεικτική οργάνωση συνεργείου μεσαίου μεγέθους

Μηχανικός Υποδοχής

Η θέση αναφέρεται στον Προϊστάμενο του Συνεργείου. Τα καθήκοντα που έχει ένας Μηχανικός Υποδοχής είναι:

- α) Η επικοινωνία με τον πελάτη

ΕΙΚΟΝΑ 6.4 Επικοινωνία πελάτη-μηχανικού υποδοχής

- β) Η προετοιμασία σαφών Εντολών Επισκευής που στηρίζεται στις πληροφορίες που θα δώσει ο πελάτης
- γ) Ο έλεγχος των επισκευών που ολοκληρώθηκαν
- δ) Η εξήγηση του τιμολογίου και όποι-
ας απορίας έχει ο πελάτης
- ε) Η τήρηση των συμφωνηθέντων
χρόνων
- στ) Η πώληση υπηρεσιών συνεργείου,
ανταλλακτικών και αξεσουάρ
- ζ) Η διαχείριση των παραπόνων των
πελατών

ΕΙΚΟΝΑ 6.5 «Ανάκριση» πελάτη

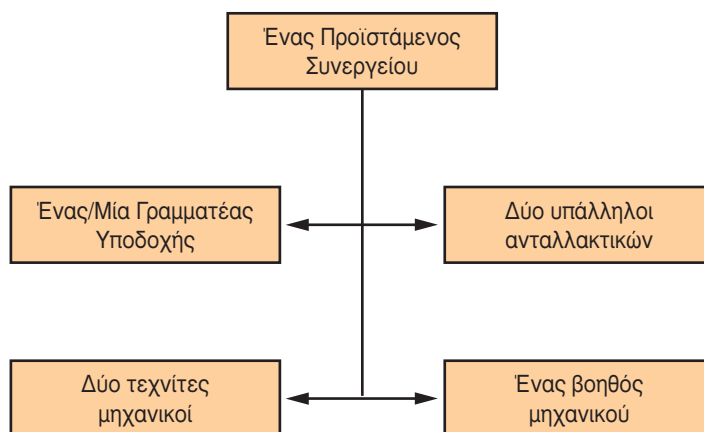
Η εικόνα που θα σχηματίσει ο πελάτης από την επαφή του με τον Μηχανικό Υποδοχής είναι πολύ σημαντική για την πορεία της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό δεν αρκεί να είναι καλός τεχνικός, αλλά πρέπει να υποστεί ειδική εκπαίδευση. Μερικές επιχειρήσεις αυτοκινήτου για να τονίσουν τη σημασία της θέσης έχουν καθιερώσει τον όρο «**Τεχνικός Σύμβουλος**» ο οποίος επιλέγεται με αυστηρά κριτήρια, που έχουν σαν βάση:

- την προσωπικότητα
- το παρουσιαστικό
- την άνεση στην επικοινωνία
- την κοινωνικότητα

• **τις τεχνικές γνώσεις**

Σε μικρότερα συνεργεία οι δραστηριότητες του Μηχανικού Υποδοχής και του Προϊσταμένου Συνεργείου συνδυάζονται σε ένα άτομο, ο οποίος, σε αυτή την περίπτωση αναλαμβάνει επιπλέον και την καθοδήγηση της ομάδας του και την οργάνωση της εργασίας της. Θεωρείται απαραίτητη και γι' αυτή τη θέση η γνώση μιας ξένης γλώσσας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.3 Ενδεικτική οργάνωση μικρού συνεργείου

Αρχιτεχνίτης / Εργοδηγός

Τα κύρια καθήκοντα του εργαζόμενου σε αυτή τη θέση είναι:

- α) Τεχνική καθοδήγηση τεχνιτών.
- β) Ποιοτικός έλεγχος εργασιών.
- γ) Καταμερισμός εργασίας – Σύνταξη ημερήσιου προγράμματος.
- δ) Διαγνώσεις.
- ε) Τελικός έλεγχος – Δοκιμή.
- στ) Έλεγχος εγγυήσεων.
- ζ) Συντήρηση μηχανημάτων.
- η) Επάρκεια εργαλείων.

ΕΙΚΟΝΑ 6.6
Ποιοτικός έλεγχος εργασιών

Τα ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να έχει ένας Αρχιτεχνίτης είναι:

- πλήρης γνώση της τεχνολογίας επισκευών
- διοικητικά προσόντα προσωπικού
- αίσθηση της ποιότητας
- γνώση ξένης γλώσσας

Όσον αφορά στα τυπικά προσόντα του αξιολογούνται ο Τίτλος Σπουδών, η συνολική εμπειρία του ως μηχανικού και η συνεχής κατάρτιση που έχει υποστεί στα νέα τεχνολογικά δεδομένα.

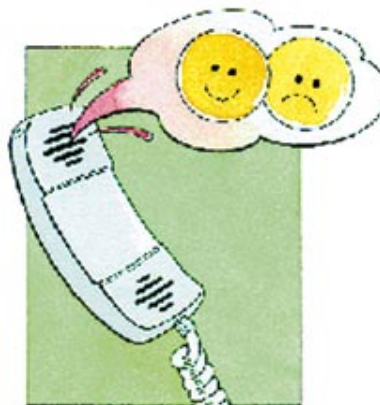
Γραμματέας Υποδοχής

Τα καθήκοντα του/της Γραμματέα Υποδοχής σε μία σύγχρονη επιχείρηση αυτοκινήτου είναι τα ακόλουθα:

- α) Τηλεφωνική επικοινωνία.
- β) Γραμματειακή υποστήριξη Συνεργείου.
- γ) Σύνταξη εντύπων.
- δ) Διαδικασία εισαγωγής αυτοκινήτων και τιμολόγησης.
- ε) Τήρηση ταμείου (όταν δεν προβλέπεται ανάλογη θέση).

Για να ανταποκριθεί ο/η Γραμματέας στα καθήκοντά του απαιτούνται:

- στοιχειώδεις γνώσεις τεχνολογίας αυτοκινήτου
- ευγενική συμπεριφορά και ομιλία
- γνώση χρήσης και εφαρμογών προγραμμάτων Η/Υ
- γνώση ξένης γλώσσας

ΕΙΚΟΝΑ 6.7
Τηλεφωνική επικοινωνία

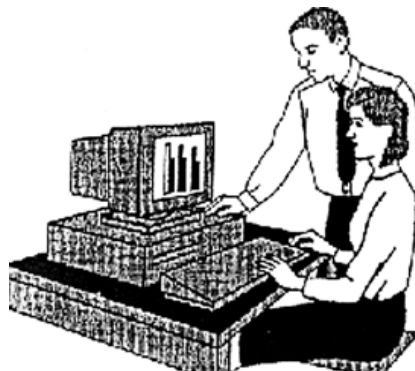
Προϊστάμενος Φανοποιείου / Βαφείου

Η θέση αναφέρεται στο Διευθυντή Τεχνικής Εξυπηρέτησης και τα καθήκοντά του είναι παρόμοια με του Προϊστάμενου Συνεργείου. Για να διεκδικήσει ένας εργαζόμενος αυτή τη θέση πρέπει να είναι άριστος γνώστης της τεχνολογίας, επισκευής και συντήρησης αμαξωμάτων και βαφής. Ο Τίτλος Σπουδών, η συνολική εμπειρία στην ειδικότητα, η γνώση ξένης γλώσσας και η συνεχής μετεκπαίδευση είναι μερικά ουσιαστικά και τυπικά προσόντα που πρέπει να διαθέτει. Καθήκον του είναι να επιβλέπει, κατανέμει, αξιολογεί και ελέγχει τις εργασίες που γίνονται στο τμήμα του. Για το λόγο αυτό πρέπει να μπορεί να διοικεί το προσωπικό του και να το παρακινεί στην κατεύθυνση της συνεχούς βελτίωσής του.

Προϊστάμενος Ανταλλακτικών και Αξεσουάρ

Τα καθήκοντα της θέσης αυτής είναι:

- α) Η οργάνωση της αποθήκης και η ορθολογική τακτοποίησή της
- β) Η ποσοτική και ποιοτική παραλαβή των ειδών της αποθήκης
- γ) Η τήρηση των παραστατικών που προβλέπονται από το νόμο για τη λειτουργία της αποθήκης
- δ) Η οργάνωση της παράδοσης των ειδών στο συνεργείο και σε ανεξάρτητους πελάτες

ΕΙΚΟΝΑ 6.8 Διαχείριση αποθήκης

Τα προσόντα που πρέπει να έχει ένας Προϊστάμενος Ανταλλακτικών και Αξεσουάρ καθορίζονται βασικά από το μέγεθος της αποθήκης. Από αυτό προκύπτουν και καθορίζονται τα προσόντα που θα έχει ο επικεφαλής της. Αναγκαία θεωρείται η στοιχειώδης γνώση της τεχνολογίας αυτοκινήτου, η γνώση οργάνωσης αποθηκών, διοίκησης προσωπικού και η γνώση ξένης γλώσσας. Πιο ειδικές γνώσεις θεωρούνται αυτές που αναφέρονται στη χρήση του ειδικού εξοπλισμού διαχείρισης της αποθήκης και η δυνατότητα υπολογισμών αποθεμάτων ασφαλείας.

6.4 Επιλογή προσωπικού

Σύγχρονες απαιτήσεις

Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1980, όλοι μιλούσαν για εξειδίκευση. Τώρα, οι επιχειρήσεις κρίνουν ότι τα στενά της όρια δεν είναι αρκετά για το μέλλον. Έτσι θέλουν τον εργαζόμενο ευέλικτο και πολυειδικευμένο, για να δώσει αυτά τα στοιχεία του στην επιχείρηση. Οι απαιτήσεις των εταιρειών μεγαλώνουν συνεχώς και κάνουν ακόμα δυσκολότερη την κατάληψη μίας υποσχόμενης θέσης. Είναι, πλέον, απαραίτητο οι νέοι να αποκτούν εμπειρίες και να αναπτύσσουν τις δεξιότητες, που θα τους βοηθήσουν να εξελιχθούν προσωπικά και επαγγελματικά. Τα στοιχεία που απαιτούνται, χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες που είναι: τεχνικές, διοικητικές και κοινωνικές δεξιότητες και ικανότητα στη συμπεριφορά σε δύσκολες καταστάσεις.

- α) **Τεχνικές** χαρακτηρίζονται οι ικανότητες που έχουν οι νέες και οι νέοι στον χειρισμό συσκευών με σύγχρονη τεχνολογία. Οι ικανότητες αυτές θεωρούνται πλέον τόσο βασικές, όσο το να ξέρει κάποιος να οδηγεί αυτοκίνητο. Περιλαμβάνουν τη γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή και συγκεκριμένων βασικών προγραμμάτων, καθώς και των συμπληρωματικών συσκευών του υπολογιστή (modem, εκτυπωτές, fax, Internet κ.λ.π.).
- β) **Διοικητικές** ικανότητες είναι αυτές που πρέπει να έχει κάθε εργαζόμενος πρώτα για να εξελιχθεί προσωπικά και αργότερα για να μπορεί να διοικεί μία ομάδα ανθρώπων. Πρέπει να μπορεί:
- να “κουμαντάρει” τον εαυτό του,
 - να αυτενεργεί,
 - να αποφασίζει γρήγορα,
 - να έχει δημιουργικότητα και
 - να κατανοεί τις επιπτώσεις των ενεργειών του.
- γ) Οι **κοινωνικές δεξιότητες** για καλύτερη επικοινωνία, συνεργασία και παρακίνηση, είναι εξίσου χρήσιμες. Ο όρος περιγράφει τη συμμετοχή

εργαζόμενων σε συλλογικές δράσεις με ατομική συνεισφορά. Είναι ενδεικτικό το τι λένε στις επιχειρήσεις:

“προσλαμβάνουμε αετούς, αλλά τους μαθαίνουμε να πετούν σε σχηματισμό”

δ) Οι **δεξιότητες συμπεριφοράς** έχουν να κάνουν με την προσαρμοστικότητα του ατόμου. Ο εργαζόμενος ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις, εάν είναι:

- *ευέλικτος,*
- *εργασιακά υπεύθυνος,*
- *προσαρμοστικός και*
- *έχει αντοχή στο στρες.*

Οι ικανότητες στη συμπεριφορά είναι το **“όχημα”** για να αναδειχθούν και όλες οι άλλες δεξιότητες που έχει ο εργαζόμενος.

Οι εργαζόμενοι με τις ικανότητες αυτές αποκαλούνται από τους ειδικούς **“πολλαπλασιαστές”**. Οι επιχειρήσεις θέλουν εργαζόμενους πολλαπλασιαστές, που θα μπορούν να κάνουν πολλά πράγματα ταυτόχρονα. Από την άλλη, οι εργαζόμενοι που διαθέτουν πολυειδίκευση βρίσκουν ευκολότερα απασχόληση και έχουν ταχύτερη επαγγελματική εξέλιξη. Πέραν αυτών, όμως, η απόδοση κάθε εργαζόμενου θα εξαρτηθεί από το άθροισμα των ικανοτήτων του και των απαιτήσεων της εργοδοσίας, σε συνδυασμό με το εργασιακό περιβάλλον και το κλίμα που επικρατεί. Ο εργαζόμενος με τα στοιχεία αυτά έχει την ικανότητα στην παρουσίαση και μπορεί να προβάλει σωστά και να διεκδικήσει καλύτερους όρους εργασίας.

Ο ιδανικός συνεργάτης και πώς θα τον επιλέξετε

Δεν υπάρχει ένα και μοναδικό προφίλ ιδανικού συνεργάτη. Ο ιδανικός συνεργάτης μπορεί να αλλάζει “πρόσωπο”, ανάλογα με την περίπτωση και τις υποχρεώσεις που καλείται να φέρει σε πέρας σε συνεργασία με κάποιον άλλον στην επιχείρηση. Ενδεχομένως, από τη θέση του και το έργο που έχει αναλάβει, να απαιτείται να είναι διεκδικητικός ή νηφάλιος ή να έχει διάφορα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Όλοι οι άνθρωποι δεν κάνουν

για όλες τις δουλειές και συνήθως σε ορισμένες κάποιος είναι καλύτερος από κάποιον άλλον, ενώ σε άλλες συμβαίνει το αντίθετο. Γι' αυτό, αν θέλετε να βρείτε την προσωπικότητα εκείνη που θα είναι για σας ο τέλειος συνεργάτης - συνάδελφος, υφιστάμενος ή και συνεταίρος - πάρτε χαρτί και μολύβι και σχεδιάστε τον ρόλο για τον οποίο τον χρειάζεστε.

ΕΙΚΟΝΑ 6.9 Ποιος απ' όλους είναι ο καταλληλότερος;

Αν ο καθένας που ψάχνει να βρει τον ιδανικό συνεργάτη, ακολουθήσει αυτή τη μέθοδο, τότε θα έχει πολύ αυξημένες πιθανότητες να βρει το στέλεχος που θα του ταιριάζει. Προχωρήστε στην ανάλυση εκείνων των παραγόντων που είναι καθοριστικοί σε όλη τη διαδικασία επιλογής ενός καλού συνεργάτη. Υπάρχει ένα τρίπτυχο παραγόντων που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία της επιλογής. Αυτοί οι τρεις παράγοντες είναι οι παρακάτω:

- Το **προφίλ** του ίδιου, δηλαδή του στελέχους που ψάχνει για τον κατάλληλο συνεργάτη. Η προσωπικότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του παίζουν πολύ μεγάλο ρόλο και θα πρέπει να “μετρήσουν” σοβαρά κατά τη διαδικασία της επιλογής. Με βάση την αρχή αυτή, ο συνεργάτης που θα επιλεγεί θα πρέπει να έχει τέτοια προσωπικότητα που να ταιριάζει με τον χαρακτήρα εκείνου που τον διαλέγει. Είναι προφανές ότι, εάν υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των δύο, η συνεργασία τους δεν θα είναι αποτελεσματι-

κή και αυτό θα είναι σε βάρος των ιδίων και της επιχείρησης. Ίσως ένα από τα ιδιαίτερα κριτήρια που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι ότι ο συνεργάτης θα πρέπει με την προσωπικότητά του να καλύπτει τα αδύνατα σημεία του άλλου, συνεταίρου ή συναδέλφου, ώστε να λειτουργούν ως μια δυνατή ομάδα.

- Η **θέση** για την οποία προορίζεται και ο ρόλος που καλείται να παίξει ο συνεργάτης. Για παράδειγμα, για μια θέση διευθυντή ή ανώτερου στελέχους στις πωλήσεις, θα πρέπει να επιλεγεί κάποιος που να είναι διεκδικητικός, ενώ για μια θέση οικονομικού διευθυντή το στοιχείο που παίζει σπουδαιότερο ρόλο είναι η εντιμότητα και η ικανότητά του να κάνει σίγουρα και σταθερά βήματα. Αντίστοιχα, εάν αυτό που ενδιαφέρει την επιχείρηση είναι οι μακροχρόνιες πωλήσεις και όχι οι βραχυχρόνιες, θα πρέπει να επιλεγεί ένα στέλεχος το οποίο να εμπνέει εμπιστοσύνη στον πελάτη και να τον “δένει” με την εταιρεία για τα επόμενα χρόνια.
- Η **ομάδα** στην οποία θα ενταχθεί το στέλεχος έχει επίσης καθοριστική σημασία. Η προσωπικότητα του στελέχους θα πρέπει να ταιριάζει και να “δένει” αρμονικά με εκείνη των άλλων συναδέλφων του. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ τους ώστε να έχουν το καλύτερο αποτέλεσμα.

Αυτό είναι το πλαίσιο με βάση το οποίο θα προσδιορίσει κάποιος τα στοιχεία και τις ικανότητες που θα πρέπει να έχει ο συνεργάτης του, για να είναι πράγματι αναντικατάστατος. Από το σημείο αυτό και πέρα θα πρέπει να εξειδικεύσει ακόμη περισσότερο σε κάποια στοιχεία της προσωπικότητας του συνεργάτη. Δηλαδή, πόσο μαχητικός πρέπει να είναι, πόσο αυξημένη πρέπει να έχει την ικανότητα επικοινωνίας, πόσο σταθερός πρέπει να είναι και σε ποιο επίπεδο θα πρέπει να μπορεί να διεκπεραιώνει υποθέσεις δύσκολες για την επιχείρηση.

Ας δούμε, όμως, τι είναι αυτό που ζητά ένας εργοδότης από έναν υποψήφιο, καθώς και τους κυριότερους λόγους απόρριψης ενός υποψήφιου. Οι εργοδότες, λοιπόν, δίνουν ιδιαίτερη σημασία:

- στην *προσωπικότητα* (για πολλούς είναι τόσο σημαντική όσο και οι εργασιακές σας ικανότητες)
- στην *προσωπική εμφάνιση* (η προσεγμένη εμφάνιση είναι σημαντική για τη δημιουργία μιας πρώτης θετικής εντύπωσης)

- στις *σπουδές* (πολλοί εργοδότες αξιολογούν τους υποψηφίους με βάση τις σπουδές τους και τις επιδόσεις τους σε αυτές)
- στην *επαγγελματική εμπειρία* (πρέπει να προβάλλετε τη σημασία της εργασιακής σας πείρας για τις ανάγκες της παρούσας θέσης)
- στην *επικοινωνιακή ικανότητα* (η ικανότητα να εκφράζεστε με σαφήνεια και σιγουριά, καθώς και να ακούτε)
- στην *ικανότητά σας να εργαστείτε στη συγκεκριμένη θέση* (τονίστε τα σημεία εκείνα που πιστεύετε ότι αντιστοιχούν στα ζητούμενα του εργοδότη)
- στους *στόχους* και τα *κίνητρά σας* (ο εργοδότης θα δώσει σημασία στην ικανότητά σας να εκφράζετε με σαφήνεια τους βραχυπρόθεσμους και μακροχρόνιους στόχους σας)

Σχεδόν αντίστοιχοι είναι και οι σημαντικότεροι λόγοι απόρριψης ενός υποψήφιου. Αυτοί είναι:

- *έλλειψη ικανότητας επικοινωνίας*
- *έλλειψη στόχων και κινήτρων*
- *ελλιπή προσόντα*
- *κακή εμφάνιση*
- *έλλειψη ή υπερβολική αυτοπεποίθηση*
- *υπερβολικές απαιτήσεις*
- *έλλειψη ενδιαφέροντος για τη συνέντευξη και τη θέση*
- *κακοί τρόποι και ανωριμότητα.*

Το βιογραφικό που κερδίζει τις εντυπώσεις

Το βιογραφικό σημείωμα είναι ένας από τους βασικότερους παράγοντες που επηρεάζει την πρόσληψη του υποψήφιου, καθώς ουσιαστικά αποτελεί την πρώτη του επαφή με την εταιρεία και μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία της πρώτης καλής εντύπωσης για το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται. Έτσι, όταν ακολουθούνται συγκεκριμένοι βασικοί κανόνες στη σύνταξη του βιογραφικού, αυτό μπορεί να αποδειχθεί “κλειδί” για να βρει δου-

λειά ο υποψήφιος που αφιέρωσε τον απαιτούμενο χρόνο για τη σωστή προετοιμασία του.

Το βιογραφικό σημείωμα αποτελεί τον “καθρέφτη” του υποψήφιου στην εταιρεία και για το λόγο αυτό πρέπει η μορφή του να είναι συγκεκριμένη, ώστε να τραβά την προσοχή παρέχοντας ταυτόχρονα λιτές αλλά περιεκτικές πληροφορίες για τις σπουδές και την εμπειρία τού υποψήφιου. Αντίθετα, τυχόν προχειρότητες ή ασάφειες που μπορεί να περιέχονται σε αυτό μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στις πιθανότητες του υποψήφιου για πρόσληψη. Μερικές χρήσιμες συμβουλές για τη σύνταξη του βιογραφικού είναι οι ακόλουθες:

- α) Ένα καλό βιογραφικό πρέπει να είναι πρώτα από όλα καθαρογραμμένο και να μην έχει ορθογραφικά λάθη. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως καλύτερη εντύπωση κάνουν τα βιογραφικά εκείνα που είναι δακτυλογραφημένα παρά τα χειρόγραφα, καθώς τα σύγχρονα προγράμματα επεξεργασίας κειμένου παρέχουν τη δυνατότητα για τη δημιουργία ανάλογων ευπαρουσίαστων κειμένων. Εάν πρόκειται να αποστείλετε περισσότερα του ενός αντίγραφα, καλόν είναι να μην είναι φωτοτυπημένα. Θα σας πάρει λίγο χρόνο αλλά θα κερδίσετε τις εντυπώσεις.
- β) Στην περίπτωση που στέλνετε βιογραφικό για θέση που έχει δημοσιευτεί – συνήθως με τη μορφή μικρής αγγελίας ή άλλης καταχώρησης στον Τύπο – αναγράφετε τον ειδικό κωδικό που αφορά τη συγκεκριμένη θέση. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς η επιχείρηση μπορεί να ενδιαφέρεται να προσλάβει προσωπικό σε διαφορετικούς τομείς και θέλει να ξέρει σε ποιο τμήμα να προωθήσει αμέσως το βιογραφικό.
- γ) Αναφέρατε στην αρχή όλα τα απαραίτητα προσωπικά σας στοιχεία καθώς και τα απαραίτητα τηλέφωνα, ώστε να μπορεί να έλθει σε επαφή μαζί σας η εταιρεία. Υπάρχουν περιπτώσεις που οι υποψήφιοι αμελούν να αναφέρουν τηλέφωνα επικοινωνίας, με αποτέλεσμα η εταιρεία να μην μπορεί να έλθει σε άμεση επαφή μαζί τους για να καθορίσει κάποια συνάντηση.
- δ) Εάν στέλνετε το βιογραφικό σας σε εταιρεία η οποία δεν έχει δημοσιοποιήσει κάποια κενή θέση, φροντίστε να αναφέρετε με σαφήνεια ποια θέση σας ενδιαφέρει.
- ε) Περιγράψτε με λιτό αλλά κατανοητό τρόπο τις σπουδές και την προϋπηρεσία σας. Αποφύγετε τον πειρασμό να καταγράψετε, για παρά-

δειγμα, κάθε μάθημα που πήρατε για να φτάσετε στο πτυχίο. Αντίθετα, αναφέρετε τις σημαντικές εργασίες που αναλάβατε, χωρίς να παραλείψετε να αναφερθείτε στην κατεύθυνση του τίτλου. Όσον αφορά στην επαγγελματική σας εμπειρία, εκεί μπορείτε να αναφέρετε τη θέση και τις αρμοδιότητες που είχατε στην προηγούμενη εργασία σας.

- στ) Αναφέρετε τυχόν ξένες γλώσσες που γνωρίζετε, καθώς και την όποια ευχέρεια έχετε στον χειρισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών. Μπορεί να μην είστε αναλυτές-προγραμματιστές, αλλά μπορείτε να περιγράψετε με λίγες λέξεις την εμπειρία σας στη χρήση πακέτων σχετικών με την ειδικότητά σας. Σημειώνεται πως, η γνώση χειρισμού Η/Υ και η ευχέρεια σε τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα μπαίνει σήμερα ως προϋπόθεση για την πρόσληψη εργαζόμενων από τις περισσότερες εταιρείες.
- ζ) Στην περίπτωση που έχετε παρακολουθήσει διάφορα σεμινάρια, μη διστάσετε να τα αναφέρετε. Με τον τρόπο αυτό αποδεικνύετε ότι ενημερώνεστε συνεχώς για τις εξελίξεις που αφορούν τον επαγγελματικό σας τομέα. Μπορείτε να καταγράψετε διάφορους κλαδικούς φορείς των οποίων είστε μέλος, ενώ ακόμη και εάν δεν σας το ζητήσουν, αναφέρετε πως μπορείτε να παράσχετε συστατικές επιστολές, εφόσον αυτό σας ζητηθεί. Στο τέλος, μην ξεχάσετε να υπογράψετε το βιογραφικό σας.
- η) Προτιμώνται τα βιογραφικά εκείνα που έχουν έκταση μίας ή δύο σελίδων, καθώς δίνουν τη δυνατότητα στον εξεταστή να αναγνωρίζει εύκολα εκείνα τα στοιχεία και τις δεξιότητες του υποψηφίου που τον ενδιαφέρουν για τη συγκεκριμένη θέση.

6.5 Ο ρόλος της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης

Η ανάγκη για εξειδίκευση

Η πρόοδος της τεχνολογίας και η συνεχώς αυξανόμενη σπουδαιότητα της γνώσης και της εξειδίκευσης στην παραγωγή έχουν αλλάξει τις συνθήκες εργασίας και το προφίλ του εργαζόμενου. Η νέα κατάσταση που διαμορφώνεται απαιτεί από το εργατικό δυναμικό μία νέα αντίληψη του χώρου εργασίας και εξειδίκευσης και μία προηγμένη και ποιοτικά βελτιωμένη επαγγελματική προσφορά. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη το κράτος, οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι πρέπει να προσαρμοστούν σε αυτά τα δεδομένα, που είναι:

- *Ο νέος καταμερισμός εργασιακών ευκαιριών*
- *Η συνεχής και σταδιακή μείωση – μέχρι εξαφάνισης – της ανειδίκευτης εργασίας*
- *Η μεγαλύτερη προσφορά προσόντων και εξειδικευμένων υπηρεσιών*
- *Η συχνότερη αλλαγή εργασίας*

Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα τη διαρκή ανανέωση της γνώσης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Σύμφωνα με την άποψη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) για να γίνει ομαλά και προσοδοφόρα η προσαρμογή, όχι μόνο των εργαζόμενων αλλά και των οικογενειών τους και της ίδιας της κοινότητας, στις νέες συνθήκες ζωής και εργασίας πρέπει να υιοθετηθεί σα λύση και στρατηγική η **δια θίου εκπαίδευση**.

Ως εργαζόμενοι δεν επαναπαυόμαστε στην καλή πορεία που έχει σήμερα η εταιρεία, στην οποία εργαζόμαστε και δεν πρέπει να θεωρούμε ότι για όλη μας τη ζωή θα εργαζόμαστε στην ίδια θέση και στην ίδια επιχείρηση. Είναι πιθανόν, λόγω των ραγδαίων εξελίξεων στην τεχνολογία ή των ανακατατάξεων που κάνουν οι επιχειρήσεις στον προσανατολισμό τους αλλά και σε ό,τι αφορά στον εκσυγχρονισμό τους, η θέση την οποία κατέχουμε σήμερα, αύριο να μην είναι αναγκαία στην επιχείρηση. Για τους ίδιους λόγους ενδέχεται, γι' αυτή τη συγκεκριμένη θέση, μετά από 10-15 χρόνια να απαιτούνται περισσότερα προσόντα και γνώσεις, τις οποίες ε-

ΕΙΚΟΝΑ 6.10 Δεν έχει προετοιμαστεί κατάλληλα

μείς ίσως δεν έχουμε. Και φυσικά, υπάρχει ακόμη και το χειρότερο ενδεχόμενο: η εταιρεία μας να μην αντέξει στον ανταγωνισμό και να αναγκαστεί να κάνει “παύση εργασιών”. Έχουμε σκεφθεί εάν οι γνώσεις που έχουμε σήμερα θα ανταποκρίνονται στις συνθήκες και τις ανάγκες, που θα έχουν οι επιχειρήσεις τότε ώστε να βρούμε πάλι εργασία στον τομέα μας;

Προγραμματίζουμε την καριέρα μας, παίρνοντας τα κατάλληλα μέτρα. Παρακολουθούμε τις εξελίξεις. Αναπτύσσουμε τις γνώσεις μας και την εξειδίκευσή μας γύρω από το αντικείμενό μας. Ταυτόχρονα, αποκτούμε γνώσεις που ενδεχομένως δεν ζητούνταν μέχρι σήμερα από τις επιχειρήσεις, αλλά αύριο-μεθαύριο θα είναι “το Α και το Ω” για την πρόσληψη.

Για όλους αυτούς τους λόγους, είναι αναγκαίο να παρακολουθούμε από κοντά τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας και να προβλέπουμε τις προοπτικές εργασίας της θέσης μας και της επιχείρησής μας μέσα στην επόμενη πενταετία. Έτσι, θα προγραμματίσουμε τις κινήσεις μας και δεν θα βρεθούμε κάποτε προ εκπλήξεων.

Η δια βίου εκπαίδευση πρέπει να έχει ορισμένα χαρακτηριστικά για να αντιμετωπίσει με επιτυχία το πρόβλημα. Η εκπαίδευση, σε όποιον και εάν απευθύνεται, πρέπει να αποβλέπει στην ιδέα της ανανέωσης, της δημιουργίας και ανταπόκρισης και να στοχεύει στην ενίσχυση των δημοκρατικών αξιών, τη δραστηριοποίηση της κοινοτικής ζωής και την επικράτηση της κοινωνικής συνοχής.

“Μονόδρομος”, η συνεχής απόκτηση νέων γνώσεων

Στις σημερινές συνθήκες εργασίας, οι εργαζόμενοι πρέπει να επανεκπαιδεύονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και να πλουτίζουν τις γνώσεις τους. Αυτό επιβάλλεται από τη συνεχή πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας, την οποίαν χρησιμοποιούν οι εταιρείες, προκειμένου να γίνονται, χρόνο με το χρόνο, όλο και περισσότερο ανταγωνιστικές στην αγορά.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι, για να αποκτήσει κάποιος τη μόρφωση που του χρειάζεται για τη δουλειά του. Ο πρώτος δρόμος περνά μέσα από την επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή, ο εργαζόμενος πρέπει να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση της επιχείρησης, η οποία θα τον επιλέξει ανάμεσα στους άλλους και θα καλύψει το κόστος που απαιτείται για την εκπαίδευσή του. Σήμερα, στις περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις, υπάρχει ειδικό τμήμα μετεκπαίδευσης προσωπικού, το οποίο “προικίζεται” με προκαθορισμένο προϋπολογισμό κάθε χρόνο, από τον οποίο θα πρέπει να καλυφθούν τα έξοδα εκπαίδευσης εργαζόμενων. Βέβαια, αυτός ο δρόμος, αν και είναι ανέξοδος, είναι ωστόσο ο πιο δύσκολος, καθώς ο εργαζόμενος θα πρέπει να επιλεγεί από την επιχείρηση. Μάλιστα, τις περισσότερες φορές δεν είναι στο χέρι του να προτείνει ο ίδιος την επιμόρφωσή του. Συνήθως, τέτοιες προτάσεις κάνουν μόνον οι Προϊστάμενοι του Τμήματος προς τη Διεύθυνση του Τμήματος Προσωπικού, η οποία με τη σειρά της, ανάλογα με τη θέση που έχει ο εργαζόμενος και τις ανάγκες της επιχείρησης, τον κατατάσσει στη λίστα προτεραιότητας για επιμόρφωση.

Τα τελευταία χρόνια, και όσον αφορά στις επιχειρήσεις του κλάδου αυτοκινήτου επειδή έχουν συνειδητοποιήσει την ανάγκη μετεκπαίδευσης του προσωπικού τους ιδρύουν ενδοεπιχειρησιακά τμήματα εκπαίδευσης. Σε αυτά φοιτούν οι εργαζόμενοι στην εταιρεία προκειμένου να είναι, συνεχώς, ενήμεροι για θέματα που τους αφορούν. Συστηματικότερη είναι η

ΕΙΚΟΝΑ 6.11

Συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση

αντιμετώπιση θεμάτων τεχνολογίας αυτοκινήτου και για το λόγο αυτό φαίνεται ότι οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις με εταιρική κάλυψη πλεονεκτούν έναντι των εργαζόμενων σε ανεξάρτητες επιχειρήσεις. Μάλιστα, μερικές μεγάλες κατασκευαστικές εταιρίες έχουν προχωρήσει στην ίδρυση σχολών ακόμη και πανεπιστημιακού επιπέδου, με το σκεπτικό να εμφυσήσουν σε αυτούς που παρακολουθούν τη φιλοσοφία της επιχείρησής τους. Γενικά, πάντως, διαπιστώνεται μία επιφυλακτικότητα όσον αφορά στις δαπάνες εκπαίδευσης, τις οποίες λογαριάζουν ως έξοδο και όχι ως επένδυση. Αυτό είναι, σε ένα βαθμό, φυσιολογικό, γιατί ένας καλά εκπαιδευμένος εργαζόμενος είναι ελκυστικός για τις ανταγωνιστικές εταιρείες οι οποίες, εάν τον αποκτήσουν θα καρπωθούν τις γνώσεις του ανέξοδα.

Ο τρίτος δρόμος είναι μοναχικός. Ο εργαζόμενος μπορεί μόνος του να αποκτήσει τα εφόδια που του χρειάζονται για την καριέρα του. Αλλά στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να καλύψει τα έξοδα για την εκπαίδευσή του και, παράλληλα να βρει και να διαθέσει το χρόνο που απαιτείται. Το αρνητικό σημείο στην περίπτωση αυτή είναι τα έξοδα, σε χρόνο και χρήμα που πρέπει να καταβάλλει. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο εργαζόμενος πρέπει να πάρει την πρωτοβουλία να ξεκινήσει μόνος του τις διαδικασίες επιμόρφωσής του. Οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να αποκτήσει την εξειδίκευση και γνώση παρατίθενται στη συνέχεια.

- Η παρακολούθηση σεμιναρίων ή κύκλων σπουδών που οργανώνουν δημόσιοι, ιδιωτικοί και ανεξάρτητοι Οργανισμοί Εκπαίδευσης, Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (IEK, ΚΕΚ, ΤΕΕ). Υπάρχουν σεμινάρια μικρής διάρκειας, καθώς και πιο μακροχρόνια, τα οποία επιβεβαιώνουν την κατοχή γνώσης με τη χορήγηση πιστοποιητικού στο στέλεχος που τα έχει παρακολουθήσει. Το χρονικό διάστημα των σεμιναρίων εξαρτάται από το αντικείμενό του.

Το μεγάλο όφελος από την παρακολούθηση αυτών των σεμιναρίων, εκτός των τεχνικών και άλλων ειδικών γνώσεων που αποκτώνται, είναι η συνάντηση με εργαζόμενους που έχουν ομοειδή προβλήματα. Σε αυτή την περίπτωση, η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών θεωρείται πολύ σημαντική. Μη ξεχνάτε, επίσης, ότι οι εισηγητές σε αυτά τα σεμινάρια λειτουργούν και ως αισθητήρια όργανα επιχειρήσεων του κλάδου. Καταγράφουν ικανούς ανθρώπους που μπορεί μελλοντικά να αξιοποιήσουν.

- Η παρακολούθηση σεμιναρίων που διοργανώνουν επιχειρήσεις που κατασκευάζουν ή εμπορεύονται εξοπλισμό συνεργείων. Στό-

χος των επιχειρήσεων αυτών είναι η υποστήριξη των μηχανημάτων τους, που ο χειρισμός τους απαιτεί ενημερωμένο προσωπικό. Πολλές από αυτές της επιχειρήσεις εκδίδουν έντυπο υλικό με αναφορές στην εξέλιξη της τεχνολογίας και το διανέμουν, συνήθως, δωρεάν στους ενδιαφερόμενους.

- Η παρακολούθηση διαλέξεων, τις οποίες οργανώνουν εκπαιδευτικοί οργανισμοί, συνδικαλιστικοί και άλλοι φορείς. Οι διαλέξεις μπορούν να ανοίγουν δρόμους στο στέλεχος για τη λύση προβλημάτων που αντιμετωπίζει στην καθημερινή πρακτική.
- Η ανελλιπής παρακολούθηση κλαδικών ειδικών εκθέσεων, στις οποίες συγκεντρώνονται επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε θέματα που μας ενδιαφέρουν επαγγελματικά. Η ενημέρωση είναι στοιχείο αναπόσπαστο της δουλειάς μας.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Ο ρόλος των τεχνικών υπηρεσιών στη σημερινή λειτουργία μίας επιχείρησης αυτοκινήτου είναι, πλέον, πολύ σημαντικός. Η ποιότητα των υπηρεσιών αυτών εάν ικανοποιούν τον πελάτη εξασφαλίζουν τη μακροζωία της επιχείρησης και καλά αποτελέσματα. Για το λόγο αυτό είμαστε υποχρεωμένοι να παρακολουθούμε και να καταγράφουμε τις αλλαγές που συντελούνται στις ανάγκες και επιθυμίες των πελατών. Έτσι, θα έχουμε την ευκαιρία να τους προσφέρουμε τη καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση.

Η σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού μίας επιχείρησης είναι, ίσως, ο σημαντικότερος παράγοντας επιτυχίας της. Μία επιχείρηση αυτοκινήτου πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια και ακρίβεια τα χαρακτηριστικά κάθε θέσης εργασίας και να προσπαθεί να τις πληρώσει με τους καταλληλότερους. Το μέγεθος και το είδος των προσφερόμενων υπηρεσιών καθορίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τη μορφή και την οργανωτική δομή της επιχείρησης.

Για να επιλεγεί το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να τεθούν τα σωστά κριτήρια, έτσι ώστε να επιλέγονται οι καλύτερες υποψηφιότητες. Κάθε επιχείρηση κάνει τις επιλογές της με βάση το ύψος της διοίκησής της και τις ανάγκες της. Ένα από τα κρίσιμα στοιχεία αξιολόγησης των υποψηφίων είναι το βιογραφικό σημείωμα. Ένα βιογραφικό για να φανεί χρήσιμο πρέπει να καταλαμβάνει τόση έκταση, ώστε να περιέχει όλα εκείνα τα χρήσιμα και ουσιαστικά στοιχεία με τα οποία μπορεί εύκολα και γρήγορα να κριθεί ο υποψήφιος.

Στις σημερινές συνθήκες εργασίας έχει διαπιστωθεί ότι είναι αναγκαίο οι εργαζόμενοι να αναπροσαρμόζουν σε μικρά σχετικά διαστήματα τις επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες που κατέχουν. Οι μεταβολές είναι τόσο ραγδαίες που ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος είναι η δια βίου εκπαίδευση. Για το λόγο αυτό πρέπει κυβερνήσεις, εργοδότες και εργαζόμενοι να εργαστούν προς αυτή την κατεύθυνση, ώστε να δημιουργήσουν τις συνθήκες ομαλής μετάβασης σε μία τόσο σημαντική κοινωνική αλλαγή.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποιες ερωτήσεις θα υποβάλλατε σε έναν υποψήφιο συνεργάτη σας, προκειμένου να διαπιστώσετε την καταλληλότητά του; Διατυπώστε πιθανές απαντήσεις του και ποια συμπεράσματα θα βγάζατε εάν σας δίνονταν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποιες είναι οι πιο σημαντικές προσδοκίες των πελατών από την Τεχνική Εξυπηρέτηση και ειδικότερα από το Συνεργείο;
2. Ποιες θέσεις εργασίας δημιουργούνται σε ένα πλήρες Τμήμα Τεχνικής Εξυπηρέτησης; Ποια είναι τα κοινά ουσιαστικά προσόντα όλων αυτών των θέσεων;
3. Ποιες είναι οι ικανότητες και οι δεξιότητες που ζητούν να έχουν σήμερα οι επιχειρήσεις από τους εργαζόμενους;
4. Με ποια κριτήρια επιλέγονται οι μηχανικοί υποδοχής σε ένα σύγχρονο συνεργείο αυτοκινήτων;
5. Ποιοι παράγοντες λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής ενός καλού συνεργάτη;
6. Για ποιους λόγους μπορεί να απορριφθεί ένας υποψήφιος για πρόσληψη;
7. Ποιες αναγκαιότητες υπηρετεί η δια βίου εκπαίδευση των εργαζομένων;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Η γνώση των αναγκών και των απαιτήσεων του πελάτη είναι σημαντική για τη λειτουργία μίας επιχείρησης αυτοκινήτου.
2. Οι περισσότερες επιχειρήσεις επικεντρώνουν την προσπάθειά τους στην ανεύρεση και απόκτηση νέων πελατών.
3. Η θέση εργασίας είναι το πιο μικρό υποσύστημα μέσα στην επιχείρηση.
4. Η στελέχωση μίας επιχείρησης αυτοκινήτου γίνεται με ευθύνη της Διεύθυνσής του.
5. Ο μηχανικός υποδοχής πρέπει να έχει την ικανότητα να “ακούει” τον πελάτη.
6. Όλοι οι άνθρωποι κάνουν για όλες τις δουλειές.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες του πελάτη	1	το αρχικό βήμα για τον καθορισμό των αναγκών σε προσωπικό
B	Η ανάλυση της θέσης εργασίας είναι	2	η διατήρηση ή και η αύξηση του μεριδίου της αγοράς που κατέχει
Γ	Καθήκον την Διεύθυνσης της επιχείρησης είναι	3	η προετοιμασία σαφών Εντολών Επισκευής
Δ	Καθήκον του μηχανικού υποδοχής είναι	4	πρέπει να είναι γνωστές οι προσδοκίες του

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Ένας μέσος πελάτης προσδοκά από το Συνεργείο:
 - α) αξιοπιστία εργασιών και λογικές τιμές
 - β) εικοσιτετράωρη δυνατότητα εξυπηρέτησης
 - γ) κόσμιο περιβάλλον
 - δ) πολύ χαμηλές τιμές
2. Οι διοικητικές ικανότητες που πρέπει να έχει κάθε εργαζόμενος είναι:
 - α) να ελέγχει τον εαυτό του
 - β) να αυτενεργεί και να αποφασίζει γρήγορα
 - γ) να κατανοεί τις επιπτώσεις των ενεργειών του
 - δ) τα α, β και γ μαζί
3. Κατά τη διαδικασία επιλογής ενός εργαζόμενου, κατ' αρχάς, λαμβάνεται υπόψη:
 - α) η δυνατότητα ικανοποίησης των οικονομικών του απαιτήσεων
 - β) το προφίλ του ίδιου, η θέση και η ομάδα που προορίζεται να εργαστεί
 - γ) η εμπειρία του σε ανάλογη θέση
 - δ) η ικανότητα που έχει στην επικοινωνία
4. Το βιογραφικό σημείωμα είναι:
 - α) απαραίτητο για την πρόσληψη
 - β) καθαρογραμμένο και σαφές
 - γ) ο "καθρέφτης" του υποψήφιου
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα

Άσκηση 1

Ερευνήστε στην ευρύτερη περιοχή σας και εντοπίστε φορείς κατάρτισης και εκπαίδευσης στο χώρο του αυτοκινήτου.

Άσκηση 2

Κάθε μαθητής να συντάξει ένα πλήρες υποδειγματικό βιογραφικό σημείωμα.

κεφάλαιο 7

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ

7.1 ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

7.2 ΜΗΤΡΩΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ

7.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ

7.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ

7.5 ΜΗΧΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ

7.6 ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την υποχρέωση που έχει το συνεργείο επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων απέναντι στις φορολογικές αρχές. Θα δούμε ποια είναι τα απαραίτητα βιβλία και στοιχεία που πρέπει να τηρούν και να εκδίδουν οι επιχειρήσεις αυτού του είδους.

Στη συνέχεια, θα εξετάσουμε το ρόλο των αρχείων διαχείρισης ενός συνεργείου, όπως είναι αυτά του πελατολογίου και της αποθήκης. Θα παραθέσουμε ποια εσωτερικά έντυπα υποβοηθούν το έργο της τεχνικής εξυπηρέτησης και ποιες δυνατότητες δημιουργούνται από τη χρήση μιας σωστής μηχανοργάνωσης.

Τέλος, θα διατυπώσουμε τους κυριότερους παράγοντες που διαμορφώνουν τη τιμή χρέωσης της εργατοώρας.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε να γνωρίζουμε:

- ✓ **τα οικονομικά στοιχεία του συνεργείου και τους βασικούς κανόνες τήρησής τους**
- ✓ **τα στοιχεία που επηρεάζουν το κόστος υλικών και εργασίας**

7.1 Τήρηση βιβλίων και στοιχείων συνεργείου

Ιστορικά – Βασικές έννοιες

Η τήρηση βιβλίων και στοιχείων καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1948. Μέχρι τότε οι επιχειρηματίες, εκτός από τις τράπεζες και μερικές μεγάλες και αξιόλογες ανώνυμες εταιρείες, τηρούσαν πρόχειρα τα βιβλία που τους ήταν απαραίτητα με βάση τον Εμπορικό Νόμο, που ίσχυε τότε. Έτσι, η φορολογία των επιχειρήσεων δεν γινόταν με ενιαίο και δίκαιο τρόπο.

Το 1954 όλες οι διατάξεις που αφορούσαν στην τήρηση των βιβλίων και στοιχείων των επιχειρήσεων κωδικοποιήθηκαν σε ένα ενιαίο κείμενο, που πήρε τον γενικό τίτλο «**Κώδικας Φορολογικών Στοιχείων**». Η εξέλιξη της νομοθεσίας και των σχετικών διατάξεων του Κ.Φ.Σ., έτσι όπως ισχύουν σήμερα, περιλαμβάνεται στον «**Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων**».

Με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. καθορίζονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των **επιτηδευματιών**, σχετικά με την **τήρηση των βιβλίων** και την **έκδοση των στοιχείων** για την εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Απώτερος στόχος του Κ.Β.Σ. παραμένει η πρόθεση της πολιτείας να αναγκάσει τις επιχειρήσεις να οργανωθούν ορθολογικά, ώστε να σταθούν με αξιώσεις στην αγορά. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) **Επιτηδευματίας** είναι κάθε ημεδαπό ή αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων του Αστικού Κώδικα, που ασκεί δραστηριότητα στη χώρα μας και αποβλέπει στην απόκτηση εισοδήματος από εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική, γεωργική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα ή από οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση, καθώς και τις αστικές κερδοσκοπικές και μη κερδοσκοπικές εταιρείες.
- β) **Στοιχείο**, σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ., αποτελεί το δικαιολογητικό μίας οικονομικής πράξης. Με βάση αυτό, πραγματοποιείται η λογιστική καταχώρηση της πράξης στα βιβλία, που τηρεί η επιχείρηση.
- γ) **Βιβλίο**, κατά την έννοια που ορίζει ο Κ.Β.Σ., αποτελεί κατάστιχο με ειδική γραμμογράφηση, στο οποίο καταχωρούνται με συγκεκριμένο τρόπο οι οικονομικές πράξεις της επιχείρησης, όπως ακριβώς ορίζει ο Κ.Β.Σ.

Οι επιτηδευματίες υποχρεούνται να τηρούν, εκδίδουν, παρέχουν, ζητούν, λαμβάνουν και διαφυλάττουν τα βιβλία και στοιχεία της επιχείρησής τους, έτσι όπως ορίζονται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. Εκτός από τα υποχρεωτικά βιβλία και στοιχεία που ορίζει ο Κ.Β.Σ., οι επιχειρήσεις τηρούν και άλλα, που είναι χρήσιμα επειδή συμπληρώνουν το σύστημα των βιβλίων και στοιχείων και καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες κάθε επιχείρησης. Οι πληροφορίες που αντλούνται από ένα σύστημα βιβλίων και στοιχείων δεν αφορούν μόνο στον επιχειρηματία και το κράτος, αλλά και τρίτους, όπως είναι οι τράπεζες, οι προμηθευτές και οι πελάτες. Σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. από τις υποχρεώσεις που αναφέραμε εξαιρούνται διάφορες κατηγορίες, όπως είναι οι μισθωτοί (υπάλληλοι και εργάτες) όταν παρέχουν εξαρτημένη εργασία, ορισμένες κατηγορίες παραγωγών αγροτικών προϊόντων, το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ.

Διάκριση επιτηδευματιών

Οι επιτηδευματίες διακρίνονται με διάφορα κριτήρια σε κατηγορίες. Ανάλογα με το αντικείμενο των εργασιών τους διακρίνονται σε αυτούς που:

- Πωλούν **αγαθά** χονδρικά ή λιανικά, αυτούσια ή επεξεργασμένα, όπως είναι κατεργασία, συναρμολόγηση, διασκευή κ.α.
- Παρέχουν **υπηρεσίες**.
- Πωλούν αγαθά και παρέχουν υπηρεσίες, είναι δηλαδή από αυτή την άποψη **μικτές** επιχειρήσεις.

Ανάλογα με το είδος των πωλήσεών τους διακρίνονται σε αυτούς που:

- Πωλούν **χονδρικά**, δηλαδή η πώληση αφορά υπηρεσίες, εμπορεύματα και προϊόντα και γίνεται προς άλλους επιτηδευματίες για την άσκηση του επαγγέλματός τους. Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι η χονδρική πώληση δεν σχετίζεται με ποσότητες και τιμές των ειδών που πραγματεύεται, αλλά με την ιδιότητα του αγοραστή-πελάτη.
- Πωλούν **λιανικά**, δηλαδή η πώληση γίνεται προς φυσικά πρόσωπα, για την ικανοποίηση προσωπικών ή οικογενειακών αναγκών.

Βιβλία επιτηδευματιών

Οι επιτηδευματίες πρέπει να τηρούν μία από τις παρακάτω κατηγορίες βιβλίων:

- *Πρώτης κατηγορίας*
- *Δεύτερης κατηγορίας*
- *Τρίτης κατηγορίας*

Η ένταξή τους σε μία από αυτές τις κατηγορίες γίνεται ανάλογα με τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα, τη νομική μορφή ή το είδος των εργασιών τους. Τα όρια των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων, που θα αναφερθούν στη συνέχεια και ισχύουν σήμερα, αναπροσαρμόζονται με την πάροδο του χρόνου. Για μερικές κατηγορίες επιτηδευματιών ο Κ.Β.Σ. ορίζει ρητά σε ποια κατηγορία ανήκουν. Έτσι, κατά την έναρξη των εργασιών τους, τηρούν τα βιβλία που προβλέπονται. Στη συνέχεια και κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους υπάρχει περίπτωση να ενταχθούν σε ανώτερη κατηγορία. Η μεταπήδηση σε επόμενη κατηγορία γίνεται υποχρεωτικά και ανάλογα με τα ακαθάριστα ετήσια έσοδα της προηγούμενης χρήσης.

α) Πρώτη κατηγορία

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι επιτηδευματίες εκείνοι που τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά τους δεν ξεπερνούν τα 18.000.000 δρχ και εκείνοι που δεν υποχρεούνται από το νόμο να ενταχθούν σε ανώτερη. Υποχρεωτικά εντάσσονται σε αυτή την κατηγορία ανεξάρτητα από τις πωλήσεις τους οι ακόλουθοι:

- Τα πρατήρια υγρών καυσίμων. Εάν οι πωλήσεις τους αφορούν λιπαντικά και πετρέλαιο θέρμανσης, τότε εντάσσονται στη δεύτερη κατηγορία.
- Οι λιανοπωλητές των λαϊκών αγορών
- Τα περίπτερα
- Οι υπαίθριες καντίνες που λειτουργούν σε γήπεδα, λιμάνια κ.α.
- Οι λιανοπωλητές ψιλικών

Οι επιχειρήσεις της πρώτης κατηγορίας υποχρεούνται να τηρούν μόνο το βιβλίο **Αγορών**. Το βιβλίο Αγορών έχει κατάλληλη γραμμογράφηση, ώστε να γίνονται ξεχωριστά οι καταχωρήσεις (εγγραφές) σε στήλες των α-

κόλουθων στοιχείων:

- Χρονολογία έκδοσης ή λήψης του δικαιολογητικού στοιχείου (παραστατικού)
- Το είδος του παραστατικού με τον αύξοντα αριθμό του
- Το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του εκδότη
- Σε ξεχωριστές στήλες καταχωρούνται με την καθαρή τους αξία:
 - ⇒ οι αγορές εμπορευμάτων κατά συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) και κατά Μοναδικό Συντελεστή Καθαρού Κέρδους
 - ⇒ οι αγορές πάγιων στοιχείων
 - ⇒ τα έξοδα που αφορούν για τη λήψη υπηρεσιών, φόρων, τελών και ο ΦΠΑ των πράξεων αυτών.

β) Δεύτερη κατηγορία

Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται υποχρεωτικά όσοι παρέχουν υπηρεσίες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες (δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί, εκτελωνιστές κ.α.) και όσοι υποχρεούνται από τον Κ.Β.Σ. να χρησιμοποιούν ηλεκτρονική ταμειακή μηχανή για τις λιανικές πωλήσεις τους (εμπορικά καταστήματα κ.α.), καθώς επίσης και εκείνοι που τα ετήσια έσοδά τους κυμαίνονται μεταξύ 18.000.000 και 250.000.000 δρχ.

Αυτές οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να τηρούν βιβλίο **Εσόδων – Εξόδων**. Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται με χρονολογική σειρά τα έσοδα και οι δαπάνες. Στην πλευρά “Έξοδα” η καταχώρηση αφορά στις **εισροές** της επιχείρησης, όπως είναι οι αγορές εμπορεύσιμων ειδών, αγορές πάγιων στοιχείων και οι δαπάνες για λήψη υπηρεσιών. Στην πλευρά “Έσοδα” η καταχώρηση αφορά στις **εκροές** της επιχείρησης, όπως είναι οι πωλήσεις εμπορευμάτων, οι πωλήσεις προϊόντων, τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών ή οποιαδήποτε άλλη αιτία.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΣΟΔΩΝ						
ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	ΕΙΔΟΣ & ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛ/ΤΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ		ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	Φ.Π.Α.
			ΧΟΝΔΡΙΚΗ	ΛΙΑΝΙΚΗ		

ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ									
ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	ΕΙΔΟΣ & ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛ/ΤΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΑΞΙΑ ΑΓΟΡΩΝ Φ.Π.Α.	ΑΓΟΡΕΣ ΜΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΦΟΡΟ	ΔΑΠΑΝΕΣ		ΑΞΙΑ ΠΑΓΙΩΝ ΧΩΡΙΣ Φ.Π.Α.	Φ.Π.Α.	
					ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΠΤΩΣΗΣ	ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΚΠΤΩΣΗΣ			

ΕΙΚΟΝΑ 7.1 Σελίδες Βιβλίου Εσόδων – Εξόδων με ενδεικτική γραμμογράφηση

γ) Τρίτη κατηγορία

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι επιτηδευματίες εκείνοι που τα ετήσια ακαθάριστα έσοδά τους ξεπερνούν τα 250.000.000 δρχ και υποχρεωτικά όλες οι Ε.Π.Ε. και Α.Ε. Τα βιβλία που τηρούν οι επιχειρήσεις της τρίτης κατηγορίας είναι το Ημερολόγιο, το Γενικό Καθολικό, το βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμού, τα Αναλυτικά Καθολικά και πολλά άλλα βοηθητικά. Η τήρηση όλων αυτών απαιτεί εξειδικευμένες λογιστικές γνώσεις και γι' αυτό δεν θα εμβαθύνουμε περισσότερο.

Πρόσθετα βιβλία για το συνεργείο

Τα συνεργεία εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες τήρησης βιβλίων που αναφέραμε προηγούμενα. Επειδή η συντριπτική πλειοψηφία τους πωλούν αγαθά και παρέχουν υπηρεσίες, η ένταξη γίνεται σύμφωνα με το άθροισμα των δύο δραστηριοτήτων τους.

Το συνεργείο τηρεί τα βιβλία της κατηγορίας που υποχρεωτικά εντάσσεται ή σε ανώτερη, εφόσον το επιθυμεί ο επιχειρηματίας. Σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. (Άρθρο 10) στα συνεργεία επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων επιβάλλεται η τήρηση ενός θεωρημένου βιβλίου **Εισερχόμενων Αυτοκινήτων**, στο οποίο υποχρεωτικά αναγράφονται:

- Ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος ή το είδος του οχήματος εάν δεν υφίσταται αριθμός κυκλοφορίας.
- Η ημερομηνία και η ώρα εισόδου και εξόδου του οχήματος από το συνεργείο.
- Τα πλήρη στοιχεία του κατόχου του.

ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ							
Α/Α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΙΟΣ ΕΠΙΧΩΡΗΜΑ ΚΑΤΟΧΟΥ	Διεύθυνση Κατόχου	Αριθμός Κυκλοφορίας (τύπος Οχήματος)	ΕΙΣΟΔΟΣ Ημερομηνία	ΕΞΟΔΟΣ Ώρα	Ημερομηνία	Ώρα

ΣΕ ΧΩΡΟ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ : ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ - ΕΚΘΕΣΗΣ				
Συμφωνημένη Αμοιβή	Αριθμός Παραστατικού	Άξια Παραστατικού	Δωρεάν Υπηρεσίες	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

— ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΟΥ : ΦΑΕΕ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΦΜ : 094430128 ΑΡ.ΦΑΚ. : 210325
— ΕΠΩΝ. : ΜΑΡΕΝ ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚ
ΙΝΗΤΩ
— ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ : ΚΑΤ.ΒΙΒ. : Γ
ΠΡΑΣΗ ΘΕΩΡΗΣΗΣ: 822 / 2001
ΘΕΩΡ. ΕΙΔΟΣ: ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ

— ΣΤΕΛ: 1 ΣΕΙΡΑ: ΧΡ.:
ΣΕΛΙΔΕΣ: 1 - 99 ΑΝΤ.: 1
— ΗΜ/ΝΙΑ ΘΕΩΡΗΣΗΣ: 09/01/2001
ΙΧΝ.ΜΗΧ.ΘΕΩΡ.: 1159 Α 1 2001
— ΑΠΟΦ.ΘΕΩΡΗΣΗΣ: /

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ Δ.Ο.Υ.

ΕΙΚΟΝΑ 7.2 Σελίδες θεωρημένου βιβλίου εισερχόμενων αυτοκινήτων

Στοιχεία των επιτηδευματιών

Τα κυριότερα στοιχεία που εκδίδουν οι επιτηδευματίες είναι τα ακόλουθα:

α) Απόδειξη Λιανικής Πώλησης και Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών

Σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να εκδίδουν Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης και Παροχής Υπηρεσιών για κάθε λιανική πώληση αγαθού ή υπηρεσίας σε φυσικό πρόσωπο, για την ικανοποίηση ατομικών ή οικογενειακών αναγκών. Τα ίδια στοιχεία εκδίδονται και όταν η πώληση απευθύνεται σε άλλον επιτηδευματία, αλλά η αξία δεν ξεπερνά τις 5.000 δρχ. Οι Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης αναγράφουν:

- Τα πλήρη στοιχεία του εκδότη-πωλητή
- Την ημερομηνία έκδοσης
- Την αρίθμηση του
- Τα στοιχεία του αγοραστή, όταν η πώληση γίνεται με πίστωση ή όταν η αξία είναι πάνω από 10.000 δρχ.
- Τη συνολική αξία με ενσωματωμένο το ΦΠΑ, κατά συντελεστή
- Το είδος και την ποσότητά του, μόνο εάν η επιχείρηση που πωλεί τηρεί βιβλίο Αποθήκης (Άρθρο 13 §2 του Κ.Β.Σ.).

Όταν εκδίδεται απόδειξη από ταμειακή μηχανή, η ταινία της μπορεί να θεωρείται για τις πωλήσεις με μετρητά, σαν στέλεχος των αποδείξεων λιανικής πώλησης. Αρκεί πάνω σε αυτή την ταινία να αποτυπώνονται όλες οι οριζόμενες ενδείξεις που ισχύουν και για τις χειρόγραφες.

Στις Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών αναγράφονται:

- Τα πλήρη στοιχεία του εκδότη-προσώπου, που παρέχει την υπηρεσία
- Η ημερομηνία έκδοσής του
- Η αρίθμηση του
- Τα στοιχεία του πελάτη και το είδος της αμοιβής που παρέχεται για όσους τηρούν πρόσθετα βιβλία
- Η αξία της αμοιβής

MAPEN ΕΜΠΟΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε.
 ΚΕΝΤΡΙΚΟ: Π. ΠΑΛΥ 144 - 122 11 ΑΓΑΠΕΙΟ • ΤΗΛ: 5202 022 - 5447 353 • FAX: 5447 462
 ΥΠΟΚ/ΜΑ: Α. ΕΥΤΡΥΠΟΥ 184 - 175 71 ΚΑΛΥΜΝΟΣ • ΤΗΛ: 9578966 - 8 • FAX: 9571106
 Α.Φ.Μ.: 09430128 • Δ.Ο.Υ.: Φ.Μ.Ε. ΑΘΗΝΩΝ • Α.Μ.Α.Ε.: 337520132/9146

RENAULT

Είδος Παραστατικού: ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΣΕΙΡΑ: 000662

ΑΦΗΡΟΜΕΝΟ: 02/14/2001

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΕΛΑΤΗ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΕΔΩΣΟΣ
 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ: ΝΟΤΙΣΤΗΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΥΤΥΧΙΑΣ 3
 ΚΩΔ. ΕΣΤΑ / ΠΩΛΗ: 14121 / Ν.ΙΦΑΝΝΕΙΔ
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 2823865
 Δ.Ο.Υ.: Ν.ΙΦΑΝΝΕΙΔΟΥ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 196-000196
 Α.Φ.Μ.: 999-2908
 ΑΡ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ: ΝΕΩΜΗ 1.4 50
 ΤΥΠΟΣ ΑΥΤΟΚ.: 53,000
 ΣΧΟΜΕΤΡΑ: 14756811
 ΑΡ. ΠΛΑΣΙΔΙΟΥ: 09136
 Σελ. 1

ΣΚΟΠΟΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ: ΠΩΛΗΣΗ

ΤΟΠΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ: Η ΕΣΦΑ ΤΟΥ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΟΥΣ	Μ.Μ.	ΠΟΣΗΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ	ΑΠΑ	ΕΚ/ΕΙΣΗ	ΑΠΑ	ΚΑΤ
			ΕΙΣΗ	ΒΟΛΑΔΕ	ΠΡΟΚΕΤΕΙΣ	%	ΠΟΣΟ	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΣΗ
8124	ΔΙΑΚΟΠΗ 1 ΕΞΑΕ-ΕΙΡΗΝΙΣ	ΧΡΗ	1.00	1	1			1 2
	ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΧΡΗ	1.00					
666913002	ΜΗΤΑΓΑΡΙΣΕΙΣ	001	4.00	990	3,960	10.00	396	3,564 2
7700838100	ΔΙΑΚΟΠΗ	ΤΕΚ	1.00	7,483	7,483	10.00	748	6,735 2
	ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ		10,293.00					

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΤΙΜΗ 1 ΕΥΡΩ = 340,7500

ΚΑΤ.	ΑΠΑ	Φ.Π.Α. %	ΑΠΑ Φ.Π.Α.
18	10,300	18 %	1,854
		%	
		%	

ΑΝΑΛΥΣΗ

Μετρητός: 12,154
 Επικρατής: 12,154
 Επικρατής: 12,154
 Τα παρόντα εφάρμοζονται στους ημερών

ΑΠΑ ΠΡΟΚΕΤΕΙΣ ΕΚΤΙΣΗ: 11,444
 ΑΠΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΣΗ: 1,144
 ΑΠΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΣΗ Φ.Π.Α.: 10,300
 ΕΥΡΩ: 1,854
 ΣΥΝΟΛΟ: 12,154

Σχετικά Παραστατικά: Παρετηρήσεις:

12 ΜΗΝΕΣ ΕΓΓΥΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Το παρόν δελτίο παρέχει εγγύηση διάρκειας 12 μηνών επί των εργασιών που έγιναν και επί των ανταλλακτικών που τοποθετήθηκαν μόνο από το επίσημο δίκτυο της RENAULT.

ΤΙΜΗ: 29302

ΕΙΚΟΝΑ 7.3 Απόδειξη πώλησης ανταλλακτικών και υπηρεσιών συνεργείου

Στις περιπτώσεις μικτών επιχειρήσεων, όπου οι πωλήσεις είναι λιανικές ή κυρίως λιανικές, όπως είναι συνήθως οι επιχειρήσεις αυτοκινήτου, η έκδοση Αποδείξεων Λιανικής Πώλησης και Παροχής Υπηρεσιών ενοποιείται σε ένα έντυπο.

β) Δελτίο Αποστολής

Το Δελτίο Αποστολής είναι ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία που ορίζει ο Κ.Β.Σ. Δελτίο Αποστολής εκδίδεται σε κάθε περίπτωση αποστολής αγαθών εκτός του χώρου δραστηριότητας του εκδότη.

Τα Δελτία Αποστολής αναγράφουν:

- Τα πλήρη στοιχεία του εκδότη-αποστολέα
- Τα πλήρη στοιχεία του παραλήπτη
- Την ημερομηνία έκδοσης και την αρίθμηση του
- Την ακριβή ώρα παράδοσης ή έναρξης της αποστολής
- Τον τόπο στον οποίο αποστέλλονται, καθώς και τον τόπο προορισμού (π.χ. αποστέλλονται σε ένα πρακτορείο μεταφορών με τελικό προορισμό την επιχείρηση-πελάτη)
- Το σκοπό της διακίνησης (πώληση, αποθήκευση, επεξεργασία κ.α.)
- Το είδος, τη μονάδα μέτρησης, την ποσότητα κάθε είδους, το άθροισμα των ποσοτήτων αριθμητικά και ολογράφως.

Η έκδοση Δελτίου Αποστολής αγαθών που προορίζονται για πώληση επιβάλλει την έκδοση Τιμολογίου μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την έκδοσή του.

γ) Τιμολόγιο

Το Τιμολόγιο είναι το δικαιολογητικό στοιχείο μίας χονδρικής πώλησης. Εκδίδεται, κατά κανόνα, από τον πωλητή αγαθών και υπηρεσιών, είτε ο πωλητής είναι επιτηδευματίας είτε όχι (όπως ορίζεται στο Άρθρο 2 §3 του Κ.Β.Σ. – δηλαδή Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., Σωματεία κ.α.). Το Τιμολόγιο υποχρεωτικά αναγράφει:

- Τα πλήρη στοιχεία των συμβαλλόμενων
- Την ημερομηνία έκδοσης και την αρίθμηση του
- Το είδος, την ποσότητα, την τιμή μονάδας και την αξία των αγαθών αριθμητικά και ολογράφως
- Τους αριθμούς των δελτίων αποστολής που εκδόθηκαν για τη διακίνηση των αγαθών.

Υπάρχει η δυνατότητα, σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ., οι επιχειρήσεις να εκ-

δίδουν σε ενιαίο έντυπο Δελτίο Αποστολής-Τιμολόγιο προκειμένου να διευκολύνονται. Σε αυτή την περίπτωση το δελτίο που εκδίδεται είναι ταυτόχρονα το μοναδικό συνοδευτικό έγγραφο μεταφοράς αγαθών και αποδεικτικό στοιχείο της οικονομικής πράξης που έγινε.

Στις μηχανογραφημένες επιχειρήσεις υπάρχει ένα ενιαίο σε μορφή έντυπο το οποίο χαρακτηρίζεται κάθε φορά που εκδίδεται, ανάλογα με το είδος της πράξης που πραγματοποιείται. Αυτό προβλέπεται από τον Κ.Β.Σ. αλλά πρέπει να τηρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1 Είδη βιβλίων και στοιχείων επιτηδευματιών

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΩΝ			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΙΟΙ ΑΝΗΚΟΥΝ	ΕΙΔΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
Πρώτη	<ul style="list-style-type: none"> • Όσοι δεν ξεπερνούν σε τζίρο τα 18.000.000 • Όσοι υποχρεωτικά εντάσσονται σε αυτή την κατηγορία 	Βιβλίο Αγορών	<ul style="list-style-type: none"> • Απόδειξη Λιανικής Πώλησης • Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών • Δελτίο Αποστολής • Τιμολόγιο
Δεύτερη	<ul style="list-style-type: none"> • Όσοι έχουν τζίρο μεταξύ και 18.000.000 και 250.000.000 • Όσοι παρέχουν υπηρεσίες, που δεν ξεπερνούν τα 250.000.000 • Οι ελεύθεροι επαγγελματίες 	Βιβλίο Εσόδων-Εξόδων	
Τρίτη	<ul style="list-style-type: none"> • Όσοι ξεπερνούν σε τζίρο τα 250.000.000 • Όλες οι Ε.Π.Ε. και Α.Ε. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ημερολόγιο • Γενικό Καθολικό • Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμού • Αναλυτικά Καθολικά κ.α. 	
Ειδικά για τα συνεργεία επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, εκτός των προβλεπόμενων βιβλίων της κατηγορίας τους		Βιβλίο Εισερχόμενων Αυτοκινήτων	

Θεώρηση, τόπος τήρησης, ενημέρωση και φύλαξη βιβλίων και στοιχείων

Σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ. ο επιτηδευματίας υποχρεούται να προσκομίσει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. της έδρας της επιχείρησής του, πριν από κάθε χρησιμοποίηση, όλα τα βιβλία και στοιχεία, που τηρεί.

Τα βιβλία τηρούνται στην έδρα της επιχείρησης ή του επαγγέλματος του επιτηδευματία. Ο χρόνος ενημέρωσης των βιβλίων γίνεται μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει ο Κ.Β.Σ. Για τα βιβλία Αγορών και Εσόδων – Εξόδων η προθεσμία είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την έκδοση ή τη λήψη του στοιχείου. Όσον αφορά το βιβλίο Εισερχόμενων αυτοκινήτων η ενημέρωσή του γίνεται με την είσοδο και την έξοδο του οχήματος.

Κάθε εγγραφή στα βιβλία γίνεται με βάση τα δικαιολογητικά, που ορίζει ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων. Δεν επιτρέπονται κενά, σβησίματα και παραπομπές. Σε περίπτωση διόρθωσης ή διαγραφής, το ποσό ή το κείμενο που διορθώνεται ή διαγράφεται πρέπει να διαβάζεται με ευχέρεια.

Ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων προβλέπει ότι η απόδειξη για την εγκυρότητα της συναλλαγής βαρύνει και τα δύο μέρη των συμβαλλόμενων. Ο εκδότης υποχρεούται να ελέγχει για την ακρίβεια των στοιχείων του αγοραστή και ο αγοραστής οφείλει να δηλώνει τα αληθινά και ακριβή στοιχεία του. Σε περίπτωση που τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα υποπτεύονται “εικονική” οικονομική πράξη, καταλογίζουν ευθύνη και στους δύο. Καθένας από αυτούς πρέπει να αποδείξει στη συνέχεια, με κάθε πρόσφορο μέσο, την αθωότητά του.

Τα βιβλία και τα στοιχεία, καθώς και όλα τα δικαιολογητικά, φυλάσσονται, με ευθύνη του επιτηδευματία, για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης στην οποία αφορούν. Σε περίπτωση, όμως, δικαστικής εκκρεμότητας, η υποχρέωση παρατείνεται μέχρι την οριστική λήξη της.

7.2 Μητρώο πελατών συνεργείου

Το μητρώο πελατών είναι το σημαντικότερο αρχείο που έχει ένα συνεργείο. Σε αυτό αποθηκεύονται όλες οι πληροφορίες που χρειάζεται να γνωρίζει η επιχείρηση σχετικά με τους πελάτες της. Σήμερα, τα αρχεία αυτά τηρούνται μηχανογραφικά και έτσι είναι εύκολη η διαχείρισή τους και η αποθήκευση περισσότερων στοιχείων.

α) Πληροφορίες για τον πελάτη

Οι πληροφορίες που χρειάζονται για καταχώρηση αναφέρονται τόσο στον πελάτη όσο και στο αυτοκίνητό του. Όσον αφορά στον πελάτη, εάν είναι ιδιώτης καταχωρούνται όλα τα ατομικά του στοιχεία και εάν είναι επιχείρηση όλα τα στοιχεία της. Και στις δύο κατηγορίες πελατών απαραίτητο στοιχείο είναι ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) και η Δ.Ο.Υ. στην οποία ανήκει. Κάθε πελάτης την πρώτη φορά παίρνει έναν μοναδικό Κωδικό Αριθμό. Ο κωδικός μπορεί να μην είναι απλά ένας αύξοντας αριθμός αλλά να επιλέγεται με βάση κάποια κωδικοποίηση, που θεωρεί χρήσιμη η επιχείρηση. Για παράδειγμα, από τον κωδικό μπορούμε εύκολα να καταλαβαίνουμε εάν αγόρασε από την επιχείρηση αυτοκίνητο ή όχι, την περιοχή κατοικίας του, το έτος που ξεκίνησε να είναι πελάτης, την ιδιότητά του κ.α. Απαραίτητα, επίσης, θεωρούνται όλα τα στοιχεία που αναφέρονται σε κάθε δυνατή μορφή επικοινωνίας μαζί του.

Σημείωση: Ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου είναι η φορολογική ταυτότητα κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου και δίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών κατά μοναδικό τρόπο σε κάθε φορολογούμενο.

β) Πληροφορίες για το αυτοκίνητο

Σε ό,τι αφορά στο αυτοκίνητο τα κύρια στοιχεία που καταχωρούνται στην καρτέλα του πελάτη είναι: ο αριθμός κυκλοφορίας, ο αριθμός πλαισίου και ο τύπος του αυτοκινήτου. Στη μερίδα του αυτοκινήτου καταχωρούνται, με χρονολογική σειρά και ένδειξη διανυθέντων χιλιομέτρων, όλες οι εργασίες και τα ανταλλακτικά που απαιτήθηκαν. Ως δευτερεύοντα στοιχεία θεωρούνται: ο αριθμός παραγωγής του αυτοκινή-

του, η ημερομηνία έκδοσης της πρώτης αδείας κυκλοφορίας ή η ημερομηνία μεταβίβασης. Το τελευταίο αυτό στοιχείο είναι εξαιρετικά χρήσιμο γιατί δείχνει ότι το μητρώο εργασιών του αυτοκινήτου μπορεί να μεταφέρεται στην καρτέλα του νέου ιδιοκτήτη.

Όταν το σύστημα είναι μηχανογραφημένο, η εύρεση της καρτέλας του πελάτη γίνεται συμπληρώνοντας τα ανάλογα πεδία στο κατάλληλο μενού του προγράμματος διαχείρισης του αρχείου πελατών. Έτσι, γνωρίζοντας έναν και μόνο κωδικό ή στοιχείο του πελάτη ή του αυτοκινήτου είναι εύκολη και γρήγορη η διαδικασία ανεύρεσής της. Το μεγάλο πλεονέκτημα της μηχανοργάνωσης είναι ότι η ενημέρωση όλων των αρχείων γίνεται αυτόματα με την έκδοση της εντολής επισκευής και τη τιμολόγησή της.

Η μηχανοργάνωση μας δίνει πολλές ακόμη δυνατότητες. Για παράδειγμα μπορούμε εύκολα να βρούμε τους πελάτες που δεν επισκέφτηκαν το συνεργείο το τελευταίο χρόνο και στη συνέχεια να επικοινωνήσουμε μαζί τους, με κάθε πρόσφορο μέσο. Μπορούμε, ακόμη, να βρούμε τη γεωγραφική κατανομή των πελατών μας ομαδοποιώντας τους ανάλογα με τον Ταχυδρομικό τους Κώδικα. Τα στοιχεία αυτά θεωρούνται εξαιρετικά χρήσιμα στις πωλήσεις και στο marketing, γιατί από αυτά καθορίζεται η πολιτική της επιχείρησης στους τομείς αυτούς.

7.3 Διαχείριση αποθήκης αναλωσίμων υλικών και ανταλλακτικών

Η αποθήκη ενός συνεργείου είναι πολύ σημαντική για την εύρυθμη λειτουργία του. Έχουμε ήδη αναφέρει τον τρόπο οργάνωσής της αλλά είναι εξίσου σημαντικό να εξετάσουμε τη διαχειριστική λειτουργία της.

Κάθε είδος που μπαίνει στην αποθήκη πρέπει να συνοδεύεται από τα κατάλληλα παραστατικά (δελτίο αποστολής – τιμολόγιο). Ακόμη και εάν πρόκειται για επιστρεφόμενο είδος, η εισαγωγή του πρέπει να γίνεται με δελτίο αποστολής αυτού που το επιστρέφει.

Κάθε είδος που βγαίνει από την αποθήκη πρέπει να συνοδεύεται από το κατάλληλο παραστατικό (απόδειξη – δελτίο αποστολής – τιμολόγιο).

Κάθε είδος έχει ένα μοναδικό κωδικό αριθμό. Στις περισσότερες περιπτώσεις ακολουθείται η κωδικοποίηση του προμηθευτή, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο. Οι μεγάλες αποθήκες δίνουν δικούς τους κωδικούς, ανάλογα με διάφορα κριτήρια, όπως ο χαρακτηρισμός του είδους (αναλώσιμο, βραχείας διάρκειας), η θέση του στην αποθήκη, ο προμηθευτής, η χώρα προέλευσης κ.α. Στην καρτέλα του είδους καταχωρούνται όλες οι κινήσεις εισαγωγής και εξαγωγής, έτσι ώστε να είναι ευχερής ο έλεγχος των αποθεμάτων του. Σε περίπτωση εσωτερικής χρήσης ανταλλακτικών και αναλωσίμων υλικών από το συνεργείο καταχωρείται η δέσμευση της ποσότητας μέχρι τη τιμολόγησή της, οπότε και αφαιρείται αυτόματα και οριστικά.

Η αποθήκη εκτός από τη λειτουργική της αξία είναι και μία πηγή εσόδων για την επιχείρηση. Πελάτες της μπορεί να είναι ιδιώτες που επισκευάζουν και συντηρούν μόνοι τους τα αυτοκίνητά τους ή άλλοι μικρότεροι σε μέγεθος επιτηδευματίες. Μία αποθήκη θεωρείται επικερδής όταν τα είδη της, σε αξία, ανανεώνονται τρεις έως τέσσερις φορές το χρόνο. Επειδή τα οικονομικά μεγέθη μίας αποθήκης είναι μεγάλα και το κόστος του χρήματος που δεσμεύεται δεν είναι ευκαταφρόνητο είναι χρήσιμο να καταλάβουμε τις ακόλουθες έννοιες:

α) Τιμή αγοράς

Είναι η αξία του είδους που αναγράφεται στο τιμολόγιο αγοράς.

β) Κόστος

Το κόστος του είδους διαμορφώνεται από την τιμή αγοράς, από τα άμεσα έξοδα της αποθήκης και από την αναλογία των γενικών εξόδων που επιμερίζονται σε αυτή.

γ) *Τιμή πώλησης*

Η τιμή πώλησης διαμορφώνεται από το κόστος του είδους και το ποσοστό κέρδους της επιχείρησης.

δ) *Έλεγχος αποθεμάτων*

Με τον έλεγχο βρίσκονται τα είδη που φτάνουν στα όρια ασφαλείας. Ο έλεγχος, σε ποσότητες και αξίες, των αποθεμάτων είναι επίσης χρήσιμος, γιατί δίνει στη Διεύθυνση της επιχείρησης τη δυνατότητα να προωθή τα είδη που έχουν μεγάλο οικονομικό όφελος ή εκείνα που χρονίζουν στην αποθήκη. Σε μία τέτοια περίπτωση εγκρίνεται μία κατάλληλη πολιτική τιμών ώστε να απαλλαγεί η αποθήκη από αυτά και να ρευστοποιηθεί σε χρήμα η αξία τους.

ε) *Απόθεμα ασφαλείας*

Είναι η ελάχιστη ποσότητα του είδους στην οποία τοποθετείται νέα παραγγελία. Μέχρι να ικανοποιηθεί η παραγγελία το απόθεμα επαρκεί για τις ανάγκες που θα παρουσιαστούν. Ο προσδιορισμός του αποθέματος ασφαλείας και της ποσότητας που παραγγέλλεται είναι μία σοβαρή εργασία και πρέπει να γίνεται από ειδικούς επιστήμονες. Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά την εργασία αυτή είναι η αξία του είδους, η φύση του, η κίνησή του και ο χρόνος που απαιτείται για την εκτέλεση της παραγγελίας.

Σήμερα οι αποθήκες υποστηρίζονται από μηχανογραφικά προγράμματα που απλοποιούν τις διαδικασίες και διευκολύνουν την παρακολούθησή τους τόσο από λειτουργική όσο και από διαχειριστική άποψη.

7.4 Εσωτερικά έντυπα συνεργείου

Η λειτουργία του συνεργείου διευκολύνεται από ορισμένα έντυπα που υποβοηθούν την εξέλιξη των εργασιών και εξυπηρετούν τις ανάγκες του πελάτη και της επιχείρησης. Όλα αυτά τα βοηθητικά έντυπα είναι προαιρετικά και καθορίζονται σε είδος και μορφή ανάλογα με τις ανάγκες κάθε συνεργείου. Ενδεικτικά θα ασχοληθούμε με μερικά από αυτά, που χρησιμοποιούνται συχνότερα από τις επιχειρήσεις του κλάδου.

α) Εντολή Επισκευής – Εκτέλεσης Εργασιών από τον πελάτη προς το συνεργείο

Είναι το σημαντικότερο βοηθητικό έντυπο και αποδεικνύεται από το ότι χρησιμοποιείται απ' όλες τις καλά οργανωμένες εταιρείες του κλάδου επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτου. Στο έντυπο της εντολής καταχωρούνται τα στοιχεία του πελάτη και του αυτοκινήτου. Τα στοιχεία είναι τα ίδια με αυτά της καρτέλας, από την οποία, άλλωστε, και αντλούνται. Στα μηχανογραφημένα συστήματα η αναγραφή γίνεται αυτόματα με τη κατάλληλη συμπλήρωση των πεδίων του προγράμματος. Ένα πρόσθετο στοιχείο είναι ο αριθμός των διανυθέντων χιλιομέτρων, που είναι ενδεικτικός των εργασιών ρουτίνας που θα γίνουν στο αυτοκίνητο.

Στη συνέχεια καταγράφονται από τον αρμόδιο υποδοχής όλα τα στοιχεία που αναφέρονται σε παρατηρήσεις του πελάτη για τη λειτουργία του αυτοκινήτου του και σε τυχόν επιπλέον εργασίες, που επιθυμεί να γίνουν. Σε μερικά έντυπα καταχωρούνται τα αποτελέσματα ενός οπτικού ελέγχου. Έτσι, αποφεύγονται παρεξηγήσεις με τους πελάτες ή παράλογες απαιτήσεις τους για προϋπάρχουσες ζημιές που δεν ευθύνεται το συνεργείο.

Σημαντικό στοιχείο του εντύπου της εντολής είναι η γνωστοποίηση στον πελάτη των γενικών όρων επισκευής που ισχύουν με βάση το νόμο και τον κανονισμό της επιχείρησης (αρκεί να μην αντιβαίνει στο νόμο). Για το λόγο αυτό οι όροι αναγράφονται στην μπροστινή ή πίσω όψη του εντύπου και υπογράφεται από τον πελάτη. Ταυτόχρονα η υπογραφή του είναι ρητή δήλωση εξουσιοδότησης για την πραγματοποίηση των εργασιών που συμφωνήθηκαν. Για όσες εργασίες προκύπτει κόστος μεγαλύτερο από ένα όριο (σε ποσοστό ή απόλυτο αριθμό) το συνεργείο υποχρεούται να ζητήσει την έγκρισή του.

ΕΙΚΟΝΑ 7.4 Ενδεικτική μορφή εντολής επισκευής συνεργείου

ΕΙΚΟΝΑ 7.4 Ενδεικτική μορφή εντολής επισκευής συνεργείου

β) Εντολή Εργασίας του υπεύθυνου προς το συνεργείο

Ο υπεύθυνος υποδοχής εκδίδει σαφείς εντολές επισκευής τις οποίες προωθεί στα αρμόδια τμήματα του συνεργείου. Σε μερικές επιχειρήσεις δεν υπάρχει ιδιαίτερο έντυπο και χρησιμοποιείται ένα αντίγραφο της Εντολής Επισκευής. Σε περίπτωση που το έντυπο είναι ξεχωριστό, αναγράφονται τα βασικά στοιχεία πελάτη και αυτοκινήτου και εξειδικεύονται οι τεχνικές εργασίες ανά τμήμα και θέση εργασίας. Το έντυπο μπορεί και αυτό να εκδίδεται μηχανογραφικά.

Ο τεχνίτης παραλαμβάνει το αυτοκίνητο και ταυτόχρονα σημειώνει την ώρα παραλαβής με χειρόγραφο ή μηχανογραφικό τρόπο (κτύπημα στο ρολόι). Εξασφαλίζει τα απαραίτητα ανταλλακτικά και υλικά που απαιτούνται από την αποθήκη, τα οποία καταγράφει στο έντυπο στο σημείο που προβλέπεται σημειώνοντας ποσότητες και κωδικό αριθμό. Τα ανταλλακτικά προετοιμάζονται από τον αποθηκάριο και παραδίδονται στον τεχνίτη στην προβλεπόμενη συσκευασία τους. Μερικές επιχειρήσεις συνοδεύουν την εντολή με πρόσθετα έντυπα που αφορούν εργασίες ρουτίνας για τη διευκόλυνση του τεχνίτη. Στο τέλος της εργασίας του ο τεχνίτης καταγράφει το χρόνο παράδοσης του αυτοκινήτου και σημειώνει σημαντικές πληροφορίες που διαπίστωσε κατά την εργασία του.

Η εντολή εργασίας συμπληρωμένη επιστρέφεται στο γραφείο, όπου ελέγχεται για την πληρότητά της. Όταν ολοκληρωθεί ο έλεγχος και η δοκιμή του αυτοκινήτου και ο πελάτης συμφωνήσει για τη χρέωση εκδίδονται τα κατάλληλα παραστατικά.

γ) Αίτηση προέγκρισης για αλλαγή χωρίς χρέωση

Η διαδικασία αυτή αναφέρεται σε εγγυήσεις που ισχύουν για κάποιο χρονικό διάστημα. Στις περιπτώσεις αυτές υλικά και εργασία γίνονται δωρεάν. Μέχρι ένα ποσό η έγκριση δίνεται προφορικά από τον υπεύθυνο του συνεργείου. Όταν, όμως, η αξία ξεπερνά ένα όριο, που η ίδια η επιχείρηση καθορίζει, απαιτείται προέγκριση από υψηλότερα κλιμάκιά της. Η διαδικασία αυτή έχει διπλό σκοπό. Προλαβαίνει τυχόν αυθαιρεσίες του κακού προσωπικού, άρα προστατεύει τους σωστούς αφού την ευθύνη την έχουν πιο ψηλά ιστάμενοι. Ταυτόχρονα, λειτουργεί ως συλλεκτικός μηχανισμός πληροφοριών για προβληματικά εξαρτήματα ή μηχανισμούς του αυτοκινήτου. Η επανάληψη τέτοιων φαινομένων είναι πηγή πληροφόρησης για το εργοστάσιο κατασκευής, που προβαίνει

[illegible]

ΕΙΚΟΝΑ 7.5 Ενδεικτική μορφή εσωτερικής εντολής εργασίας συνεργείου

στις κατάλληλες ενέργειες αποκατάστασης του προβλήματος. Μερικά, μάλιστα, από αυτά στελεχώνουν τα συνεργαζόμενα συνεργεία με τεχνικούς που παρακολουθούν αυτά τα φαινόμενα, τα καταγράφουν και τα προωθούν στα αρμόδια τμήματα.

δ) *Έντυπο ενημέρωσης πελάτη*

Μερικές επιχειρήσεις, στα πλαίσια της εξυπηρέτησης που προσφέρουν στους πελάτες τους και της προσπάθειας σύσφιξης των σχέσεων μαζί τους, συμπληρώνουν ένα έντυπο με το οποίο ενημερώνουν και υπενθυμίζουν τα χρονικά όρια της επόμενης επίσκεψής τους. Το έντυπο αυτό είναι διακριτικό και τοποθετείται σε κατάλληλο σημείο της καμπίνας (αυτοκόλλητο ή αναρτημένο) και μπορεί να περιέχει και άλλες χρήσιμες για τον πελάτη πληροφορίες.

Παράδειγμα του "κάρτα καθρέφτη" / "ακουλάκι κλαδιών":

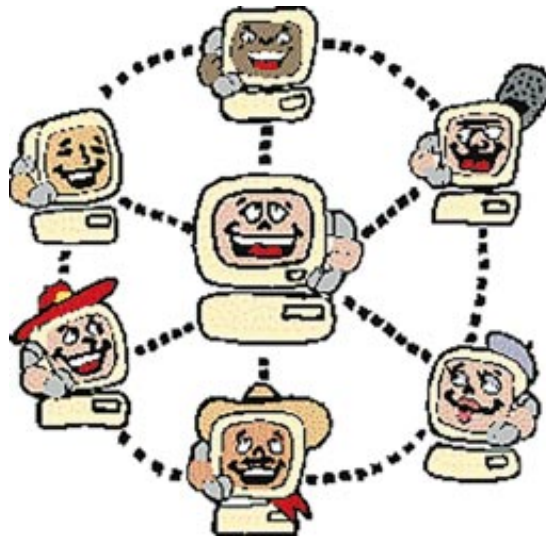
<p style="text-align: center;">SEAT Service</p> <p>Όνομα πελάτη: _____ Αρ. κυκλοφορίας: _____ Αγαπητέ κύριε / κυρία</p> <p>Η εντολή σας έχει εκπληρωθεί όπως συμφωνήθηκε. Έχω ελέγξει προσωπικά ότι η ζητούμενη εργασία πραγματοποιήθηκε.</p> <p>Έχουμε εργαστεί σύμφωνα με τις τρέχουσες οδηγίες του κατασκευαστή και χρησιμοποιήσαμε γνήσια ανταλλακτικά.</p> <p>Εάν έχετε ερωτήσεις σχετικά με το τιμολόγιο ή/α χαρώ να σας τις απαντήσω. Και εάν, παρόλη την προσοχή μας, κάτι δεν είναι εν τάξει μην διστάσετε να με ειδοποιήσετε.</p> <p>Όνομα: _____ Τηλέφ: _____ Ημερ. / Υπογραφή: _____</p> <p>Σημώσεις: Κατά την εκτέλεση της εργασίας έρθικα και κήν άλλο, που:</p> <p>☐ πρέπει να λάβετε υπ' όψιν σας ☐ πρέπει να αποκατασταθεί αμέλως</p> <p>Παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μου</p>	<p style="text-align: center;">SEAT Service</p> <p>Όνομα πελάτη: _____ Αρ. κυκλοφορίας: _____</p> <p>Επιθεώρησα το αυτοκίνητό σας και άμεσα κοινοποιώμενος πως η εργασία που ζητήσατε έγινε σωστά.</p> <p>Εάν, παρόλη αυτό, κάτι δεν είναι εν τάξει, ή έχετε κάποιες απορίες, γιά το τιμολόγιο γιά παρόδειγμα, μην διστάσετε να μου μιλήσετε.</p> <p>Καλό ταξίδι</p> <p>Όνομα: _____ Τηλέφ: _____ Ημερομ. / Υπογραφή: _____</p>
---	--

ΕΙΚΟΝΑ 7.6 Ενδεικτικά έντυπα ενημέρωσης πελάτη

7.5 Μηχανοργάνωση συνεργείου

Απ' όσα έχουμε ήδη αναφέρει η μηχανογράφηση ενός συνεργείου είναι πλέον επιβεβλημένη. Είναι το βασικό εργαλείο με το οποίο σχεδιάζουμε και αναπτύσσουμε την επιχείρηση, όσο μικρή και εάν είναι αυτή.

Βασικό συστατικό της μηχανοργάνωσης είναι ο Ηλεκτρονικός Υπολογιστής (Η/Υ) από την πιο απλή μεμονωμένη μορφή μέχρι την πιο σύνθετη και πολύπλοκη μορφή του δικτύου. Ο υπολογιστής είναι το μέσο με το οποίο πραγματοποιούμε σχετικά εύκολα, αλλά πάντως πολύ γρήγορα, πολύπλοκες εργασίες που εάν γίνονταν χειροκίνητα θα απαιτούσαν περισσότερους εργαζόμενους και μεγάλους χρόνους με αμφίβολη αξιοπιστία. Μειονέκτημα των ηλεκτρονικών συστημάτων είναι η ανάγκη εξειδίκευσης στη χρήση τους.

ΕΙΚΟΝΑ 7.7 Δίκτυο υπολογιστών

Ειδικότερα για το τεχνικό προσωπικό του συνεργείου η χρήση του υπολογιστή γίνεται σημαντικότερη, γιατί ο όγκος των πληροφοριών που διαχειρίζονται είναι τεράστιος. Έτσι, η εύρεση πληροφοριών σχετικών με κωδικούς αριθμούς υλικών και ανταλλακτικών και με οδηγίες (συντήρησης, ρύθμισης, επισκευής) είναι πλέον εύκολη, γρήγορη και, κυρίως, αξιόπιστη.

Η ύπαρξη ηλεκτρονικού υπολογιστή στο συνεργείο, δίνει τη δυνατότητα σύνδεσης με το Διαδίκτυο (Internet). Στο διαδίκτυο βρίσκονται και διακινούνται πληροφορίες που καλύπτουν κάθε δραστηριότητα πάνω στον πλανήτη. Ως τεχνικοί, αλλά και ως επιχειρηματίες, μέσα από το διαδίκτυο έχουμε τη δυνατότητα:

- να αναζητούμε
- να συλλέγουμε
- να ανταλλάσσουμε
- να επεξεργαζόμαστε
- να αξιολογούμε

στοιχεία και πληροφορίες που προάγουν τη γνώση και τις δυνατότητές μας στο ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον που δρούμε. Πολύ σύντομα, άλλωστε, η ανανέωση των προγραμμάτων των Μονάδων Ηλεκτρονικού Ελέγχου (ECU) των αυτοκινήτων θα απαιτεί σύνδεση με το διαδίκτυο. Επίσης, το ίδιο θα γίνεται με τα προγράμματα των διαγνωστικών μηχανημάτων. Τέλος, και στην ελληνική αγορά, το τελευταίο διάστημα εμφανίστηκαν προγράμματα κοστολόγησης εργασιών και ανταλλακτικών που προϋποθέτουν σύνδεση με το internet.

ΕΙΚΟΝΑ 7.8 Ο κόσμος του internet ανοίγει νέους δρόμους

7.6 Κοστολόγηση εργασιών

Σχέση κόστους – πωλήσεων

Διαχείριση είναι το σύνολο των αποφάσεων για να λειτουργήσει σωστά μία επιχείρηση, ώστε να πετύχει τους στόχους της. Η καλή διαχείριση προϋποθέτει ότι υπάρχει μία διαδικασία, που εξασφαλίζει την αποτελεσματική αλλά και αποδοτική χρησιμοποίηση μέσων για την επίτευξη των στόχων, που έχουν τεθεί.

Άρα η επιχείρηση πρέπει να έχει καθορίσει τους στόχους της και να έχει υιοθετήσει την κατάλληλη διαδικασία ώστε:

- να αποκτά τα κατάλληλα μέσα
- να χρησιμοποιεί τα μέσα που διαθέτει
- να πουλά προϊόντα και υπηρεσίες
- να ελέγχει τα αποτελέσματά της

Μία διαχείριση γίνεται ουσιαστική, όταν απαιτεί μετρήσεις συντελεστών και μέσων. Οι μετρήσεις αναφέρονται στην:

- **αποτελεσματικότητα**, δηλαδή στο εάν πέτυχε τους στόχους
- **αποδοτικότητα**, δηλαδή με ποια θυσία μέσων πέτυχε τους στόχους

Για το λόγο αυτό οι στόχοι πρέπει να εκφράζονται με οικονομικούς όρους (κόστος – έσοδο). Στη συνέχεια υπολογίζονται οι αποκλίσεις από το πρόγραμμα που έχει τεθεί σε εφαρμογή και γίνεται άμεση επέμβαση για να μειώνονται οι αρνητικές αποκλίσεις. Για να υπάρχει κέρδος πρέπει τα έσοδα να είναι μεγαλύτερα από τα έξοδα.

Ανάλυση χρόνων συνεργείου

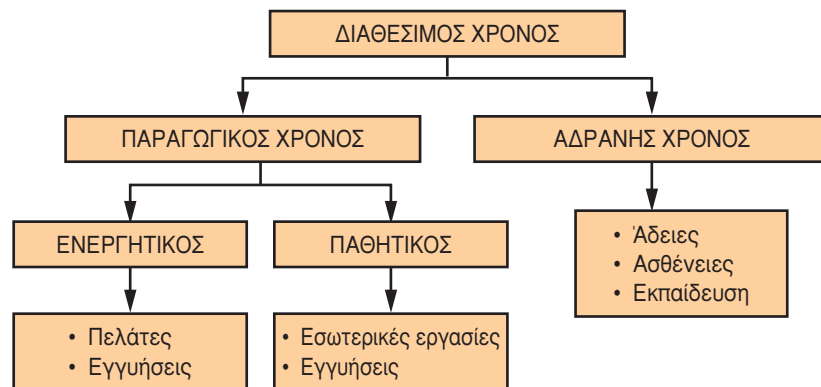
Οι χρόνοι ενός συνεργείου είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης του κόστους του. Για το λόγο αυτό θα προσδιορίσουμε, όσο αυτό είναι δυνατό, τις έννοιες που αναφέρονται στη συγκεκριμένη παράμετρο.

ΕΙΚΟΝΑ 7.9 Η ανάλυση των χρόνων φέρνει το επιθυμητό αποτέλεσμα

- ✎ Ο **διαθέσιμος χρόνος** σε ώρες αντιστοιχεί στη συνολική δύναμη του συνεργείου με τις υπερωρίες του, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι δικαιολογημένες απουσίες. Είναι, δηλαδή, ο χρόνος που πληρώνει η επιχείρηση.
- ✎ Ο **παραγωγικός χρόνος** αντιστοιχεί στις ώρες που ήταν παρόντες οι τεχνίτες. Σε αυτές τις ώρες οι τεχνίτες παράγουν. **Αδρανής χρόνος** είναι ο χρόνος κατά τον οποίο οι τεχνίτες απουσιάζουν.
- ✎ Ο **ενεργητικός χρόνος** δείχνει το σύνολο των ωρών που το προσωπικό εργάστηκε παραγωγικά και απέφερε είσπραξη για το συνεργείο. Η είσπραξη είναι **πραγματική** όταν χρεώνεται και πληρώνει ο πελάτης, ή **λογιστική** όταν χρεώνεται ο πελάτης αλλά λόγω εγγύησης πληρώνει η επιχείρηση.
- ✎ Ο χρόνος που αποφέρει πραγματική είσπραξη για το συνεργείο λέγεται **αξιοποιημένος** και προκύπτει από τη διαίρεση της ημερήσιας είσπραξης προς τη τιμή πώλησης της εργατοώρας.
- ✎ Ο **παθητικός χρόνος** εκφράζει τις ώρες που το προσωπικό εργάστηκε παραγωγικά, αλλά δεν προέκυψε είσπραξη για το συνεργείο. Ο χρό-

νος αυτός περιλαμβάνει τον κενό χρόνο των εργαζόμενων και το χρόνο που απαιτούν οι εσωτερικές εργασίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7.1 Χρόνοι συνεργείου

Κοστολόγηση εργασιών

Η κοστολόγηση των εργασιών ενός συνεργείου είναι καθήκον της Οικονομικής Διεύθυνσης σε ό,τι αφορά στα μεγάλα και καλά οργανωμένα συνεργεία. Για κάθε συνεργείο η τιμή χρέωσης της εργατοώρας καθορίζεται από την ανάλυση εκείνων των οικονομικών συντελεστών που την επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα. Ενδεικτικά, οι κυριότεροι από αυτούς τους παράγοντες είναι:

- Κόστος εργασίας
- Δαπάνες εγκαταστάσεων
- Δαπάνες μηχανολογικού εξοπλισμού
- Λειτουργικά έξοδα
- Δαπάνες υποστήριξης
- Αναλώσιμα υλικά συνεργείου
- Είδη ένδυσης
- Δαπάνες προβολής και υποστήριξης πελάτη
- Εργασίες χωρίς χρέωση
- Διάφορα γενικά έξοδα

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ					
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:					
ΤΕΧΝΙΤΗΣ:					
ΩΡΑ	ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ:	1	2	3	4
	ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ:				
ΧΡΟΝΟΣ	ΠΩΛΗΘ. ΩΡΕΣ				
	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΣ				
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΑΠΟ:				
	ΕΩΣ:				
	ΑΠΟ:				
	ΕΩΣ:				
	ΑΠΟ:				
	ΕΩΣ:				

ΕΙΚΟΝΑ 7.10 Κοστολόγηση εργασιών

α) Κόστος εργασίας

Το κόστος της εργασίας αναφέρεται στους παραγωγικά εργαζόμενους στο συνεργείο και είναι ο σημαντικότερος άμεσος συντελεστής διαμόρφωσης της τιμής χρέωσης της εργатоώρας.

β) Δαπάνες εγκαταστάσεων

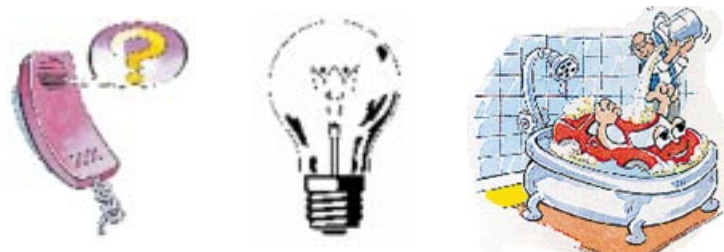
Εάν πρόκειται για ενοικιαζόμενες εγκαταστάσεις, οι δαπάνες είναι ίσες με το πραγματικό ενοίκιο που καταβάλλεται. Εάν οι εγκαταστάσεις είναι ιδιόκτητες, οι δαπάνες υπολογίζονται, συνήθως, ως αποσβέσεις.

γ) Δαπάνες μηχανολογικού εξοπλισμού

Οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας υπολογίζονται πάνω στην αξία μηχανημάτων, εξοπλισμού, εργαλείων και στη συντήρησή τους.

δ) Λειτουργικά έξοδα

Αυτά αφορούν στις δαπάνες για τηλέφωνο, ρεύμα και νερό.

ΕΙΚΟΝΑ 7.11 Δαπάνες λειτουργίας για τηλέφωνο, ρεύμα και νερό

ε) Δαπάνες υποστήριξης

Στις δαπάνες αυτές υπολογίζονται τα ποσά που αφορούν στο κόστος:

- λογιστηρίου (προσωπικό και εξοπλισμός)
- εντύπων και γραφικής ύλης
- μηχανογραφικής υποστήριξης (προσωπικό και εξοπλισμός)

στ) Αναλώσιμα υλικά συνεργείου

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα έξοδα που αφορούν στο κόστος:

- υλικών που χρησιμοποιούνται για τη συντήρηση των αυτοκινήτων, αλλά δεν χρεώνονται στον πελάτη
- υλικών καθαρισμού
- μικροεργαλείων

ζ) Είδη ένδυσης

Σε αυτές τις δαπάνες υπολογίζονται τα έξοδα για τις φόρμες τεχνικού προσωπικού και την ενιαία εμφάνιση διοικητικού προσωπικού.

η) Δαπάνες προβολής και υποστήριξης πελάτη

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι δαπάνες:

- για διαφημιστικές καμπάνιες
- για δώρα πελατών (αξεσουάρ κ.α.)
- για παροχή αυτοκινήτου μέχρι την παράδοση του δικού του
- για δωρεάν πλύσιμο αυτοκινήτου

θ) Εργασίες χωρίς χρέωση

Οι δαπάνες αυτές αναφέρονται σε:

- επιστροφές από άστοχες επισκευές
- εκπώσεις καλής θέλησης
- ζημιές αυτοκινήτων και καινούριων ανταλλακτικών στο συνεργείο

ι) Διάφορα γενικά έξοδα

Σε αυτά περιλαμβάνονται ποσά που δαπανώνται για:

- επιδότηση καντίνας
- καθαρισμό χώρων
- ταχυδρομικά έξοδα
- ασφάλεια επιχείρησης (security)
- εγγραφές και συνδρομές σε ειδικό τύπο και συνδικαλιστικές οργανώσεις
- απομάκρυνση απορριμμάτων
- εκδηλώσεις για το προσωπικό (συνεστιάσεις, εκδρομές κ.α.)
- μέσα μεταφοράς ανταλλακτικών (αγορά – συντήρηση)
- τόκοι χρηματοδότησης αγοράς μηχανημάτων
- αγορά μικροεπίπλων και συσκευών γραφείου συνεργείου
- έξοδα δικηγόρων

7.6 Σύνταξη οικονομικών προσφορών, τεχνικοοικονομικών μελετών και συμβάσεων

Υπάρχει η πιθανότητα να ζητηθεί από ένα συνεργείο το κόστος μεγάλου όγκου εργασιών επισκευής και συντήρησης, όπως για παράδειγμα από μία μεγάλη μεταφορική εταιρεία που θέλει να επισκευάζει και να συντηρεί το σύνολο των οχημάτων της σε ένα μόνο συνεργείο. Τότε θα πρέπει ο οικονομικός υπεύθυνος, σε συνεργασία με τον τεχνικό υπεύθυνο του συνεργείου, να συντάξει και υποβάλει μία **προσφορά**. Τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να περιγράφονται σ' αυτή είναι:

- Η τεχνική περιγραφή των εργασιών
- Ο χρόνος παράδοσης – περάτωσης των εργασιών
- Το απαιτούμενο ποσό – κόστος
- Ο τρόπος πληρωμής

Αρκετές φορές παρουσιάζεται το φαινόμενο φορείς του δημοσίου να ανακοινώνουν πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για εργασίες επισκευής και συντήρησης των μηχανοκίνητων οχημάτων τους. Σ' αυτή την περίπτωση τα ενδιαφερόμενα συνεργεία πρέπει να υποβάλλουν προσφορά η οποία πρέπει να είναι συμπληρωμένη με κατάλληλο τρόπο που καθορίζεται στην πρόσκληση. Αυτή η προσφορά, συνήθως, περιλαμβάνει:

- Τεχνική προσφορά
- Οικονομική προσφορά
- Δικαιολογητικά (ασφαλιστική ενημερότητα, πιστοποιητικό μη πτώχευσης – εκκαθάρισης, εγγυητική επιστολή συμμετοχής κ.α.)

Σε όλες τις περιπτώσεις που αναφέραμε, η σύναψη της συμφωνίας για την εκτέλεση των εργασιών επισφραγίζεται με την υπογραφή σχετικής **σύμβασης**. Η σύμβαση στην ουσία κατοχυρώνει αυτόν που αναθέτει την εργασία για την ορθή και έγκαιρη εκτέλεσή της, ενώ γι' αυτόν που θα την εκτελέσει (ανάδοχος) αποτελεί σαφή καθορισμό των εργασιών του και εγγύηση για την πληρωμή του.

Μία, επίσης, συνηθισμένη περίπτωση είναι η σύνταξη μίας **τεχνικής αναφοράς**, που σχετίζεται με ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ενός αυτοκινή-

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Η τήρηση των βιβλίων και στοιχείων κάθε επιχείρησης είναι υποχρεωτική και καθορίζεται από τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.). Οι επιτηδευματίες είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δράση και γι' αυτό το λόγο φορολογούνται. Το φορολογητέο εισόδημα προσδιορίζεται μέσα από τα βιβλία που τηρούν και τα στοιχεία που εκδίδουν.

Ανάλογα με τον κύκλο εργασιών τους οι επιτηδευματίες κατατάσσονται σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες βιβλίων: πρώτη, δεύτερη και τρίτη κατηγορία. Μερικές επιχειρήσεις, εντάσσονται υποχρεωτικά σε μία κατηγορία, ανεξάρτητα από το ύψος των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων τους. Κάθε κατηγορία έχει υποχρέωση να τηρεί συγκεκριμένο είδος και τύπο βιβλίων. Το συνεργείο επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων υποχρεούται να τηρεί επιπλέον, εκτός των βιβλίων της κατηγορίας του, και ένα βιβλίο Εισερχόμενων Αυτοκινήτων.

Όλες οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να εκδίδουν τα προβλεπόμενα στοιχεία, ανάλογα με το είδος και τη φύση της οικονομικής πράξης που καλύπτουν. Τα σημαντικότερα στοιχεία είναι: το Δελτίο Αποστολής, το Τιμολόγιο και οι Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης και Παροχής Υπηρεσιών. Για το συνεργείο οι αποδείξεις υπηρεσιών και αγαθών εκδίδονται σε ένα ενιαίο έντυπο, θεωρημένο από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Το συνεργείο προκειμένου να εκπληρώσει με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα την αποστολή του καθιερώνει τη χρήση ορισμένων εσωτερικών αρχείων. Το μητρώο πελατών ενός συνεργείου είναι εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο, γιατί σε αυτό καταχωρούνται όλες πληροφορίες θεωρούνται χρήσιμες στην επιχείρηση και αφορούν στον πελάτη και στο αυτοκίνητό του. Σε αυτό καταχωρούνται και όλες οι τεχνικές εργασίες που έχουν γίνει στο αυτοκίνητο και έτσι είναι μία καλή βάση αναφοράς για το τεχνικό προσωπικό.

Η αποθήκη υλικών και ανταλλακτικών εξυπηρετεί τις ανάγκες του συνεργείου. Για το λόγο αυτό πρέπει να διαθέτει επαρκείς ποσότητες, ώστε η εξυπηρέτηση να γίνεται απρόσκοπτα. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να έχει υπερβολικά αποθέματα, γιατί τότε το κόστος διατήρησής της γίνεται υπέρμετρο. Από αυτή την άποψη η αποθήκη οργανώνεται σαν μία μικρή επιχείρηση που και αυτή πρέπει να έχει συνολικά θετικό απολογισμό.

Η Εντολή Επισκευής διασφαλίζει και κατοχυρώνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, το συνεργείο και ο πελάτης. Η Εντολή Εργασίας περιγράφει με ακρίβεια τις εργασίες, τα υλικά που απαιτήθηκαν, καθώς και το χρόνο που αφιερώθηκε στο αυτοκίνητο του πελάτη. Σε αυτή στηρίζεται η έκδοση των παραστατικών χρέωσης του πελάτη.

Η μηχανοργάνωση είναι πλέον επιβεβλημένη σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους. Είναι το βασικό εργαλείο σχεδιασμού και ανάπτυξης σε επίπεδο επιχείρησης, αλλά και σε ατομικό επίπεδο. Η κοστολόγηση των εργασιών είναι μία πολύ σοβαρή υπόθεση, γιατί επηρεάζει άμεσα τα αποτελέσματα της επιχείρησης. Πρέπει να γίνεται με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, ώστε να προσδιοριστεί ορθολογικά η τιμή της εργατοώρας. Άλλωστε, από τον υπολογισμό αυτό είναι πιθανό να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για τις αναγκαίες αλλαγές στα πλαίσια της προσπάθειας βελτίωσης της απόδοσης της επιχείρησης. Η τιμολογιακή πολιτική που θα ακολουθήσει η επιχείρηση είναι διαφορετικό θέμα και βρίσκεται, πλέον, σε δεύτερο επίπεδο.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Γιατί ποιους λόγους το κράτος είναι υποχρεωμένο να επιβάλλει φορολογία; Ποια είναι η έννοια της **φορολογικής συνείδησης** των πολιτών;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποιος είναι ο σκοπός του Κ.Β.Σ.;
2. Πότε μία πώληση θεωρείται χονδρική και πότε λιανική;
3. Ποια στοιχεία πρέπει να καταγράφονται στο βιβλίο Αγορών;
4. Ποια στοιχεία πρέπει να καταγράφονται στο βιβλίο Εσόδων-Εξόδων;
5. Ποια στοιχεία πρέπει να αναγράφονται στις Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης;
6. Ποια στοιχεία πρέπει να αναγράφονται στο Τιμολόγιο;
7. Γιατί είναι απαραίτητο να ελέγχονται τα αποθέματα της αποθήκης αναλωσίμων υλικών και ανταλλακτικών;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Επιτηδευματίας, σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ., δεν μπορεί να είναι αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο.
2. Όλοι οι επιτηδευματίες εντάσσονται σε μία από τις τέσσερις κατηγορίες βιβλίων.
3. Οι επιτηδευματίες που εκδίδουν αποδείξεις ταμειακής μηχανής ε-

ντάσσονται υποχρεωτικά στη δεύτερη κατηγορία βιβλίων κατά την έναρξη της δραστηριότητάς τους.

4. Στις αποδείξεις λιανικής πώλησης αναγράφεται η αξία των ειδών με ενσωματωμένο το Φ.Π.Α.
5. Δελτίο αποστολής εκδίδεται σε κάθε περίπτωση λιανικής πώλησης.
6. Όταν ένα υλικό της αποθήκης φτάσει στο απόθεμα ασφαλείας του, τότε ενεργοποιείται η διαδικασία παραγγελίας νέας ποσότητας.
7. Η μηχανοργάνωση είναι το εφελτήριο για επιχειρησιακή επιτυχία και προσωπική ανάπτυξη.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Στοιχείο είναι το δικαιολογητικό	1	συνοδεύεται με δελτίο αποστολής-τιμολόγιο ή απόδειξη λιανικής πώλησης
B	Το τιμολόγιο είναι το δικαιολογητικό	2	μιας οικονομικής πράξης
Γ	Κάθε είδος που βγαίνει από την αποθήκη	3	συνοδεύεται με δελτίο αποστολής-τιμολόγιο
Δ	Κάθε είδος που μπαίνει στην αποθήκη	4	μιας χονδρικής πώλησης

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Οι επιτηδευματίες, ως προς τα βιβλία και στοιχεία τους, έχουν την υποχρέωση να τα:
 - α) τηρούν, εκδίδουν, αποδίδουν και εκθέτουν
 - β) τηρούν, εκδίδουν, παρέχουν και διαφυλάττουν
 - γ) τηρούν, αποδίδουν, παρέχουν και λαμβάνουν
 - δ) τηρούν, λαμβάνουν, διαθέτουν και παραθέτουν
2. Το συνεργείο σαν επιχείρηση τηρεί:
 - α) όλα τα βιβλία της κατηγορίας του
 - β) τα βιβλία που του επιβάλλει η αρμόδια Δ.Ο.Υ.
 - γ) τα βιβλία που του προτείνει ο λογιστής του
 - δ) όλα τα βιβλία της κατηγορίας του και πρόσθετα το βιβλίο Εισερχόμενων Αυτοκινήτων
3. Οι αποδείξεις λιανικής πώλησης εκδίδονται από:
 - α) όλες τις επιχειρήσεις που πουλάνε λιανικά
 - β) τις ατομικές επιχειρήσεις
 - γ) τις εταιρείες
 - δ) τους υπαίθριους λιανοπωλητές
4. Τα βιβλία βρίσκονται και τηρούνται:
 - α) στο γραφείο του λογιστή
 - β) στο γραφείο του επιχειρηματία
 - γ) στην έδρα της επιχείρησης
 - δ) κανένα από τα παραπάνω

5. Στο μητρώο πελατών καταγράφονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες:

- α) για τον πελάτη και το αυτοκίνητό του
- β) για τον πελάτη και την οικογένειά του
- γ) για τον πελάτη και την επιχείρησή του
- δ) για το αυτοκίνητο του πελάτη

Άσκηση 1

Ερευνείστε στα συνεργεία επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων της ευρύτερης περιοχής σας και συλλέξτε στοιχεία για:

- Την κατηγορία των βιβλίων που τηρούν
- Τη λειτουργία της αποθήκης τους
- Τον τρόπο που υπολογίζουν την εργατοώρα

Άσκηση 2

Κάθε μαθητής ή ομάδα μαθητών να ερευνήσει, αξιολογήσει και παρουσιάσει στην τάξη αξιόλογες ηλεκτρονικές διευθύνσεις στο Internet, που σχετίζονται με το αυτοκίνητο.

κεφάλαιο 8

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- 8.1 ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
- 8.2 ΤΥΠΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
- 8.3 ΩΡΑΡΙΑ – ΑΔΕΙΕΣ – ΜΙΣΘΟΙ
- 8.4 ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ
- 8.5 ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ
- 8.6 ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ
- 8.7 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ
- 8.8 ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ
ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ
- 8.9 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ
- 8.10 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΕΣ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε όλα εκείνα τα στοιχεία της εργατικής νομοθεσίας που πιστεύουμε ότι θα βοηθήσουν τους μελλοντικούς επαγγελματίες στην άσκηση του επαγγέλματός τους. Θα παραθέσουμε συνοπτικά όλες εκείνες τις υποχρεώσεις αλλά και τα δικαιώματα των εργαζόμενων και των εργοδοτών ώστε να διευκολύνουμε την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Η συνειδητοποίηση της επαγγελματικής συμπεριφοράς και των δύο πλευρών συντελείται με τη γνώση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τη νομοθεσία που ισχύει, και τις σχέσεις που διέπονται από τη λεγόμενη “καλή πίστη”.

Στα πλαίσια αυτά θα εξετάσουμε τις σχέσεις εργασίας, τα ωράρια, τις άδειες, τους μισθούς και τις πρόσθετες αμοιβές που δικαιούνται οι εργαζόμενοι. Επίσης, θα εξετάσουμε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες λύνεται μία σύμβαση εργασίας. Θα παραθέσουμε τις βαθμίδες των συνδικαλιστικών οργάνων εργαζόμενων και εργοδοτών και πώς συνάπτονται οι συλλογικές συμβάσεις. Τέλος, θα ασχοληθούμε με την κοινωνική ασφάλιση και τους φορείς της, όπως επίσης και με τις εισφορές που αναλογούν στην κάθε πλευρά.

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα γνωρίζουμε:

- ✓ **Τα στοιχεία της εργατικής νομοθεσίας**
- ✓ **Τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά μας ως εργαζόμενοι ή εργοδότες**
- ✓ **Τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά μας ως ασφαλισμένοι**

8.1 Σχέσεις εργασίας

Η έννοια της εργασίας

Εργασία είναι η οποιαδήποτε σωματική και πνευματική ατομική ή και συλλογική προσπάθεια παραγωγής έργου, με σκοπό να ικανοποιηθούν ατομικές ή και συλλογικές, υλικές και πνευματικές ανάγκες. Η έννοια της εργασίας είναι ευρεία και μπορεί να εξεταστεί από την άποψη της Κοινωνιολογίας, της Ψυχολογίας, της Οικονομικής Επιστήμης, της Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, του Δικαίου.

Συνηθέστερα, η εργασία εξετάζεται από την άποψη της Οικονομικής Επιστήμης, χωρίς να παραγνωρίζεται η αξία και η χρησιμότητα και των υπόλοιπων επιστημονικών πεδίων. Σύμφωνα με τις αρχές της Οικονομικής Επιστήμης η εργασία είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη των χωρών, γιατί:

- συμβάλλει στην παραγωγή και διακίνηση οικονομικών αγαθών και υπηρεσιών
- αποτελεί, πλέον, την κύρια πηγή εισοδήματος για την πλειοψηφία των πληθυσμών

Σχέση εργασίας

Η εργασία διακρίνεται σε **εξαρτημένη** και **ανεξάρτητη**. Στην εξαρτημένη εργασία ο **μισθωτός** (εργαζόμενος) παρέχει τις υπηρεσίες του στον **εργοδότη** (επιχειρηματία), που τις χρησιμοποιεί για την ικανοποίηση των δικών του σκοπών και τις αμείβει γι' αυτό. Το βασικό κριτήριο για το χαρακτηρισμό της εργασίας ως εξαρτημένης είναι το ποιος καθορίζει τα δομικά της στοιχεία και χαρακτηριστικά, πού είναι ο **τόπος**, ο **χρόνος** και ο **τρόπος** παροχής της.

Σε μία εξαρτημένη εργασία ο εργοδότης έχει το λεγόμενο **διευθυντικό δικαίωμα**. Έχει, δηλαδή, το αποκλειστικό δικαίωμα να ελέγχει και να εποπτεύει τον εργαζόμενο, να επιλέγει και να καθορίζει το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο εργασίας. Σ' αυτή τη σχέση ο εργαζόμενος αποδέχεται τις συνθήκες που του προτείνει ο εργοδότης, και οφείλει να συμμορφώνεται στις εντολές και οδηγίες του.

Η εξαρτημένη εργασία γίνεται αντικείμενο του Δικαίου, γιατί υπάρχει συναλλαγή ανάμεσα στον εργαζόμενο και τον εργοδότη, η οποία δεν είναι ισοβαρής. Πράγματι, ο εργαζόμενος βρίσκεται σε μειονεκτικότερη θέση και γι' αυτό πρέπει να προστατεύεται από το νόμο. Το σύνολο των νόμων και κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των μερών κάθε εξαρτημένης εργασίας λέγεται **Εργατικό Δίκαιο**.

Στην ανεξάρτητη εργασία ο εργαζόμενος έχει τη δυνατότητα να επιλέγει τον τόπο εργασίας του και να καθορίζει τις συνθήκες, που θα την παρέχει. Για παράδειγμα, ο γιατρός δουλεύει σε ένα ιατρείο που διάλεξε ο ίδιος, τις ώρες που επιθυμεί και με την αμοιβή που καθόρισε μόνος του, χωρίς να ελέγχεται για όλα αυτά από κανέναν άλλο. Ο νόμος επιτρέπει στους εργαζόμενους με αυτό το καθεστώς να προσφέρουν παράλληλα και εξαρτημένη εργασία. Έτσι, ο γιατρός παράλληλα με το ιατρείο του μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του σε ένα νοσηλευτικό ίδρυμα με μία σχέση εξαρτημένης εργασίας, αρκεί να δεχθεί τους όρους που του προτείνονται.

Μία τρίτη μορφή εργασίας είναι η **σύμβαση έργου**. Παράδειγμα τέτοιας σχέσης είναι η ανάθεση της ανέγερσης μιας οικοδομής σε έναν εργολάβο. Η σχέση ιδιοκτήτη και εργολάβου σε μία τέτοια περίπτωση δεν χαρακτηρίζεται ως εξαρτημένη. Ο εργολάβος διατηρεί το δικαίωμα να επιλέγει τον τρόπο και το ωράριο που θα δουλέψει. Έχει μόνο την υποχρέωση να κατασκευάσει την οικοδομή σύμφωνα με τις προδιαγραφές του μελετητή μέσα στα χρονικά πλαίσια που συμφωνήθηκαν από κοινού με τον ιδιοκτήτη.

Συστήματα απασχόλησης

Τα συστήματα απασχόλησης που εφαρμόζονται στην Ελλάδα είναι τα εξής:

- Πλήρης απασχόληση
- Μερική απασχόληση
- Πολλαπλή απασχόληση

α) **Πλήρης απασχόληση** είναι η καθημερινή και σε πλήρες ωράριο παροχή εργασίας.

β) **Μερική απασχόληση** είναι η παροχή εργασίας μικρότερης σε χρόνο από την πλήρη, με καταβολή μειωμένου μισθού.

Η μερική απασχόληση εμφανίζεται με διάφορες μορφές, όπως:

- Καθημερινή απασχόληση με μειωμένο ωράριο
- Απασχόληση για λιγότερες από 5 ή 6 ημέρες την εβδομάδα με μειωμένο ωράριο
- Απασχόληση για λιγότερες από 5 ή 6 ημέρες την εβδομάδα με πλήρες ωράριο
- Εκ περιτροπής εργασία

γ) Στην **πολλαπλή απασχόληση** ο εργαζόμενος παρέχει στην ίδια χρονική περίοδο την εργασία του σε πολλούς εργοδότες, με καθένα από τους οποίους συνδέεται με αυτοτελή σύμβαση εργασίας. Οι πολλαπλά απασχολούμενοι δικαιούνται από όλους τους εργοδότες, εκτός από το μηνιαίο μισθό, τη νόμιμη άδεια, ανάλογο επίδομα αδείας, δώρα εορτών.

Διάκριση μισθωτών

Ανάλογα με τη φύση της εργασίας, δηλαδή εάν είναι πνευματική ή σωματική, οι εργαζόμενοι (μισθωτοί) διακρίνονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία σε **υπάλληλους** ή **εργάτες**. Η διάκριση αυτή επηρεάζει την εργασιακή σχέση τόσο κατά τη διάρκειά της (όροι αμοιβής και απασχόλησης), όσο και κατά τη λήξη της (καταβολή αποζημίωσης κ.λ.π.).

Υπάλληλος θεωρείται ο μισθωτός που παρέχει κατά κύριο λόγο πνευματική εργασία.

Εργάτης θεωρείται ο μισθωτός που παρέχει κατά κύριο λόγο σωματική εργασία. Οι εργάτες αποκαλούνται πολλές φορές εργατοτεχνίτες ή τεχνίτες. Με τους εργάτες εξομοιώνονται γενικά οι μαθητευόμενοι, οι μαθητές - τεχνίτες και το υπηρετικό προσωπικό.

8.2 Τύποι συμβάσεων εργασίας

Η εξαρτημένη εργασία διέπεται από μία σύμβαση, στην οποία καθορίζονται με σαφήνεια όλοι οι όροι αυτής της εργασιακής σχέσης. Η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ανάλογα με τη διάρκειά της διακρίνεται σε σύμβαση αορίστου και ορισμένου χρόνου.

Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου υπάρχει όταν η διάρκεια της δεν είναι καθορισμένη από τη συμφωνία εργοδότη – εργαζόμενου.

Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου υπάρχει όταν καθορίζεται το χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο ο μισθωτός θα προσφέρει τις υπηρεσίες του. Η διάρκεια της σύμβασης μπορεί να προκύπτει είτε από τη συμφωνία των ενδιαφερόμενων, είτε από άλλα δεδομένα δηλ. διάταξη νόμου, είδος νόμου, είδος και σκοπός σύμβασης κ.λπ.

Κατά την πρόσληψη, ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να δώσει στον εργαζόμενο έγγραφο στο οποίο περιγράφεται η μορφή και οι όροι της εργασιακής σχέσης (Π.Δ. 156/94). Η παράλειψη αυτή δεν αποτελεί λόγο ακύρωσης της σύμβασης. Στον ιδιωτικό τομέα ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος, ακόμη, να αναγγείλει την πρόσληψη στον ΟΑΕΔ μέσα σε οκτώ (8) ημέρες, καθώς επίσης να προσκομίσει τη σύμβαση εργασίας στην Επιθεώρηση Εργασίας.

ΑΤΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
(Άρθρο 2 §3 Ν. 2639/98 – ΦΕΚ 205/Α/02.09.1998)

Στην σήμερα την μεταξύ:

1) Της επιχείρησης που εδρεύει στην και έχει ως αντικείμενο εργασιών
 ... και εκπροσωπείται νόμιμα από τ..ν

κάτοχο του με αριθ. Δ.Τ. που θα αποκαλείται στη συνέχεια “εργοδότης” και

2) Τ.. κάτοχου του με αριθ. Δ.Τ. που θα αποκαλείται στη συνέχεια “εργαζόμενος”
 συμφωνήθηκαν τα εξής:

Ο εργοδότης προσλαμβάνει

Α) Τ.. πιο πάνω εργαζόμενο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας (ορισμένου / αορίστου) μερικής απασχόλησης για να προσφέρει την εργασία τ.. ως επί ημέρες και συγκεκριμένα τις ημέρες της εβδομάδας και κατά τις ώρες από έως

Β) Οι αποδοχές (Μισθός, Ημερομίσθιο, Ωρομίσθιο) καταβάλλεται σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα Συλλογική ρύθμιση ή ευνοϊκότερη διμερή συμφωνία, κατ’ αναλογία με το χρόνο εργασίας.

Γ) Οι αποδοχές θα καταβάλλονται τακτικά κάθε

Δ) Η αποζημίωση απόλυσης, οι αποδοχές άδειας και το επίδομα άδειας, καθώς και τα επιδόματα εορτών (Πάσχα – Χριστουγέννων) θα καταβάλλονται όπως ορίζουν οι κείμενες διατάξεις πάντοτε κατά αναλογία με το χρόνο εργασίας.

Ε) Η παρούσα συντάσσεται σε τρία (3) αντίτυπα, υπογράφηκε από τα δύο μέρη, έλαβε κάθε συμβαλλόμενο μέρος από ένα και το τρίτο κατατέθηκε στην Επιθεώρηση Εργασίας.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Ο/Η ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Ο/Η ΕΡΓΑΖΟΜΕΝ...

ΕΙΚΟΝΑ 8.1: Υπόδειγμα σύμβασης μερικής απασχόλησης

8.3 Ωράρια – Άδειες – Μισθοί

Ωράρια εργασίας

Ωράριο εργασίας θεωρείται ο αριθμός των ωρών που επιτρέπεται να προσφέρει ο εργαζόμενος τις υπηρεσίες του σε ημερήσια και εβδομαδιαία βάση. **Νόμιμο ωράριο** είναι εκείνο που καθορίζεται με διάταξη νόμου ή μετά από εξουσιοδότησή του. Οι διατάξεις αυτές ορίζουν το ανώτατο όριο νόμιμης απασχόλησης των μισθωτών και είναι υποχρεωτικές. Έτσι, μόνο μικρότερα ωράρια είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν.

ΕΙΚΟΝΑ 8.3

Υπάρχει διεθνής τάση μείωσης των ωρών εργασίας

Συμβατικό ωράριο εργασίας είναι αυτό που καθορίζεται είτε με Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ), είτε με κανονισμό εργασίας που έχει συμβατικό χαρακτήρα. Το συμβατικό ωράριο μπορεί να είναι μικρότερο, αλλά ποτέ μεγαλύτερο από το νόμιμο. Το ωράριο που εφαρμόζεται με ατομική σύμβαση εργασίας δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο εκείνου που προβλέπεται στην αντίστοιχη συλλογική σύμβαση εργασίας ή στον Κανονισμό της επιχείρησης. Οι εργαζόμενοι, που απασχολούνται με συμβατικό ωράριο μικρότερο του νόμιμου, δικαιούνται ολόκληρο το νόμιμο μισθό τους.

Μετά την από 14/2/1984 Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας της ΓΣΕΕ, καθιερώθηκε από 1/1/1984 η εβδομάδα των 40 εργά-

σιμων ωρών για τους εργαζόμενους που απασχολούνται σε οποιοδήποτε εργοδότη σε ολόκληρη τη χώρα με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Έτσι, το ανώτατο συμβατικό ημερήσιο ωράριο σήμερα είναι 8 ώρες για όσους απασχολούνται πενήνήμερο (κατ' ανώτατο όριο), και 6,40 ώρες στο σύστημα εξαήμερης εβδομαδιαίας απασχόλησης.

Έναρξη και λήξη του ωραρίου

Το ωράριο του εργαζόμενου, ως προς την έναρξη και λήξη κατά τη διάρκεια της ημέρας, ρυθμίζεται από τον εργοδότη ορίζεται συγκεκριμένα με την υπογραφή της σύμβασης και αναγράφεται στη βεβαίωση του Π.Δ. 156/94. Εάν ο εργοδότης ασκεί καταχρηστικά το δικαίωμα μεταβολής του ωραρίου, ο εργαζόμενος δικαιούται να απαιτήσει την τήρησή του.

Το ωράριο σε μία επιχείρηση εξυπηρετεί τους σκοπούς της και για το λόγο αυτό μπορεί να είναι **συνεχές ή διακεκομμένο**. Διακεκομμένο θεωρείται το ωράριο, όταν κατανέμεται σε δύο χρονικά διαστήματα με ενδιάμεση διακοπή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εφαρμογής διακεκομμένης λειτουργίας είναι τα ωράριο των εμπορικών καταστημάτων.

Στο σύστημα της πενθήμερης απασχόλησης, το εβδομαδιαίο συμβατικό ωράριο χωρίς να μειώνεται, κατανέμεται σε πέντε (5) αντί για έξι (6) ημέρες της εβδομάδας. Έτσι, οι εργαζόμενοι δικαιούνται δύο (2) ημέρες ανάπαυσης, Κυριακή και Σάββατο ή μια άλλη ημέρα. Οι δύο ημέρες εβδομαδιαίας ανάπαυσης πρέπει να είναι συνεχόμενες. Ο εργοδότης καταβάλλει έξι (6) ημερομίσθια την εβδομάδα και η ασφάλιση γίνεται, επίσης, για έξι (6) ημέρες εργασίας.

Τα τελευταία χρόνια άρχισε να εφαρμόζεται και στις ελληνικές επιχειρήσεις το σύστημα του **ελαστικού ωραρίου**. Σκοπός του είναι να οργανωθεί καλύτερα ο χρόνος εργασίας της επιχείρησης και, ταυτόχρονα, να ικανοποιηθούν οι προσωπικές ανάγκες των εργαζόμενων. Με το σύστημα αυτό οι συνολικές ώρες εργασίας δεν είναι αυστηρά καθορισμένες. Αυτό σημαίνει ότι ο εργαζόμενος μπορεί να μοιράσει τις ώρες που πρέπει να δουλέψει μέσα στην ημέρα ή στην εβδομάδα. Η κατανομή που θα επιλέξει δεν είναι τελειώς αυθαίρετη και δεν μπορεί να ξεπερνά ορισμένα όρια. Για παράδειγμα, ο εργαζόμενος πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις ώρες αιχμής της λειτουργίας της επιχείρησης.

Άδειες

Άδεια μισθωτών θεωρείται το χρονικό διάστημα κατά το οποίο αναστέλλεται η υποχρέωσή τους να παρέχουν εργασία. Στο διάστημα αυτό η σύμβαση εργασίας βρίσκεται σε πλήρη ισχύ και οι εργαζόμενοι αμείβονται κανονικά. Ο εργοδότης απαγορεύεται να απολύσει τον εργαζόμενο κατά τη διάρκεια της αδείας του. Οι σημαντικότερες άδειες είναι οι ακόλουθες:

- **Ετήσια κανονική άδεια**, είναι αυτή που δικαιούται ο εργαζόμενος σε όλη τη διάρκεια του έτους.
- **Συνδικαλιστική άδεια**, που παρέχεται στους εργαζόμενους προκειμένου να εκπληρώνουν τα συνδικαλιστικά καθήκοντά τους. Ο αριθμός των ημερών αδείας προσδιορίζεται σύμφωνα με το νόμο και επηρεάζεται από το επίπεδο του οργάνου και τη θέση που κατέχει σε αυτό ο εργαζόμενος.
- **Άδεια απουσίας σε γονείς μαθητών**. Οι εργαζόμενοι με παιδιά που φοιτά στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση δικαιούνται επιπλέον άδεια τεσσάρων (4) ημερών, προκειμένου να επισκέπτονται το σχολείο του παιδιού τους και να ενημερώνονται για την πρόοδό του. Η άδεια χορηγείται στον ένα από τους γονείς και μπορεί να δίνεται τμηματικά, δηλαδή μερικές ώρες κάθε φορά μέχρι να συμπληρωθεί το σύνολο των τεσσάρων ημερών.
- **Άδεια γάμου**. Όλοι οι εργαζόμενοι δικαιούνται άδεια γάμου πέντε (5) εργάσιμων ημερών για όσους εργάζονται με πενθήμερο και έξι (6) εργάσιμων ημερών με αποδοχές για αυτούς που εργάζονται με εξαήμερο (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 2000 - 2001). Επίσης, σε περίπτωση γέννησης παιδιού, ο πατέρας δικαιούται δύο (2) ημέρες άδεια με αποδοχές για κάθε παιδί.
- **Εκλογική άδεια**, που χορηγείται στους εργαζόμενους που πρέπει να μετακινηθούν για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Η διάρκειά της καθορίζεται ανάλογα με τη χιλιομετρική απόσταση και αμείβεται κανονικά και στον ιδιωτικό τομέα. Η άδεια αυτή δεν συμψηφίζεται με την κανονική ή άλλης μορφής άδεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.1 Ημέρες εκλογικής άδειας

ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΑΔΕΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ		
ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΔΕΙΑΣ
Για το πενθήμερο	Από 200 έως 400 χλμ.	μία εργάσιμη ημέρα
	Από 401 και πάνω	δύο εργάσιμες ημέρες
	Για τα νησιά	μέχρι τρεις ημέρες
Για το εξαήμερο	Από 100 έως 200 χλμ	μία εργάσιμη ημέρα
	Από 201 έως 400 χλμ	δύο εργάσιμες ημέρες
	Από 401 και πάνω	τρεις εργάσιμες ημέρες
	Για τα νησιά	μέχρι τρεις ημέρες

Ετήσια κανονική άδεια

Η λήψη της κανονικής άδειας δίνει το δικαίωμα στον εργαζόμενο να λείψει από τη δουλειά του και να πληρώνεται. Σκοπός της άδειας είναι η ανάκτηση των δυνάμεων του εργαζόμενου. Το δικαίωμά του αυτό θεμελιώνεται μόλις συμπληρώσει ένα (1) χρόνο συνεχούς απασχόλησης στον εργοδότη με τον οποίο συνδέεται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας κάθε μορφής. Αυτό σημαίνει ότι άδεια δικαιούται και ο εργαζόμενος με το σύστημα της μερικής απασχόλησης. Μετά τη συμπλήρωση του βασικού χρόνου ο εργαζόμενος δικαιούται να παίρνει την άδειά του, οποτεδήποτε στη διάρκεια του κάθε επόμενου ημερολογιακού έτους.

ΕΙΚΟΝΑ 8.4 Ετήσια κανονική άδεια

Η άδεια χορηγείται τη χρονική περίοδο που συμφωνείται από τον εργοδότη και τον εργαζόμενο. Λαμβάνονται υπόψη η περίοδος αιχμής για την επιχείρηση και οι ανάγκες του εργαζόμενου. Για παράδειγμα, το καλοκαίρι είναι εποχή αιχμής για τα τουριστικά γραφεία και δεν μπορεί να λείπει το προσωπικό τους. Σε αυτή την περίπτωση ο νόμος προβλέπει την ελάχιστη άδεια που δικαιούται ο εργαζόμενος την περίοδο αυτή. Γενικά, καλοκαιρινή περίοδος χαρακτηρίζεται το διάστημα από 01/05 έως 30/09 κάθε χρόνου.

Η χορήγηση της αδειάς είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση που ο εργοδότης την αρνείται ο εργαζόμενος δεν μπορεί να την πάρει μόνος του, γιατί θεωρείται ως **οικειοθελής αποχώρηση**. Η άδεια πρέπει να καλύπτει συνεχείς και αλληπάλληλες ημέρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.2 Ημέρες και επίδομα αδειάς εργαζόμενων

Επιχειρήσεις που λειτουργούν έξι ημέρες την εβδομάδα			
ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΔΕΙΑΣ	ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΑΔΕΙΑΣ	
		ΜΙΣΘΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ
1 χρόνος	24	24/25 μισθού	24
2 χρόνια	25	1 μισθός	25
3 χρόνια - 10 χρόνια	26	1 μισθός	26
10 χρόνια στον ίδιο εργοδότη	30	1 μισθός συν τόσα εικοστά πέμπτα όσες εργάσιμες ημέρες αδειάς εμπίπτουν στον επόμενο μήνα	
12 χρόνια σε διάφορους εργοδότες	30	1 μισθός συν τόσα εικοστά πέμπτα όσες εργάσιμες ημέρες αδειάς εμπίπτουν στον επόμενο μήνα	
Επιχειρήσεις που λειτουργούν με πενθήμερο			
ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΑΔΕΙΑΣ	ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΑΔΕΙΑΣ	
		ΜΙΣΘΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΑ
1 χρόνος	20	24/25 μισθού	24
2 χρόνια	21	1 μισθός	25
3 χρόνια - 10 χρόνια	22	1 μισθός	26
10 χρόνια στον ίδιο εργοδότη	25	1 μισθός συν τόσα εικοστά πέμπτα όσες εργάσιμες ημέρες αδειάς εμπίπτουν στον επόμενο μήνα	
12 χρόνια σε διάφορους εργοδότες	25	1 μισθός συν τόσα εικοστά πέμπτα όσες εργάσιμες ημέρες αδειάς εμπίπτουν στον επόμενο μήνα	

Κατά τη διάρκεια της αδείας, ο εργαζόμενος αμείβεται κανονικά σαν να εργαζόταν στην επιχείρηση. Στην έννοια **συνήθεις αποδοχές** περιλαμβάνονται: ο ονομαστικός μισθός και τα κάθε μορφής επιδόματα και προσαυξήσεις. Δεν συνυπολογίζονται, μόνο, οι αμοιβές που αφορούν στις εκτός έδρας μετακινήσεις του εργαζόμενου. Ο εργαζόμενος που δικαιούται αδείας αποκτά ταυτόχρονα και το δικαίωμα λήψης του **επιδόματος αδείας** (Ν. 4504/66). Για τους εργαζόμενους που αμείβονται με μηνιαίο μισθό το επίδομα διαμορφώνεται στο $\frac{1}{2}$ του μισθού τους και για τους εργαζόμενους με ημερομίσθιο ισούται με δεκατρία (13) ημερομίσθια. Οι κανονικές αποδοχές για την περίοδο της αδείας και το επίδομα καταβάλλονται με την έναρξή της και, φυσικά, υπόκεινται στις νόμιμες κρατήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.3 Επίδομα αδείας εργαζόμενων

ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΔΕΙΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ				
ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΔΟΧΕΣ			
	ΜΕ 6ΗΜΕΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΜΕ 5ΝΘΗΜΕΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	ΕΡΓΑΤΕΣ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	ΕΡΓΑΤΕΣ
1 χρόνος	1/2 του μισθού	13	1/2 του μισθού	13
2 χρόνια	1/2 του μισθού	13	1/2 του μισθού	13
3 χρόνια	1/2 του μισθού	13	1/2 του μισθού	13
και άνω	1/2 του μισθού	13	1/2 του μισθού	13

Εάν λήξει η σύμβαση εργασίας με οποιονδήποτε τρόπο (απόλυση, παραίτηση, θάνατος εργαζόμενου, λήξη ορισμένου χρόνου), ο εργαζόμενος δικαιούται αποζημίωση αδείας και επίδομα αδείας, εφόσον δεν πρόλαβε να πάρει την άδεια του έτους.

Εάν δεν έχει συμπληρώσει δωδεκάμηνη υπηρεσία, δικαιούται διπλάσιο αριθμό ημερομισθίων από τον αριθμό μηνών απασχόλησης (π.χ. για 5 μήνες απασχόληση η αποζημίωση είναι 10 ημερομίσθια ή 10/25 του μισθού). Εάν έχει συμπληρώσει χρόνο, η αποζημίωση είναι ίση με τις αποδοχές ολόκληρης της αδείας του.

Μισθός

Ο **μισθός** είναι κάθε παροχή του εργοδότη που δίνεται στον εργαζόμενο ως αντάλλαγμα των υπηρεσιών που του προσφέρει. Ο μισθός είναι μία ευρεία έννοια και μπορεί να εκφραστεί με διάφορους τρόπους. Έτσι, έχουμε:

- Τον **ονομαστικό μισθό**, που αντιστοιχεί στο μισθό (χρήματα ή είδος) που παίρνει ο εργαζόμενος για την εργασία του. Συνήθως, στην καθημερινή χρήση μισθό εννοούμε τα χρήματα που παίρνουμε από την εργασία μας. Αυτό δεν είναι πάντα σωστό γιατί υπάρχει και ο μισθός σε είδος, όπως είναι η παροχή αυτοκινήτου, η πρόσθετη ασφάλιση κ.α.
- Τον **πραγματικό μισθό**, που αντιστοιχεί στην τρέχουσα αγοραστική αξία που έχει ο ονομαστικός μισθός, δηλαδή πόσες υπηρεσίες και αγαθά μπορεί να αγοράσει ο εργαζόμενος με τα χρήματα που παίρνει.
- Τον **κοινωνικό μισθό**, που αντιστοιχεί στις παροχές που προσφέρει το κράτος, όπως είναι για παράδειγμα η επιδότηση του εισιτηρίου των αστικών συγκοινωνιών, ο κοινωνικός τουρισμός κ.α.

Ο νόμος προβλέπει ότι οι υπάλληλοι αμείβονται με **μηνιαίο μισθό** και οι εργάτες με **ημερομίσθιο**. Για λόγους οικονομίας στις επόμενες παραγράφους χρησιμοποιούμε τον όρο “μισθό” με τη διπλή του έννοια.

Ο μισθός διακρίνεται σε **νόμιμο** και **συμβατικό**. Νόμιμος μισθός θεωρείται εκείνος που προβλέπεται ως ελάχιστος από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, τις διαιτητικές και υπουργικές αποφάσεις. Σκοπός του είναι η προστασία του εργαζόμενου από εργοδοτική αυθαιρεσία ή εκμετάλλευση, και η εξασφάλιση στον ίδιο και την οικογένειά του ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης.

Συμβατικός μισθός λέγεται εκείνος που συμφωνήθηκε ανάμεσα στον εργοδότη και τον εργαζόμενο και είναι όρος της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας που έχουν συνάψει. Υπάρχει σχετική ελευθερία στον καθορισμό του συμβατικού μισθού. Αυτό δε σημαίνει ότι μπορεί να αμείβει τον εργαζόμενο με λιγότερο μισθό από ό,τι προβλέπουν οι συλλογικές συμβάσεις, ούτε να αισχροκερδεί.

Μία σύμβαση θεωρείται αισχροκερδής όταν είναι αποτέλεσμα εκμετάλ-

λευσης της ανάγκης ή της απειρίας του εργαζόμενου, σε σχέση με την εργασία που προσφέρει. Για το λόγο αυτό, κρίνεται ως άκυρη, όταν καταγγέλεται στα αρμόδια όργανα της πολιτείας.

Ο εργοδότης πρέπει να καταβάλλει το μισθό σε τακτά χρονικά διαστήματα, μέσα στη διάρκεια του μήνα, δηλαδή κάθε βδομάδα, ή κάθε μήνα κ.λ.π., ανάλογα με τη συμφωνία ή την τοπική συνήθεια. Η πληρωμή του μισθού πρέπει να γίνεται στον τόπο της εργασίας και μέσα στο χρόνο του ωραρίου του εργαζόμενου.

Κατά την εξόφληση των αποδοχών του εργαζόμενου, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να δίνει εκκαθαριστικό σημείωμα μισθοδοσίας. Εάν εφαρμόζεται μηχανογραφημένο σύστημα, δίνεται ανάλυση μισθοδοσίας. Και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να αναλύονται οι κάθε φύσης αποδοχές, καθώς και οι κρατήσεις που γίνονται.

► *Τι περιλαμβάνει ο μισθός*

Ο μισθός ενός εργαζόμενου αποτελείται από **τακτικές** και **έκτακτες** αποδοχές. Οι τακτικές αποδοχές καθορίζονται από το βασικό μισθό και τις προσαυξήσεις από τα επιδόματα. Ο βασικός μισθός είναι σταθερός και προκύπτει από τη συμφωνία που έγινε με τη σύμβαση εργασίας ή προβλέπεται ως ελάχιστος από κάποια συλλογική σύμβαση εργασίας. Ο βασικός μισθός προσαυξάνεται με ποσά που προβλέπονται από τις συλλογικές συμβάσεις, ανάλογα με το είδος και τη φύση της εργασίας που προσφέρει ο εργαζόμενος, την προσωπική κατάστασή του και την προϋπηρεσία του. Συνήθως εκφράζονται με ποσοστό επί τοις εκατό (%) στο βασικό μισθό. Τα πιο συνηθισμένα επιδόματα είναι τα ακόλουθα:

- Το **χρονοεπίδομα** (ή **επίδομα πολυετίας**), που χορηγείται σε αυτούς που συμπληρώνουν ορισμένα χρόνια προϋπηρεσίας.
- Το **οικογενειακό επίδομα**, που διακρίνεται σε επίδομα γάμου και επίδομα παιδιών.
- Το **επίδομα ανθυγιεινής εργασίας**, που χορηγείται σε αυτούς που εργάζονται κάτω από ανθυγιεινές συνθήκες και σε ανάλογα περιβάλλοντα.
- Το **επιστημονικό επίδομα**, που χορηγείται σε εργαζόμενους που έχουν αποκτήσει πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης ή ειδικούς επιστημονικούς τίτλους.

Όταν λέμε τακτικές αποδοχές, εννοούμε το βασικό μισθό ή ημερομίσθιο, όλα τα επιδόματα, καθώς και κάθε άλλη χρηματική παροχή ή παροχή σε είδος που δίνει ο εργοδότης σε σταθερή και μόνιμη βάση. Στις τακτικές αποδοχές περιλαμβάνονται: τα επιδόματα κανονικής αδείας, Δώρων Πάσχα και Χριστουγέννων, πολυετίας, οικογενειακά, ανθυγιεινής εργασίας, επικίνδυνης εργασίας, επιστημονικό, διαχειριστικών λαθών, παραγωγής, Κυριακής και νυκτερινής εργασίας, νόμιμης τακτικής υπερωριακής απασχόλησης, τροφής, κατοικίας, κάθε άλλη παροχή, εφόσον καταβάλλεται τακτικά και νόμιμα.

Οι έκτακτες αμοιβές αφορούν στις ευκαιριακές παροχές που δεν δίνονται τακτικά. Για παράδειγμα, η αμοιβή για υπερεργασία ή υπερωρία, οι προσφορές του εργοδότη κ.α. Χρειάζεται προσοχή στον χαρακτηρισμό των αμοιβών σε τακτικές και έκτακτες. Εάν οι αμοιβές υπερωριών αποκτήσουν ένα μόνιμο χαρακτήρα και περιοδικότητα για μεγάλα χρονικά διαστήματα, τότε ο νόμος τις χαρακτηρίζει ως τακτικές. Το να γνωρίζουμε ποιες παροχές του εργοδότη αποτελούν τακτικές ή έκτακτες αποδοχές έχει μεγάλη σημασία, ιδιαίτερα κατά τον υπολογισμό της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης, καθώς και των επιδομάτων κανονικής αδείας και εορτών.

► Κρατήσεις στο μισθό

Στο σύνολο των αποδοχών γίνονται υποχρεωτικά οι νόμιμες κρατήσεις, οι οποίες αποδίδονται από τον εργοδότη στους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Οι κρατήσεις αυτές είναι:

- Οι **ασφαλιστικές εισφορές**, που αναλογούν στον εργαζόμενο και ρυθμίζονται από τους σχετικούς νόμους.
- Ο **Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών** (ΦΜΥ), που καθορίζονται από τις φορολογικές διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.
- Το **χαρτόσημο** εξόφλησης του μισθού μαζί με την εισφορά υπέρ Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), που ανέρχεται σε ποσοστό 1,20% επί των μικτών αποδοχών του εργαζόμενου, δηλαδή επί των αποδοχών του πριν αφαιρεθούν οι ασφαλιστικές εισφορές. Το μισό του χαρτόσημου παρακρατείται από τις αποδοχές και το άλλο μισό επιβαρύνει τον εργοδότη.

► *Δώρα εορτών*

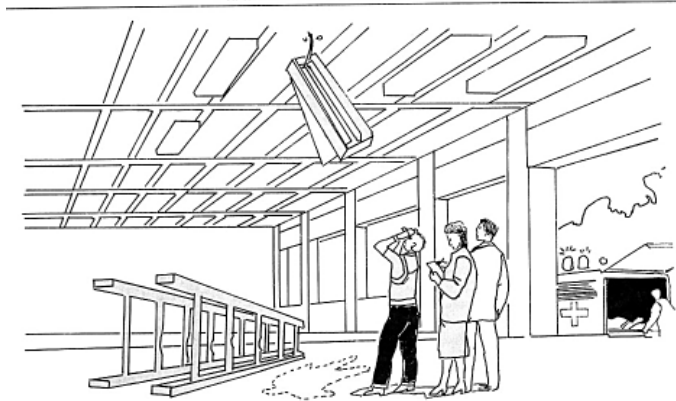
Όλοι οι μισθωτοί, που αμείβονται με μισθό ή με ημερομίσθιο, δικαιούνται από τους εργοδότες τους:

- α) Επίδομα εορτών Χριστουγέννων ίσο με ένα μηνιαίο μισθό για τους αμειβόμενους με μισθό, και με 25 ημερομίσθια για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο.
- β) Επίδομα εορτών Πάσχα ίσο με μισό μηνιαίο μισθό για τους αμειβόμενους με μισθό, και με 15 ημερομίσθια για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο.

8.4 Εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Ορισμός εργατικού ατυχήματος

Εργατικό ατύχημα είναι εκείνο που συμβαίνει στον εργαζόμενο κατά την διάρκεια της εργασίας ή με αφορμή την εργασία και το οποίο οφείλεται σε απότομο γεγονός (βίαιο συμβάν), εφόσον αυτό προκάλεσε στον εργαζόμενο ανικανότητα να εργασθεί πάνω από τέσσερις (4) ημέρες.

ΕΙΚΟΝΑ 8.5 Εργατικό ατύχημα

Βίαιο γεγονός νοείται, όταν υπάρχει έκτακτη και αιφνίδια επίδραση εξωτερικού παράγοντα, που δεν έχει σχέση με την οργανική κατάσταση του εργαζόμενου. Η επίδραση αυτή μπορεί να έχει ως αιτία την επιβάρυνση των όρων εργασίας κάτω από απρόβλεπτες και έκτακτες συνθήκες. Συνεπώς, προϋπάρχουσα ασθένεια, που εκδηλώνεται ή επιδεινώνεται κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από κανονικές συνθήκες δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα. Εάν όμως η ασθένεια προήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από εξαιρετικές και ασυνήθιστες συνθήκες, χαρακτηρίζεται ως εργατικό ατύχημα.

Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να αναγγέλλει το εργατικό ατύχημα στις αρμόδιες αρχές. Συγκεκριμένα:

- στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή, αμέσως,
- στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, μέσα σε 48 ώρες, και
- στο ΙΚΑ μέσα σε πέντε (5) ημέρες.

Εάν η ανικανότητα για εργασία διαρκέσει πάνω από εβδομάδα, ο εργοδότης υποχρεώνεται να υπογράψει ένορκη βεβαίωση στον Ειρηνοδίκη σχετικά με τις λεπτομέρειες του ατυχήματος.

Επίσης είναι υποχρεωμένος:

- Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται η περιγραφή και τα αίτια του ατυχήματος.
- Να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών (3) εργάσιμων ημερών.
- Να τηρεί ειδικό βιβλίο καταχώρησης των μετρήσεων και των αποτελεσμάτων ελέγχου του εργασιακού περιβάλλοντος και ιατρικών εξετάσεων.
- Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και, γενικά, να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.

Δικαιώματα εργαζόμενου

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, οι παροχές του εργαζόμενου σε περίπτωση ατυχήματος διαφέρουν ανάλογα με το εάν είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ ή όχι.

Έτσι ο εργαζόμενος δικαιούται:

- α) **Ιατροφαρμακευτική και Νοσοκομειακή** περίθαλψη. Εάν ο εργαζόμενος δεν είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ, τα έξοδα ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης υποχρεώνεται να τα πληρώσει ο εργοδότης. Εάν ο εργαζόμενος είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ, ο εργοδότης απαλλάσσεται από τα έξοδα αυτά και ο εργαζόμενος καλύπτεται από το ΙΚΑ για τις παροχές αυτές.
- β) **Εφάπαξ αποζημίωση όταν δεν είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ.** Οι μη ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση από τον εργοδότη, η οποία κυμαίνεται, ανάλογα με τον βαθμό ανικανότητας για εργασία (πλήρης διαρκής ανικανότητα, μερική διαρκής, πλήρης πρόσκαιρη, μερική πρόσκαιρη, θάνατος). Τα ποσά της αποζημίωσης είναι

αρκετά μικρά και δεν καλύπτουν πλήρως την ζημιά. Όμως οι σχετικές διατάξεις ελάχιστα εφαρμόζονται, εφόσον το ΙΚΑ καλύπτει πλέον ολόκληρη τη χώρα και ο κύκλος των υπόχρεων σε αποζημίωση εργοδοτών έχει περιορισθεί γενικά πάρα πολύ. Σήμερα πλέον περισσότερο εφαρμόζονται οι διατάξεις για αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης.

Οι παραπάνω αξιώσεις παραγράφονται μετά από παρέλευση τριών (3) χρόνων από το ατύχημα.

- γ) **Αποζημίωση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη.** Όλοι οι εργαζόμενοι είτε είναι ασφαλισμένοι είτε όχι στο ΙΚΑ, εφόσον υποστούν εργατικό ατύχημα που οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια του εργοδότη ή των εκπροσώπων του ή εάν υπάρχει παράβαση των διατάξεων για τους όρους υγιεινής και ασφαλείας, δικαιούνται χρηματική αποζημίωση για ηθική βλάβη. Σε περίπτωση θανάτου η αποζημίωση επιδικάζεται στα μέλη της οικογένειας (ψυχική οδύνη). Το ποσό της αποζημίωσης εξαρτάται από το βαθμό της βλάβης και ρυθμίζεται από το δικαστήριο. Οι αξιώσεις αυτές παραγράφονται πέντε (5) χρόνια μετά το ατύχημα. Ο εργοδότης επίσης υποχρεούται στην περίπτωση αυτή να καταβάλει στο ΙΚΑ κάθε δαπάνη από τη χορήγηση ασφαλιστικών παροχών στον παθόντα ασφαλισμένο.
- δ) **Αποδοχές - Επίδομα ασθενείας.** Ο εργαζόμενος δικαιούται επίσης, κατά το διάστημα της ανικανότητας, επίδομα ασθενείας από το ΙΚΑ και το υπόλοιπο του μισθού του από τον εργοδότη για διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών, εάν έχει υπηρεσία μικρότερη του έτους ή ενός (1) μηνός για υπηρεσία πάνω από έτος.

8.5 Συλλογικές συμβάσεις

Περιεχόμενο Συμβάσεων

Με τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (ΣΣΕ), οι οποίες συμφωνούνται εγγράφως, μεταξύ των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζόμενων και εργοδοτών ή μεταξύ συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζόμενων και εργοδότη, καθορίζονται οι όροι εργασίας και οι αμοιβαίες υποχρεώσεις των δύο πλευρών. Η σύναψη συλλογικών συμβάσεων διέπεται από το Ν. 1876/90 και αφορά σε όλους τους εργαζόμενους της χώρας με σχέση ε-

ΕΙΚΟΝΑ 8.6

Συμφωνία για σύναψη συλλογικής σύμβασης

ξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, σε ημεδαπό ή αλλοδαπό εργοδότη, επιχείρηση, εκμετάλλευση ή υπηρεσία, δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα. Ακόμη, αφορά στους εργαζόμενους που εργάζονται κάτω από τις ίδιες ή αντίστοιχες συνθήκες με τους εργαζόμενους με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας (εποχιακοί, εργαζόμενοι φασόν, κ.λπ.).

Το περιεχόμενο των ΣΣΕ όπως αναφέρεται στο Ν. 1876/90:

- Συμπληρώνει τους γενικούς όρους εργασίας που ρυθμίζονται από τους σχετικούς νόμους και κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα.
- Θεσπίζει κατώτατους υποχρεωτικούς (νόμιμους) μισθούς και ημερομίσθια.
- Ορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών.
- Ορίζει θέματα σχετικά με τις διαδικασίες και τους όρους συλλογικής διαπραγμάτευσης, μεσολάβησης και διαιτησίας.

Το περιεχόμενο των ΣΣΕ μπορεί, ακόμη, να ρυθμίζει:

- Τους όρους λειτουργίας και τη λήξη των ατομικών συμβάσεων εργασίας.
- Ζητήματα που αφορούν στην άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος στην επιχείρηση.
- Θέματα κοινωνικής ασφάλισης, εκτός από τα συνταξιοδοτικά.
- Θέματα άσκησης επιχειρησιακής πολιτικής, στο μέτρο που αυτή επηρεάζει άμεσα τις εργασιακές σχέσεις.
- Ζητήματα ερμηνείας των κανονιστικών όρων της ΣΣΕ.

Διάκριση Συμβάσεων

Οι **Εθνικές Γενικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας** (ΕΓΣΣΕ), αφορούν στους εργαζόμενους ολόκληρης της χώρας. Με αυτές καθορίζονται τα κατώτατα όρια μισθών και ημερομισθίων. Οι ΕΓΣΣΕ συνάπτονται από την τριτοβάθμια οργάνωση των εργαζόμενων που είναι η ΓΣΕΕ και τις αναγνωριζόμενες ως ευρύτερης εκπροσώπησης οργανώσεις των εργοδοτών, ή πανελλήνιας έκτασης, όπως είναι ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ).

Οι **ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις** ή **κλαδικές** αφορούν στους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος και των συναφών ειδικοτήτων του. Συνάπτονται από τις δευτεροβάθμιες ή τις πρωτοβάθμιες ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζόμενων πανελλήνιας έκτασης και τις εργοδοτικές οργανώσεις ευρύτερης εκπροσώπησης ή πανελλήνιας έκτασης όταν έχουν εθνικό χαρακτήρα. Οι συμβάσεις που αφορούν στους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος ή και των συναφών ειδικοτήτων συγκεκριμένης πόλης ή περιφέρειας, συνάπτονται μεταξύ ομοιοεπαγγελματικών συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζόμενων (πρωτοβάθμιων ή δευτεροβάθμιων) και των εργοδοτικών οργανώσεων τοπικού χαρακτήρα.

Οι **επιχειρησιακές συμβάσεις** αφορούν στους εργαζόμενους μίας επιχείρησης ή εκμετάλλευσης. Συνάπτονται από τη συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζόμενων της επιχείρησης και από τον εργοδότη που απασχολεί πενήντα (50), τουλάχιστον, εργαζόμενους.

Οι κλαδικές, επιχειρησιακές και οι τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις δεν επιτρέπεται να περιέχουν όρους εργασίας για τους εργαζόμενους δυσμενέστερους από τους όρους εργασίας των εθνικών συλλογικών συμβάσεων. Εξάλλου, εάν υπογραφεί νέα ΕΓΣΣΕ και τα κατώτατα όρια αμοιβής κάποιων μισθωτών, που ορίζονται από άλλη συλ-

λογική σύμβαση ή διαιτητική απόφαση, είναι κατώτερα από εκείνα που ορίζει η ΕΓΣΣΕ παύουν αυτόματα να ισχύουν (Εγκύκλιος 12945/ 9.4.90, Υπ. Εργασίας) και ισχύουν εκείνα της νέας ΕΓΣΣΕ.

Διαδικασία Ελεύθερης Διαπραγμάτευσης

Πριν από την υπογραφή οποιασδήποτε συλλογικής σύμβασης, διεξάγονται διαπραγματεύσεις μεταξύ εκπροσώπων των δύο μερών. Οι διαπραγματεύσεις αποτελούν έκφραση της συνδικαλιστικής ελευθερίας. Είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες και η κατάληξή τους είναι προϊόν της κοινής θέλησης εργαζόμενων και εργοδοτών.

Η διαδικασία διαπραγμάτευσης ξεκινά με έγγραφο της πλευράς που ασκεί το δικαίωμα της διαπραγμάτευσης και το απευθύνει στην άλλη πλευρά και συγχρόνως το κοινοποιεί στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας. Με το ίδιο έγγραφο γνωστοποιούνται και τα θέματα που προτείνονται για διαπραγμάτευση, τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα και ο τρόπος διαπραγμάτευσης. Η άλλη πλευρά οφείλει μέσα σε 10 εργάσιμες ημέρες από τη γνωστοποίηση των θεμάτων να προσέλθει για διαπραγμάτευση και να ορίσει τους αντιπροσώπους της.

Η εργατική πλευρά έχει το δικαίωμα να αξιώσει από την εργοδοτική να της δοθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για τη διευκόλυνση των διαπραγματεύσεων. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων τηρούνται πρακτικά, που υπογράφονται από τους αντιπροσώπους των δύο μερών.

Διαιτησία

Όταν διαπιστώνεται αδιέξοδος σε οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων, τότε προβλέπεται η διαδικασία της **διαιτησίας**. Σε αυτή προσφεύγει οποιαδήποτε πλευρά ή από κοινού, με αίτηση που υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Διαιτητής επιλέγεται πρόσωπο κοινής αποδοχής ή με κλήρωση, σε περίπτωση ασυμφωνίας, από ειδικό κατάλογο διαιτητών. Ο διαιτητής αποφασίζει αφού ερευνήσει και εξετάσει τις θέσεις των διαφωνούντων για το λόγο αυτό μπορεί να συμβουλευεται ειδικούς εμπειρογνώμονες για να διαμορφώνει την πρότασή του. Η απόφασή του ισοδυναμεί με συλλογική σύμβαση.

8.6 Καταγγελία σύμβασης

Μία σύμβαση εργασίας λύνεται:

- Με καταγγελία από τον εργοδότη ή τον εργαζόμενο όταν είναι σύμβαση αορίστου χρόνου.
- Με λήξη της σύμβασης όταν είναι ορισμένου χρόνου ή νωρίτερα με την καταγγελία της για σοβαρό λόγο.
- Με αμοιβαία συναίνεση εργοδότη και εργαζόμενου.

Απόλυση

Η σύμβαση αορίστου χρόνου λύνεται αυτοδίκαια με το θάνατο του εργαζόμενου. Αντίθετα, ο θάνατος του εργοδότη δεν προκαλεί λύση της. Η καταγγελία της σύμβασης μπορεί να γίνει μονομερώς είτε από τον εργοδότη, οπότε ονομάζεται και **απόλυση**, είτε από τον εργαζόμενο, οπότε μιλάμε για **παραίτηση** ή **οικειοθελή αποχώρηση**. Οι περιπτώσεις κακής μεταχείρισης εργαζόμενου, που προσβάλλουν βάναυσα την τιμή, την υπόληψη και γενικά την προσωπικότητά του, ισοδυναμούν με απόλυση. Η οικειοθελής αποχώρηση μπορεί να γίνει είτε ρητά (γραπτά ή προφορικά) είτε σιωπηρά. Σε κάθε περίπτωση ο εργαζόμενος κατά την αποχώρησή του δικαιούται, εφόσον δεν έχει λάβει την ετήσια άδειά του, αποζημίωση για αποδοχές μη ληφθείσας αδειάς και επιδόματος αδειάς.

Ακυρότητα απόλυσης

Με βάση τις σχετικές διατάξεις για την καταγγελία σύμβασης και την πλούσια νομολογία όπως αυτή έχει διαμορφωθεί, μία απόλυση θεωρείται άκυρη στις ακόλουθες ενδεικτικές περιπτώσεις:

- α) **Μη καταβολή της αποζημίωσης μαζί με έγγραφο της απόλυσης.** Όταν δεν καταβληθεί, μαζί με την έγγραφη κοινοποίηση της απόλυσης στον εργαζόμενο, ολόκληρη η νόμιμη αποζημίωση. Σε περίπτωση καταβολής της αποζημίωσης στις προβλεπόμενες από το νόμο δόσεις (αποζημίωση άνω των 6 μηνών), ακυρότητα της απόλυσης επέρ-

χεται με καθυστέρηση μίας δόσης.

- β) **Καταχρηστική απόλυση.** Όταν το δικαίωμα του εργοδότη να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας ασκείται καταχρηστικά, όταν δηλαδή υπερβαίνει τα όρια της καλής πίστης, των χρηστών ηθών και του κοινωνικού ή οικονομικού σκοπού του δικαιώματος. Γενικά καταχρηστική είναι κάθε απόλυση που δεν δικαιολογείται από το καλώς εννοούμενο συμφέρον του εργοδότη ή από άλλες αντισυμβατικές ενέργειες του εργαζόμενου, από τις οποίες επηρεάζεται ο κανονικός ρυθμός της εργασίας.
- γ) **Απόλυση αντίθετη με απαγορευτικές διατάξεις.** Τέτοιες κατηγορίες είναι τα συνδικαλιστικά στελέχη, οι έγκυες γυναίκες, οι αδειούχοι εργαζόμενοι, οι στρατεύσιμοι και οι προσληφθέντες με ειδικές διατάξεις (πολύτεκνοι, άτομα με ειδικές ανάγκες κ.α.)

Τι δικαιούται ο εργαζόμενος σε περίπτωση άκυρης απόλυσης

Ο εργαζόμενος, σε περίπτωση άκυρης απόλυσης, έχει δικαίωμα να ασκήσει αγωγή και να ζητήσει να ακυρωθεί η απόλυση ώστε να υποχρεωθεί ο εργοδότης να αποδέχεται τις υπηρεσίες του και να του καταβάλλει μισθούς υπερημερίας.

Η σχετική αγωγή πρέπει να γίνει μέσα σε διάστημα τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση του εγγράφου της απόλυσης, αλλιώς το δικαίωμα παραγράφεται και η αγωγή απορρίπτεται ως εκπρόθεσμη. Εάν η ακυρότητα της απόλυσης, οφείλεται στη μη κοινοποίηση εγγράφου, η 3μηνη προθεσμία αρχίζει από την ημέρα που ο εργοδότης σταμάτησε να αποδέχεται τις υπηρεσίες του εργαζόμενου. Πάντως, η με επιφύλαξη είσπραξη της αποζημίωσης δεν αποτελεί παραίτηση του εργαζόμενου από το δικαίωμα ακυρότητας της απόλυσης ή της επιδίωξης μεγαλύτερης αποζημίωσης.

Εάν ο εργαζόμενος αρνηθεί να εισπράξει το ποσό της αποζημίωσής του, ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να το καταθέσει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για να είναι έγκυρη η καταγγελία.

Υπολογισμός αποζημίωσης απόλυσης

Το ύψος της αποζημίωσης εξαρτάται από τον χαρακτηρισμό του εργαζόμενου ως υπαλλήλου ή ως εργάτη και υπολογίζεται με βάση τις τακτικές αποδοχές του τελευταίου μήνα με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Τακτικές αποδοχές θεωρούνται ο μισθός, καθώς και κάθε άλλη παροχή σε είδος και σε χρήμα που δίνεται τακτικά. Ειδικά για την αποζημίωση απόλυσης συνυπολογίζονται τα δώρα εορτών και το επίδομα αδείας, προσθέτοντας το 1/6 στο συνολικό ύψος της αποζημίωσης. Η αποζημίωση πρέπει να καταβληθεί κατά τη στιγμή της κοινοποίησης της απόλυσης. Εάν η αποζημίωση υπερβαίνει τις αποδοχές έξι (6) μηνών, ο εργοδότης δικαιούται να καταβάλει αμέσως το τμήμα της αποζημίωσης μέχρι έξι (6) μηνιαίους μισθούς και το υπόλοιπο σε τριμηνιαίες δόσεις, κάθε μία από τις οποίες δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τις αποδοχές τριών μηνών.

Η αποζημίωση καταγγελίας σύμβασης δεν υπόκειται σε κρατήσεις για το ΙΚΑ ή άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Το ίδιο ισχύει για την αποζημίωση λόγω μη ληφθείσας αδείας. Αντίθετα, το επίδομα κανονικής αδείας υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές.

Η αποζημίωση φορολογείται. Ο φόρος εξαρτάται από το ύψος της αποζημίωσης με βάση την ισχύουσα κλίμακα του φόρου εισοδήματος, αφού αφαιρεθεί ποσόν 1.000.000 δρχ. Επί της αποζημίωσης υπολογίζεται επίσης χαρτόσημο 1,20%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.4 Ύψος αποζημίωσης εργατών

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΤΩΝ	
ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ
2 μήνες έως 1 έτος	5 ημερομίσθια
1 έτος έως 2 έτη	7 ημερομίσθια
2 έτη έως 5 έτη	15 ημερομίσθια
5 έτη έως 10 έτη	30 ημερομίσθια
10 έτη έως 15 έτη	60 ημερομίσθια
15 έτη έως 20 έτη	90 ημερομίσθια
20 έτη έως 25 έτη	105 ημερομίσθια
25 έτη και πάνω	125 ημερομίσθια

8.7 Δικαιώματα εργαζόμενων και εργοδοτών

Ο εργαζόμενος και ο εργοδότης μοιάζουν σαν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Και οι δύο πλευρές με τη δράση τους επηρεάζουν αποφασιστικά την πορεία της οικονομίας μιας χώρας. Θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητη η καλή πίστη και συνεργασία ώστε η ανάπτυξη, προς όφελος όλων, να είναι δεδομένη. Δυστυχώς, όμως, υπάρχουν παραδείγματα καταχρήσεων και εκμετάλλευσης και από τις δύο πλευρές και έτσι οι σχέσεις τους δεν είναι καλές, στο βαθμό που θα έπρεπε. Βέβαια, πρέπει να σημειώσουμε ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί είναι σημαντική. Αρκεί να ανατρέξουμε λίγες δεκαετίες πριν, όπου θα διαπιστώσουμε οξύτατες αντιπαράθεσεις μεταξύ εργαζόμενων και εργοδοτών. Την εποχή εκείνη οι εργοδότες πίστευαν ότι τα συμφέροντά τους είναι αντικρουόμενα με αυτά των εργαζόμενων και γι' αυτό ακολουθούσαν πολύ σκληρή πολιτική αμοιβών απέναντί τους. Αυτή η σκληρή πολιτική ανάγκασε τους εργαζόμενους σε συσπείρωση προκειμένου να αντιμετωπίσουν την αυθαιρεσία της εργοδοτικής πλευράς. Έτσι, οι εργαζόμενοι με πολύ σκληρούς αγώνες κατάφεραν να αντιστέκονται στις προθέσεις των εργοδοτών. Η καχυποψία, που σε ένα βαθμό εξακολουθεί να υπάρχει, δυσκολεύει την προσπάθεια εξομάλυνσης των σχέσεων. Για το λόγο αυτό τα θεσμοθετημένα όργανα της πολιτείας παρεμβαίνουν συχνά για να ρυθμίζουν τα ζητήματα που προκύπτουν, κυρίως, προστατεύοντας την πιο αδύνατη πλευρά, που είναι οι εργαζόμενοι.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2001**ΑΡΘΡΟ 22**

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.

Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από το φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

...

4. Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται.

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως ο νόμος ορίζει.

ΑΡΘΡΟ 23

1. Το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου.

2. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων.

Η γενική αυτή κατάσταση αλλάζει σημαντικά εάν εξετάσουμε τις σχέσεις που αναπτύσσονται στο επίπεδο μιας επιχείρησης. Εδώ τα πράγματα είναι ευκολότερα και πιο σαφή. Η προσωπική επαφή και το κοινό, σχεδόν καθημερινό, συμφέρον αμβλύνει σε μεγάλο βαθμό τις αντιθέσεις. Βέβαια, και εδώ διαπιστώνονται συχνά προβλήματα και αγκυλώσεις, που διευθετούνται από τις κείμενες διατάξεις και τα αρμόδια κρατικά όργανα.

Θεμέλιος λίθος της δημιουργίας ενός καλού εργασιακού κλίματος είναι η αμοιβαία προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και ο αμοιβαίος σεβασμός της προσωπικότητας της άλλης πλευράς. Πάνω σε αυτή τη βάση θεμελιώνονται στέρεες βάσεις και δημιουργούνται καλές εργασιακές συνθήκες εργασίας. Όπου υπάρχουν καλές συνθήκες και εργασιακή ειρήνη βελτιώνεται αυτόματα η παραγωγικότητα και η απόδοση. Αυτός ο κοινός σκοπός και στόχος, όταν εκπληρώνεται και υπάρχει η αναγκαία αλληλοκατανόηση της ιδιαιτερότητας του άλλου, λύνει σχεδόν όλα τα προβλήματα

που ανακύπτουν. Άλλωστε, το ζητούμενο δεν είναι η πλήρης ταύτιση απόψεων, αλλά η συνεργασία πάνω σε μία δημιουργική αντιπαράθεσή τους και ο προβληματισμός γύρω από την καθημερινή πρακτική.

Το δικαίωμα στην εργασία είναι αναφαίρετο και συνταγματικά κατοχυρωμένο για όλους τους Έλληνες. Το κράτος έχει την υποχρέωση να φροντίζει ώστε να επικρατούν εκείνες οι συνθήκες που θα υποβοηθούν στην εκπλήρωση της συνταγματικής επιταγής. Απόρροια αυτού του δικαιώματος είναι η καταβολή στον εργαζόμενο της αμοιβής (μισθού) για τις υπηρεσίες που προσφέρει.

Η εργασία, και κατ' επέκταση και το επάγγελμα, πρέπει να ικανοποιεί πολλαπλά τον εργαζόμενο. Ο μισθός δίνει τη δυνατότητα στον ίδιο και την οικογένειά του να ζει με αξιοπρέπεια. Υπάρχουν, όμως, και άλλοι παράμετροι που είναι εξίσου σημαντικοί για τον εργαζόμενο. Μερικοί από τους πιο σημαντικούς παράγοντες που ικανοποιούν και τις υπόλοιπες ανάγκες του, θεωρούμε ότι είναι οι ακόλουθοι:

- *Να αισθάνεται ότι εργάζεται σε μία σταθερή και μόνιμη εργασία*
- *Να προσφέρει υπηρεσίες ανάλογες των προσόντων του και να αμείβεται γι' αυτές ανάλογα*
- *Να έχει ίσες ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης*
- *Να εργάζεται σε καθαρό, υγιεινό και ασφαλές περιβάλλον*
- *Να εργάζεται με ανθρώπινες συνθήκες ως προς το ωράριο, την ανάπαυση, την προσπάθεια που καταβάλλει κ.α.*

Το δικαίωμα στην εργασία των πολιτών συμπληρώνεται από δύο ακόμη θεμελιακά και συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα. Αυτά είναι: **η απολαγή της κοινωνικής ασφάλισης**, που του παρέχει το κράτος, και **η ελεύθερη συμμετοχή του στη συνδικαλιστική δράση**.

Με την ευρύτερη έννοια ο εργοδότης είναι εργαζόμενος και για το λόγο αυτό έχει και αυτός υποχρεώσεις και δικαιώματα. Άλλωστε, σύμφωνα με το Σύνταγμα "**Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις**" (Άρθρο 4 § 2). Βασικό δικαίωμά του ως εργοδότη είναι αυτό που λέγεται **διευθυντικό**. Μπορεί να επιλέγει τον τόπο και τον χρόνο της εργασίας και να καθορίζει τον τρόπο που θα εργαστούν οι εργαζόμενοι. Μπορεί να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες που του παρέχουν οι εργαζόμενοι με αμοιβή για να πετυχαίνει τις επαγγελματικές του επιδιώξεις. Με βάση αυτή την αρχή δικαιούται να διευθύνει, να οργανώνει, να προγραμματίζει

ΕΙΚΟΝΑ 8.7 Αμοιβαίος σεβασμός

την εργασία και να ελέγχει την πρόοδό της.

Εκτός από τα βασικά αυτά εργοδοτικά δικαιώματά του απαιτεί από τους εργαζόμενους **υπακοή** και **πίστη**. Η υπακοή αναφέρεται στις εντολές και οδηγίες του προς τους εργαζόμενους. Η πίστη σχετίζεται με τα επιχειρηματικά μυστικά που ο εργαζόμενος από τη φύση της θέσης του κατέχει.

Ο εργαζόμενος οφείλει να προστατεύει την επιχείρηση από τη διαρροή μυστικών προς τους ανταγωνιστές, όπως, επίσης, δεν πρέπει να απασχολείται σε ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

8.8 Συνδικαλιστικές οργανώσεις στον κλάδο του αυτοκινήτου**Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζόμενων**

Τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζόμενων προστατεύονται από το Σύνταγμα και τους ειδικούς νόμους για την προστασία των συνδικαλιστικών ελευθεριών (Ν. 1264/82, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τους Ν. 1915/90 και 2224/94). Παράλληλα, κατοχυρώνονται και με όλες τις σχετικές διατάξεις των διεθνών συμβάσεων εργασίας που έχουν κυρωθεί με νόμο από τη χώρα μας.

Ο συνδικαλισμός προέκυψε ως ανάγκη για να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι ενωμένοι τους εργοδότες. Από την άποψη αυτή ο ρόλος των συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι πολύ σημαντικός γιατί προστατεύουν τα συμφέροντα των εργαζόμενων, όταν διαπιστώνουν αντίθετες διαθέσεις από την άλλη πλευρά. Συνδικαλιστική οργάνωση (επαγγελματικό σωματείο) είναι μία νόμιμη ένωση προσώπων, που έχει ως σκοπό την προώθηση των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών της. Τα σωματεία παλεύουν για την ικανοποίηση των αιτημάτων του κλάδου που εκπροσωπούν και που αναφέρονται αποκλειστικά στο επάγγελμα που ασκούν. Για το λόγο αυτό τους απαγορεύεται να έχουν κερδοσκοπικές δραστηριότητες. Η δράση τους είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη και διέπεται από σχετικούς νόμους.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις διακρίνονται σε:

- **Πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις** που είναι:
 - ➡ Τα επιχειρησιακά ή κλαδικά σωματεία, που ιδρύονται από 20 τουλάχιστον εργαζόμενους. Για την ίδρυσή τους απαιτείται απόφαση του Πρωτοδικείου και εγγραφή στο βιβλίο σωματείων.
 - ➡ Οι ενώσεις προσώπων σε επιχειρήσεις μέχρι σαράντα (40) άτομα. Ιδρύονται από δέκα (10) τουλάχιστον εργαζόμενους με ιδρυτική πράξη που κατατίθεται στο αρμόδιο Ειρηνοδείο και κοινοποιείται στον εργοδότη.
 - ➡ Τα τοπικά παραρτήματα σωματείων ευρύτερης περιφέρειας.

- **Δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις** που είναι τα Εργατικά Κέντρα και οι Ομοσπονδίες. Μπορούν να ιδρυθούν από δύο (2) τουλάχιστον σωματεία.
- **Τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις** που είναι ενώσεις Ομοσπονδιών (Συνομοσπονδίες) και των Εργατικών Κέντρων. Γνωστότερη και αντιπροσωπευτικότερη Συνομοσπονδία εργαζόμενων είναι η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ). Μέλη της είναι οι Ομοσπονδίες και τα Εργατικά Κέντρα.

ΕΙΚΟΝΑ 8.8 Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις όλων των βαθμίδων αναπτύσσουν τη δράση τους στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που τους αναγνωρίζει και τους απονέμει ο νόμος. Οι σημαντικότερες δραστηριότητές τους είναι:

- Οργανώνουν το διεκδικητικό πλαίσιο των αγώνων με κλιμακούμενα μέτρα που φτάνουν μέχρι και την άσκηση του, συνταγματικά κατοχυρωμένου, δικαιώματος της απεργίας. Στους αγώνες αυτούς τίθενται πάντοτε επικεφαλής.
- Προβάλλουν τα αιτήματα και τα προβλήματα που τους απασχολούν και τα προωθούν προς επίλυση στα αρμόδια όργανα.
- Παρακολουθούν και καταγγέλλουν, όποτε χρειαστεί, στις αρμόδιες δικαστικές και κρατικές αρχές περιπτώσεις παραβάσεων, παρατυπιών και παρανομιών της εργοδοσίας, όσον αφορά στην εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία.
- Συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις ανάλογες του επιπέδου εκπροσώπησής τους με γνώμονα το εργατικό και εθνικό συμφέρον.

- Ιδρύουν καταναλωτικούς ή πιστωτικούς συνεταιρισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Ιδρύουν κέντρα επιμόρφωσης και κατάρτισης των εργαζόμενων.

Μέλος πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης μπορεί να γίνει κάθε εργαζόμενος που έχει συμπληρώσει δύο (2) μήνες εργασίας τον τελευταίο χρόνο στην επιχείρηση ή τον κλάδο απασχόλησης. Δικαίωμα εγγραφής έχουν και οι ανήλικοι και οι αλλοδαποί που εργάζονται με άδεια εργασίας, ενώ δεν έχουν δικαίωμα εγγραφής οι εργοδότες. Κάθε εργαζόμενος μπορεί να γραφτεί σε δύο το πολύ πρωτοβάθμια σωματεία, ένα της επιχείρησης κι ένα του κλάδου του (ένα εργοστασιακό και ένα κλαδικό σωματείο), αρκεί να έχει τις νόμιμες προϋποθέσεις που ορίζουν τα καταστατικά των οργανώσεων. Κάθε σωματείο ή τοπικό παράρτημα σωματείου μπορεί να γίνει μέλος του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου ή της αντίστοιχης Ομοσπονδίας.

Ανώτατο όργανο διοίκησης των συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι η Γενική Συνέλευση των μελών τους. Αυτή είναι αρμόδια να αποφασίζει για κάθε σοβαρό θέμα, έτσι όπως προβλέπεται από το Καταστατικό και τους σχετικούς νόμους. Η ίδια εκλέγει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, που διεκπεραιώνει με τον Πρόεδρό του τις τρέχουσες εργασίες για τακτά χρονικά διαστήματα. Τα όρια ευθύνης και αρμοδιότητας του Δ.Σ. ορίζονται, επίσης, από το καταστατικό και τους νόμους του κράτους.

ΕΙΚΟΝΑ 8.9 Γενική Συνέλευση εργαζόμενων

Πόροι των συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι:

- Οι συνδρομές (ορίζονται από το καταστατικό της οργάνωσης) και οι εθελοντικές εισφορές των μελών.
- Τα έσοδα από την αξιοποίηση τις περιουσίας τους, καθώς και α-

πό δωρεές, κληροδοσίες, εκδηλώσεις κ.λ.π.

- Η επιχορήγηση από τον Οργανισμό Εργατικής Εστίας.

Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργοδοτών

Οι ιδιοκτήτες συνεργείων συνδικαλίζονται ανάλογα με το είδος των εργασιών τους. Έτσι, σχεδόν σε κάθε έδρα νομού της χώρας ιδρύονται σύλλογοι ή σωματεία ιδιοκτητών που διακρίνονται σε Μηχανικών Αυτοκινήτου, Ηλεκτρολόγων Αυτοκινήτου, Μοτοσυκλετών – Μοτοποδηλάτων, Αμαξωμάτων – Βαφένων, Ψυγείων, Βουλκανιζατέρ κ.α. Σκοπός των οργάνων αυτών είναι να προωθούν για λύση τα προβλήματα που απασχολούν τα μέλη τους κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους. Τέτοια θέματα είναι:

- *Η χορήγηση αδειών λειτουργίας των επισκευαστικών επιχειρήσεων*
- *Η επαγγελματική στέγη*
- *Τα δημοτικά τέλη*
- *Το ωράριο εργασίας*
- *Το φορολογικό και ασφαλιστικό καθεστώς*
- *Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του κλάδου*

► Ε.Ο.Β.Ε.Α.Μ.Μ.

Όλα τα συνδικαλιστικά όργανα που αναφέραμε συνασπίζονται σε μία **Ενισαία Ομοσπονδία Βιοτεχνών Επισκευαστών Αυτοκινήτων - Μηχανημάτων - Μοτοσυκλετών** (ΕΟΒΕΑΜΜ) που σήμερα αριθμεί ως μέλη της εξήντα επτά (67) σωματεία απ' όλη την Ελλάδα σε δεκατρείς (13) διαφορετικές ειδικότητες. Η ΕΟΒΕΑΜΜ λειτουργεί με σκοπό την κατοχύρωση και καταξίωση των επιχειρήσεων του κλάδου έναντι της κοινωνίας, των θεσμών της πολιτικής, της εργασίας, της οικονομίας της αγοράς και στόχο έχει την αρμονική συνύπαρξη των επιχειρήσεων επισκευής και του εθνικού συμφέροντος. Στα πλαίσια της δράσης της:

- Συμμετέχει ενεργά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων- μελών της

- Στηρίζει τις επιχειρήσεις-μέλη σε ενέργειες που στοχεύουν στην ανάπτυξη και εξέλιξή τους
- Υλοποιεί αυτούς τους στόχους παρεμβαίνοντας άμεσα στους θεσμούς της πολιτείας και στο σύνολο των κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων

► Βιοτεχνικά Επιμελητήρια

Τα **Βιοτεχνικά Επιμελητήρια** λειτουργούν ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και εποπτεύονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης. Σύμφωνα με το νόμο, που καθορίζει τη λειτουργία τους, αποτελούν υποχρεωτική ένωση των Βιοτεχνών της χωροταξικής αρμοδιότητάς τους.

Ο νόμος δίνει στα Επιμελητήρια οικονομική αυτονομία και διοικητική αυτοτέλεια, προϋποθέσεις απαραίτητες για την προώθηση των σκοπών τους, που είναι:

- **Η προστασία των συμφερόντων των μελών τους** στα πλαίσια της ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας.
- **Η παροχή γνωμοδοτήσεων προς την πολιτεία για κάθε θέμα που ενδιαφέρει τα μέλη του** (χρηματοδοτικό, φορολογικό, επαγγελματική στέγη, εξαγωγές, εκθεσιακή πολιτική κ.λ.π.).
- **Η παροχή υπηρεσιών προς τα μέλη του** για θέματα που τα απασχολούν και σχετίζονται με τη λειτουργία των επιχειρήσεών τους.

► Σύνδεσμος Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων

Ο **Σύνδεσμος Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων** (ΣΕΑΑ) ιδρύθηκε το 1934. Εκπροσωπεί τις εταιρείες που αποκλειστικά εισάγουν και διανέμουν επιβατικά αυτοκίνητα ελαφρά και βαρέα, επαγγελματικά οχήματα, λεωφορεία και μοτοσυκλέτες στην Ελλάδα. Ο ΣΕΑΑ είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Κατασκευαστών Αυτοκινήτων (ΟΙCΑ) και στοχεύει στην προστασία και προώθηση των συμφερόντων των εταιρειών-μελών του.

Ο Σύνδεσμος υποστηρίζει και προωθεί τα αιτήματα των μελών του στα αρμόδια Υπουργεία. Τέτοια αιτήματα αφορούν κυρίως στην εισαγωγή, δια-

νομή, πώληση, συντήρηση και κυκλοφορία των οχημάτων, αγορανομικές διατάξεις, τεχνικές προδιαγραφές και εγκρίσεις τύπου και θέματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης εργατικού δυναμικού. Επίσης, ο ΣΕΑΑ υποστηρίζει την πολιτεία με προτάσεις, πρωτοβουλίες και μελέτες για θεσμικά ζητήματα που σχετίζονται με την πλήρη εναρμόνιση της ελληνικής αγοράς αυτοκινήτου με αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα σε φορολογικά και περιβαλλοντικά θέματα. Τα πορίσματα τέτοιων ερευνών βρίσκονται στη διάθεση των μελών του ΣΕΑΑ.

Ο Σύνδεσμος προσφέρει στα μέλη του τα πιο αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία για την ελληνική και την ευρωπαϊκή αγορά αυτοκινήτου σε μηνιαία βάση. Για το λόγο αυτό, λειτουργεί στο Σύνδεσμο βάση δεδομένων που βρίσκεται σε άμεση επαφή με τη βάση του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (όσον αφορά στις ταξινομήσεις οχημάτων), αλλά και με Συνδέσμους του εξωτερικού. Επίσης, ο ΣΕΑΑ ενημερώνει σε τακτική βάση τα μέλη του σχετικά με τη νέα νομοθεσία που αφορά στην εισαγωγή, διανομή, αγορά, και στις τεχνικές προδιαγραφές των αυτοκινήτων στην Ελλάδα, αλλά και σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των αποκλειστικών διανομέων και των δικτύων τους. Τέλος, τα μέλη του ΣΕΑΑ ενημερώνονται τακτικά για σεμινάρια, εκθέσεις, εκδόσεις, συνέδρια και άλλες ειδήσεις, που πιθανώς τα ενδιαφέρουν.

8.9 Ασφαλιστική νομοθεσία. Ασφαλιστικοί φορείς.**Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Από τα πρώτα βήματά της (Συνθήκη της Ρώμης) η Ευρωπαϊκή Κοινότητα προσπάθησε να συμπεριλάβει στην κοινή δράση την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, γνωρίζοντας ότι η κοινωνική Ευρώπη ήταν αναπόσπαστο κομμάτι του γενικότερου ευρωπαϊκού μοντέλου που βασιζόταν στην παράδοση της κοινωνικής αλληλεγγύης στα κράτη μέλη της.

Η κοινωνική νομοθεσία αναπτύχθηκε παράλληλα με την προσπάθεια για τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς. Τα πρώτα μέτρα αφορούσαν στην εξασφάλιση στους Ευρωπαίους εργαζόμενους του δικαιώματος να κυκλοφορούν και να διαμένουν σε κάθε χώρα της Κοινότητας και να απολαμβάνουν στις χώρες υποδοχής τα ίδια δικαιώματα και προνόμια (π.χ. ασφάλιση ασθενείας, συντάξεις, επιδόματα κ.λ.π.) με τους πολίτες του κράτους υποδοχής.

Επίσης, η Κοινότητα προσδιόρισε τις ελάχιστες απαιτήσεις για την προστασία της υγείας και της ασφαλείας των εργαζόμενων και προώθησε τις ευκαιρίες απασχόλησης και γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου· επιρροή, εξάλλου, άσκησε για την κατοχύρωση των ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες σε όλα τα κράτη μέλη.

Η θέσπιση κοινωνικής πολιτικής στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αναγκαία. Οι σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να είναι εναρμονισμένες σε όλα τα κράτη μέλη, αφενός μεν για να μπορούν να υλοποιηθούν και οι άλλοι τομείς της κοινής δράσης (Εσωτερική Αγορά, ελεύθερη διακίνηση των εργαζόμενων, αποφυγή ομαδικής πτώσης της αμοιβής της εργασίας στο εσωτερικό της Ένωσης κ.λ.π.), αφετέρου δε για να εξασφαλιστεί και η ισότιμη αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων σε όλη την επικράτεια της Ένωσης. Αντιλαμβάνεται, όμως, κανείς πόσο δύσκολη είναι η υλοποίηση αυτής της αρχής, όταν αυτό δεν εξασφαλίζεται ούτε σε “ώριμες” ομοσπονδίες κρατών.

Εκτός από την ανάγκη εναρμόνισης της κοινωνικής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη έχουν ήδη αναγνωρίσει εδώ και καιρό την ανάγκη να διευρυνθούν τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζόμενων και στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η ανάγκη καθορισμού των κοινών ελάχιστων προδιαγραφών στον κοινωνικό τομέα.

Το μείζον, όμως, πρόβλημα που αποτελεί και τη σοβαρότερη πρόκληση της Ευρώπης και του ενοποιητικού εγχειρήματός της, είναι η συνεχώς εντεινόμενη ανεργία, το συναρτώμενο με αυτήν φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού και η όξυνση του φαινομένου της φτώχειας και της οικονομικής ανασφάλειας, που θίγει πλέον ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού και απειλεί τη συνοχή της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Η αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων θα πρέπει να επιχειρηθεί στο πλαίσιο μιας κοινής, συνεκτικής πολιτικής και στρατηγικής. Και αυτό αποτελεί καθήκον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης επιβάλλεται και από το γεγονός ότι η μεγάλη εσωτερική αγορά, καθώς επίσης και η οικονομική και νομισματική ένωση θα γίνουν δεκτές από τους πολίτες της Κοινότητας υπό τον όρο ότι δεν θα περιοριστούν στην παροχή νέων ευκαιριών μόνο για τους επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη και η ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης των δύο αυτών πυλώνων της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθίσταται επιτακτική και για λόγους κοινωνικής ισορροπίας.

Παρ' όλα αυτά, οι πιέσεις για την ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής στην Κοινότητα πήραν νέα ώθηση μετά τις πρωτοβουλίες για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Η ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής θεωρήθηκε απαραίτητο συμπλήρωμά της. Κοινοβούλιο και Ευρωπαϊκή Επιτροπή πίεσαν για μία καταγραφή των δεσμεύσεων της Κοινότητας στον κοινωνικό τομέα. Το πρώτο βήμα έγινε το Δεκέμβριο του 1989, όταν τα έντεκα (11) από τα δώδεκα (12) τότε κράτη μέλη (αρνήθηκε το Ηνωμένο Βασίλειο) υπέγραψαν στο Στρασβούργο τον "Κοινωνικό Χάρτη των Κοινωνικών Θεμελιωδών Δικαιωμάτων των Εργαζόμενων". Ο Κοινωνικός Χάρτης θεσπίζει δώδεκα (12) αρχές. Αποτελεί την πρώτη συγκεκριμένη πολιτική διακήρυξη των κρατών-μελών για τις κατευθυντήριες γραμμές ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής στην Κοινότητα· παράλληλα, εξέφρασε και την απόφαση των έντεκα (11) κρατών μελών να ενσωματώσουν στη Συνθήκη αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές για την κοινή δράση στον κοινωνικό τομέα. Η σχετική νομική πράξη θα έπαιρνε τη μορφή ενός προσαρτημένου πρωτοκόλλου διότι η Μεγάλη Βρετανία, όπως αναφέρθηκε, επέμενε στο δικαίωμα αυτοεξαίρεσής της. Αυτό έγινε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Πέντε χρόνια αργότερα, στις διαπραγματεύσεις για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Άμστερνταμ, το Ηνωμένο Βασίλειο αποδέχθηκε τη συμφωνία για το Κοινωνικό Πρωτόκολλο και συμφώνησε να ενσωματωθεί αυτό ως κεφάλαιο της Συνθήκης. Από τότε οι διατάξεις του Κοινωνικού Πρωτοκόλλου έχουν γενική και άμεση καταστατική ισχύ για όλα τα κράτη μέλη.

Οι δώδεκα αρχές που θεσπίζονται στον Κοινωνικό Χάρτη είναι:

- ▲ Το δικαίωμα εργασίας στη χώρα της Ένωσης που ο καθένας επιλέγει.
- ▲ Η ελευθερία επιλογής επαγγέλματος και το δικαίωμα στη λήψη δίκαιου μισθού.
- ▲ Το δικαίωμα για βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.
- ▲ Το δικαίωμα για κοινωνική προστασία στο πλαίσιο των ισχυόντων εθνικών συστημάτων.
- ▲ Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και της ελεύθερης συμμετοχής σε συλλογικές διαπραγματεύσεις.
- ▲ Το δικαίωμα για επαγγελματική κατάρτιση.
- ▲ Το δικαίωμα των ανδρών και των γυναικών για ίση μεταχείριση.
- ▲ Το δικαίωμα των εργαζόμενων για ενημέρωση, διαβουλεύσεις και για συμμετοχή.
- ▲ Το δικαίωμα για την προστασία της υγείας και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας.
- ▲ Προστασία των παιδιών και των εφήβων.
- ▲ Ένα ευπρεπές βιοτικό επίπεδο για τους ηλικιωμένους.
- ▲ Βελτιωμένη κοινωνική και επαγγελματική ολοκλήρωση για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Ασφάλιση και ασφαλιστική προστασία εργαζόμενων

Η κοινωνική ασφάλιση και στη χώρα μας ανήκει στις υποχρεώσεις του Κράτους Πρόνοιας και είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα όλων των Ελλήνων. Κύριος σκοπός της είναι η ασφάλιση των εργαζόμενων και των οικογενειών τους σε θέματα όπως η ασθένεια, τα γηρατειά, ο θάνατος και η ανεργία. Βασικοί άξονες της κρατικής πολιτικής είναι:

- *Η ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας εκεί που υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη.*
- *Η αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων του συστήματος.*
- *Η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.*

«**Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων,... αυτόνομον νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, συσταθέν δυνάμει τού ν.6298/1934, εδρεύον εν Αθήναις καί τελούν υπό τήν ανωτέραν εποπτείαν τού υπουργού Εργασίας. Σκοπός αυτού, η προστασία των παρ' αυτό ησφαλισμένων κατά των κινδύνων, ασθενείας, αναπηρίας, ατυχήματος, γήρατος κ.λ.π....**»

Κύριος ασφαλιστικός φορέας των εργαζόμενων στη χώρα μας είναι το **Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων** (ΙΚΑ). Ιδρύθηκε το 1934 και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων καλύπτει τους εργαζόμενους (και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών τους) που παρέχουν:

- α) Εξαρτημένη εργασία ανεξάρτητα από την ιδιότητα του εργοδότη (Ιδιωτικός Τομέας - Δημόσιος Τομέας, Ν.Π.Δ.Δ. ή Δημόσιο-Κοινωνικός Τομέας) και εφόσον για την εργασία τους αυτή δεν υπάγονται στην ασφάλιση κάποιου άλλου Φορέα Κύριας Ασφάλισης.
- β) Εξαρτημένη εργασία στο εξωτερικό για λογαριασμό εργοδότη που εδρεύει στην Ελλάδα με την προϋπόθεση ότι η χώρα που εργάζεται να μην έχει με την Ελλάδα διμερή σύμβαση ή να μην ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΕΙΚΟΝΑ 8.10 Ασφάλιση εργαζόμενων

γ) Την προσωπική τους εργασία με σύμβαση εκμίσθωσης έργου κατά κύριο ή συγκύριο επάγγελμα και εφόσον για την εργασία τους αυτή δεν υπάγονται στην ασφάλιση κάποιου άλλου Φορέα Κύριας Ασφάλισης.

Η ασφάλιση είναι **υποχρεωτική** και όχι προαιρετική. Αυτό σημαίνει ότι η ασφάλιση δεν εξαρτάται από τη θέληση του εργαζόμενου ή του εργοδότη και αρχίζει από την πρώτη ημέρα εργασίας. Με την ασφάλισή του ο εργαζόμενος γίνεται δικαιούχος πολλών παροχών τόσο από το Ι.Κ.Α. όσο και από άλλους Οργανισμούς.

Δελτίο Ασφαλιστικής Ταυτότητας και Εισφορών

Το ασφαλιστικό βιβλιάριο είναι η ασφαλιστική ταυτότητα του ασφαλισμένου. Από αυτό αποδεικνύονται οι ημέρες εργασίας στην ασφάλιση με τα επικολημένα ένσημα ή με την αναγραφή των ημερών εργασίας στα Ατομικά Δελτία Εισφορών, όπου υπάρχει Μηχανογραφικό Σύστημα Ασφάλισης.

Για να αποκτήσει ασφαλιστικό βιβλιάριο ο εργαζόμενος πρέπει μόλις αναλάβει εργασία να απευθυνθεί στην Υπηρεσία Μητρώου του υποκαταστήματος του ΙΚΑ της περιοχής της κατοικίας του ή της εργασίας του. Το ίδιο πρέπει να κάνει αμέσως και στις περιπτώσεις αντικατάστασης και απώλειας, για να καταγραφούν οι ημέρες εργασίας στον ατομικό του ασφαλιστικό λογαριασμό ή να αναγνωριστούν στην περίπτωση της απώλειας.

Βιβλιάριο Υγείας (Ατομικό ή Οικογενειακό)

Το ατομικό βιβλιάριο υγείας είναι η ταυτότητά του εργαζόμενου για παροχές σε είδος και σε χρήμα. Το οικογενειακό βιβλιάριο εκδίδεται για τα μέλη της οικογένειάς του.

– **Ατομικό βιβλιάριο** δικαιούνται οι άμεσα ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι γήρατος και αναπηρίας του Ι.Κ.Α. και οι ασφαλισμένοι άλλων ασφαλιστικών ταμείων που καλύπτονται από το Ι.Κ.Α. για παροχές σε είδος. Για την έκδοση του ατομικού βιβλιαρίου πρέπει να υπάρχουν επικολημένα ένσημα στο ασφαλιστικό βιβλιάριο για πενήντα (50) τουλάχιστον ημέρες εργασίας που να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στον προηγούμενο χρόνο ή στο τελευταίο 15μηνο. Όταν ο υπολογισμός γίνεται με το 15μηνο δεν λογαριάζονται οι τρεις τελευταίοι μήνες.

– Το **οικογενειακό βιβλιάριο** εκδίδεται για τα μέλη της οικογένειας του ά-

μεσα ασφαλισμένου, εφόσον δεν εργάζονται. Επίσης, εκδίδεται για τους συνταξιούχους, λόγω θανάτου του άμεσα ασφαλισμένου και για τα άλλα Ταμεία που ασφαλίζονται στον κλάδο ασθένειας του Ι.Κ.Α.

Ασφάλιση εργοδοτών

Οι ιδιοκτήτες συνεργείων ασφαλίζονται στο ΤΕΒΕ. Το ΤΕΒΕ ανήκει στον Οργανισμό Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε.) που εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο Οργανισμός Α.Ε.Ε. περιλαμβάνει, ακόμη, το Τ.Α.Ε. – Ταμείο Εμπόρων, και το Τ.Σ.Α. – Ταμείο Συντάξεων Αυτοκινητιστών.

Προσδιορισμός δραστηριοτήτων Τ.Ε.Β.Ε.

Το **Ταμείο Επαγγελματιών & Βιοτεχνών Ελλάδος** (Τ.Ε.Β.Ε.) είναι Ν.Π.Δ.Δ. που λειτουργεί από το 1939 και αποτελεί φορέα κύριας ασφάλισης των Επαγγελματοβιοτεχνών. Η σημερινή του δομή συνίσταται σε Κεντρικές και Περιφερειακές Υπηρεσίες, σε επίπεδο Διεύθυνσης, Τμήματος και Γραφείου.

Απονέμει συντάξεις γήρατος, αναπηρίας και επιζώντων, σε όσους πληρούν τις προϋποθέσεις. Τηρεί μητρώο ακίνητης περιουσίας, παρακολουθεί τα μισθωτήρια ή εκμισθωτήρια συμφωνητικά μισθώσεως ακινήτων και την κινητή περιουσία η οποία αποτελείται από καταθέσεις, αξίες εισηγμένες στο χρηματιστήριο, έντοκα γραμμάτια, ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια κ.λ.π. Καταβάλλει την μισθοδοσία στο πάσης φύσεως προσωπικό, εκκαθαρίζει τα ποσά των δικαιουμένων παροχών και αποδίδει τις κρατήσεις υπέρ τρίτων.

Ασφάλιση Τ.Ε.Β.Ε.

Η ασφάλιση στον Τ.Ε.Β.Ε καλύπτει δύο κλάδους:

- α) Τον **Κλάδο Σύνταξης**, για την παροχή σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας στους αμέσως ασφαλισμένους και λόγω θανάτου στα μέλη της οικογένειάς τους.
- β) Τον **Κλάδο Ασθένειας**, για την παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης στους εν ενεργεία ασφαλισμένους και στα μέλη των οικογενειών τους.

8.10 Ασφαλιστικές εισφορές και παροχές

Καταβολή ασφαλιστικών εισφορών

Η ασφάλιση έχει ως συνέπεια την υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών από τον εργοδότη και τον εργαζόμενο. Έτσι, έχουμε την εργατική και την εργοδοτική εισφορά. Η εργατική εισφορά είναι ποσοστό επί των ακαθάριστων αποδοχών του εργαζόμενου και παρακρατείται από τις αποδοχές του κατά την πληρωμή του μισθού του. Η εργοδοτική εισφορά είναι επίσης ποσοστό επί των ακαθάριστων αποδοχών του μισθωτού και επιβαρύνει τον εργοδότη.

Από το νόμο ορίζεται ότι υπεύθυνος απέναντι στο Ι.Κ.Α. για την καταβολή ολόκληρου του ασφαλιστρού (εργατικού και εργοδοτικού) είναι ο εργοδότης. Οι αυτοτελώς απασχολούμενοι, επιβαρύνονται και υποχρεούνται να καταβάλλουν οι ίδιοι το σύνολο της εισφοράς. Για τους ασφαλιζόμενους μέσω Ασφαλιστικών Συνεταιρισμών, υπεύθυνος για την καταβολή είναι ο Συνεταιρισμός.

Η ασφαλιστική εισφορά είναι ενιαία. Συνεπώς δεν έχει δυνατότητα ο εργοδότης να καταβάλλει χωριστά την εργοδοτική ή την εργατική εισφορά. Επίσης, υποχρεούται να αποδώσει στο Ι.Κ.Α. τις ασφαλιστικές εισφορές, ακόμα και εάν δεν κατέβαλε στους ασφαλισμένους τις αποδοχές τους και εξαιτίας αυτού του λόγου δεν παρακράτησε τις ασφαλιστικές εισφορές.

Ο εργαζόμενος, ακόμα και εάν ο εργοδότης δεν έχει παρακρατήσει την εργατική εισφορά, δεν έχει καμία ευθύνη απέναντι στο Ι.Κ.Α. για την καταβολή της εισφοράς του. Έτσι το Ι.Κ.Α. δεν έχει δικαίωμα να στραφεί εναντίον του για να εισπράξει την εργατική εισφορά.

Ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει τις εισφορές του Ι.Κ.Α. έως το τέλος του επόμενου μήνα από εκείνον στον οποίο απασχολήθηκε ο εργαζόμενος. Η προθεσμία αυτή είναι ανεξάρτητη από το χρόνο καταβολής του μισθού (εβδομάδα, δεκαπενθήμερο) ή από τυχόν καθυστέρηση πληρωμής του μισθού. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής των εισφορών ο εργοδότης επιβαρύνεται με σημαντικά πρόσθετα τέλη. Προβλέπονται επίσης σε βάρος του αυστηρές ποινικές κυρώσεις.

Υπολογισμός ασφαλιστικών εισφορών Ι.Κ.Α.

Οι εισφορές του Ι.Κ.Α. υπολογίζονται πάνω στις **πραγματικές αποδοχές** που παίρνουν οι ασφαλισμένοι. Στις πραγματικές αποδοχές περιλαμβάνονται οι κάθε φύσης αποδοχές του μισθωτού, δηλαδή, μισθός, επιδόματα, αμοιβή για υπερωρίες, νυχτερινή εργασία, εργασία τις Κυριακές κ.λ.π.

Για όσους αμείβονται με μηνιαίο μισθό, αναγνωρίζονται είκοσι πέντε (25) ημέρες εργασίας κατά μήνα, ανεξάρτητα του εάν απασχολούνται λιγότερες ή περισσότερες ημέρες. Ο αριθμός αυτός των ημερών εργασίας ισχύει τόσο στο σύστημα της πενθήμερης, όσο και της εξαήμερης εβδομάδας εργασίας. Εάν, όμως, δεν απασχοληθούν όλο το μήνα και πληρωθούν το αντίστοιχο μέρος του μηνιαίου μισθού, τότε αναγνωρίζονται τόσες μέρες εργασίας το μήνα, όσες οι ημέρες για τις οποίες δικαιούνται αποδοχές.

Όσοι αμείβονται με ημερομίσθιο, ασφαρίζονται για έξι (6) ημέρες την εβδομάδα, ανεξάρτητα του εάν εργάζονται με σύστημα εξαήμερης ή πενθήμερης εβδομάδας. Ειδικότερα, όμως, στο σύστημα της πενθήμερης εβδομάδας, εάν απασχοληθούν λιγότερες από τρεις (3) ημέρες, αναγνωρίζονται οι πραγματικές ημέρες εργασίας. Εάν, όμως, απασχοληθούν από τρεις (3) ημέρες και πάνω αναγνωρίζονται οι πραγματικές ημέρες προσαυξημένες κατά μία.

Για όσους είναι υποαπασχολούμενοι, σε περίπτωση απασχόλησης μέχρι το $\frac{1}{2}$ του νόμιμου ωραρίου και ανάλογης μειωμένης αμοιβής, εφόσον ο μέσος όρος της ημερήσιας αμοιβής είναι μικρότερος του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κλάσης, οι ημέρες εργασίας υπολογίζονται με τη διαίρεση του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών δια του τεκμαρτού ημερομισθίου της 1ης ασφαλιστικής κλάσης. Εάν ο μέσος όρος υπερβαίνει το ποσό της 1ης ασφαλιστικής κλάσης, οι ημέρες εργασίας που αναγνωρίζονται προκύπτουν σύμφωνα με τις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι εισφορές υπέρ του ΙΚΑ-TEAM για τους εργαζόμενους στα συνεργεία αυτοκινήτων είναι συνολικά 44,86% επί των ακαθάριστων μικτών αποδοχών του εργαζόμενου, που στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη εκατοντάδα. Στον εργαζόμενο αναλογεί ποσοστό 15,9% και στον εργοδότη του το υπόλοιπο. Ο εργαζόμενος επιβαρύνεται επιπλέον με κρατήσεις υπέρ του Ταμείου Πρόνοιας Εργατούπαλλήλων Μετάλλου, που τους προσφέρει μία πρόσθετη επικουρική ασφάλιση και παίζει το ρόλο, κατά κάποιον τρόπο, συνδικαλιστικού οργάνου. Το ποσοστό κράτησης είναι 1% για

όσους πρωτασφαλίστηκαν μέχρι την 01.01.1993 και 4% για όσους ασφαλίστηκαν αργότερα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Έστω εργαζόμενος με μικτές μηνιαίες αποδοχές ύψους 387.500 δραχ. Οι κρατήσεις υπέρ του ΙΚΑ-ΤΕΑΜ είναι συνολικά $387.500 \times 44,86\% = 173.832,5 = 173.800$ δραχ. Η συμμετοχή του εργαζόμενου ανέρχεται στο ποσό των $387.500 \times 15,9\% = 61.612,5 = 61.613$ δραχ. Η συμμετοχή του εργοδότη είναι $173.800 - 61.613 = 112.187$ δραχ. Επιπλέον ο εργαζόμενος για την ασφάλισή του καταβάλλει $387.500 \times 1\% = 3.875$ δραχ., εάν είναι παλαιός ασφαλισμένος, και $387.500 \times 4\% = 15.500$ δραχ., εάν είναι νέος (από 01.01.1993 και μετά).

Ασφαλιστικές κατηγορίες νέων ασφαλισμένων ΤΕΒΕ (όσοι ασφαλίστηκαν μετά την 1.1.1993)

Για τους ασφαλισμένους της κατηγορίας αυτής υπάρχουν δεκατέσσερεις (14) ασφαλιστικές κατηγορίες από τις οποίες οι πέντε (5) είναι υποχρεωτικές και οι εννέα (9) προαιρετικές. Ο νεοεγγεγραφόμενος στον Ο.Α.Ε.Ε. (ΤΕΒΕ), που δεν έχει ασφαλισθεί πριν από την 1-1-1993 σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, κατατάσσεται υποχρεωτικά στην 1η ασφαλιστική κατηγορία. Η ανακατάταξη γίνεται μετά την συμπλήρωση παραμονής δύο χρόνων σε κάθε μία και μέχρι την 5η, όπου και θα παραμένει μέχρι τη συνταξιοδότησή του, εφόσον ο ίδιος με αίτησή του δεν ζητήσει την υπαγωγή του σε μια από τις υπόλοιπες εννέα (9) προαιρετικές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.5 Κατηγορίες και εισφορές νέων ασφαλισμένων ΤΕΒΕ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ		ΚΛΑΔΟΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΔΡΧ.	ΕΥΡΩ	ΔΡΧ.	ΕΥΡΩ	ΔΡΧ.	ΕΥΡΩ
1	24.630	72,28	13.460	39,5	38.090	111,78
2	30.280	88,86	16.550	48,57	46.830	137,43
3	51.290	150,52	19.620	57,58	70.910	208,1
4	59.290	174,00	22.680	66,56	81.970	240,56
5	66.960	196,51	25.610	75,16	92.570	271,67
6	72.840	213,76	27.860	81,76	100.700	295,52
7	78.540	230,49	30.040	88,16	108.580	318,65
8	84.230	247,19	32.220	94,56	116.450	341,75
9	89.920	263,89	34.390	100,92	124.310	364,81
10	95.610	280,59	36.570	107,32	132.180	387,91
11	101.300	297,29	38.750	113,72	140.050	411,01
12	106.990	313,98	40.920	120,09	147.910	434,07
13	112.680	330,68	43.100	126,49	155.780	457,17
14	118.370	347,38	45.280	132,88	163.650	480,26

Παροχές προς τους εργαζόμενους

Το κύριο έργο της κοινωνικής ασφάλισης είναι η ασφαλιστική προστασία των ασφαλισμένων που εκδηλώνεται με παροχές. Οι παροχές διακρίνονται σε:

- **Παροχές σε είδος** όπως είναι η ιατρική περίθαλψη, η νοσοκομειακή, η φαρμακευτική, η οδοντιατρική, η πρόσθετη περίθαλψη, η λουτροθεραπεία και το πρόγραμμα θεραπευτικού τουρισμού.
- **Παροχές σε χρήμα** που είναι τα διάφορα επιδόματα (ασθενείας, αποθεραπείας, ατυχήματος, μητρότητας κλπ.), τα έξοδα νοσηλείας στο εξωτερικό και τα έξοδα κηδείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.6 Παροχές σε εργαζόμενους ασφαλισμένους

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	
Από το Ι.Κ.Α.	Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη Νοσοκομειακή περίθαλψη Επιδόματα ασθενείας ατυχήματος, μητρότητας κ.λπ. Σύνταξη Παροχές
Από τον Ο.Α.Ε.Δ.	Επίδομα ανεργίας Επίδομα στράτευσης Οικογενειακά επιδόματα
Από τον Ο.Ε.Κ. (Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας)	Στεγαστικά δάνεια ή έτοιμη κατοικία
Από την Εργατική Εστία	Επίδομα γάμου Κοινωνικός Τουρισμός Ψυχαγωγία

Παροχές ΤΕΒΕ

Το Τ.Ε.Β.Ε. παρέχει στους ασφαλισμένους και στις οικογένειές τους:

- Ιατρική περίθαλψη από ιδιώτες γιατρούς δεκατεσσάρων (14) ειδικοτήτων.
- Φαρμακευτική περίθαλψη.
- Νοσοκομειακή περίθαλψη.
- Θεραπευτικά μέσα τα αναγκαία για αποκατάσταση της υγείας των ασφαλισμένων.
- Παρακλινικές εξετάσεις και ειδικές θεραπείες.
- Επιδόματα τοκετού, έξοδα κηδείας.
- Οδοντιατρική περίθαλψη.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Η εργασία είναι δικαίωμα του κάθε Έλληνα πολίτη. Το Σύνταγμά μας υποχρεώνει το κράτος να εξασφαλίζει τις συνθήκες που ευνοούν την ευημερία και ανάπτυξη του τόπου και του πληθυσμού μέσα από την υγιή άσκηση του επαγγέλματος. Η εργασία διακρίνεται σε εξαρτημένη και ανεξάρτητη. Στην εξαρτημένη εργασία ο εργαζόμενος λέγεται μισθωτός και προσφέρει τις υπηρεσίες του στον εργοδότη έναντι αμοιβής. Το σύνολο των νόμων και κανόνων δικαίου που ρυθμίζει αυτή τη σχέση και επιλύει όποιες διαφορές ανακύπτουν, λέγεται **Εργατικό Δίκαιο**. Στην ανεξάρτητη εργασία ο εργαζόμενος έχει τη δυνατότητα να επιλέγει τον τόπο, το χρόνο και τον τρόπο που θα παρέχει τις υπηρεσίες έναντι αμοιβής που υποχρεούται να καταβάλλει ο εργοδότης. Η απασχόληση στη χώρα μας μπορεί να είναι πλήρης, μερική και πολλαπλή, ενώ οι συμβάσεις μπορούν να είναι αορίστου ή ορισμένου χρόνου.

Το ανώτατο συμβατικό ωράριο ενός εργαζόμενου είναι οκτώ (8) ώρες την ημέρα για όσους εργάζονται πέντε μέρες την εβδομάδα και 6,40 ώρες την ημέρα για όσους εργάζονται έξι μέρες την εβδομάδα. Εάν ο εργαζόμενος εργαστεί πέραν του συμβατικού και μέχρι το ανώτατο νόμιμο ωράριο αυτό ορίζεται ως υπερεργασία, ενώ υπερωρία είναι η εργασία πάνω από το νόμιμο ωράριο.

Κάθε εργαζόμενος δικαιούται ανάπαυσης και αδειών για διάφορους λόγους. Κατά τη διάρκειά τους η σχέση εργασίας υφίσταται και εφόσον είναι νόμιμη ο εργοδότης δεν δικαιούται να την καταγγείλει. Βασικό δικαίωμα του εργαζόμενου είναι η λήψη ετήσιας κανονικής αδειάς με αποδοχές και επίδομα. Σκοπός της αδειάς αυτής είναι η ανάκτηση δυνάμεων από τον εργαζόμενο και γι' αυτό είναι υποχρεωτική.

Η αμοιβή του εργαζόμενου λέγεται μισθός και διακρίνεται σε νόμιμο και συμβατικό. Οι αποδοχές του εργαζόμενου μπορούν να εξεταστούν από πολλές σκοπιές. Ο ονομαστικός μισθός είναι αυτός που παρέχει ο εργοδότης σε χρήμα ή σε είδος στον εργαζόμενο ως αμοιβή για τις υπηρεσίες

του. Ο πραγματικός μισθός εκφράζει την αγοραστική δύναμη του ονομαστικού μισθού. Οι αποδοχές του εργαζόμενου διακρίνονται ακόμη σε έκτακτες και τακτικές, στο άθροισμα των οποίων γίνονται οι νόμιμες κρατήσεις.

Οι Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας επικυρώνουν εγγράφως τη συμφωνία που πέτυχαν εργαζόμενοι και εργοδότες σε θέματα εργασίας για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Στις συμβάσεις προσδιορίζονται οι όροι που διέπουν τις σχέσεις εξαρτημένης εργασίας και συμπληρώνουν τα κενά των νόμων.

Μία σύμβαση εργασίας λύνεται με αμοιβαία συμφωνία ή μονομερή καταγγελία. Όταν την καταγγελία την κάνει ο εργοδότης λέγεται απόλυση και όταν την κάνει ο εργαζόμενος λέγεται παραίτηση ή οικειοθελής αποχώρηση. Ο απολυόμενος δικαιούται αποζημίωσης, αδείας και επιδόματος.

Ο συνδικαλισμός των εργαζόμενων προστατεύεται συνταγματικά. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν ως κύριο στόχο την προάσπιση των εργατικών δικαιωμάτων και συμφερόντων. Διακρίνονται σε πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια όργανα. Κατά αντίστοιχο τρόπο, συνδικαλιζούνται και οι εργοδότες.

Στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής που υποχρεούται να ασκεί το κράτος, ιδρύει ασφαλιστικούς οργανισμούς στους οποίους εντάσσονται εργαζόμενοι και επαγγελματίες. Η ασφάλιση και στις δύο κατηγορίες είναι υποχρεωτική και από αυτή απορρέουν δικαιώματα και υποχρεώσεις. Υποχρέωση των ασφαλισμένων είναι η καταβολή των εισφορών που τους αναλογούν και με αυτόν τον τρόπο έχουν το δικαίωμα να απολαμβάνουν τις παροχές που προβλέπονται. Στην περίπτωση των εισφορών των εργαζόμενων η νομοθεσία προβλέπει τον επιμερισμό τους και στον εργοδότη και στον εργαζόμενο.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Να συζητηθεί το δικαίωμα της απεργίας ως έσχατο μέσο πίεσης για την επίτευξη εργατικών στόχων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποιες είναι οι διαφορές και ποιες οι ομοιότητες μεταξύ εξαρτημένης και ανεξάρτητης εργασίας;
2. Ποια είναι τα συστήματα απασχόλησης στη χώρα μας;
3. Ποιο ωράριο εργασίας λέγεται νόμιμο και ποιο συμβατικό;
4. Ποια είναι η διάκριση των συνδικαλιστικών οργανώσεων;
5. Ποιοι έχουν δικαίωμα ασφάλισης στο ΙΚΑ;
6. Πότε η απόλυση εργαζόμενου είναι άκυρη;
7. Με ποιους τρόπους λύνεται η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου και ορισμένου χρόνου;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Το σύνολο των νόμων και κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των μερών κάθε εξαρτημένης εργασίας λέγεται Εργατικό Δίκαιο.
2. Υπάλληλος θεωρείται ο μισθωτός που παρέχει κατά κύριο λόγο σωματική εργασία.
3. Η υπερωρία και η υπερεργασία αμείβεται με το ίδιο ποσοστό προ-

σαύξης του ωρομισθίου.

4. Οι αποδοχές των εργαζόμενων διακρίνονται σε τακτικές και απρόσμενες.
5. Ο εργοδότης δικαιούται να καταβάλει στο ΙΚΑ ξεχωριστά την εργοδοτική από την εργατική εισφορά.
6. Στις αποδοχές του εργαζόμενου γίνονται κρατήσεις για το φόρο, για την ασφάλιση και για το χαρτόσημο.
7. Εργατικό ατύχημα είναι ένα βίαιο γεγονός που συνέβη κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εργασία.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Ο εργοδότης έχει το δικαίωμα να επιλέγει το χρόνο, τον τόπο	1	τρέχουσα αγοραστική αξία που έχει ο μισθός του εργαζόμενου.
B	Ο ονομαστικός μισθός αντιστοιχεί στην	2	και τον τρόπο εργασίας σε μία ανεξάρτητη σχέση εργασίας.
Γ	Ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να επιλέγει το χρόνο, τον τόπο	3	αμοιβή που παίρνει ο εργαζόμενος από τον εργοδότη του
Δ	Ο πραγματικός μισθός αντιστοιχεί στην	4	και τον τρόπο εργασίας σε μία εξαρτημένη σχέση εργασίας.

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Το ανώτατο συμβατικό ημερήσιο ωράριο σήμερα είναι:
 - α) 8 ώρες για πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία
 - β) 6,40 ώρες για εβδομάδα έξι ημερών
 - γ) το α και β
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα
2. Υπερωρία είναι η απασχόληση:
 - α) πέραν του νόμιμου ωραρίου
 - β) πέραν του συμβατικού ωραρίου
 - γ) πέραν του συμβατικού και μέχρι το νόμιμο ωράριο
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα
3. Η αμοιβή των ημερών κανονικής αδειάς και το επίδομά της καταβάλλονται:
 - α) με την επιστροφή του εργαζόμενου στην εργασία του
 - β) προκαταβολικά με την έναρξη της αδειάς
 - γ) στο τέλος του μήνα με την κανονική εκκαθάριση
 - δ) κανένα από τα προηγούμενα
4. Ο χαρακτηρισμός των αποδοχών ως τακτικών επηρεάζει τον υπολογισμό:
 - α) της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης
 - β) των επιδομάτων Χριστουγέννων και Πάσχα
 - γ) του επιδόματος κανονικής αδειάς
 - δ) όλα τα προηγούμενα
5. Μία συλλογική σύμβαση εργασίας:
 - α) συμπληρώνει τους νόμους που αναφέρονται στους όρους εργασίας

- β) ορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων
- γ) θεσπίζει κατώτατους μισθούς και ημερομίσθια
- δ) όλα τα προηγούμενα

Άσκηση 1

Να γίνει σχετική έρευνα στην περιοχή σας και να εντοπιστούν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις που αφορούν στον επισκευαστικό κλάδο αυτοκινήτων.

κεφάλαιο 9

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

9.1 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΣΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

9.2 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

9.3 ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

9.4 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Συνοπτικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα επιχειρήσουμε να περιγράψουμε το πρόβλημα της ρύπανσης και μόλυνσης του περιβάλλοντος και ειδικότερα τη συμβολή του αυτοκινήτου σε αυτό. Θα επισημάνουμε τις πηγές ρύπανσης του αυτοκινήτου κατά τη λειτουργία και συντήρησή του και θα μελετήσουμε τις επιπτώσεις που έχουν στην υγεία του ανθρώπου. Θα παραθέσουμε τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά φαινόμενα που σχετίζονται με το αυτοκίνητο. Στη συνέχεια θα παραθέσουμε όλα εκείνα τα μέτρα που παίρνει η πολιτεία, προκειμένου να περιορίσει τη ρύπανση που προκαλεί το αυτοκίνητο στο περιβάλλον.

Όταν ολοκληρωθεί το κεφάλαιο αυτό θα μπορούμε:

- ✓ **Να αναφέρουμε τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια ρύπανσης**
- ✓ **Να αναφέρουμε τις διαδικασίες έκδοσης Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων**
- ✓ **Να περιγράψουμε τα μέτρα και τις διαδικασίες που έχουν ως σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος από την άσκηση των καθηκόντων μας**

9.1 Η συμβολή του αυτοκινήτου στη ρύπανση του περιβάλλοντος

Η σύσταση της ατμόσφαιρας

Βιόσφαιρα είναι η περιοχή του πλανήτη που περικλείει το σύνολο των ζωντανών οργανισμών και διακρίνεται στη λιθόσφαιρα, την υδρόσφαιρα και την ατμόσφαιρα. Η **λιθόσφαιρα** κατά κάποιο τρόπο είναι το γήινο στερεό περιβάλλον. Η **υδρόσφαιρα** (ή παγκόσμιος ωκεανός), είναι το υγρό περιβάλλον, που καταλαμβάνει τα 7/10 της γήινης επιφάνειας. Η **ατμόσφαιρα** είναι ένα ομογενές αέριο στρώμα που αποτελεί την περιφερειακή ζώνη του πλανήτη μας και καλύπτει τη λιθόσφαιρα και την υδρόσφαιρα.

Ο ατμοσφαιρικός αέρας με τη γη συμπεριφέρονται σαν ένα σώμα, με άλλα λόγια ο αέρας μετέχει σε όλες τις κινήσεις της γης. Στα πρώτα 80km της ατμόσφαιρας η σύνθεση διατηρείται ίδια και για αυτό λέγεται **ομοιόσφαιρα**. Πάνω από αυτό το ύψος η σύνθεση δεν είναι σταθερή και η περιοχή ονομάζεται **ετερόσφαιρα**. Από 60km και πάνω παρατηρείται μεγάλος αριθμός ελεύθερων ηλεκτρονίων, τα οποία ασκούν μεγάλη επίδραση στα ηλεκτρομαγνητικά κύματα. Η περιοχή αυτή της ατμόσφαιρας ονομάζεται **ιονόσφαιρα**.

Ο ατμοσφαιρικός αέρας είναι ένα μείγμα διαφόρων αερίων, με κυριότερα το άζωτο (78% κατ' όγκο) και το οξυγόνο (21%). Το υπόλοιπο αποτελείται από αργό (0,94%) και άλλα αέρια, όπως είναι το νέο, το ήλιο, το κρυπτό, το ξένο και το υδρογόνο. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες, όλων των μορφών, επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα με επικίνδυνα για τον άνθρωπο αέρια, τους **ρυπαντές**. Οι πιο σημαντικοί από αυτούς, που οφείλονται στο αυτοκίνητο, είναι το μονοξειδίο του άνθρακα, το διοξείδιο του άνθρακα, τα οξείδια του αζώτου και οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες. Τέλος, η ατμόσφαιρα περιέχει και στερεά υλικά, όπως είναι η σκόνη και τα σωματίδια του άνθρακα.

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας με ένα πλήθος τοξικών και καρκινογόνων χημικών ουσιών είναι το τίμημα της βιομηχανικής ανάπτυξης. Αποτελεί καθημερινή εμπειρία των μεγάλων αστικών κέντρων και βιομηχανικών περιοχών. Είναι μία συνηθισμένη εικόνα ακόμη και για περιοχές της χώρας μας.

Οξύτερο παρουσιάζεται το πρόβλημα στην περιοχή της πρωτεύουσας.

ΕΙΚΟΝΑ 9.1 Ρύπανση της γης

Οι βιομηχανίες και οι ανθρώπινες δραστηριότητες ρυπαίνουν με πολλούς τρόπους το περιβάλλον. Η ρύπανση παρουσιάζεται με διάφορες μορφές, που είναι:

- Τα υγρά απόβλητα
- Οι αέριες εκπομπές
- Τα στερεά απόβλητα
- Η ηχορύπανση

α) Υγρά απόβλητα

Τα υγρά απόβλητα δημιουργούνται από τη βιομηχανική και την οικιακή δραστηριότητα. Η αντιμετώπισή τους γίνεται με εγκαταστάσεις **βιολογικού καθαρισμού**, που διαχωρίζει το νερό από τα υπόλοιπα συστατικά τους και το αποδίδει καθαρό (όχι πόσιμο).

β) Αέριες εκπομπές

Οι αέριες εκπομπές προκαλούνται από σταθερές σημειακές πηγές (βιομηχανίες, μονάδες παραγωγής ενέργειας), από σταθερές εμβαδικές πηγές (κεντρικές θερμάνσεις κτιρίων) και από κινητές πηγές (κυκλοφορία αυτοκινήτων, μεταφορές).

γ) Στερεά απόβλητα

Τα στερεά απόβλητα προέρχονται από τη βιομηχανική και την οικιακή δραστηριότητα με τη μορφή απορριμμάτων.

δ) Ηχορύπανση

Η ηχορύπανση, που προέρχεται από κάθε δραστηριότητα, είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την ποιότητα ζωής των ανθρώπων.

ΕΙΚΟΝΑ 9.2 Ηχορύπανση

Ένα σημαντικό, πάντως, θέμα που εξακολουθεί να υφίσταται είναι η εσφαλμένη άποψη που έχουν ορισμένοι κατά την οποία οικονομική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος εκλαμβάνονται σαν στόχοι αμοιβαία αποκλειόμενοι. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη τα συμφέροντα των δύο πλευρών είναι αντικρουόμενα. Η εποχή των ιδεολογικών αδιεξόδων, κατά την οποία έπρεπε κανείς να επιλέγει είτε τη μία πλευρά είτε την άλλη ή αλλιώς η εποχή κατά την οποία κάθε πορεία εθεωρείτο πως έπρεπε να έχει οπωσδήποτε μία αντίθετή της, πιστεύουμε ότι έχει παρέλθει. Βρισκόμαστε σε μία κατάσταση που επιχειρηματίες και κοινό, με τη συνδρομή της πολιτικής μπορούν να δώσουν ικανοποιητική απάντηση στο πρόβλημα και να εξασφαλίσουν παράλληλα και τους δύο στόχους. Αρκεί να υπάρξει καλή θέληση από όλες τις πλευρές.

Αυτοκίνητο και ρύπανση

Σύμφωνα με μετρήσεις που έχουν γίνει στον ελληνικό χώρο, αλλά και παγκόσμια, αποδεικνύεται ότι, αντίθετα με ό,τι πιστεύαμε παλαιότερα, η βιομηχανική δραστηριότητα δεν είναι η αποκλειστική πηγή μόλυνσης της γήινης ατμόσφαιρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.1 Ρύπανση της Αθήνας

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ					
ΡΥΠΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΡΥΠΩΝ				
	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ %		ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ %	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ %	ΣΥΝΟΛΟ %
	BENZINΗ	ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ			
Καπνός	73	5,9	0	21	100
Οξείδια του αζώτου	98	2	0	0	100
Μονοξείδιο του άνθρακα	35	41	4	20	100
Υδρογονάνθρακες	64		16	20	100

Όπως φαίνεται από τις τιμές, που καταχωρούνται στους σχετικούς πίνακες, η συμμετοχή του αυτοκινήτου στη ρύπανση, όχι μόνο δεν είναι αμελητέα, αλλά σημαντική και μάλιστα για μερικούς ρυπαντές είναι ο αποκλειστικός υπεύθυνος για την παρουσία τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.2 Ρύπανση της Ελλάδας

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ				
ΡΥΠΟΙ	ΠΗΓΕΣ ΡΥΠΩΝ			
	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ %	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ %	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ %	ΣΥΝΟΛΟ %
Καπνός	64	17	19	100
Σωματίδια	1	0	99	100
Διοξείδιο του θείου	8	21	71	100
Οξείδια του αζώτου	67	5	28	100
Μονοξείδιο του άνθρακα	100	0	0	100
Υδρογονάνθρακες	68	0	32	100

Η ρύπανση που προκαλείται από τα αυτοκίνητα οφείλεται σε τρεις βασικούς λόγους, που είναι:

- Η χρήση (λειτουργία) του αυτοκινήτου
- Η επισκευή και η συντήρησή του
- Η απόσυρση των παλαιών αυτοκινήτων

α) Ρύπανση από τη χρήση

Η ρύπανση από τη χρήση του αυτοκινήτου αναφέρεται σε όλες τις μορφές της: αέρια απόβλητα (καυσαέρια), στερεά απόβλητα (τριβή ελαστικών στην ασφαλτο, σκόνη από τα στοιχεία πέδησης, παλαιά μέρη), υγρά απόβλητα (υγρά αυτοκινήτου) και ηχορύπανση (θόρυβος λειτουργίας κινητήρων, κύλιση ελαστικών στο δρόμο).

Όσον αφορά στις εκπομπές αερίων από το αυτοκίνητο, αυτές προέρχονται από:

- Τα **προϊόντα καύσης (καυσαέρια)**, που συμμετέχουν κατά 60% στη συνολική αέρια ρύπανση
- Τις **αναθυμιάσεις του στροφαλοθαλάμου**, που συμμετέχουν κατά 20%

- Τα **πηγικά συστατικά καυσίμου** από το ρεζερβουάρ, που συμμετέχουν κατά 10%
- Την **εξαέρωση της βενζίνης** από το καρμπυρατέρ, που συμμετέχει κατά 10%

ΕΙΚΟΝΑ 9.3 Κύριες αιτίες ρύπανσης

Ένα πολύ μεγάλο κεφάλαιο αποτελεί η ρύπανση που προκαλείται από τη διακίνηση και τη μετάγγιση των υγρών καυσίμων, όπως και ο ανεφοδιασμός των αυτοκινήτων με καύσιμα. Εάν μία μόνο σταγόνα πέφτει στο έδαφος σε κάθε γέμισμα του ρεζερβουάρ ενός αυτοκινήτου, φανταστείτε το μέγεθος του προβλήματος, εάν το ίδιο συμβαίνει με τα εκατομμύρια των αυτοκινήτων, που αποτελούν τον παγκόσμιο στόλο.

Για το λόγο αυτό η ρύπανση αφορά όλους μας ως χρήστες των ιδιωτικών μεταφορικών μέσων. Πρέπει να ακολουθούμε τις οδηγίες συντήρησης, που προτείνουν οι κατασκευαστές, και να τηρούμε τη σχετική νομοθεσία, που έχει θεσμοθετήσει η πολιτεία για την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

β) Ρύπανση από την επισκευή και συντήρηση

Η σοβαρότερη πηγή ρύπανσης στον κλάδο συντήρησης και επισκευής του αυτοκινήτου προκαλείται από τα συνεργεία βαφής. Τα χρώματα αλλά κυρίως τα διαλυτικά τους είναι χημικές ουσίες ιδιαίτερα επικίνδυνες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον του. Για το λόγο αυτό η σχετική νομοθεσία θεσπίζει πολύ αυστηρές προδιαγραφές σε ό,τι αφορά τις ειδικές εγκαταστάσεις (φίλτρα κ.α.), που πρέπει να διαθέτουν τα συνεργεία αυτής της κατηγορίας για τη λειτουργία τους.

Σοβαρή προσπάθεια καταβάλλεται, επίσης, από τις βιομηχανίες για την παραγωγή υδατοδιαλυτών χρωμάτων, το οποίο πάντως μειώνει αλλά δεν εξαλείφει το πρόβλημα.

Τα άλλα είδη συνεργείων προκαλούν λιγότερη ρύπανση απ' ό,τι τα βαφεία, αλλά σε καμία περίπτωση δεν είναι αμελητέα. Η διαφυγή υδρογονανθράκων στο περιβάλλον, λιπαντικών, υγρών μπαταριών και φρένων προκαλούν σοβαρή μόλυνση του περιβάλλοντος.

γ) Απόσυρση παλαιών αυτοκινήτων

Είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που καλείται η παγκόσμια κοινότητα να αντιμετωπίσει στα επόμενα χρόνια. Όπως εξετάσαμε σε προηγούμενα κεφάλαια η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να εφαρμόσει προγράμματα αντιμετώπισης του προβλήματος, το οποίο θα διογκώνεται με το χρόνο.

9.2 Πρωτογενής και δευτερογενής ρύπανση και οι επιπτώσεις τους

Καυσαέρια θερμικών κινητήρων

Τα προϊόντα της καύσης καλούνται **καυσαέρια**. Μεταξύ των συστατικών των καυσαερίων υπάρχουν αβλαβή και επιβλαβή μέρη. **Ρυπαντής** θεωρείται κάθε εκπομπή, που είναι επιβλαβής για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον του. **Πρωτογενής** ρυπαντής είναι αυτός που εκπέμπεται άμεσα από το αυτοκίνητο. Τέτοιοι ρυπαντές, για παράδειγμα, περιέχονται στα καυσαέρια της εξάτμισης. **Δευτερογενής** ρυπαντής είναι προϊόν που προκύπτει από την αλληλεπίδραση ή τον μετασχηματισμό των πρωτογενών εκπομπών και δεν εκπέμπονται άμεσα από το αυτοκίνητο.

Η σύσταση των καυσαερίων ενός βενζινοκινητήρα κατ' όγκο είναι:

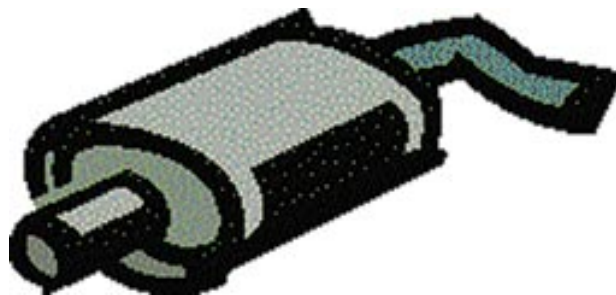
άζωτο	N_2	71%
διοξείδιο του άνθρακα	CO_2	18.1%
υδρατμούς	H_2O	9.2%
ρυπαντές	CO, HC, NO_x	1%

Από αυτά, σύμφωνα με τη νομοθεσία, αβλαβή θεωρούνται το άζωτο, το διοξείδιο του άνθρακα και οι υδρατμοί. Οι βασικοί ρυπαντές των καυσαερίων ενός βενζινοκινητήρα είναι το μονοξείδιο του άνθρακα, οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες και τα οξείδια του αζώτου που αποτελούν μόνο το 1% των καυσαερίων που συμμετέχουν ως εξής:

- CO με 0.85%
- HC με 0.05%
- NO_x με 0.08%
- στερεά σωματίδια με 0.005%

Το **μονοξείδιο του άνθρακα** είναι προϊόν ατελούς καύσης. Είναι αέριο άχρωμο, άοσμο και τοξικό (δηλητηριώδες), γιατί ενώνεται με την αιμοσφαιρίνη του αίματος εμποδίζοντας την ένωσή της με το οξυγόνο. Σε συγκέντρωση 100ppm (parts per million) προκαλεί αδιαθεσία, σε 500ppm και

πάνω προκαλεί δυσκολία στην αναπνοή και πονοκεφάλους. Σε συγκέντρωση 1300ppm προκαλεί το θάνατο.

ΕΙΚΟΝΑ 9.4 Ρύπανση εξάτμισης

Η παρουσία **άκαυστων υδρογονανθράκων** στα καυσαέρια ενός αυτοκινήτου δηλώνει την αδυναμία του κινητήρα να εκμεταλλευτεί αυτή την ποσότητα καυσίμου. Αποτέλεσμα είναι η απώλεια ισχύος και η ρύπανση της ατμόσφαιρας. Σε παγκόσμιο επίπεδο το 79% της ρύπανσης από άκαυστους υδρογονάνθρακες οφείλεται στο αυτοκίνητο και το υπόλοιπο 21% στα διυλιστήρια και τα διαλυτικά.

Οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες συμμετέχουν με το οξείδιο του αζώτου στη δημιουργία της δευτερογενούς (φωτοχημικής) ρύπανσης. Είναι, δε, πολλαπλά επιβλαβείς στον οργανισμό, ιδιαίτερα εκείνοι που λόγω της αρωματικής τους δομής προκαλούν καρκινογενέσεις στους πνεύμονες.

Το **διοξείδιο του άνθρακα** είναι προϊόν τέλειας καύσης και είναι αδρανές αέριο. Αποτελεί την πρώτη ύλη της φωτοσύνθεσης των φυτών, δηλαδή της διάσπασής του σε C και O₂ που οδηγεί στην ανακύκλωσή του. Δεν θεωρείται ρυπαντής. Ωστόσο, το μισό περίπου CO₂, που παράγεται από τις καύσεις δεν ανακυκλώνεται (περισσεύει), παραμένει στην ατμόσφαιρα, εμποδίζει (παγιδεύει) τη θερμική ακτινοβολία που εκπέμπει η γη στο διάστημα, αυξάνει τη θερμοκρασία της γης και οδηγεί σε αλλαγή του κλίματος (φαινόμενο του θερμοκηπίου). Γι' αυτό και αποκαλείται **παγκόσμιος ρυπαντής**.

Η δημιουργία **οξειδίων του αζώτου** ευνοείται από τις συνθήκες πίεσης και θερμοκρασίας που επικρατούν στον κύλινδρο του κινητήρα. Η μέτρησή του γίνεται σε ppm και σήμερα δεν είναι δυνατή σε επίπεδο συνεργείου. Είναι πιθανό, όμως, σε σύντομο χρονικό διάστημα να γίνει εφικτή και υποχρεωτική μία τέτοια δυνατότητα. Οφείλεται κατά 77% στα αυτοκίνητα και

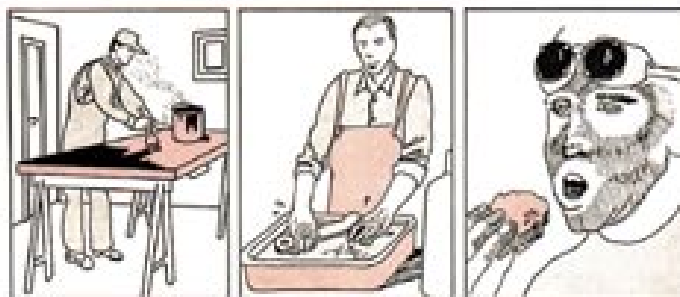
κατά 21% στη βιομηχανία και τα διυλιστήρια.

Από τα οξείδια του αζώτου οι πιο ισχυροί ρυπαντές είναι το μονοξείδιο (NO) και το διοξείδιο (NO₂). Το NO είναι ισχυρό δηλητήριο, με δράση ανάλογη του CO. Το NO₂ συμμετέχει στη δευτερογενή ρύπανση. Το NO₂ αντιδρά με την υγρασία και σχηματίζει το διαβρωτικό νιτρικό οξύ. Σε μεγάλες ποσότητες δημιουργεί όξινη βροχή. Προκαλεί ερεθισμό στα μάτια και το αναπνευστικό σύστημα (μύτη, φάρυγγας). Εάν ο ερεθισμός είναι σοβαρός, προκαλούνται πονοκέφαλοι και προβλήματα στους πνεύμονες. Σε συγκεντρώσεις 3-5ppm παρουσιάζει ερεθιστική οσμή, στα 10-30ppm ερεθίζει τα μάτια και τη μύτη και στα 30-50ppm προκαλεί βήχα και πονοκεφάλους.

Η επίδραση του μολύβδου στον κύκλο ζωής

Ο μόλυβδος (Pb) είναι ένα λευκό μαλακό μέταλλο. Χαράσσεται εύκολα με το νύχι. Δεν βρίσκεται ελεύθερο στη φύση, αλλά σε διάφορα ορυκτά, όπως ο ψιμμίτης, ο γαληνίτης (PbS) και ο αγγλεσίτης (PbSO₄). Σα μέταλλο είναι ελατός, αλλά δεν είναι όλκιμος. Χρησιμοποιείται ως συστατικό κραμάτων, όπως των τυπογραφικών στοιχείων, συγκόλλησης μετάλλων, στοιχείων συσσωρευτών και σφαιριδίων κυνηγιού. Επίσης, χρησιμοποιείται στην κατασκευή δοχείων για τη φύλαξη του θειικού οξέως, γιατί είναι το μοναδικό υλικό που δεν διαβρώνεται από αυτό.

Είναι ισχυρότατο δηλητήριο για τον ανθρώπινο οργανισμό. Η πρόσληψή του γίνεται με την αναπνοή, την επαφή με το δέρμα και την κατάποση και η συσσώρευσή του είναι αθροιστική. Η **μολυβδίαση** είναι η χειρότερη επαγγελματική ασθένεια, για την οποία δεν υπάρχει ειδική και αποτελεσματική θεραπεία.

ΕΙΚΟΝΑ 9.5 Πρόσληψη μολύβδου από τον ανθρώπινο οργανισμό

Ο μόλυβδος χρησιμοποιείται από την αυτοκινητοβιομηχανία ως πρόσθετο στη βενζίνη και έχει την ικανότητα να βελτιώνει την αντικροτική της. Ως συστατικό του καυσίμου μετέχει στις αντιδράσεις καύσης. Έτσι, στα καυσαέρια των βενζινοκινητήρων περιέχεται με μορφή ανόργανων ενώσεων. Ο καταμερισμός των σωματιδίων με το μόλυβδο είναι λεπτός, τα σωματίδια έχουν μέγεθος μικρότερο από 1μ και εισέρχονται στον ανθρώπινο οργανισμό από το αναπνευστικό σύστημα. Οι εκπομπές μολύβδου μολύνουν, επίσης, τα νερά και τις καλλιέργειες, με αποτέλεσμα την πρόσληψή του από τον ανθρώπινο οργανισμό μέσω της τροφικής αλυσίδας.

Ο συσσωρευμένος στον οργανισμό μόλυβδος εναποτίθεται σε πολλά όργανα (π.χ. καρδιά) και επειδή είναι τοξικός επιδρά στο νευρικό σύστημα. Τότε, εμφανίζονται προβλήματα ύπνου, αδυναμίας, ανορεξίας, πονοκέφαλοι και διανοητικές διαταραχές. Τα παιδιά είναι ομάδα ιδιαίτερα ευαίσθητη στο μόλυβδο, γιατί τους προκαλεί και υπερκινητικότητα.

Η επικινδυνότητά του επέβαλλε τελικά τη λήψη μέτρων για τον περιορισμό της χρήσης του. Έτσι, δημιουργήθηκε η ανάγκη αφαίρεσής του από τη βενζίνη. **Μολυβδομένη** θεωρείται η βενζίνη εκείνη που η περιεκτικότητά της σε μόλυβδο είναι από 0,15 έως 0,40gr/lt. **Αμόλυβδη** θεωρείται εκείνη η βενζίνη που περιέχει μέχρι 0,013gr/lt.

Το διοξείδιο του θείου και η όξινη βροχή

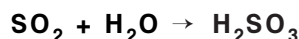

ΕΙΚΟΝΑ 9.6 Όξινη βροχή

Το **διοξείδιο του θείου** (SO_2) είναι αέριο, που προέρχεται από την καύση του θείου που βρίσκεται ως ακαθαρσία στο πετρέλαιο. Προέρχεται α-

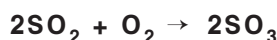
ποκλειστικά από πετρελαιοκινητήρες που χρησιμοποιούν μη αποθειωμένο πετρέλαιο. Ο έλεγχός του δεν είναι θέμα τεχνολογίας, συντήρησης ή ρύθμισης του κινητήρα του οχήματος, αλλά χρησιμοποίησης καθαρού πετρελαίου απαλλαγμένου από θείο.

Το διοξείδιο του θείου υδρολύεται από τα όμβρια ύδατα και παράγει θειώδες οξύ, που είναι ισχυρό διαβρωτικό.

Η διαδικασία αυτή προκαλεί τη λεγόμενη **όξινη βροχή**. Αυτό οφείλεται στο ότι οι σταγόνες της βροχής αποκτούν όξινο χαρακτήρα. Η εμφάνιση του φαινομένου είναι καταστροφική για τα φυτά, τις λίμνες και τη θάλασσα, γιατί οξινίζει το pH τους. Στη Σκωτία πολλές λίμνες δεν έχουν πλέον ζωή, ενώ στη Γερμανία καταστρέφει τα δάση.

Το πρόβλημα μεγιστοποιείται, όταν το διοξείδιο του θείου αντιδρά με το ατμοσφαιρικό οξυγόνο προς τριοξείδιο του θείου.

Αυτό με τη σειρά του υδρολύεται στην ατμόσφαιρα προς θειικό οξύ.

Το οξύ αυτό είναι ισχυρότατο διαβρωτικό των μετάλλων και γυψοποιεί το μάρμαρο. Γι' αυτό η επίδραση της όξινης βροχής σε μνημεία, όπως η Ακρόπολη των Αθηνών, είναι τόσο έντονη. Μάλιστα, η καταστροφή που συντελέστηκε τα τελευταία είκοσι χρόνια σε αυτό το μνημείο είναι πολλαπλάσια εκείνης που προκλήθηκε τα προηγούμενα δυόμισι χιλιάδες χρόνια.

Το όζον

Είναι το τριατομικό μόριο του οξυγόνου και έχει διπλή σημασία για την υγεία του ανθρώπου. Το στρώμα του όζοντος στην τροπόσφαιρα, αν και ποσοτικά είναι ελάχιστο, είναι ιδιαίτερα πολύτιμο, γιατί λειτουργεί ως φίλτρο της ηλιακής ακτινοβολίας.

Αντίθετα, η παρουσία του όζοντος στα κατώτερα στρώματα της ατμό-

σφαιρας είναι επικίνδυνη για την υγεία του ανθρώπου γιατί λειτουργεί ως ισχυρό οξειδωτικό και προκαλεί ερεθισμούς και καταστροφές στα μάτια. Επίσης προκαλεί διαταραχές στο αναπνευστικό και το κυκλοφοριακό σύστημα. Η ανίχνευσή του είναι σχετικά εύκολη και γι' αυτό χρησιμοποιείται ως **δείκτης φωτοχημικής ρύπανσης**.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.3 Επίδραση του όζοντος στην υγεία του ανθρώπου

ΤΟ ΟΖΟΝ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΠΙΔΡΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	
Αύξηση μέγιστης ωριαίας τιμής όζοντος από τη μία ημέρα στην άλλη ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Αύξηση συμπτωμάτων σε υγιή παιδιά και ενήλικους ή σε ασθματικούς
+ 200	25%
+ 400	50%
+ 800	100%
Αύξηση μέγιστης ωριαίας τιμής όζοντος από τη μία ημέρα στην άλλη ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Αύξηση εισαγωγών στο νοσοκομείο με αναπνευστικά προβλήματα
+ 30	5%
+ 60	10%
+ 120	20%

Φωτοχημική ρύπανση

Το φαινόμενο είναι ευρύτερα γνωστό ως **νέφος**. Εμφανίζεται σε μεγάλες πόλεις και δημιουργεί μία θολή (καφέ χρώματος) και με δυσάρεστη οσμή ατμόσφαιρα. Προκαλεί ερεθισμούς στο λαιμό, γενικά στο αναπνευστικό σύστημα, και τα μάτια. Η εμφάνιση του φαινομένου ευνοείται από τους εξής παράγοντες:

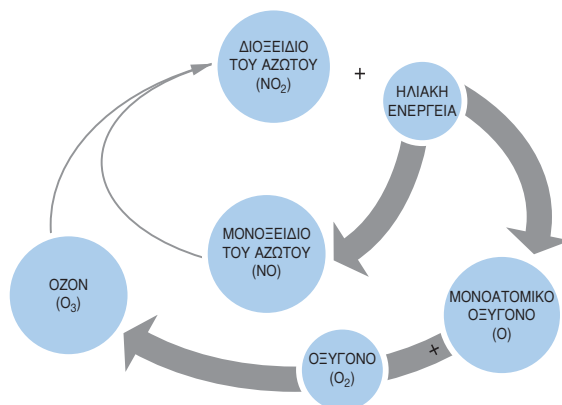
ΕΙΚΟΝΑ 9.7
Φωτοχημική ρύπανση

- υψηλές συγκεντρώσεις ρύπων στην ατμόσφαιρα
- αδυναμία διάχυσης των ρύπων, λόγω μορφολογίας του εδάφους (βουνά), άπνοιας και θερμοκρασιακής αναστροφής
- υψηλή ηλιοφάνεια.

Η επίδραση της ρύπανσης αφορά στον άνθρωπο και στο άμεσο περιβάλλον του. Η ορατότητα, ως μετεωρολογική παράμετρος, είναι άμεσος δείκτης της καθαρότητας της ατμόσφαιρας. Ο καπνός απορροφά το φως και έτσι συντελείται η μείωση της ορατότητας.

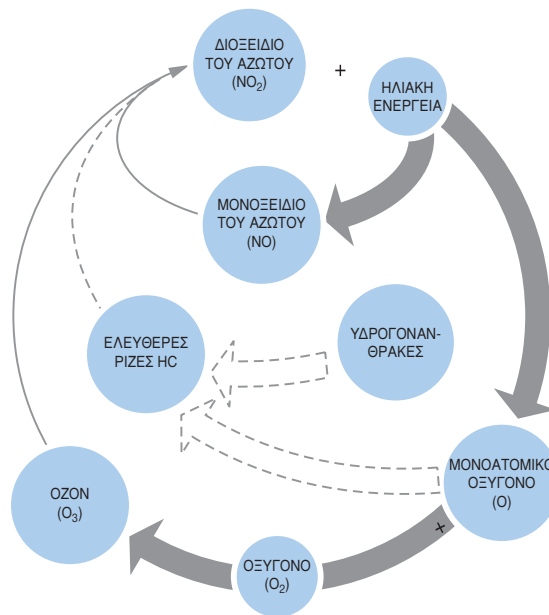
Η ρύπανση επιδρά βλαβερά και συμβάλλει αποφασιστικά στη φθορά διαφόρων υλικών. Η κλιμάκωση της φθοράς, από την πιο απλή αλλοίωση έως και την πλήρη καταστροφή, προκαλεί σημαντική οικονομική ατομική και εθνική επιβάρυνση. Έτσι, υλικά όπως τα ελαστικά, τα μέταλλα, το νάιλον και τα χρώματα των αυτοκινήτων, που βρίσκονται εκτεθειμένα στην ατμοσφαιρική ρύπανση, φθείρονται και αργά ή γρήγορα χρήζουν επισκευής ή και αντικατάστασης. Η ρύπανση που προκαλείται επιδρά και στο ευρύτερο περιβάλλον του ανθρώπου, όπως είναι το έδαφος, τα νερά και τα δάση.

Οι πρωτογενείς ρυπαντές, που περιέχονται στην ατμόσφαιρα, αντιδρούν μεταξύ τους ή με τα συστατικά της, προκαλώντας επαναλαμβανόμενες φωτοχημικές αντιδράσεις. Τα προϊόντα των αντιδράσεων αυτών αποτελούν τους δευτερογενείς ρυπαντές, που χειροτερεύουν ποιοτικά την ατμόσφαιρα. Οι νέοι ρύποι είναι το διοξείδιο του αζώτου (NO_2), το τριοξείδιο του θείου, το όζον, το νιτρικό οξύ, αλδεΐδες και οξειδωτικές ενώσεις, όπως το υπεροξυακετυλονιτρίλιο (PAN), η ανίχνευση του οποίου αποδεικνύει τη δημιουργία φωτοχημικής αιθαλομίχλης.

ΕΙΚΟΝΑ 9.8 Φωτολιτικός κύκλος NO_2

Το διοξείδιο του αζώτου (NO_2) διασπάται από την καταλυτική επίδραση της ηλιακής ακτινοβολίας σε μονοξείδιο του αζώτου (NO) και μονοατομικό οξυγόνο, που ενώνεται με το ατμοσφαιρικό οξυγόνο προς όζον. Το όζον (O_3) οξειδώνει το NO και επανασχηματίζεται το NO_2 . Καθώς τα NO και NO_2 διασπώνται και επανασχηματίζονται συνεχώς, η ποσότητά τους μένει σταθερή.

ΕΙΚΟΝΑ 9.9 Παρεμβολή HC στο φωτολυτικό κύκλο του NO_2

Η παρεμβολή των υδρογονανθράκων (HC) καταστρέφει την ισορροπία του κύκλου NO_2 - O_3 - NO . Το μονοατομικό οξυγόνο προσβάλλει τους HC και τα προϊόντα της οξείδωσης αντιδρούν με το NO για σχηματισμό NO_2 . Έτσι τα O_3 , NO_2 συνέχεια αυξάνονται, ενώ το NO ελαττώνεται. Γι' αυτό οριοθετείται Νομοθετικά το άθροισμα $\text{HC} + \text{NO}_x$ στα καυσαέρια των οχημάτων, και όχι κάθε ρυπαντής χωριστά κατά τη διαδικασία έγκρισης τύπου.

Φαινόμενο του θερμοκηπίου

Με τον όρο αυτόν εννοούμε τη μέση αύξηση θερμοκρασίας του πλανήτη. Κύρια αιτία του φαινομένου είναι η μεγάλη συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Αέριο που έχει αυξηθεί στην ατμόσφαιρα κατά 25% από την απαρχή της εκβιομηχάνισης και αναμένεται να διπλασιασθεί τα επόμενα 40-90 χρόνια, εάν δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα.

Το φαινόμενο είναι φυσικό και οφείλεται στη δράση ορισμένων αερίων της ατμόσφαιρας, όπως οι υδατμοί, το διοξείδιο του άνθρακα, το μεθάνιο, το υποξείδιο του αζώτου και το όζον. Τα αέρια αυτά επιτρέπουν τη διέλευση της προσπίπτουσας στη γη ηλιακής ακτινοβολίας. Ένα μέρος της απορροφάται και επαναδιοχετεύεται προς την επιφάνεια της γης. Η παγίδευση της υπεριώδους ακτινοβολίας προκαλεί αύξηση της θερμοκρασίας των αερίων μαζών. Χωρίς το φυσικό αυτό φαινόμενο η θερμοκρασία της γης υπολογίζεται ότι θα ήταν 33°C μικρότερη, οπότε η ζωή θα ήταν αδύνατη πάνω στον πλανήτη.

ΕΙΚΟΝΑ 9.10 Φαινόμενο του θερμοκηπίου

Το μέγεθος των ανθρώπινων δραστηριοτήτων έχει ως αποτέλεσμα την υπερβολική συγκέντρωση αερίων, που ευνοούν την ενίσχυση του φαινομένου. Οι κλιματολογικές μεταβολές που επέρχονται, άλλοτε επιφέρουν ευνοϊκά αποτελέσματα και άλλοτε όχι. Πιο πιθανή καταστροφική συνέπεια θεωρείται μια αύξηση της στάθμης των θαλασσών. Γεγονός, που αποδίδεται στο ότι οι πάγοι των πόλων που λιώνουν το καλοκαίρι δεν επανασηματίζονται το χειμώνα, λόγω της αυξημένης θερμοκρασίας της γης.

Ψυκτικά αέρια

Από τα μέσα της δεκαετίας του '70 διατυπώθηκαν οι πρώτες θεωρίες για τη φθορά που επέφερε το φρέον στο στρώμα του όζοντος της τροπόσφαιρας. Στα μέσα της επόμενης δεκαετίας έγινε δυνατή η μέτρηση του μεγέθους της φθοράς του. Μάλιστα, στη διετία '86-'87 βρέθηκε ότι, πάνω από τους πόλους, το στρώμα του όζοντος είχε καταστραφεί τελείως και κυριολεκτικά είχε εμφανιστεί μια τρύπα.

Η **τρύπα του όζοντος** αποδόθηκε αρχικά στην πτήση των αεροπλάνων μεγάλων αποστάσεων που πετούν σε μεγάλα ύψη. Αποδείχθηκε, τελικά, ότι οφειλόταν στη δράση των χλωροφθοροπαράγωγων ενώσεων, οι οποίες προκαλούν τη λεγόμενη **αποικοδόμηση του όζοντος**.

Οι χλωροφθοράνθρακες (CFC) εξατμίζονται εύκολα και είναι ακίνδυνοι για τον άνθρωπο. Για το λόγο αυτό, άλλωστε, η χρήση τους εξαπλώθηκε. Χρησιμοποιήθηκε ως ψυκτικό μέσο, προωθητικό στα σπρέι και καθαριστικό υλικό. Η οικογένεια αυτών των ενώσεων – με κυριότερο εκπρόσωπό τους το φρέον – εγκλωβίζονται (μένουν στην ατμόσφαιρα για περισσότερα από εκατό χρόνια) και διασπώνται κάτω από την επίδραση της υπεριώδους ακτινοβολίας.

Το πρόβλημα της αποικοδόμησης του όζοντος γίνεται εντονότερο πάνω από τον Νότιο Πόλο, όπου η τρύπα του στρώματος συνεχώς αυξάνεται. Παρόμοιο φαινόμενο, σε μικρότερη όμως έκταση, παρατηρείται πάνω από τον Βόρειο Πόλο, τις ΗΠΑ και την Ευρώπη.

Οι βλάβες που προκαλεί στην υγεία η υπεριώδης ακτινοβολία αφορούν, κυρίως, στον καρκίνο του δέρματος και στον καταρράκτη των ματιών, αλλά και στα ηλιακά εγκαύματα, στην κερατοεπιπεφυκίτιδα και στην καταστολή του ανοσοποιητικού συστήματος.

Το όζον της τροπόσφαιρας λειτουργεί ως απορροφητικό φίλτρο της υπεριώδους ακτινοβολίας. Έχει βρεθεί ότι μείωση της πυκνότητας του στρώματος του όζοντος κατά 1% προκαλεί αύξηση των καρκίνων του δέρματος κατά 2%. Μόνον στις ΗΠΑ η αραίωση του όζοντος υπολογίζεται ότι θα προκαλέσει 31.000 – 126.000 επιπλέον καρκίνους του δέρματος στα άτομα που θα γεννηθούν πριν από το 2075. Με αυτή την έννοια το πρόβλημα γίνεται σημαντικό, κυρίως, για περιοχές με έντονη ατμοσφαιρική ρύπανση. Για το λόγο αυτό η παγκόσμια κοινότητα επέβαλλε, τελικά, περιορισμούς στη χρήση των επικίνδυνων για τον άνθρωπο ενώσεων και την αντικατάστασή τους με αέρια φιλικά προς το όζον.

ΕΙΚΟΝΑ 9.11 Τρύπα του όζοντος

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.4 Επιδράσεις της ρύπανσης στον ανθρώπινο οργανισμό

Η καταστροφή του περιβάλλοντος και οι κίνδυνοι για την υγεία		
Περιβαλλοντική αλλαγή	Άμεσες επιπτώσεις στην υγεία	Μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία
Φαινόμενο θερμοκηπίου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αύξηση νοσηρότητας και θνησιμότητας από θερμικά κύματα ➤ Αύξηση νοσηρότητας και θνησιμότητας από λοιμώδη νοσήματα 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αύξηση γενετικών βλαβών ➤ Αύξηση κρουσμάτων καρκίνου ➤ Αύξηση νευρολογικών, ανοσολογικών και αναπαραγωγικών διαταραχών
Αραίωση όζοντος	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Καρκίνος του δέρματος, καταρράκτης ➤ Ηλιακά εγκαύματα, κερατοεπιπεφυκίτιδα, καταστολή ανοσοποιητικών λειτουργιών ➤ Αύξηση κινδύνου για λοιμώξεις 	
Ατμοσφαιρική ρύπανση	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αύξηση θνησιμότητας σε ευαίσθητους πληθυσμούς ➤ Αύξηση νοσηρότητας ανώτερου αναπνευστικού συστήματος ➤ Επιδείνωση συμπτωμάτων σε άτομα με βρογχικό άσθμα, χρόνιες αποφρακτικές πνευμονοπάθειες και καρδιαγγειακά νοσήματα ➤ Μείωση αναπνευστικής λειτουργίας ➤ Πρόκληση αλλεργικών αντιδράσεων ➤ Πονοκέφαλος, ζάλη, λιποθυμία, ερεθισμός οφθαλμών 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Καταστροφή της κυτταρικής μεμβράνης στο κατώτερο αναπνευστικό σύστημα ➤ Πρόωρη γήρανση των πνευμόνων και προδιάθεση σε εκφυλιστικές νόσους
Υποβάθμιση εδάφους και υδάτων	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Οξείες δηλητηριάσεις ➤ Αύξηση λοιμωδών νοσημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αύξηση καρδιαγγειακών νοσημάτων και καρκίνων
Αύξηση χημικών προϊόντων	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Οξείες δηλητηριάσεις 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Βλάβες στους νεφρούς και στο κεντρικό νευρικό, ενδοκρινικό, αναπνευστικό και ανοσοποιητικό σύστημα ➤ Γενετικές δυσπλασίες και διαταραχές στην αναπαραγωγική διαδικασία ➤ Καρκινογένεση – Αύξηση κρουσμάτων καρκίνου
Απώλεια της ποικιλομορφίας		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αύξηση νοσηρότητας και θνησιμότητας

9.3 Μέτρα αντιμετώπισης της ρύπανσης

Γενικά

Στα πλαίσια της προσπάθειας που καταβάλλει η παγκόσμια κοινότητα, προκειμένου να περιοριστεί στο ελάχιστο δυνατό η ρύπανση που προκαλείται από το αυτοκίνητο, έχουν θεσπιστεί διάφορα μέτρα. Τα μέτρα αναφέρονται σε δύο, κυρίως, τομείς. Ένας τομέας είναι η βελτίωση του συστήματος διαχείρισης του καυσίμου μείγματος στους κινητήρες των αυτοκινήτων. Η νομοθεσία που έχει θεσπιστεί εξελίσσεται συνεχώς και μάλιστα, σταδιακά, γίνεται αυστηρότερη. Σε αυτό το τομέα η βελτίωση της απόδοσης των κινητήρων σε συνδυασμό με τη μείωση της ρύπανσης που προκαλούν είναι εντυπωσιακή, αλλά δεν λύνει το πρόβλημα. Για το λόγο αυτό αναπτύσσεται μία παράλληλη προσπάθεια εφαρμογής εναλλακτικών καυσίμων, με μηδενική ρύπανση. Αυτός είναι και ο δεύτερος τομέας δράσης. Τα αποτελέσματα φαίνεται ότι γρήγορα θα είναι απτά. Ήδη μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν αρχίσει τις προετοιμασίες παραγωγής αυτοκινήτων υδρογόνου με ενεργειακές κυψέλες. Τα αυτοκίνητα αυτά κατατάσσονται στην κατηγορία των αυτοκινήτων χωρίς ρύπανση (non emission).

Έγκριση τύπου

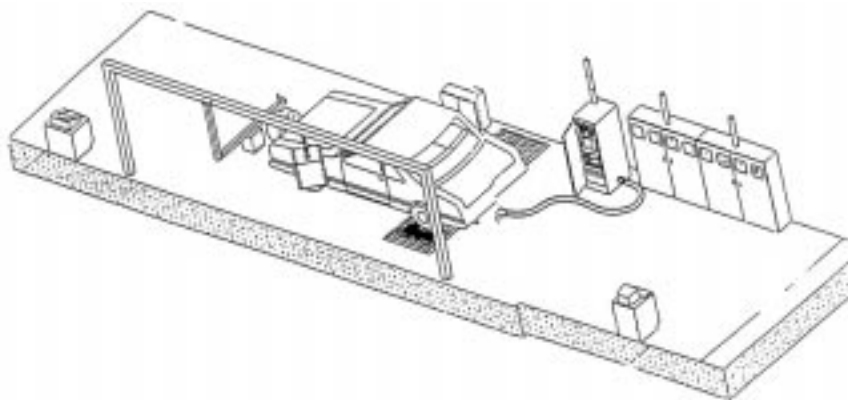
Ένα όχημα για να κυκλοφορήσει ελεύθερα σε μια χώρα, σε σχέση με τη ρύπανση που προκαλεί η εξάτμισή του, πρέπει να έχει **έγκριση τύπου**. Αυτό σημαίνει ότι υποβάλλεται σε μια δοκιμασία, κατά την οποία θα μετρηθούν, κυρίως, οι αέριοι ρυπαντές των καυσαερίων του.

Η δοκιμασία γίνεται σε εγκαταστάσεις εφοδιασμένες με ειδικό εξοπλισμό. Το όχημα τοποθετείται σε εξέδρα που συνδέεται με δυναμόμετρο. Η δοκιμή περιλαμβάνει έναν κύκλο που περιέχει ένα προκαθορισμένο αριθμό περιόδων λειτουργίας. Στις περιόδους αυτές είναι, επίσης, καθορισμένες οι στροφές του κινητήρα και η ταχύτητα του οχήματος. Σε κάθε επιμέρους έλεγχο λαμβάνονται τιμές και έτσι προσδιορίζεται η συγκέντρωση του κάθε αερίου, η ροή των καυσαερίων και η αποδιδόμενη ισχύς.

Μια τυπική εγκατάσταση μέτρησης περιλαμβάνει:

- πέδη κινητήρων
- κατάλληλα όργανα καταγραφής των μετρούμενων παραμέτρων, όπως η ταχύτητα, η ροπή, η κατανάλωση καυσίμου και αέρα, η θερμοκρασία λαδιού και υγρού ψύξης κλπ.
- σύστημα ψύξης του κινητήρα, ικανό να τον διατηρεί στα επίπεδα της προβλεπόμενης από τον κατασκευαστή θερμοκρασίας λειτουργίας του
- μη ψυχόμενο σύστημα απαγωγής των παραγόμενων καυσαερίων
- σύστημα εισαγωγής αέρα στον κινητήρα
- σύστημα δειγματοληψίας και εξοπλισμός ανάλυσης των περιεχομένων στο καυσαέριο ρυπαντών (CO , HC , NOx)

Σήμερα, στις χώρες της Ε.Ε. βρίσκεται σε ισχύ η οδηγία Euro3 (2000) που προβλέπει για τους βενζινοκινητήρες CO : 2,3 gr/km, HC : 0,15 gr/km και NOx : 0,15 gr/km και για τους πετρελαιοκινητήρες Αιθάλη: 0,05 gr/km και NOx : 0,5 gr/km. Ήδη έχει υιοθετηθεί η Euro4 (2005) που επιβάλλει νέα όρια που είναι για τους βενζινοκινητήρες CO : 1,0 gr/km, HC : 0,1 gr/km και NOx : 0,08 gr/km και για τους πετρελαιοκινητήρες Αιθάλη: 0,025 gr/km και NOx : 0,25 gr/km. Τα όρια που προδιαγράφονται στις οδηγίες αυτές αφορούν τόσο στα αυτοκίνητα που παράγονται στην Ε.Ε., όσο και σε αυτά που εισάγονται σε αυτή.

ΕΙΚΟΝΑ 9.12 Τυπική διάταξη διαδρόμου έγκρισης τύπου

ΚΤΕΟ

Με βάση την ελληνική νομοθεσία από το 1983 το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών ιδρύει και λειτουργεί, ανά Νομό, Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (ΚΤΕΟ). Ο τεχνικός έλεγχος που διενεργούν τα ΚΤΕΟ διακρίνεται σε τακτικό περιοδικό έλεγχο, που επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, και είναι υποχρεωτικός και σε έκτακτο έλεγχο, που γίνεται μετά από κάποιο απρόοπτο γεγονός, όπως είναι για παράδειγμα ένα τροχαίο ατύχημα.

Τα ΚΤΕΟ είναι συγκροτήματα που, κυρίως, διαθέτουν διαδρόμους στους οποίους πραγματοποιούν ελέγχους ανά κατηγορία οχημάτων. Έτσι, έχουμε διαδρόμους για επιβατικά και ελαφρά φορτηγά, διαδρόμους για βαριά φορτηγά και λεωφορεία και διαδρόμους για ειδικούς ελέγχους. Οι διάδρομοι καθορίζονται σε αριθμό ανάλογα με το πλήθος των αυτοκινήτων του Νομού που εξυπηρετούν. Οι έλεγχοι που γίνονται στα ΚΤΕΟ είναι, κατά σειρά, οι ακόλουθοι:

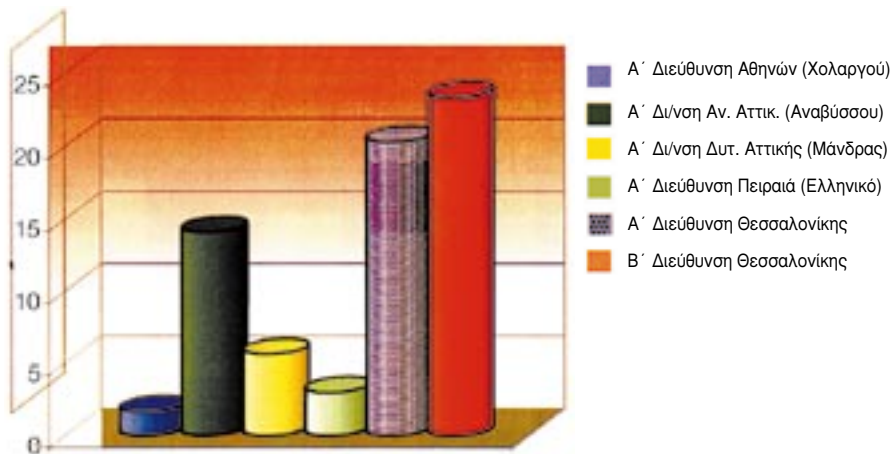
- έλεγχος καυσαερίων
- έλεγχος θορύβων
- έλεγχος φρένων
- έλεγχος ανάρτησης, πλαισίου, ελαστικών και του απαραίτητου εξοπλισμού που πρέπει να έχει το όχημα
- έλεγχος ανεπίτρεπτων ανοχών (τζόγων)
- έλεγχος συστήματος διεύθυνσης
- έλεγχος φώτων και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
- έλεγχος ταυτότητας οχήματος
- διάφοροι πρόσθετοι έλεγχοι για ειδικά οχήματα

Κατά την προσέλευση του οχήματος προσκομίζεται:

- η άδεια κυκλοφορίας του οχήματος
- η απόδειξη καταβολής του ειδικού τέλους για τη διενέργεια του ελέγχου και
- το αποδεικτικό πληρωμής των τελών κυκλοφορίας

Εάν κατά τον έλεγχο διαπιστωθούν βλάβες, ελλείψεις και ανωμαλίες, διαβαθμίζονται σε:

- δευτερεύουσες
- σοβαρές και
- επικίνδυνες

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9.1 Ποσοστά αυτοκινήτων που «κόβονται» στον αρχικό έλεγχο

Στις δευτερεύουσες βλάβες, ο κάτοχος του οχήματος οφείλει να τις αποκαταστήσει μέσα σε δύο (2) μήνες, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να επαναφέρει το όχημα για επανέλεγχο.

Στη δεύτερη κατηγορία βλαβών ο επανέλεγχος του οχήματος είναι υποχρεωτικός. Χορηγείται, όμως, διάστημα είκοσι (20) ημερών για την αποκατάστασή τους. Εάν οι επισκευές είναι εκτεταμένες ή απαιτείται διοικητική διαδικασία μεγαλύτερης διάρκειας, η προθεσμία που χορηγείται για την αποκατάσταση μπορεί να φτάνει τις τριάντα (30) ημέρες.

Εάν οι βλάβες κριθούν επικίνδυνες ως προς την οδική ασφάλεια, το όχημα ακινητοποιείται επιτόπου με αφαίρεση της αδείας και των πινακίδων κυκλοφορίας του, που αποστέλλονται στην Αρχή που τα εξέδωσε. Ο κάτοχος μπορεί να το μετακινήσει μέχρι το συνεργείο της επιλογής του με ασφαλή μέσα για την οδική κυκλοφορία.

Μετά τον έλεγχο, και εφόσον το όχημα κριθεί κατάλληλο, χορηγείται στον κάτοχο αντίγραφο του Δελτίου Τεχνικού Ελέγχου. Το πρωτότυπο του δελτίου αποστέλλεται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και ένα, ακόμη, αντίγραφο φυλάσσεται στο ΚΤΕΟ που το εξέδωσε. Τέλος, επικολλάται ειδικό σήμα στην πίσω πινακίδα κυκλοφορίας, που προσδιορίζει το χρονικό διάστημα του επόμενου ε-

λέγχου. Το σήμα είναι ανθεκτικό και κατασκευασμένο κατά τρόπο που να καταστρέφεται όταν επιχειρηθεί η αφαίρεσή του.

Όσον αφορά στον έλεγχο καυσαερίων κατά τον έλεγχο στα ΚΤΕΟ και όταν βρεθούν εκτός ορίων, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει:

- την κράτηση της ΚΕΚ (εάν υπάρχει),
- την ακύρωση της ΚΕΚ,
- τη μη χορήγηση του Δελτίου Τεχνικού Ελέγχου και
- την υποχρέωση για επανέλεγχο εντός είκοσι (20) ημερών

Κάρτα Ελέγχου Καυσαερίων

Η Κάρτα Ελέγχου Καυσαερίων (ΚΕΚ) καθιερώθηκε από την ελληνική νομοθεσία (Ν. 2052/92) από τα τέλη του 1994 ως ένα μέτρο ελέγχου, πρόληψης και τελικά περιορισμού της ρύπανσης που προκαλούν τα αέρια της εξάτμισης των οχημάτων. Η χορήγησή της γίνεται από τα ΚΤΕΟ ή από εξουσιοδοτημένα ιδιωτικά συνεργεία (ΚΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ-ΥΜΕ 103079/3712/92), με κατάλληλο εξοπλισμό και εντάσσεται στα πλαίσια του υποχρεωτικού περιοδικού ελέγχου.

Το έντυπο της ΚΕΚ είναι μονόφυλλο, τυποποιημένο και χορηγείται σε όλα τα οχήματα που κυκλοφορούν. Διαφέρει ως προς τη διαδικασία μέτρησης, τα μετρούμενα στοιχεία και τα όρια τους, ανάλογα με το τύπο του κινητήρα (βενζινοκινητήρας, υγραεριοκινητήρας, πετρελαιοκινητήρας) και το μέγεθος του οχήματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΜΩΝ	
ΚΑΡΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΥΣΑΕΡΙΩΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΩΝ ΦΟΡΤΗΓΩΝ (ΜΒ≤3,5 τόν.)	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: A N° 9448641	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ: Υ1Ρ4577	
ΜΕ ΚΑΤΑΛΥΤΗ	ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΕΙΟΝ ΑΥΤΟΚΙΝΤΩΝ Σ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ - Ι. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ Ν. ΜΑΡΙΝΟΣ Ο.Ε. ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ 19 ΠΕΡΑΙΑΣ ΤΗΛ.: 95 19 833 - 46 21 120 Α.Φ.Μ. 991279580 Δ.Ο.Υ. Δ' ΠΕΡΑΙΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΟΜΕΝΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ 14-6-2002	

ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΕΚ 1. ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΥΣΑΕΡΙΩΝ					
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ/ΕΛΕΓΧΟΥ	ΤΙΜΕΣ ΡΥΘΜΩ				
	ΣΤΡΩΜΕΣ ΛΙΤΡΩ	CO ₂	HC PPM	λ	K ₄ C
	800	0019	0068	-	
	2500	0013	0031	103	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ: 14-6-2001					
2. ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΑ					
ΕΡΓΑΣΤ. ΚΑΤΑΧ.		ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΥΠΟΥ			
ΤΥΠΟΣ		ΔΙΑΔΙΚ.			
ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΕΔΙΟΥ ή ΚΤΕΟ (Ακύρωση ΚΕΚ λόγω υπερβολικών εκπομπών)					
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ/ΕΛΕΓΧΟΥ	ΤΙΜΕΣ ΡΥΘΜΩ				
	ΣΤΡΩΜΕΣ ΛΙΤΡΩ	CO ₂	HC PPM	λ	K ₄ C
	800			-	
	2500				
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ:					

ΕΙΚΟΝΑ 9.13 Όψεις της Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων

Τα επιβατηγά ιδιωτικής χρήσης και τα φορτηγά μικτού βάρους μέχρι 3,5 τόνους υποχρεούνται σε έκδοση ΚΕΚ, μία φορά τον χρόνο. Όλα τα υπόλοιπα οχήματα υποχρεούνται στην έκδοση ΚΕΚ κάθε εξάμηνο.

Στο έντυπο της ΚΕΚ καταχωρούνται:

- ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος
- α στοιχεία του εκδότη της (αριθμός μητρώου και υπογραφή)
- η ημερομηνία διενέργειας του ελέγχου
- ο αριθμός έγκρισης τύπου του καταλύτη
- η ημερομηνία του επόμενου ελέγχου, εφόσον κρίθηκε μέσα στα προβλεπόμενα όρια
- οι μετρούμενες τιμές εντός ή εκτός ορίων

Σε περίπτωση που οι τιμές βρεθούν εκτός των προβλεπόμενων ορίων, ο κάτοχος του οχήματος οφείλει να αποκαταστήσει τη βλάβη μέσα σε δέκα (10) ημέρες και να επαναφέρει το όχημα για επανέλεγχο, οπότε και θα του χορηγηθεί μία νέα ΚΕΚ.

Η βασικότερη και η πλέον ουσιαστική εκκρεμότητα στη λειτουργία του θεσμού της ΚΕΚ, είναι η εποπτεία και ο έλεγχος του συστήματος, μέσω “κινητών μονάδων ελέγχου πεδίου”, ώστε σε ετήσια βάση να ελέγχεται το 10% των κυκλοφορούντων οχημάτων, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία. Μέχρι σήμερα ο έλεγχος του θεσμού της Κ.Ε.Κ. αντιμετωπίζεται από μικρό αριθμό “κινητών μονάδων πεδίου”, που ανήκουν κατά κύριο λόγο στο ΥΠΕΧΩΔΕ και στις Νομαρχιακές Υπηρεσίες των ΚΤΕΟ.

Η διαδικασία ελέγχου των οχημάτων από τις κινητές μονάδες περιλαμβάνει:

- Έλεγχο ύπαρξης ισχύουσας ΚΕΚ.
- Έλεγχο ύπαρξης Δελτίου Τεχνικού Ελέγχου.
- Έλεγχο εκπεμπόμενων καυσαερίων του οχήματος σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία.
- Έλεγχο της ύπαρξης εγκεκριμένου καταλυτικού μετατροπέα.

Από τα στοιχεία των ελέγχων “πεδίου” έχει διαπιστωθεί η σημαντική συμβολή του θεσμού της Κ.Ε.Κ. στη μείωση των ρύπων των αυτοκινήτων που κυκλοφορούν. Διαπιστώθηκε συγκεκριμένα ότι οι ρύποι των εκπομπών καυσαερίων των αυτοκινήτων που είναι εφοδιασμένα με ΚΕΚ είναι μικρότεροι από τα αυτοκίνητα χωρίς Κ.Ε.Κ. Συγκεκριμένα από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από κινητές μονάδες πεδίου των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ και Μεταφορών και Επικοινωνιών κατά το διάστημα 1995 έως 1998 διαπιστώθηκε ότι:

- Από τα αυτοκίνητα που **ήταν** εφοδιασμένα με ΚΕΚ εκτός ορίων βρισκόταν το 28%
- Από τα αυτοκίνητα που **δεν ήταν** εφοδιασμένα με ΚΕΚ εκτός ορίων βρισκόταν το 38%

Ειδικότερα δε για τα παλαιά αυτοκίνητα συμβατικής τεχνολογίας τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν:

- Από τα αυτοκίνητα που **ήταν** εφοδιασμένα με ΚΕΚ εκτός ορίων βρισκόταν το 18%
- Από τα αυτοκίνητα που **δεν ήταν** εφοδιασμένα με ΚΕΚ εκτός ορίων βρισκόταν το 51%

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.5 Παραβάσεις Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων για τους ιδιώτες

ΟΙ ΕΠΙΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΟΙΝΕΣ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΕΣ		
A/A	Είδος παράβασης	Ποινή
1	Το όχημα είναι εφοδιασμένο με ΚΕΚ, που ισχύει, και κατά τον έλεγχο διαπιστώνεται εκπομπή καυσαερίων πάνω από τα επιτρεπόμενα όρια.	<ul style="list-style-type: none"> Απλή σύσταση και ακύρωση της Κ.Ε.Κ. Παράδοση αντίγραφου έκθεσης με την εντολή για εφοδιασμό με νέα ΚΕΚ μέσα σε 10 ημέρες.
2	Το όχημα δεν είναι εφοδιασμένο με ΚΕΚ, που ισχύει, και κατά τον έλεγχο διαπιστώνεται εκπομπή καυσαερίων μέσα στα επιτρεπόμενα όρια.	<ul style="list-style-type: none"> Χρηματικό πρόστιμο 10.000 δραχμών. Παράδοση αντίγραφου έκθεσης με την εντολή για εφοδιασμό με ΚΕΚ μέσα σε 10 ημέρες.
3	Το όχημα δεν είναι εφοδιασμένο με ΚΕΚ, που ισχύει, και κατά τον έλεγχο διαπιστώνεται εκπομπή καυσαερίων πάνω από τα επιτρεπόμενα όρια.	<ul style="list-style-type: none"> Χρηματικό πρόστιμο 50.000 δραχμών. Παράδοση αντίγραφου έκθεσης με την εντολή για εφοδιασμό με ΚΕΚ μέσα σε 10 ημέρες.
4	Το όχημα δεν είναι εφοδιασμένο με ΚΕΚ, που ισχύει, διότι δεν υπάρχει η σχετική υποχρέωση και κατά τον έλεγχο πεδίου διαπιστώνεται εκπομπή καυσαερίων πάνω από τα επιτρεπόμενα όρια.	<ul style="list-style-type: none"> Χρηματικό πρόστιμο 50.000 δραχμών.
5	Άρνηση του οδηγού να υποβληθεί σε έλεγχο το αυτοκίνητό του από την κινητή μονάδα ελέγχου.	<ul style="list-style-type: none"> Χρηματικό πρόστιμο 50.000 δραχμών. Ακύρωση της ΚΕΚ εάν υπάρχει. Παράδοση αντίγραφου έκθεσης με την εντολή για εφοδιασμό με ΚΕΚ μέσα σε 10 ημέρες.
6	Κατοχή και χρήση πλα-στής ή παραποιημένης ή μη νόμιμης ΚΕΚ.	<ul style="list-style-type: none"> Αφαίρεση της ΚΕΚ. Εφαρμογή των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα. (Επισύρει ποινή και για το εξουσιοδοτημένο συνεργείο)
7	Κατοχή ΚΕΚ με ελλιπή ή εσφαλμένη καταχώρηση στοιχείων.	<ul style="list-style-type: none"> Ακύρωση της ΚΕΚ. Παράδοση αντίγραφου έκθεσης με την εντολή για εφοδιασμό με νέα ΚΕΚ μέσα σε 10 ημέρες. (Επισύρει ποινή και για το εξουσιοδοτημένο συνεργείο)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.6 Παραβάσεις Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων για τους εκδότες της

ΟΙ ΕΠΙΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΟΙΝΕΣ ΣΤΑ ΕΞΟΥΣΙΩΔΟΤΗΜΕΝΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΕΚ		
A/A	Είδος παράβασης	Ποινή
1	Ελλιπής ή εσφαλμένη καταχώρηση στοιχείων επί της ΚΕΚ.	• 5 βαθμοί ποινής.
2	Ελλιπής εξοπλισμός σε όργανα μέτρησης καυσαερίων ή εξοπλισμός που δεν πληροί τις προβλεπόμενες προδιαγραφές.	• 20 βαθμοί ποινής. • Πρόστιμο 50.000 δραχμές. • Ανάκληση εξουσιοδότησης για 10 ημέρες
3	Όταν διαπιστώνεται ότι δεν τηρούνται καταγραφικά στοιχεία χορήγησης ΚΕΚ ή γίνεται ελλιπής μεταφορά στην αρμόδια υπηρεσία.	• 5 βαθμοί ποινής.
4	Όταν διαπιστώνεται λανθασμένη μέτρηση των καυσαερίων και του συντελεστή του οχήματος (λόγω κακής βαθμονόμησης των οργάνων ή κακής διαδικασίας μέτρησης ή βλάβης των οργάνων ή άλλης αιτίας).	• 20 βαθμοί ποινής. • Πρόστιμο 50.000 δραχμές. • Ανάκληση εξουσιοδότησης για 10 ημέρες
5	Όταν διαπιστώνεται ελλιπής λοιπός εξοπλισμός ή ελλειπείς εγκαταστάσεις του συνεργείου.	• 10 βαθμοί ποινής. • Πρόστιμο 25.000 δραχμές.
6	Όταν διαπιστώνεται ότι το συνεργείο δεν έχει ισχύουσα άδεια λειτουργίας ή ισχύουσα εξουσιοδότηση για χορήγηση ΚΕΚ.	• Πρόστιμο 200.000 δραχμές. • Εφαρμογή των διατάξεων του ποινικού Κώδικα.
7	Όταν διαπιστώνεται εκπομπή καυσαερίων, πέραν των επιτρεπόμενων ορίων, σε όχημα που εξέρχεται από το συνεργείο αμέσως μετά τον εφοδιασμό του με ΚΕΚ.	• 20 βαθμοί ποινής. • Πρόστιμο 50.000 δραχμές.
8	Όταν διαπιστώνεται ότι έχει χορηγηθεί πλαστή ή παραποιημένη ή μη νομίμως εκδοθείσα ΚΕΚ.	• 75 βαθμοί ποινής. • Πρόστιμο 200.000 δραχμές. • Εφαρμογή των διατάξεων του ποινικού Κώδικα.
<p>Συγκέντρωση 150 βαθμών ποινής ανάκληση εξουσιοδότησης για 6 μήνες</p> <p>Δεύτερη συγκέντρωση 150 βαθμών ποινής ανάκληση εξουσιοδότησης για 12 μήνες</p> <p>Τρίτη φορά 150 βαθμών ποινής ανάκληση εξουσιοδότησης για 36 μήνες</p> <p>Νέα υποτροπή οριστική ανάκληση εξουσιοδότησης</p>		
Κάθε παράβαση ή βαθμοί ποινής παραγράφονται μετά από 2 έτη από την ημερομηνία βεβαίωσης της παράβασης.		

Έλεγχος καταλυτών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οδηγία 70/220, υποχρεώνει να γίνεται η αντικατάσταση των καταλυτών μόνο με γνήσια ανταλλακτικά ή με όσους έχουν έγκριση σύμφωνα με την Regulation 103. Η έγκριση R103 πιστοποιεί την ποιότητα του προϊόντος, μετά από εξαντλητικά tests σε διαπιστευμένα εργοδυναμικά κέντρα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έτσι ώστε να διασφαλίζονται: η ελάχιστη εκπομπή ρύπων, τα ελάχιστα επίπεδα θορύβου και η ενδεχόμενη πίεση καυσαερίων. Παράγοντες που επιδρούν στη λειτουργία του κινητήρα μέσα στα επιτρεπτά όρια για κάθε τύπο αυτοκινήτου.

Τα ίδια ισχύουν από το 1997 και για τη χώρα μας με την Υπουργική Απόφαση 15810/1164. Σημειώνεται, στο σημείο αυτό, ότι ο έλεγχος στα ΚΤΕΟ περιλαμβάνει και έλεγχο καταλυτών. Κατά τον έλεγχο διαπιστώνεται ο τύπος του καταλύτη και στην περίπτωση κατά την οποία αυτός δεν έχει την προβλεπόμενη πιστοποίηση, το αυτοκίνητο κόβεται. Στην περίπτωση αυτή, ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να μηνύσει και να ζητήσει αποζημίωση και από την εταιρεία που κατασκεύασε τον καταλύτη, αλλά και από το συνεργείο που τον τοποθέτησε.

Όρια εκπομπών

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τα όρια εκπομπών που επιτρέπεται να έχουν τα αυτοκίνητα διαφέρουν ανάλογα με την τεχνολογία του κινητήρα σε: **συμβατικής** και **καταλυτικής** τεχνολογίας. Στα συμβατικής τεχνολογίας αυτοκίνητα τα επιτρεπόμενα όρια διαφοροποιούνται ανάλογα με το έτος έκδοσης της πρώτης αδείας κυκλοφορίας πριν και μετά την 01.10.1986. Στα καταλυτικής τεχνολογίας αυτοκίνητα το κριτήριο διαφοροποίησης των ορίων είναι το είδος του καταλύτη τους. Έτσι, διακρίνουμε τα αυτοκίνητα με μη ρυθμιζόμενο οξειδωτικό ή τριοδικό καταλύτη και αυτοκίνητα με τριοδικό ρυθμιζόμενο καταλύτη. Τα όρια όλων των κατηγοριών καταχωρούνται στους πίνακες που ακολουθούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.7 Επιτρεπόμενα όρια αυτοκινήτων συμβατικής τεχνολογίας

ΟΡΙΑ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Κατηγορία	Λειτουργία κινητήρα	Ρυπαντές	
		CO % v/v	HC ppm
Αυτοκίνητα με πρώτη άδεια κυκλοφορίας πριν από την 01.10.1986	Ρελαντί	$\leq 4,5$	≤ 800
	2500 ± 300 rpm	≤ 4	≤ 700
Αυτοκίνητα με πρώτη άδεια κυκλοφορίας από την 01.10.1986	Ρελαντί	$\leq 3,5$	≤ 500
	2500 ± 300 rpm	≤ 3	≤ 400

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.8 Επιτρεπόμενα όρια αυτοκινήτων καταλυτικής τεχνολογίας

ΟΡΙΑ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Κατηγορία	Λειτουργία κινητήρα	Ρυπαντές	
		CO % v/v	HC ppm
Αυτοκίνητα με μη ρυθμιζόμενο οξειδωτικό ή τριοδικό καταλύτη	Ρελαντί	$\leq 1,2$	≤ 220
	2500 ± 300 rpm	≤ 1	≤ 200
Αυτοκίνητα με ρυθμιζόμενο τριοδικό καταλύτη	Ρελαντί	$\leq 0,5$	$\leq 60^*$
	2500 ± 300 rpm	$\leq 0,3$	$\leq 50^*$
	Περίσσεια αέρα (λόγος λ)	0,97 έως 1,03 στις 2500 ± 300 rpm	

***Σημείωση:** Για ορισμένα αυτοκίνητα της περιόδου 1996 – 98 με τριοδικό ρυθμιζόμενο καταλύτη τα όρια συγκέντρωσης HC στα καυσαέρια είναι 120 και 100ppm, αντίστοιχα.

Για τους επισκευαστές αυτοκινήτων τα όρια που αναφέραμε δεν πρέπει να συγχέονται με αυτά που προβλέπει ο κατασκευαστής του αυτοκινήτου. Συνήθως, τα όρια του κατασκευαστή είναι μικρότερα από αυτά που επιβάλλει η πολιτεία και αποτελούν χρήσιμο συγκριτικό στοιχείο για μία αξιόπιστη διαγνωστική διαδικασία.

9.4 Ανακύκλωση

Σε όλους τους κοινωνικούς σχηματισμούς ο τελικός αποδέκτης των υπολειμμάτων της κατανάλωσης και των κατάλοιπων της παραγωγικής διαδικασίας υπήρξε το περιβάλλον. Οι ποσότητες των αποβλήτων που διοχετεύονται στο περιβάλλον αποτελούν, κατά μία έννοια, δείκτη ευημερίας των σύγχρονων ανεπτυγμένων κοινωνιών. Ταυτόχρονα, όμως, δίνουν και το μέτρο της απόστασης από τις παλαιότερες κοινωνίες στις οποίες μέσα από μία αυτορυθμιζόμενη διαδικασία, τα υπολείμματα αυτά ανακυκλώνονταν στους βιολογικούς κύκλους της φύσης. Στις σύγχρονες κοινωνίες, η κατάσταση αυτή έχει μεταβληθεί δραματικά επειδή τα απόβλητα, ποσοτικά και ποιοτικά, ξεπέρασαν τις ικανότητες της φύσης για αυτοκαθαρισμό και αφομοίωση και ανέτρεψαν την οικολογική ισορροπία που επικρατούσε.

Το σύνολο των ενεργειών που συντελούν στη μικρότερη δυνατή επίδραση των απορριμμάτων στο περιβάλλον και στη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίησή τους (ανακύκλωση – recycling), ονομάζεται διαχείριση των απορριμμάτων. Η διαχείριση περιλαμβάνει τη συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και διάθεση των απορριμμάτων κάθε μορφής.

Η γνώση της σύνθεσης των απορριμμάτων είναι προϋπόθεση για τη σωστή επιλογή της μεθόδου διαχείρισής τους. Διακρίνουμε τα απορρίμματα ανάλογα με την πηγή προέλευσής τους, τη δυνατότητα διαχωρισμού τους και τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησής τους.

ΕΙΚΟΝΑ 9.12 Σύμβολο ανακύκλωσης

Ανακύκλωση (πιο σωστά θα αποδίδονταν με τον όρο **ανακύκλωση**) είναι το “γύρισμα” υλικών που χρησιμοποιήθηκαν με ορισμένες φυσικές και χημικές ιδιότητες σε “νέα” υλικά, ίδια με τα αρχικά, δηλαδή με τις ίδιες ιδιότητες. Σκοπός της ανακύκλωσης είναι να περιορίσουμε:

- την κατανάλωση πρώτων υλών και φυσικών πόρων
- την κατανάλωση ενέργειας για την παραγωγή υλικών
- τη “φθορά” του πλανήτη μας
- τη ρύπανση και μόλυνση του περιβάλλοντος

Μέχρι σήμερα δεν έχει διαμορφωθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα ενιαίο και υποχρεωτικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικό με την ανακύκλωση υλικών που προέρχονται από το αυτοκίνητο. Η προσπάθεια που γίνεται βρίσκεται στο αρχικό στάδιο μελέτης. Προς το παρόν η Ε.Ε. χρηματοδοτεί μεμονωμένα προγράμματα ανακύκλωσης που στόχο έχουν, κυρίως, να ευαισθητοποιήσουν τους πληθυσμούς, και λιγότερο το οικονομικό όφελος. Το αυτοκίνητο ως ένα σύνολο ανόμοιων υλικών παρουσιάζει σημαντικές δυσκολίες διαχωρισμού των συστατικών του. Τα υλικά που φαίνεται ότι στο μέλλον θα απασχολήσουν τις ίδιες τις αυτοκινητοβιομηχανίες είναι τα ακόλουθα:

- μέταλλα (που αποτελούν περίπου το 70% του βάρους ενός αυτοκινήτου)
- γυαλί (3%)
- πλαστικό (12%)
- ελαστικά υλικά (4%)
- μπαταρίες και άλλα υλικά (8%)
- υγρά μπαταριών και φρένων
- λιπαντικά
- καταλύτες

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας και της βιομηχανικής ανάπτυξης. Εκδηλώνεται με στερεή, υγρή και αέρια μορφή και με μορφή ηχορύπανσης.

Η συμβολή του αυτοκινήτου στη ρύπανση είναι σημαντική, αφού ορισμένοι ρυπαντές οφείλονται αποκλειστικά στη λειτουργία του αυτοκινήτου. Σημαντική ρύπανση το αυτοκίνητο δημιουργεί και κατά τη συντήρηση και επισκευή του. Μεγάλο περιβαλλοντικό πρόβλημα αποτελεί ο στόλος αυτοκινήτων που αποσύρεται όταν κλείσουν το κύκλο ζωής τους.

Σε σχέση με τους ρυπαντές που προέρχονται από το αυτοκίνητο διακρίνουμε τους πρωτογενείς και δευτερογενείς. Οι πρωτογενείς ανιχνεύονται άμεσα στις εκπομπές του, ενώ οι δευτερογενείς είναι αποτέλεσμα της επίδρασης του περιβάλλοντος στους πρωτογενείς.

Τα πιο επικίνδυνα συστατικά των καυσαερίων των θερμικών κινητήρων είναι το μονοξείδιο του άνθρακα, τα οξείδια του αζώτου και οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες. Αυτοί οι τρεις είναι οι νομοθετημένοι ρυπαντές για τους οποίους παίρνονται μέτρα μείωσής τους. Ειδικότερα για τους βενζινοκινητήρες, η χρήση μολύβδου στο καύσιμο προσθέτει άλλον ένα παράγοντα ρύπανσης. Για τους πετρελαιοκινητήρες το θείο που περιέχεται στο καύσιμο είναι, επίσης, πηγή ρύπανσης.

Τα φαινόμενα που δημιουργούνται είναι η φωτοχημική ρύπανση (νέφος), η όξινη βροχή, η τρύπα του όζοντος και το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το διοξείδιο του άνθρακα, αν και δεν έχει θεσμοθετηθεί ως ρυπαντής, συμβάλλει στην ανάπτυξη του φαινομένου του θερμοκηπίου, δηλαδή στην αύξηση της θερμοκρασίας της γης. Από την άποψη αυτή θεωρείται παγκόσμιος ρυπαντής. Τα μέτρα που λαμβάνονται για τη μείωσή του είναι σχεδόν ανύπαρκτα, γιατί προσκρούει στην λαθεμένη αντίληψη κατά την οποία οι ισχυροί πιστεύουν ότι ανάπτυξη και οικολογία είναι εξ ορισμού έννοιες αντίθετες.

Η πολιτεία παίρνει διάφορα μέτρα προκειμένου να περιορίσει, όσο είναι δυνατό, τη ρύπανση που προκαλεί το αυτοκίνητο. Η έγκριση τύπου, που αφορά στα αέρια της εξάτμισής του, είναι ένα βασικό μέτρο προς αυτή την κατεύθυνση που έχει υιοθετηθεί από την παγκόσμια κοινότητα. Η κάρτα ελέγχου καυσαερίων είναι, επίσης, ένα μέτρο περιορισμού της ρύπανσης, που αφορά στη λειτουργία του οχήματος. Για το λόγο αυτό έχει θεσπιστεί παράλληλα ο έλεγχος των αυτοκινήτων από κινητές μονάδες που διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό.

Η ρύπανση και η μόλυνση του περιβάλλοντος είναι παγκόσμιο πρόβλημα και μας αφορά όλους. Όλοι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι το θέμα μάς αφορά προσωπικά. Για το λόγο αυτό από όποια θέση και εάν το εξετάσουμε, ως εργαζόμενοι, καταναλωτές, εργοδότες, πολιτεία πρέπει να προσαρμόσουμε τη συμπεριφορά μας με βάση το κοινό συμφέρον και όχι το ατομικό ή το συντεχνιακό, που τελικά θα είναι προσωρινό και πλασματικό.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποια οικολογικά προβλήματα προκύπτουν από τις εγκαταστάσεις συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων και πώς ένας τεχνικός μπορεί (και οφείλει) να συμβάλλει στην αντιμετώπισή τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Ερωτήσεις Ανάπτυξης**

Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Ποια είναι η σύσταση της βιόσφαιρας και της ατμόσφαιρας;
2. Με ποιες μορφές εκδηλώνεται η ρύπανση της ατμόσφαιρας;
3. Εξηγείστε με συντομία το φαινόμενο της όξινης βροχής.
4. Πότε το όζον θεωρείται ρυπαντής και πότε όχι;
5. Εξηγείστε με συντομία το φαινόμενο της φωτοχημικής ρύπανσης.
6. Ποια είναι τα βασικά μέτρα που παίρνει η πολιτεία για την αντιμετώπιση της ρύπανσης που προκαλεί το αυτοκίνητο;
7. Ποιοι έλεγχοι πραγματοποιούνται στα ΚΤΕΟ;
8. Σε ποιες περιπτώσεις η ΚΕΚ επισύρει ποινή και για το συνεργείο που τη χορήγησε;

Ερωτήσεις

Σωστού

Λάθους

Να κυκλώσετε τον αριθμό της πρότασης που είναι σωστή.

1. Η σοβαρότερη πηγή ρύπανσης από τον επισκευαστικό κλάδο είναι τα βαφεία αυτοκινήτων.
2. Η μέτρηση των οξειδίων του αζώτου στα καυσαέρια είναι καθημερινή πρακτική στα συνεργεία.
3. Ένα όχημα για να κυκλοφορήσει ελεύθερα στη χώρα μας πρέπει να έχει τη λεγόμενη έγκριση τύπου.

4. Οι βλάβες, οι ελλείψεις και ανωμαλίες που διαπιστώνονται κατά τον έλεγχο των οχημάτων στα ΚΤΕΟ διαβαθμίζονται σε δευτερεύουσες, σοβαρές και επικίνδυνες.
5. Το έντυπο της ΚΕΚ είναι δίφυλλο, τυποποιημένο και χορηγείται σε όλα τα οχήματα που κυκλοφορούν.
6. Τα ΚΤΕΟ διαθέτουν διαδρόμους στους οποίους πραγματοποιούν ελέγχους ανά κατηγορία οχημάτων.

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις που σας δίνονται.

I Κύρια πρόταση		II Συμπληρωματική πρόταση	
A	Η συγκέντρωση των άκαυστων υδρογονανθράκων στα καυσαέρια αυτοκινήτου	1	μετριέται σε % αναλογία όγκων
B	Στις δευτερεύουσες βλάβες ο κάτοχος του αυτοκινήτου	2	οφείλει να επανελεγχθεί στο ΚΤΕΟ
Γ	Η συγκέντρωση των άκαυστων υδρογονανθράκων στα καυσαέρια αυτοκινήτου	3	δεν οφείλει να επανελεγχθεί στο ΚΤΕΟ
Δ	Στις σοβαρές βλάβες ο κάτοχος του αυτοκινήτου	4	μετριέται σε ppm

Απαντήσεις			
A	B	Γ	Δ

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να κυκλώσετε το γράμμα της πρότασης που συμπληρώνει πιο ολοκληρωμένα την κύρια πρόταση.

1. Οι αέριες εκπομπές που προέρχονται από τα αυτοκίνητα εντοπίζονται:
 - α) στις αναθυμιάσεις του στροφαλοθαλάμου
 - β) στα καυσαέρια
 - γ) στις εξατμίσεις καυσίμου από το καρμπυρατέρ και το ρεζερβουάρ
 - δ) όλα τα παραπάνω
2. Οι νομοθετημένοι ρυπαντές των καυσαερίων ενός αυτοκινήτου είναι:
 - α) το μονοξείδιο και το διοξείδιο του άνθρακα
 - β) τα οξειδία του αζώτου και το μονοξείδιο του άνθρακα
 - γ) το μονοξείδιο του άνθρακα, τα οξειδία του αζώτου και οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες
 - δ) το διοξείδιο του άνθρακα και οι άκαυστοι υδρογονάνθρακες
3. Έγκριση τύπου είναι μία διαδικασία κατά την οποία:
 - α) προσδιορίζεται η ρύπανση που προκαλεί η εξαέρμιση του αυτοκινήτου
 - β) προσδιορίζεται η ρύπανση που προέρχεται από τις αέριες εκπομπές του αυτοκινήτου
 - γ) διαπιστώνεται η επάρκεια των μέσων παθητικής ασφάλειας του αυτοκινήτου
 - δ) όλα τα παραπάνω
4. Τα όρια που έχει θεσπίσει η πολιτεία για τις εκπομπές της εξαέρμισης αυτοκινήτων διαμορφώνονται ανάλογα:
 - α) με την τεχνολογία του αυτοκινήτου και το χρόνο παραγωγής του
 - β) με την τεχνολογία του αυτοκινήτου και το χρόνο έκδοσης της πρώτης αδείας κυκλοφορίας του

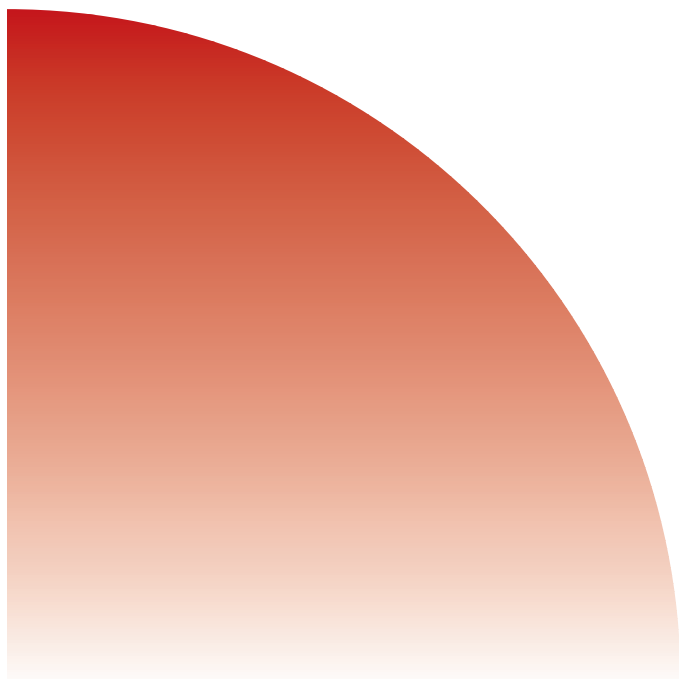
- γ) με την τεχνολογία του αυτοκινήτου και τη χώρα προέλευσής του
- δ) κανένα από τα παραπάνω

Άσκηση 1

Να ερευνήσετε στα συνεργεία επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων της ευρύτερης περιοχής σας και να συλλέξετε στοιχεία για τον τρόπο συλλογής, διαχείρισης και απόρριψης κάθε είδους απόβλητου, που προκύπτει από τη λειτουργία τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1985

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
207

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1575

Προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του τεχνίτη αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων και όροι λειτουργίας των συνεργείων των οχημάτων αυτών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κυρώνουμε και εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1.
Ορισμοί.

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων των επόμενων άρθρων συνεργείο συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων είναι κάθε εργαστήριο, που χρησιμοποιείται για τη συντήρηση και επισκευή οχημάτων των κατηγοριών αυτών, κατά την έννοια του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, ανεξάρτητα από την ισχύ των εγκατεστημένων σ' αυτό μηχανημάτων.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου δεν θεωρούνται ως συνεργεία τα εργαστήρια, όπου γίνονται επισκευές από πρόσωπα με ειδικότητες που δεν προβλέπονται από το νόμο αυτόν.

Άρθρο 2.
Άδειες άσκησης επαγγέλματος.

1. Για την επίβλεψη και εκτέλεση της συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος.

2. Οι άδειες της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται για τις εξής ειδικότητες:

- α) μηχανοτεχνίτη,
- β) ηλεκτροτεχνίτη,
- γ) τεχνίτη συστήματος πέδησης,
- δ) τεχνίτη αντλιών πετρελαιοκινητήρων,
- ε) τεχνίτη εξαερωτήρων - αναμικτήρων (καρμπυρατέρ),
- στ) τεχνίτη οργάνων,
- ζ) τεχνίτη αναρτήσεων,
- η) τεχνίτη συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων (σιγαστήρων),
- θ) τεχνίτη ψυγείων,
- ι) τεχνίτη αμαξωμάτων (φανοποιού), ια) τεχνίτη βαφής,
- ιβ) τεχνίτη τροχών,
- ιγ) τεχνίτη συσκευών υγραερίου αυτοκινήτων,
- ιδ) τεχνίτη μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, μπορεί να προβλέπονται άδειες άσκησης επαγγέλματος και για άλλες ειδικότητες και να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τις άδειες αυτές.

4. Τα πτυχία που χορηγήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 3100/1954 (ΦΕΚ 254) εξακολουθούν να ισχύουν και αντιστοιχούν:

- α) Το πτυχίο μηχανοτεχνίτη αυτοκινήτων με την άδεια μηχανοτεχνίτη.
- β) Το πτυχίο ηλεκτροτεχνίτη αυτοκινήτων με την άδεια άσκησης επαγγέλματος ηλεκτροτεχνίτη.
- γ) Το πτυχίο μηχανοτεχνίτη επισκευαστή συστήματος πέδησης αυτοκινήτων με την άδεια άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη συστήματος πέδησης.
- δ) Το πτυχίο επισκευαστή αντλιών πετρελαιοκινητήρων αυτοκινήτων με την άδεια άσκησης του επαγγέλματος αντλιών πετρελαιοκινητήρων.

Άρθρο 3.

Προσόντα και διαδικασία για την απόκτηση αδειών.

1. Για την απόκτηση οποιασδήποτε, κατά το προηγούμενο άρθρο, κατηγορίας άδειας απαιτείται ο υποψήφιος να έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18) έτος της ηλικίας του.

2. Εκτός της προϋποθέσεως της προηγούμενης παραγράφου ο υποψήφιος απαιτείται να έχει και τα εξής ειδικά προσόντα για να του χορηγηθεί η αντίστοιχη άδεια άσκησης επαγγέλματος:

α) Μηχανοτεχνίτη:

αα) Πτυχίο τεχνικού λυκείου, μηχανολογικού τομέα, ή άλλης ισότιμης σχολής

και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων, αν πρόκειται για πτυχίο μηχανολογικού τομέα ή τετραετία, αν πρόκειται για πτυχίο ηλεκτρολογικού τομέα ή

ββ) πτυχίο τεχνικής και επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού κλάδου του τμήματος μηχανών αυτοκινήτων ή μηχανών εσωτερικής καύσης μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων, εάν πρόκειται για πτυχίο του μηχανολογικού κλάδου ή τριετία, αν πρόκειται για πτυχίο μηχανών εσωτερικής καύσης ή

γγ) πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής του τμήματος τεχνιτών αυτοκινήτων ή μηχανολογικού κλάδου ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων στην πρώτη περίπτωση ή τετραετία στις άλλες δύο περιπτώσεις ή

εε) πτυχίο των κέντρων και των σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., ειδικότητας μηχανικού αυτοκινήτων και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων.

β) Ηλεκτροτεχνίτη ή τεχνίτη οργάνων:

αα) Πτυχίο τεχνικού λυκείου, ηλεκτρολογικού ή μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία ηλεκτροτεχνείου αυτοκινήτων, αν πρόκειται για πτυχίο ηλεκτρολογικού τομέα ή τετραετία, αν πρόκειται για πτυχίο μηχανολογικού τομέα ή

ββ) πτυχίο τεχνικής και επαγγελματικής σχολής ηλεκτρολογικού κλάδου του τμήματος ηλεκτρικού μέρους αυτοκινήτων της μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία ηλεκτροτεχνείου αυτοκινήτων ή

γγ) πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων που έχει καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία ηλεκτροτεχνείου αυτοκινήτων ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής του τμήματος ηλεκτρολογικού κλάδου ή τεχνιτών αυτοκινήτων ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) και τριετία στην πρώτη περίπτωση, ή τετραετία στις άλλες δύο περιπτώσεις, σε όμοια εργασία ηλεκτροτεχνείου αυτοκινήτων,

γ) τεχνίτη συστήματος πέδησης ή αναρτήσεων:

αα) πτυχίο τεχνικού λυκείου του μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

ββ) πτυχίο τεχνικής και επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού κλάδου του τμήματος μηχανών αυτοκινήτων ή μηχανών εσωτερικής καύσης μέσης τεχνικής

και επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων αν πρόκειται για πτυχίο τμήματος μηχανών αυτοκινήτων του μηχανολογικού κλάδου ή τριετία αν πρόκειται για πτυχίο μηχανών εσωτερικής καύσης ή

γγ) πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων που έχει καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής του τμήματος τεχνιτών αυτοκινήτων ή μηχανολογικού κλάδου ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία στην πρώτη περίπτωση, ή τετραετία στις άλλες δύο περιπτώσεις, σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

εε) πτυχίο των κέντρων και των σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία στην πρώτη περίπτωση, ή τετραετία στις άλλες δύο περιπτώσεις, σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

δ) τεχνίτη αντλιών πετρελαιοκινητήρων ή εξαερωτήρων:

αα) πτυχίο τεχνικού λυκείου μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και ένα έτος σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

ββ) πτυχίο τεχνικής επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού κλάδου του τμήματος μηχανών αυτοκινήτων ή μηχανών εσωτερικής καύσης μέσης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

γγ) πτυχίο μέσων τεχνικών του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων που έχει καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και ένα έτος σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής του τμήματος τεχνιτών αυτοκινήτων ή μηχανολογικού κλάδου ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία στην πρώτη περίπτωση, ή τετραετία στις άλλες δύο περιπτώσεις, σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

εε) πτυχίο των κέντρων και σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., ειδικότητας μηχανικού αυτοκινήτων και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων.

ε) τεχνίτη συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων (σιγαστήρων) ή ψυγείων ή τροχών:

αα) πτυχίο τεχνικού λυκείου του μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και ένα έτος σε όμοια εργασία ή

ββ) πτυχίο τεχνικής και επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού κλάδου μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και ένα έτος σε όμοια εργασία ή

γγ) πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων που

έχει καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και ένα έτος σε όμοια εργασία ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής μηχανολογικού ή ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και διετία σε όμοια εργασία ή

εε) πτυχίο των κέντρων και σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., ειδικότητας μηχανικού αυτοκινήτων και διετία σε όμοια εργασία,

στ) τεχνίτη αμαξωμάτων (φανοποιού):

αα) πτυχίο τεχνικού λυκείου μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

ββ) πτυχίο τεχνικής και επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού κλάδου του τμήματος αμαξωμάτων αυτοκινήτων μέσης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

γγ) πτυχίο της μέσης τεχνικής σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων που έχει καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής του τμήματος τεχνιτών αμαξωμάτων αυτοκινήτων ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων,

ζ) τεχνίτης βαφής:

αα) πτυχίο τεχνικού λυκείου του μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού τομέα ή τομέα χημικών ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία ή

ββ) πτυχίο τεχνικής και επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού ή ηλεκτρολογικού κλάδου μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία ή

γγ) πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής του τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων ή εργοδηγών χημικών που έχουν καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και διετία σε όμοια εργασία ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία σε όμοια εργασία ή

εε) πτυχίο των κέντρων και σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., ειδικότητας μηχανικού αυτοκινήτων και τριετία σε όμοια εργασία,

η) τεχνίτη μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων:

αα) πτυχίο τεχνικού λυκείου μηχανολογικού τομέα ή άλλης ισότιμης σχολής και ένα έτος σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών ή

ββ) πτυχίο μέσης τεχνικής επαγγελματικής σχολής μηχανολογικού κλάδου τμήματος μηχανών αυτοκινήτων ή μηχανών εσωτερικής καύσης μέσης τεχνικής επαγ-

γελματικής εκπαίδευσης και διετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών, αν πρόκειται για πτυχίο του τμήματος μηχανών αυτοκινήτων μηχανολογικού κλάδου ή τριετία, αν πρόκειται για πτυχίο μηχανών εσωτερικής καύσης ή

γγ) πτυχίο μέσης τεχνικής σχολής τμήματος εργοδηγών αυτοκινήτων που έχει καταργηθεί ή άλλης ισότιμης σχολής και ένα έτος σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών ή

δδ) πτυχίο κατώτερης τεχνικής σχολής τμήματος τεχνιτών αυτοκινήτων ή άλλης ισότιμης σχολής ή αντίστοιχης κατώτερης σχολής μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών ή

εε) πτυχίο των κέντρων και σχολών ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης του Ο.Α.Ε.Δ., ειδικότητας μηχανικού αυτοκινήτων και τριετία σε όμοια εργασία συνεργείου επισκευής αυτοκινήτων ή μοτοσικλετών,

θ) τεχνίτης συσκευών υγραερίων αυτοκινήτων:

Ο ενδιαφερόμενος απαιτείται να είναι κάτοχος άδειας της περίπτ. α' της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου επί δύο έτη τουλάχιστον και να έχει σχετική προϋπηρεσία τουλάχιστον έξι μηνών. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να καθορισθεί χρόνος προϋπηρεσίας και πάνω από έξι μήνες.

3. Ως προϋπηρεσία σε όμοια εργασία θεωρείται για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου:

α) προκειμένου για τους πτυχιούχους και ο χρόνος της πρακτικής άσκησής τους σε αντίστοιχο συνεργείο κατά τη διάρκεια των σπουδών τους,

β) αυτή που διανύθηκε σε αντίστοιχα συνεργεία του δημοσίου, ν.π.δ.δ. και επιχειρήσεων και οργανισμών του δημόσιου τομέα,

γ) αυτή που διανύθηκε σε αντίστοιχα συνεργεία της αλλοδαπής.

4. Δε λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία που διανύθηκε μέχρι τη συμπλήρωση του δέκατου πέμπτου έτους της ηλικίας του ενδιαφερόμενου. Επίσης δε λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία αν έχουν περάσει οκτώ (8) έτη από τη λήξη της, κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης.

5. Προϋπηρεσία που διανύεται σε συνεργείο επισκευής αυτοκινήτου, όπου εκτελούνται εργασίες περισσότερων της μιας ειδικοτήτων, λαμβάνεται υπόψη μόνο για μία από τις ειδικότητες αυτές και δεν μπορεί το ίδιο χρονικό διάστημα να υπολογίζεται ως χρόνος προϋπηρεσίας για απόκτηση άλλης ειδικότητας.

6. Η αλήθεια των πιστοποιητικών εργασίας, που χορηγούνται υποχρεωτικά από τον εργοδότη, βεβαιώνεται από τον αρμόδιο επόπτη εργασίας. Τα πιστοποιητικά αυτά επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης σε δημόσια αρχή. Δεν απαιτείται η παραπάνω βεβαίωση του επόπτη εργασίας για τα πιστοποιητικά προϋπηρεσίας των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

Με απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να καθορισθούν και άλλες περιπτώσεις, εκτός από τις παραπάνω, για τις οποίες απαιτείται βεβαίωση του επόπτη εργασίας.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ή Εργασίας, κατά περίπτωση, και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να καταργούνται ή να τροποποιούνται ορισμένες τυπικές προϋποθέσεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους αυτού του άρθρου ή ακόμα να καθορίζονται και νέες.

8. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται η διαδικασία έκδοσης των αδειών και πιστοποιητικών εργασίας του παρόντος νόμου, το υπόδειγμα ή τα υποδείγματά τους, τα δικαιολογητικά, που πρέπει να υποβληθούν για την έκδοσή τους και το περιεχόμενό τους καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών μπορεί να επιβάλλεται παράβολο για την έκδοση των παραπάνω αδειών άσκησης επαγγέλματος και να καθορίζεται το ύψος του.

Άρθρο 4.

Εξέταση υποψηφίων.

1. Οι άδειες που προβλέπονται από το νόμο αυτόν εκδίδονται από τις υπηρεσίες συγκοινωνιών κάθε νομού, ύστερα από προφορική και πρακτική εξέταση των υποψηφίων. Οι εξετάσεις ενεργούνται στις έδρες των παραπάνω υπηρεσιών από επιτροπή που αποτελείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους της ίδιας υπηρεσίας (μηχανολόγους-μηχανικούς ή ηλεκτρολόγους-μηχανικούς ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, πτυχιούχους υπομηχανικούς-μηχανολόγους ή υπομηχανικούς-ηλεκτρολόγους ή τεχνολόγους μηχανικούς ανώτερης σχολής) και από έναν (1) υπάλληλο του κλάδου ΜΕ3 Εργοδηγών της ίδιας υπηρεσίας.

Στις εξετάσεις του προηγούμενου μπορεί να παρευρίσκεται σαν παρατηρητής και ένας (1) εκπρόσωπος οικείου επαγγελματικού σωματείου. Χρέη γραμματέα εκτελεί κατώτερος υπάλληλος της ίδιας υπηρεσίας. Οι υπάλληλοι αυτοί ορίζονται για κάθε εξεταστική περίοδο με απόφαση του οικείου νομάρχη. Αν υπάρχει έλλειψη τεχνικών υπαλλήλων στη νομαρχιακή υπηρεσία συγκοινωνιών, οι εξετάσεις ενεργούνται από άλλους υπαλλήλους του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών με τις παραπάνω ειδικότητες που ορίζονται για το σκοπό αυτόν από την κεντρική υπηρεσία του υπουργείου. Στους εξεταστές και το γραμματέα καταβάλλεται αποζημίωση σύμφωνα με όσα ορίζονται σε κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται τρεις τουλάχιστον εξεταστικές περίοδοι κάθε χρόνο κατά νομαρχία, ο τρόπος της προφορικής και πρακτικής εξέτασης ή επανεξέτασης των υποψηφίων, η εξεταστέα για κάθε ειδικότητα ύλη, ο τρόπος βαθμολογίας των υποψηφίων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Κατεξάιρεση των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων και για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών από την ισχύ του νόμου αυτού, οι υποψήφιοι για απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη συσκευών υγραερίου αυτοκινήτων υποβάλλουν τη σχετική αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στην κεντρική υπη-

ρεσία του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, η οποία εκδίδει τις σχετικές άδειες ύστερα από εξέταση των υποψηφίων με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού.

4. Οι κάτοχοι πτυχίου μιας από τις πιο κάτω σχολές εξαιρούνται από την υποχρέωση προϋπηρεσίας και εξετάσεων και με την υποβολή των δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις υπουργικές αποφάσεις των παρ. 8 και 9 του άρθρου 3 παίρνουν άδεια άσκησης επαγγέλματος:

α) “Διπλωματούχου μηχανικού αυτοκινήτων” όσοι έχουν μηχανολόγου ηλεκτρολόγου ή μηχανολόγου μηχανικού ή ηλεκτρολόγου μηχανικού ή ναυπηγού μηχανικού ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμου της αλλοδαπής.

β) “Τεχνολόγου μηχανικού αυτοκινήτων” όσοι έχουν πτυχίο των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) ή των ανωτέρων σχολών (σχολών υπομηχανικών, Κ.Α.Τ.Ε.Ε., Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ./Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.) ειδικότητας μηχανολόγων, ηλεκτρολόγων και μηχανικών αυτοκινήτων ή πτυχίο ισότιμης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

Άρθρο 5.

Επαγγελματικά δικαιώματα κατόχων αδειών

1. Οι κατά το άρθρο 2 του παρόντος νόμου άδειες άσκησης επαγγέλματος παρέχουν στους κατόχους τους το δικαίωμα να αναλαμβάνουν και να εκτελούν υπεύθυνα τη συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων, σύμφωνα με τους κανόνες της τεχνικής, ως εξής:

α) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος μηχανοτεχνίτη παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή του κινητήρα, του κιβωτίου ταχυτήτων, του διαφορικού, των συστημάτων τροφοδοσίας, εξαγωγής καυσαερίων, διεύθυνσης (συμπεριλαμβανομένης και της ζυγυστάθμισης τροχών), πέδησης, μετάδοσης κίνησης στους κινητήριους τροχούς, ανάρτησης, ψύξης και λίπανσης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

β) Στον κάτοχο της άδειας άσκησης επαγγέλματος ηλεκτροτεχνίτη παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και να εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή των ηλεκτρικών συστημάτων, οργάνων και συσκευών και γενικά την ηλεκτρική εγκατάσταση των αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

γ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη συστήματος πέδησης παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και να εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή των κάθε είδους συστημάτων πέδησης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

δ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη αντλιών πετρελαιοκινητήρων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση, επισκευή και ρύθμιση των αντλιών πετρελαιοκινητήρων και ακροφυσίων αυτοκινήτων.

ε) Στον κάτοχο της άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη εξαρτημάτων – αβαμικτήρων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση, επι-

σκευή και ρύθμιση των εξαερωτήρων (καρμπυρατέρ) αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

στ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη οργάνων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση, επισκευή και ρύθμιση των ταχογράφων, ταξιμέτρων και λοιπών συναφών οργάνων αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

ζ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη αναρτήσεων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και να εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή των κάθε είδους συστημάτων ανάρτησης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

η) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων (σιγαστήρων) παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και να εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή των κάθε είδους συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

θ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη ψυγείων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή των κάθε είδους συστημάτων ψύξεως των κινητήρων αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

ι) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη αμαξωμάτων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή αμαξωμάτων κάθε κατηγορίας αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

ια) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη βαφής παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη βαφή των αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

ιβ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη τροχών παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση, επισκευή και ζυγοστάθμιση των τροχών αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

ιγ) Στον κάτοχο άδειας επαγγέλματος τεχνίτη συσκευών υγραερίου αυτοκινήτων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει την τοποθέτηση, συντήρηση και επισκευή εξαρτημάτων τροφοδοσίας και λειτουργίας κινητήρων αυτοκινήτων με αερίωση ή υπό πίεση καύσιμα.

ιδ) Στον κάτοχο άδειας άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων παρέχεται το δικαίωμα να αναλαμβάνει και εκτελεί τη συντήρηση και επισκευή των μηχανικών και ηλεκτρικών εξαρτημάτων, καθώς και του λοιπού εξοπλισμού τους.

2. Οι άδειες άσκησης επαγγέλματος της παρ. 4 του άρθρου 4 παρέχουν στον κάτοχό τους το δικαίωμα να αναλαμβάνει όλες τις εργασίες της προηγούμενης παραγράφου.

3. Οι κάτοχοι των παραπάνω αδειών άσκησης επαγγέλματος υποχρεούνται να παρίστανται και να επιβλέπουν αυτοπροσώπως τις εργασίες της ειδικότητάς τους, που εκτελούνται από το βοηθητικό προσωπικό του συνεργείου και είναι υπεύθυνοι για την ορθή και έντεχνη εκτέλεσή τους.

4. Στα συνεργεία του άρθρου 1, όπου εκτελούνται εργασίες περισσότερων της μιας ειδικοτήτων, επίβλεψη μέχρι τριών ειδικοτήτων μπορεί να ασκεί και ένα πρό-

σωπο, εφόσον είναι κάτοχος των αντίστοιχων αδειών άσκησης επαγγέλματος.

5. Επίβλεψη της επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων δεν μπορεί να ασκείται από το ίδιο πρόσωπο σε περισσότερα από ένα συνεργεία.

6. Σε συνεργεία με προσωπικό εικοσιπέντε μέχρι τριάντα πέντε άτομα η επίβλεψη ασκείται υποχρεωτικά από διπλωματούχους μηχανικούς αυτοκινήτων ή τεχνολόγους μηχανικούς αυτοκινήτων. Σε συνεργεία με προσωπικό περισσότερο από 35 άτομα μόνο από διπλωματούχους μηχανικούς αυτοκινήτων.

Άρθρο 6.

Όροι και προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων.

1. Για τη λειτουργία κάθε συνεργείου συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων, από την έναρξη της ισχύος του προεδρικού διατάγματος της επόμενης παραγράφου, απαιτείται άδεια λειτουργίας.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις (όπως: θέση, χώρος, εσωτερική διάταξη, χώροι υγιεινής αριθμός και είδος εγκαταστημένων μηχανημάτων και οργάνων, σύνθεση του προσωπικού των συνεργείων), με τους οποίους επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία των συνεργείων συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων, ο υπεύθυνος του συνεργείου, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για την έκδοση των αδειών αυτών, οι κυρώσεις για τους παραβάτες, καθώς και οι προϋποθέσεις για τη συνέχιση της λειτουργίας των συνεργείων, που λειτουργούν μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Για τα τελευταία αυτά συνεγεία παρέχεται προθεσμία πέντε (5) ετών από την ισχύ του διατάγματος για την προσαρμογή τους στις διατάξεις του.

3. Κάθε συνεργείο υποχρεούται να τηρεί βιβλίο επισκευής οχημάτων.

Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζεται το περιεχόμενο και ο τρόπος τήρησης του βιβλίου αυτού καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

4. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού Γεωργίας (για τα αγροτικά μηχανήματα) ή Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (για τα μηχανήματα έργων), είναι δυνατή η ρύθμιση των θεμάτων που αναφέρονται στις προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του τεχνίτη αγροτικών μηχανημάτων ή μηχανημάτων έργων και στους όρους λειτουργίας των συνεργείων επισκευής των οχημάτων αυτών.

Άρθρο 7.

Υποχρεώσεις. Έλεγχος συνεργείων.

1. Οι εργασίες συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων πρέπει να εκτελούνται υπεύθυνα και σύμφωνα με τους κανόνες της τεχνικής.

2. Οι αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ελέγχουν τα συνεργεία για να διαπιστώσουν την καλή εκτέλεση των εργασιών επισκευής, ρύθμισης και συντήρησης των οχημάτων, την καλήλειτουργία των κάθε είδους μηχανολογικών εγκαταστάσεων των συνεργείων και γενικά την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων της λειτουργίας τους.

Για τα αποτελέσματα κάθε ελέγχου συντάσσεται τεκμηριωμένη έκθεση αυτοψίας.

3. Αν διαπιστωθεί ότι η συντήρηση, επισκευή και ρύθμιση ενός οχήματος δεν έγινε κατά τους κανόνες της τεχνικής, επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις. Το είδος και η διαδικασία των κυρώσεων καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 6.

4. Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι ο μηχανολογικός εξοπλισμός είναι ελλιπής ή λειτουργεί πλημελώς, για τη συμπλήρωσή του σύμφωνα με την άδεια λειτουργίας ή την αποκατάσταση της λειτουργίας του τάσσεται, με απόφαση του οικείου νομάρχη, προθεσμία μέχρι τέσσερις μήνες η οποία μπορεί αιτιολογημένα να παραταθεί μέχρι οκτώ μήνες.

Άρθρο 8.

Κυρώσεις.

1. Με τις ποινές του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα τιμωρούνται:

α) Όσοι εκτελούν ή επιβλέπουν εργασίες συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων χωρίς να έχουν την κατά τον παρόντα νόμο άδεια άσκησης επαγγέλματος.

β) Όσοι εκμεταλλεύονται ή θέτουν σε λειτουργία συνεργείο συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων, χωρίς την κατά τον παρόντα νόμο άδεια λειτουργίας.

γ) Όσοι εκτελούν τις εργασίες συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων κατά παράβαση των κανόνων της τεχνικής, εφόσον έτσι δημιουργείται κίνδυνος για ζωή ή υγεία ανθρώπου.

2. Από την έναρξη της ισχύος του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 6 όσα συνεργεία λειτουργούν χωρίς άδεια, είτε μετά τη λήξη της ισχύος της είτε μετά την προσωρινή ή οριστική αφαίρεσή της, σφραγίζονται ύστερα από απόφαση του οικείου νομάρχη με τη φροντίδα της οικείας αστυνομικής αρχής. Με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 6 καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου.

Όσοι από πρόθεση διαρρηγνύουν ή βλάπτουν σφραγίδα που τέθηκε από την α-

στυνομική ή άλλη αρχή, όπως θα ορίζεται στο προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί βάσει της παρ. 2 του άρθρου 6 του νόμου αυτού, όσοι με οποιονδήποτε τρόπο ματαιώνουν σφράγιση συνεργείου, καθώς και εκείνοι που με οποιονδήποτε τρόπο θέτουν σε λειτουργία συνεργείο μετά τη σφράγισή του, τιμωρούνται με τις ποινές του άρθρου 178 του Ποινικού Κώδικα.

3. Με τις κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού τιμωρούνται και οι παραβάτες των διατάξεων του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 6 παρ. 2 που θα ορίζονται από αυτό.

4. Με απόφαση του οικείου νομάρχη αφαιρείται για έξι μήνες η άδεια άσκησης επαγγέλματος τεχνίτη αυτοκινήτων οποιασδήποτε ειδικότητας, εάν ο κάτοχος της άδειας καταδικασθεί τελεσίδικα σε οποιαδήποτε ποινή για παραποίηση ή εξαφάνιση στοιχείων ταυτότητας αυτοκινήτου, μοτοσικλέτας ή μοτοποδηλάτου. Σε περίπτωση δεύτερης καταδίκης για το ίδιο αδίκημα η άδεια αφαιρείται οριστικά, αφότου η απόφαση γίνει αμετάκλητη.

Άρθρο 9.

Κύρωση υπουργικών αποφάσεων.

1. Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου από τότε που εκδόθηκε και μέχρι την έναρξη ισχύος του π. δ/τος της παρ. 2 του άρθρου 6 η κοινή απόφαση 42840/12.12.1979 των Υπουργών Οικονομικών, Βιομηχανίας και Ενέργειας, Συγκοινωνιών και Δημόσιας Τάξης (ΦΕΚ 30 Β).

2. Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου η απόφαση του Υπουργού Συγκοινωνιών 19645/3.6.1983 (ΦΕΚ 345 Β).

Άρθρο 10.

Μεταβατικές διατάξεις.

1. Όσοι εκμεταλλεύονται συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων και κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ασχολούνται από δύο τουλάχιστον έτη με ργασίες που προβλέπονται σε μια από τις ειδικότητες των περιπτώσεων στ', η', θ', ι', ια', ιβ' και ιδ' της παρ.1 του άρθρου 5, μπορούν να εφοδιαστούν μόνο με την αντίστοιχη άδεια της ειδικότητάς τους χωρίς να υποστούν την κατά το άρθρο 4 εξέταση. Η υποβολή της αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών στην αρμόδια υπηρεσία πρέπει να γίνει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 3.

2. Τεχνίτες που ασχολούνται με τις εργασίες που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 5 του νόμου αυτού ή όσοι εκμεταλλεύονται συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων και ασχολούνται αυτοπρόσωπα κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού με εργασίες που προβλέπονται στις περιπτώσεις α', β', γ', δ', ε' και ζ' της ίδιας παραγράφου και οι οποίοι δεν έχουν τον κατά το άρθρο 3 τίτλο σπουδών μπορούν να εφοδιαστούν μόνο με την αντίστοιχη άδεια της ειδικότητάς τους ύστερα από εξετάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εφόσον έχουν ε-

λάχιστη προϋπηρεσία σε όμοια εργασία μεγαλύτερη κατά δύο χρόνια από την κατά περίπτωση προβλεπόμενη από το άρθρο 3 για τους πτυχιούχους των κατώτερων τεχνικών σχολών και υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) Για όσους εκμεταλλεύονται συνεργεία:

αα) Η έναρξη λειτουργίας του συνεργείου να έγινε πριν από τις 16 Σεπτεμβρίου 1983.

ββ) Να υποβληθούν όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά στην αρμόδια υπηρεσία μέσα σε ένα εξάμηνο από τη δημοσίευση της απόφασης της επόμενης παραγράφου.

γγ) Η προϋπηρεσία να έχει διανυθεί ολόκληρη την τελευταία δεκαετία μέχρι την ημέρα υποβολής των δικαιολογητικών.

β) Για τους τεχνίτες αυτοκινήτων:

αα) Να υποβληθούν όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά στην αρμόδια υπηρεσία μέσα σε πέντε έτη από τη δημοσίευση της απόφασης της επόμενης παραγράφου.

ββ) Η προϋπηρεσία να έχει διανυθεί ολόκληρη την τελευταία δεκαετία μέχρι την ημέρα υποβολής των δικαιολογητικών.

3. Ο τρόπος απόδειξης των προϋποθέσεων των προηγούμενων παραγράφων, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

4. Για τα συνεργεία που λειτουργούν κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού και μέχρι την ισχύ του προεδρικού διατάγματος της παρ. 2 του άρθρου 6 εφαρμόζονται οι προϊσχύουσες διατάξεις.

5. Οι εκκρεμείς αιτήσεις για απόκτηση πτυχίων επισκευής οχημάτων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού κρίνονται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 11.

Καταργούμενες διατάξεις.

1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται οι διατάξεις:

α) Του ν.δ. 3100/1954 (ΦΕΚ 254),

β) της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν.δ. 289/1969 (ΦΕΚ 188).

γ) του δ. δ/τος 84/1972 (ΦΕΚ 25).

δ) του π. δ/τος 649/1978 (ΦΕΚ 141).

2. Επίσης καταργείται κάθε άλλη διάταξη γενική ή ειδική που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από το νόμο αυτόν.

Άρθρο 12.
Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει μετά έξι (6) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 6 η οποία ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην ίδια Εφημερίδα.

Παραγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 3 Δεκεμβρίου 1985
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
34

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΑΡΙΘΜ. 78

Καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, καθώς και της διαδικασίας χορήγησης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας αυτών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 1575/1985 "προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του τεχνίτη αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων και όροι λειτουργίας των συνεργείων των οχημάτων αυτών" (ΦΕΚ 207).

2. Την αριθ. Υ 1436/15.10.1987 απόφαση του Πρωθυπουργού "Καθορισμός αρμοδιοτήτων του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Μανόλη Παπαστεφανάκι" (ΦΕΚ 549/Β).

3. Την Υ 1321/25.9.1987 απόφαση του Πρωθυπουργού "Καθορισμός αρμοδιοτήτων του Αναπληρωτή Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας Κώστα Παπαναγιώτου" (ΦΕΚ Β' 531).

4. Την αριθ. 705/1987 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Αναπληρωτή Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.
Θέση Συνεργείων

1. Κρίνεται κατάλληλη μία θέση για την ίδρυση, μετεγκατάσταση και λειτουργία συνεργείου συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Το κτίριο όπου θα εγκατασταθεί το συνεργείο δεν βρίσκεται σε περιοχή στην οποία απαγορεύεται από τις εκάστοτε ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις και από τις διατάξεις περί εγκαταστάσεως, εκσυγχρονισμού και μετεγκαταστάσεως βιοτεχνικών μονάδων, η ίδρυση και μετεγκατάσταση συνεργείων.

β) Το κτίριο όπου θα εγκατασταθεί το συνεργείο την προβλεπόμενη από το νόμο ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια, το ελάχιστο ύψος των 2,70 μέτρων από το δάπεδο μέχρι την οροφή, χώρους υγιεινής και νιπτήρες, W.C. κ.λ.π., αποθήκη υλικών, ωφέλιμης επιφάνειας τουλάχιστον 10 τετραγωνικών μέτρων και ιδιαίτερο διαμέρισμα για τη φύλαξη των ενδυμάτων του προσωπικού, με ανάλογο αριθμό ιματισθικών μεταλλικής κατασκευής.

γ) Δεν υπάρχει στάση λεωφορείων ή άλλων συγκοινωνιακών μέσων σε απόσταση μικρότερη των 10 μέτρων. Η απόσταση αυτή μετριέται μεταξύ της στάσης και του μέσου της εισόδου του συνεργείου. Στις περιπτώσεις αυτές η στάση μετατοπίζεται όπου αυτό είναι εφικτό, με φροντίδα του αρμόδιου φορέα.

2. Απαγορεύεται η ίδρυση και λειτουργία συνεργείου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Όταν γειτνιάζει με σχολείο, βρεφονηπιακό σταθμό, γηροκομείο, νοσοκομείο ή κλινική. Η γειτνίαση συνεργείου με σχολείο, νοσοκομείο, κλινική, βρεφονηπιακό σταθμό ή γηροκομείο χαρακτηρίζεται ως άμεση εφόσον μεταξύ του περιγράμματος του συνεργείου και του κτιρίου του σχολείου, νοσοκομείου, κλινικής, βρεφονηπιακού σταθμού ή γηροκομείου δεν παρεμβάλλεται δρόμος ή ακίνητο καλυμμένο ή ακάλυπτο πλάτους μεγαλύτερου των 10 μέτρων.

β) Σε κτίρια ή οικοπέδα που έχουν πρόσοψη σε χώρους εκκλησιών ή κοινής χρήσης (ως πλατεία, πράσινο, πεζόδρομος).

γ) Σε απόσταση μικρότερη των 20 μέτρων από το πλησιέστερο σημείο αντλιών καυσίμων, φρεατίου δεξαμενών καυσίμων και εξαέρωσης αυτών. Η μέτρηση γίνεται από το πλησιέστερο άνοιγμα του συνεργείου μέσα στο οποίο χρησιμοποιείται φλόγα οξυγόνου ή ηλεκτροσυγκόλλησης κ.λ.π.

δ) Σε κτίρια με υπερκείμενους και υποκείμενους ορόφους, εφόσον από τον κανονισμό του πολυώροφου κτιρίου απαγορεύεται η ίδρυση και λειτουργία τέτοιας εγκατάστασης και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 1577/1985 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός".

ε) Για την περίπτωση των συνεργείων της παραγράφου 14 του άρθρου 13 (παράτιθεται στη συνέχεια) πρέπει να τηρούνται εκτός των παραπάνω και οι παρακάτω αποστάσεις:

αα) 45 μέτρα από τον άξονα διαδρόμου δουλειάς διέλευσης γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσης 66.000 VOLTS και άνω όπως και σταθμών ιδιοπα-

ραγωγής ή 30 μέτρα από εναέριες ηλεκτρικές γραμμές κατώτερης των 66.000 VOLTS.

ββ) 20 μέτρα από αποθήκες εύφλεκτων ή εκρηκτικών υλών.

γγ) 100 μέτρα από τα σύνορα των οικοπέδων: παιδικών σταθμών, κατασκηνώσεων, περιφραγμένων χώρων άθλησης, σφραγιστικών ιδρυμάτων και νεκροταφείων, κινηματογράφων, θεάτρων, κέντρων διασκέδασης, κλειστών γυμναστηρίων, δημοσίων υπηρεσιών, τερματικών σταθμών υπεραστικών λεωφορείων ή τραίνων και αεροδρομίων.

δδ) 45 μέτρα από εγκατάσταση της οποίας η λειτουργία προϋποθέτει χρήση φλόγας ή ηλεκτροσυγκόλλησης. Προκειμένου περί εστιών εστιατορίων και λεβητοστασίων κεντρικών θερμάνσεων, εφόσον αυτές εγκαθίστανται μέσα σε ιδιαίτερο διαμέρισμα χωρίς να έχει άμεση επικοινωνία με το χώρο του συνεργείου, η απόσταση μπορεί να είναι μικρότερη από 45 μέτρα και μέχρι 30 μέτρα.

εε) 150 μέτρα από γήπεδα χωρητικότητας πάνω από 1.000 άτομα, νοσηλευτικά ιδρύματα και στρατόπεδα.

Η μέτρηση των παραπάνω αποστάσεων γίνεται από το πλησιέστερο σημείο του περιγράμματος του συνεργείου.

Άρθρο 2

Κτίριο

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 14 του άρθρου 13, το κτίριο του συνεργείου μπορεί να περιλαμβάνει αίθουσες εργασίας ισόγειες, διώροφες ή πολυώροφες (χώρος κύριας χρήσης κατά την έννοια του Γ.Ο.Κ.).

2. Ισόγεια θεωρείται η αίθουσα εργασίας συνεργείου, που είναι σύμφωνα με τις διατάξεις του Γ.Ο.Κ.

3. Σε συνεργεία μπροστά από τα οποία και εσωτερικά του πεζοδρομίου υπάρχει ιδιωτικός χώρος, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη στάθμευση των οχημάτων, απαγορεύεται η εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας σε αυτόν, εφόσον προκαλείται όχληση των περιοίκων. Επίσης απαγορεύεται η στάθμευση στο πεζοδρόμιο και κάθε επισκευή οχημάτων επάνω στο πεζοδρόμιο ή στο κατάστρωμα του δρόμου.

4. Η κατασκευή του κτιρίου, γενικά, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για ηχομονώσεις. Οι εγκαταστάσεις του συνεργείου πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να αποκλείεται η μεταβίβαση προς τα γειτονικά κτίρια ή τους ορόφους του ίδιου κτιρίου, κραδασμών και θορύβων που προκαλούνται από τη λειτουργία του συνεργείου. Ο εκπεμπόμενος συνολικά θόρυβος θα πρέπει να μην υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις.

Άρθρο 3 Στέγη - Δάπεδο

1. Τα στοιχεία των φορέων της στέγης και η επικάλυψη αυτής πρέπει να είναι από άκαυστο υλικό.

2. Το δάπεδο του κτιρίου πρέπει να διαθέτει επιφάνεια επίπεδη, οριζόντια και σκληρή, είτε εκ κατασκευής είτε με επίστρωση, η οποία και να είναι λεία, κατά το δυνατό, ώστε να είναι ευχερής ο καθαρισμός της.

Άρθρο 4 Αποχετεύσεις

1. Το συνεργείο πρέπει να διαθέτει πλήρες και ικανό αποχετευτικό σύστημα, κατασκευασμένο σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.

2. Το αποχετευτικό δίκτυο μέσα στο συνεργείο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με επαρκή αριθμό κατάλληλων φρεατίων και σιφωνίων δαπέδου.

Άρθρο 5 Ανοίγματα

1. Τυχόν ανοίγματα σε φωταγωγούς κατασκευάζονται από μεταλλικό σκελετό, διπλό τζάμι και με τρόπο που να παραμένουν μόνιμα κλειστά.

2. Οι πόρτες και τα πλαίσια παραθύρων, φεγγιτών κ.λ.π., πρέπει να είναι κατασκευασμένα από άκαυστο υλικό. Ανάλογα με τη θέση των παραθύρων, μπορεί να επιβάλλεται η χρήση κρυστάλλων εξοπλισμένων με μεταλλικό πλέγμα ή κρυστάλλων με ανάλογες ιδιότητες, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει προστέγασμα (μαρκίζα) στην ή στις προσόψεις του κτιρίου κάτω από το παράθυρο.

Άρθρο 6 Επικοινωνία μεταξύ ορόφων

Η άνοδος και η κάθοδος οχημάτων σε αίθουσες εργασίας που βρίσκονται σε όροφο ή η προσπέλαση σε υπόγειο βοηθητικό χώρο (αναμονή αυτοκινήτων, αποθήκευση υλικών) μπορεί να γίνεται είτε με ανόδους – καθόδους με κλίση (RAMPES) είτε με ανελκυστήρες ηλεκτρικούς ή υδραυλικούς.

Άρθρο 7 Επίπεδα με κλίση

1. Η κλίση των ανόδων – καθόδων σε σχέση με το οριζόντιο επίπεδο δεν υπερβαίνει το 17%. Οι επιφάνειες δαπέδου με κλίση, που βρίσκονται μπροστά από τις εισόδους – εξόδους των συνεργείων ή μέσα σ' αυτά, σε μήκος τουλάχιστον 5 μέτρων, δεν πρέπει να έχουν κλίση μεγαλύτερη του 7%. Σε περίπτωση κατασκευής

επιπέδου με κλίση σε ακάλυπτο χώρο, η κλίση επιπέδου σε όλο το μήκος του και μέχρι της ρυμοτομικής ή οικοδομικής γραμμής δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερη του 7%.

2. Το δάπεδο των ανόδων – καθόδων με κλίση πρέπει να παρουσιάζει ανώμαλη επιφάνεια για επίτευξη μεγαλύτερης πρόσφυσης στην άνοδο και κάθοδο των οχημάτων.

3. Το πλάτος του καταστρώματος των ανόδων – καθόδων με κλίση πρέπει να είναι 3,00 m τουλάχιστο. Οι ελικοειδούς μορφής άνοδος – κάθοδος πρέπει να έχουν ακτίνα καμπυλότητας 6,50 μέτρων τουλάχιστο, που μετριέται από το εξωτερικό ακραίο σημείο του ελεύθερου καταστρώματος, η δε επιφάνεια αυτών δεν πρέπει να έχει εγκάρσια κλίση 3% μέχρι 5%.

4. Προς τη μία τουλάχιστον πλευρά και πέραν του καταστρώματος με κλίση κατασκευάζεται πεζοδρόμιο πλάτους 0,50 μέτρων για την άνοδο και κάθοδο του προσωπικού του συνεργείου. Το πεζοδρόμιο αυτό παρουσιάζει αναλόγως ανώμαλη επιφάνεια για την ακίνδυνη χρήση του.

5. Οι ανοικτές πλευρές των ανόδων – καθόδων με κλίση φέρουν προστατευτικό κιγκλίδωμα ή τοίχιο με οπλισμένο σκυρόδεμα ανάλογης αντοχής σε τυχόν κρούσεις.

6. Η θέση της επικλινούς επιφάνειας ανόδου – καθόδου μέσα στο συνεργείο επιλέγεται έτσι ώστε να αποκλείεται η ενόχληση οποιασδήποτε μορφής των κατοικούντων γύρω από το συνεργείο, είτε από το θόρυβο είτε από κραδασμούς.

Άρθρο 8 Φωτισμός

1. Για όλους τους ισόγειους και ανώγειους χώρους του συνεργείου προβλέπεται κατάλληλος φυσικός φωτισμός που επιτυγχάνεται με ανάλογα μέσα (φωταγωγοί και παράθυρα) και σύμφωνα με τις διατάξεις του Γ.Ο.Κ.

2. Ο ηλεκτρικός φωτισμός του συνεργείου είναι απαραίτητος. Τα φωτιστικά σημεία προβλέπονται σε κατάλληλες θέσεις και σε ανάλογο αριθμό, ώστε να επιτυγχάνεται, κατά το δυνατό, ομοιομορφία φωτισμού και επαρκής φωτιστική ένταση.

3. Η ηλεκτρική εγκατάσταση είναι στεγανού τύπου και σύμφωνα με τους ισχύοντες, για τις εσωτερικές ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, κανονισμούς.

4. Οι λαμπτήρες που χρησιμοποιούνται με μεταλλικό προστατευτικό κάλυμμα ή πλέγμα ανάλογα με τη θέση τους.

5. Η χρήση φορητών ηλεκτρικών λυχνιών (μπαλαντέζες) είναι επιτρεπτή υπό τον όρο ότι το ηλεκτρικό ρεύμα, που τις τροφοδοτεί, είναι χαμηλής τάσης (42 βολτ), οι δε λυχνίες θα περικλείονται με προστατευτικό πλέγμα.

6. Για τις εγκαταστάσεις εναποθήκευσης εκρηκτικών ή εύφλεκτων υλών έχουν εφαρμογή τα εκάστοτε ισχύοντα για την ίδρυση και λειτουργία πρατηρίων υγρών καυσίμων και διανομής αερίου GPL (LPG).

Άρθρο 9 Αερισμός

1. Για όλες τις αίθουσες του συνεργείου προβλέπεται επαρκής ανανέωση του αέρα, ανάλογα με το είδος του συνεργείου, ώστε να μην υφίσταται ο κίνδυνος συσσώρευσης ατμών βενζίνας ή χρώματος, για τις περιπτώσεις βαφείων, ή διαφεύγοντος υγραερίου αφενός και συγκέντρωσης καυσαερίων αφετέρου. Για το σκοπό αυτό είναι υποχρεωτική η εγκατάσταση συστήματος μηχανικού εξαερισμού, ικανότητας σε παροχή ανάλογης προς οκτώ (8) τουλάχιστον ανανεώσεις την ώρα του όγκου αέρα που περικλείεται σε όλες τις θέσεις όλων των αιθουσών του συνεργείου.

Επίσης, σε αίθουσες που χρησιμοποιούνται για βαφή αυτοκινήτων είναι υποχρεωτική η προσαγωγή, με φυγοκεντρικό ανεμιστήρα και κατάλληλους αεραγωγούς ή με αξονικούς ανεμιστήρες που έχουν κατάλληλη διάταξη, νωπού αέρα της ίδιας τουλάχιστον παροχής με αυτήν του μηχανικού εξαερισμού.

2. Η θέση εγκατάστασης των μηχανημάτων εξαερισμού καθορίζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να υπάρχουν οι προϋποθέσεις ασφάλειας και μη πρόκλησης ενόχλησης από θορύβους και κραδασμούς.

3. Η απαγωγή του αέρα προς το περιβάλλον πρέπει να γίνεται σε τέτοια θέση, ώστε να μην προκαλείται ενόχληση στους περιοίκους ή ενοίκους του κτιρίου. Τα εξωτερικά στόμια των αγωγών απαγωγής ή λήψης νωπού αέρα είναι καλυμμένα με μεταλλικό πλέγμα.

4. Τα περισσότερα από τα στόμια απαγωγής αέρα της εγκατάστασης εξαερισμού πρέπει να βρίσκονται σε μικρό ύψος από το δάπεδο

Άρθρο 10 Θέρμανση

Η θέρμανση των αιθουσών του συνεργείου δεν είναι υποχρεωτική. Στις περιπτώσεις όμως που προβλέπεται θέρμανση είναι απαραίτητη η υποβολή μελέτης από τον κατά νόμο υπεύθυνο και θα τηρούνται οι εξής όροι και προϋποθέσεις:

α) Η θέρμανση γίνεται με θερμό νερό ή θερμό αέρα ή άλλο μέσο που δεν εμφανίζει εξωτερική πυρά ή πύρωση.

β) Το λεβητοστάσιο της εγκατάστασης, όταν υπάρχει βρίσκεται μέσα σε ιδιαίτερο διαμέρισμα, που δεν επικοινωνεί με τις αίθουσες του συνεργείου.

γ) Ο αέρας τροφοδότησης της πυράς θέρμανσης δεν προέρχεται από την αίθουσα του συνεργείου ή από άλλη αίθουσα στην οποία υπάρχουν οπωσδήποτε ατμοί βενζίνας ή χρωμάτων ή υγραέριο που τυχόν διέφυγε.

δ) Τα θερμαντικά σώματα προστατεύονται από κρούσεις των αυτοκινήτων που βρίσκονται για επισκευή.

ε) Ανοίγματα καθαρισμού ή επίσκεψης καπνοδόχων δεν υπάρχουν στις αίθουσες του συνεργείου ή σε χώρους που δεν επιδέχονται, χωρίς κίνδυνο πυρκαγιάς, την ύπαρξη εστίας πυρός.

Άρθρο 11

Τάφρος επιθεώρησης - ανυψωτήρες

Μέσα στο συνεργείο πρέπει να υπάρχει ειδική τάφρος επιθεώρησης των οχημάτων που να φωτίζεται επαρκώς με φωτιστικά σημεία τάσης λειτουργίας 42 V. Επιτρέπεται και η χρήση φορητής ηλεκτρικής λυχνίας χαμηλής τάσης (42 V) μέσα σε ειδική θήκη από μεταλλικό πλέγμα. Επίσης η εγκατάσταση μέσα στο συνεργείο ανυψωτήρων αυτοκινήτων (ηλεκτρικών ή υδραυλικών) αντί της τάφρου επιθεώρησης επιτρέπεται υπό τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

α) Από τη λειτουργία των ανυψωτήρων και των βοηθητικών για τη λειτουργία τους μηχανημάτων δεν θα προκαλείται οποιασδήποτε μορφής ενόχληση στους περιοίκους ή ενοίκους του κτιρίου, εφόσον οι υπερκείμενοι όροφοι χρησιμοποιούνται ως κατοικίες ή γραφεία.

β) Το ελεύθερο ύψος μεταξύ οροφής και δαπέδου είναι τουλάχιστο 2,70 μέτρων και 4,50 μέτρων για τα επιβατηγά και φορτηγά αυτοκίνητα αντίστοιχα.

Άρθρο 12

Μέτρα Πυρασφάλειας

Για την εφαρμογή του παρόντος ισχύουν οι κατ' ιδίαν διατάξεις της νομοθεσίας περί μέτρων πυρασφάλειας.

Άρθρο 13

Ωφέλιμες επιφάνειες

Τα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ανάλογα με το αντικείμενο των επισκευών που γίνονται σε αυτά, διαθέτουν ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια, αφαιρουμένων των στοιχείων του φέροντος οργανισμού, τοίχων πλήρωσης και βοηθητικών χώρων, ως εξής (συνοπτικά):

1. Συνεργεία που ασχολούνται με την επισκευή και συντήρηση του κινητήρα, του κιβωτίου ταχυτήτων, του διαφορικού, των συστημάτων τροφοδοσίας, εξαγωγής καυσαερίων, διεύθυνσης, πέδησης, μετάδοσης κίνησης στους κινητήριους τροχούς, ανάρτησης, ψύξης και λίπανσης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 120 τετραγωνικών μέτρων.

2. Συνεργεία που ασχολούνται με την επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση των ηλεκτρικών συστημάτων, οργάνων και συσκευών και γενικά την ηλεκτρική εγκατάσταση των αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, καθώς και την επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση των ταχογράφων, ταξιμέτρων και άλλων συναφών οργάνων των ιδίων οχημάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

3. Συνεργεία που ασχολούνται με την επισκευή και συντήρηση των κάθε είδους συστημάτων πέδησης των αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

4. Συνεργεία που ασχολούνται με την επισκευή, ρύθμιση και συντήρηση αντλιών πετρελαιοκινητήρων και ακροφυσίων αυτοκινήτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

5. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευές και έλεγχοι εξαερωτήρων (καρμπυρατέρ) αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

6. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται τοποθετήσεις, επισκευές και ρυθμίσεις ταχογράφων, ταξιμέτρων και διαφόρων άλλων συναφών οργάνων αυτοκινήτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

7. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευές και συντήρηση κάθε είδους συστημάτων ανάρτησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

8. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευές και συντήρηση των κάθε είδους συστημάτων εξαγωγής καυσαερίων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

9. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευές και συντήρηση των κάθε είδους συστημάτων ψύξης των κινητήρων αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

10. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευή και συντήρηση αμαξωμάτων κάθε κατηγορίας αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια:

- α) επιβατικών 60 τ.μ.
- β) φορτηγών 120 τ.μ.
- γ) λεωφορείων 120 τ.μ. και
- δ) μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων 30 τ.μ.

11. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται βαφές και συντήρηση, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια:

- α) επιβατικών 60 τ.μ.
- β) φορτηγών 120 τ.μ.
- γ) λεωφορείων 120 τ.μ. και
- δ) μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων 30 τ.μ.

11. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευές και συντήρηση τροχών αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

12. Συνεργεία που ασχολούνται με την επισκευή και συντήρηση μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων (μηχανικών και ηλεκτρικών εξαρτημάτων αυτών, καθώς και του λοιπού εξοπλισμού τους), ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 40 τετραγωνικών μέτρων.

13. Συνεργεία που ασχολούνται με την τοποθέτηση, επισκευή και συντήρηση συσκευών και εξαρτημάτων τροφοδοσίας και λειτουργίας κινητήρων αυτοκινήτων με υγραέριο και γενικότερα με αεριώδη υπό πίεση καύσιμα, ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια 70 τετραγωνικών μέτρων.

Στα συνεργεία της ειδικότητας αυτής απαγορεύεται η ύπαρξη οποιουδήποτε υ-

πόγειου χώρου, μη εξαιρουμένης ούτε και τάφρου επιθεώρησης.

14. Συνεργεία στα οποία αναλαμβάνονται επισκευές περισσότερες της μίας από τις παραπάνω ειδικότητες, πλην της ειδικότητας των αερίων καυσίμων, η οποία για λόγους ασφαλείας πρέπει να είναι αμιγής, η ελάχιστη ωφέλιμη επιφάνεια καθορίζεται στα 70% του αθροίσματος των ελάχιστων επιφανειών των επιμέρους ειδικοτήτων. Σε καμία περίπτωση η ωφέλιμη επιφάνεια δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από αυτή που αναφέρεται ξεχωριστά για κάθε μία από τις παραπάνω ειδικότητες.

Άρθρο 14

Εξοπλισμός συνεργείων με συσκευές και μηχανήματα

1. Τα συνεργεία της παρ. 1 του προηγούμενου άρθρου πρέπει να διαθέτουν εκτός των Τραπεζιών εργασίας και τα απαραίτητα μικροεργαλεία χειρός και τις εξής, τουλάχιστο, συσκευές ελέγχου και μηχανήματα:

α) Λυχνία χρονισμού, στροφόμετρο μετρητή της γωνίας Ντούελ, όργανα ελέγχου καυσαερίων. Προαιρετικά δε ηλεκτρονική διαγνωστική συσκευή κινητήρα η οποία πρέπει να φέρει βολτόμετρο, αμπερόμετρο, όργανο μέτρησης στεγανότητας κυλίνδρων και παλμογράφο.

β) Συσκευή πλήρωσης με υγρά φρένων του συστήματος πέδησης και εξαερισμού αυτού.

γ) Γρύλλους υδραυλικούς (κροκόδειλους).

δ) Γερανό κυλιόμενο, υδραυλικό ή μηχανικό.

ε) Αεροσυμπιεστή με δίκτυο διανομής αέρα και φίλτρων, μετρητή πίεσης ελαστικών και ακροφύσιο αέρα.

στ) Τρίποδα ρυθμιζόμενου ύψους.

ζ) Ψαλλίδι χειρός κοπής ελασμάτων.

η) Κολλητήρι για κασσιτεροσυγκόλληση.

θ) Συσκευή ηλεκτροσυγκόλλησης.

(... ακολουθεί η περιγραφή του εξοπλισμού των υπόλοιπων ειδικοτήτων)

Άρθρο 15

Άδεια ίδρυσης

1. Η άδεια ίδρυσης των συνεργείων συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων χορηγείται από τις αρμόδιες κατά τόπους νομαρχιακές υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου, συνοδευόμενης από τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Γραμμάτιο κατάθεσης σε Δημόσιο Ταμείο οκτώ χιλιάδων (2.000) δραχμών.

β) Τοπογραφικό σχεδιάγραμμα της περιοχής σε τρία αντίτυπα υπό κλίμακα

1:1000 και σ' ακτίνα 100 μ, στο οποίο σημειώνεται η οικοδομική και ρυμοτομική γραμμή και η θέση του κτιρίου του συνεργείου, το είδος των γειτονικών κτισμάτων και χώρων και ιδιαίτερα, τυχόν υπάρχοντες ορατοί αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι ή μνημεία, νοσηλευτικά ιδρύματα, εκκλησίες, σχολεία και πρατήρια υγρών καυσίμων ή υγραερίου, βρεφονηπιακοί σταθμοί, γηροκομεία.

γ) Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 του αιτούντα την άδεια και του αρμόδιου τεχνικού στην οποία να βεβαιώνεται ότι το κτίριο όπου πρόκειται να εγκατασταθεί το συνεργείο βρίσκεται σε περιοχή στην οποία η χρήση δεν απαγορεύεται από τις ισχύουσες διατάξεις, ότι τηρούνται οι αποστάσεις που προβλέπονται από το άρθρο 1 και ότι δεν γειτνιάζει άμεσα με αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικούς τόπους.

δ) Συμπληρωμένο έντυπο ειδικού κανονισμού πυρασφάλειας (Ε.Κ.ΠΥ) (όπως καθιερώθηκε με το Π. Δ/γμα 460/76) (ΦΕΚ 170), που θα υπογράφεται τόσο από τον αιτούντα όσο και από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

ε) Αρχιτεκτονικά σχέδια του κτιρίου του συνεργείου, σε τρία αντίτυπα κάτοψης, πρόσοψης και τομής με κλίμακα 1:50 που να εμφανίζουν, εκτός των άλλων, τη θέση του γραφείου του συνεργείου και των βοηθητικών χώρων, το πλάτος του κεκλιμένου επιπέδου, την κλίση, καθώς και την ακτίνα καμπυλότητάς του, τους τυχόν υφιστάμενους ανελκυστήρες, την τάφρο επιθεώρησης, καθώς και τις υπάρχουσες μηχανολογικές εγκαταστάσεις (ανυψωτήρες, διάφορες συσκευές και μηχανήματα ελέγχου και κατασκευές, εξαεριστήρες κ.λπ).

στ) Τεχνική έκθεση, σε τρία αντίτυπα, υπογραφόμενη από τον κατά νόμο υπεύθυνο που συνέταξε τη μελέτη και στην οποία πρέπει να περιγράφονται λεπτομερώς η κατασκευή του κτιρίου, οι εντός αυτού γενικά μηχανολογικές εγκαταστάσεις και υπάρχουσες συσκευές και το σύστημα φίλτρου φούρνου βαφής.

ζ) Υπεύθυνη δήλωση άρθρου 8 Ν. 1599/1986 του εγκαταστάτη τεχνικού, για τα προτεινόμενα μέτρα περιορισμού της ηχορύπανσης και των κραδασμών.

η) Μελέτη σε τρία (3) αντίτυπα, υπογραφόμενη από τον κατά νόμο υπεύθυνο, της εγκατάστασης των μηχανημάτων και των αεραγωγών του εξαερισμού και προσαγωγής νωπού αέρα στις αίθουσες του συνεργείου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9.

θ) Προϋπολογισμό, σε τρία αντίτυπα, της απαιτούμενης για τις παραπάνω εγκαταστάσεις δαπάνης, υπογραφόμενος από τον κατά νόμο διπλωματούχο Μηχανικό ή Τεχν. Μηχανικό που συνέταξε τις μελέτες και από τον ενδιαφερόμενο.

ι) Κανονισμός πολυκατοικίας (όπου τούτο είναι αναγκαίο).

2. Μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης και δικαιολογητικών η Υπηρεσία διενεργεί αυτοψία, για διαπίστωση της καταλληλότητας της προτεινόμενης θέσης για ίδρυση συνεργείου και εφόσον τα δικαιολογητικά που υποβλήθηκαν και η θέση του συνεργείου πληρούν τους όρους που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος, χορηγείται άδεια ίδρυσης του συνεργείου με τις εγκαταστάσεις του, υπό την υπόθεση προηγούμενης υποβολής των εξής αποδεικτικών:

α) Αποδεικτικό κατάθεσης στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) ή στα Παραρτήματα αυτού ή την εξουσιοδοτημένη από το Τ.Ε.Ε. Τράπεζα, της αμοιβής

του συντάξαντος τη μελέτη διπλωματούχου Μηχανικού ή Τεχνολόγου Μηχανικού, κατά τη διαδικασία που ορίζεται στο από 30/31.5.56 Β. Δ/γμα (ΦΕΚ 134) όπως αυτό ισχύει.

β) Αποδεικτικό κατάθεσης των από τις διατάξεις του Α.Ν. 2326/40 (ΦΕΚ 145) και Ν. 546/43 (ΦΕΚ 284) οριζόμενων κρατήσεων υπέρ ΤΣΜΕΔΕ (2% και 1%) και Ε.Μ.Π. (1% και 0,5%) επί της αμοιβής του διπλωματούχου Μηχανικού ή Τεχνολόγου Μηχανικού, που συνέταξε τη μελέτη.

γ) Αποδεικτικό προκαταβολής στο Δημ. Ταμείο του φόρου επί της αμοιβής του κατά νόμο υπεύθυνου τόσο για τη μελέτη όσο και για την επίβλεψη των εγκαταστάσεων του συνεργείου.

3. Αρμόδιοι για την κατά την παρούσα παράγραφο θεώρηση των σχετικών πινάκων αμοιβής των Μηχανικών ή Τεχν. Μηχανικών, καθώς και για την έκδοση των σχετικών εντολών καταβολής κρατήσεων υπέρ του δημοσίου ή υπέρ τρίτων είναι για μεν την περιοχή του νομού Αττικής το Τ.Ε.Ε. για δε τις υπόλοιπες περιοχές οι Διευθύνσεις Τεχνικών Υπηρεσιών των νομών, όπου δεν υπάρχει Παράρτημα Τ.Ε.Ε.

4. Η εκδιδόμενη άδεια ίδρυσης συνεργείου κοινοποιείται με πλήρη σειρά εγκεκριμένων σχεδιαγραμμάτων στην αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ.

5. Η άδεια ίδρυσης συνεργείου ισχύει δύο (2) έτη και μπορεί να παραταθεί για δύο (2) έτη ακόμη.

6. Στις περιπτώσεις χορήγησης πρώτης άδειας ίδρυσης ή λειτουργίας συνεργείου που εγκαθίσταται εξ υπαρχής σε υφιστάμενο κτίριο, απαιτείται και υποβολή αναθεωρημένης άδειας για την εγκατάσταση του συνεργείου από την οικεία πολεοδομική αρχή.

Άρθρο 16

Άδεια λειτουργίας

1. Η άδεια λειτουργίας συνεργείου συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων χορηγείται από την υπηρεσία που έχει εκδόσει την άδεια ίδρυσης αυτού, κατόπιν υποβολής, πριν από τη λήξη αυτής, σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου, συνοδευόμενη από τα παρακάτω

ν δικαιολογητικά:

α) Υπεύθυνη δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 του επιβλέψαντος κατά νόμο υπεύθυνου, ότι η κατασκευή του συνεργείου και οι εντός αυτού εγκαταστάσεις έγιναν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχεδιαγράμματα και τους ισχύοντες τεχνικούς κανονισμούς και ότι κατά την εκτέλεση των εργασιών τηρήθηκαν οι όροι και περιορισμοί του παρόντος και της άδειας ίδρυσης.

β) Βεβαίωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, ότι τα μέτρα πυρασφάλειας είναι σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς. Η βεβαίωση αυτή πρέπει να ανανεώνεται κάθε χρόνο από την οικεία Πυροσβεστική Υπηρεσία με φροντίδα του υπεύθυνου του συνεργείου (εκμεταλλευτή).

2. Μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης και δικαιολογητικών η υπηρεσία διε-

νεργεί αυτοψία και εφ' όσον διαπιστωθεί ότι η κατασκευή του κτιρίου και οι εντός αυτού εγκαταστάσεις πληρούν τους όρους του παρόντος, χορηγείται άδεια λειτουργίας αόριστης χρονικής ισχύος.

3. Σε περίπτωση που έλαβε χώρα μεταβολή των στοιχείων της εγκατάστασης του συνεργείου, μετά από τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας, χορηγείται νέα άδεια λειτουργίας υπό την προϋπόθεση έγκρισης των νέων απαιτούμενων κατά περίπτωση σχεδίων, τα οποία πρέπει να υποβληθούν στην αρμόδια νομαρχιακή υπηρεσία του Υπουργείου μεταφορών και Επικοινωνιών με σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου μέσα σε εύλογη προθεσμία από τότε που επήλθε η υπόψη μεταβολή. Τα νέα σχέδια συνοδεύονται από την απαραίτητη τεχνική έκθεση της επελθούσας μεταβολής.

4. Εφόσον προκύψουν στοιχεία που συνιστούν αδυναμία παραπέρα λειτουργίας του συνεργείου, η αρμόδια Υπηρεσία μπορεί με πράξη της ν' απαγορεύσει τη συνέχιση της λειτουργίας του συνεργείου.

5. Η άδεια λειτουργίας συνεργείου δεν δημιουργεί κανένα δικαίωμα σ' αυτόν στο όνομα του οποίου εκδόθηκε ή σε τρίτον, ούτε τυχόν για το συνεργείο, μπορεί δε, εφόσον διαπιστωθεί οποτεδήποτε ότι έπαυσαν να υπάρχουν οι προϋποθέσεις με τις οποίες χορηγήθηκε, να αφαιρεθεί προσωρινά ή οριστικά με αιτιολογημένη ειδική απόφαση της αρχής που τη χορήγησε.

6. Σε περίπτωση μεταβίβασης εν ζωή ή αιτία θανάτου ή μίσθωσης ή παραχώρησης με οποιονδήποτε τρόπο της χρήσης του συνεργείου για το οποίο εκδόθηκε άδεια ίδρυσης ή άδεια λειτουργίας η άδεια λειτουργίας χορηγείται στο όνομα του νέου κατόχου μετά από προηγούμενη αυτοψία για διαπίστωση τυχόν επελθούσας μεταβολής στην εν γένει εγκατάσταση του συνεργείου και υποβολή υπεύθυνης δήλωσης του νέου κατόχου σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 με την οποία δηλώνει ότι έχει νόμιμο δικαίωμα εκμετάλλευσης του συνεργείου ως και το χρονικό διάστημα του δικαιώματος εκμετάλλευσης αυτού.

Άρθρο 17

Κυρώσεις

1. Στους παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 2, 2 παρ. 3 και 4, 9 και 12 του παρόντος επιβάλλονται οι ποινές του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα.

2. Στους καταδικασθέντες σε οποιαδήποτε ποινή για κακή εκτέλεση εργασιών συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων σύμφωνα με την παρ. 1 περίπτωση γ' του άρθρου 8 του Ν. 1575/1985 επιβάλλεται πρόσθετα και διοικητική κύρωση προστίμου μέχρι τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών. Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται από τον αρμόδιο Νομάρχη ύστερα από έγγραφη κλήση του παραβάτη να εκθέσει εγγράφως τις απόψεις και αντιρρήσεις του μέσα σε πέντε (5) ημέρες και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπουν την είσπραξη δημοσίων εσόδων.

Άρθρο 18

Διαδικασία σφράγισης συνεργείου

1. Όταν διαπιστωθεί λειτουργία συνεργείου συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων χωρίς τη σχετική άδεια λειτουργίας, εκδίδεται από την αρμόδια για τη χορήγηση αυτής Υπηρεσία απόφαση με την οποία διατάσσεται η σφράγιση του συνεργείου μετά από είκοσι (20) ημέρες από την κοινοποίησή της. Η παραπάνω προθεσμία μπορεί να συντμηθεί απεριόριστα μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπως π.χ. για θέματα ασφαλείας του κοινού και των εργαζομένων.

Η παραπάνω απόφαση κοινοποιείται:

α) Στον ενδιαφερόμενο, ιδιοκτήτη ή εκμεταλλευτή της εγκατάστασης του συνεργείου με απόδειξη.

β) Στην οικεία Εισαγγελική Αρχή, με απλή αλληλογραφία, για την άσκηση ποινικής δίωξης για παράβαση της παρ. 1 περίπτ. Β' του άρθρου 8 του Ν. 1575/1985 και

γ) Στην οικεία Αστυνομική Αρχή.

2. Αμέσως μετά την πάροδο της οριζόμενης στην προηγούμενη παράγραφο προθεσμίας, (η οποία αποσκοπεί στην παροχή δυνατότητας του συνεργείου για την τακτοποίηση των εκκρεμοτήτων του), επιτροπή αποτελούμενη από έναν υπάλληλο της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών που ορίζεται από τον προϊστάμενο αυτής και από ένα αστυνομικό όργανο, που ορίζεται από το Διοικητή της οικείας Αστυνομικής Αρχής στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται το προς σφράγιση συνεργείο, μεταβαίνει επιτόπου και προβαίνει στη σφράγιση της κυρίας εισόδου του συνεργείου.

3. Η κατά προηγούμενη παράγραφο σφράγιση ενεργείται σε δύο διακεκριμένα σημεία με την πρόσδεση της θύρας εισόδου με γαλβανισμένο σύρμα περίπου ενός (1) χιλιοστομέτρου, του οποίου τα άκρα θα ασφαλίζονται με συνήθεις μολυβδόσφραγίδες, οι οποίες θα συμπιέζονται (σφραγίζονται) με χειρομοχλό (πένσα) που θα έχει ανάγλυφες εγγραφές με τις ενδείξεις "ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ" και το εθνόσημο.

4. Μετά το πέρας της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, διαδικασίας σφράγισης, συντάσσεται πρακτικό σφράγισης, σε δύο αντίτυπα, που υπογράφεται από τα δύο μέλη της επιτροπής και από τον κύριο ή εκμεταλλευτή του σφραγισθέντος συνεργείου, και το ένα αντίτυπο παραδίδεται το αργότερο εντός της επομένης από τη σφράγιση ημέρας στην Αρχή που έχει εκδόσει την απόφαση σφράγισης, ενώ το άλλο παραδίδεται στην οικεία Αστυνομική Αρχή.

5. Αποσφράγιση συνεργείου (μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου ιδιοκτήτη ή εκμεταλλευτή αυτού, που υποβάλλεται στην Αρχή που εξέδωσε την απόφαση σφράγισης) γίνεται από αστυνομικό όργανο που ορίζεται από το Διοικητή της οικείας Αστυνομικής Αρχής μετά από προηγούμενη σχετική πράξη αποσφράγισης που εκδίδεται από την ίδια αρμόδια αρχή που έχει εκδόσει την απόφαση σφράγισης. Η πράξη αποσφράγισης κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο και στην Αστυνομική Αρχή στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται το συνεργείο.

Η πράξη αποσφράγισης εκδίδεται στις εξής περιπτώσεις:

α) Μετά τη χορήγηση της στερούμενης άδειας λειτουργίας, για την οποία σφραγίστηκε το συνεργείο.

β) Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη ή εκμεταλλευτή του συνεργείου και υπεύθυνη δήλωσή του του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 ότι προτίθεται να προχωρήσει στην απομάκρυνση των εγκατεστημένων στο συνεργείο μηχανημάτων.

6. Μετά το τέλος της αποσφράγισης η οποία (με αποκοπή του γαλβανισμένου σύρματος) συντάσσεται σε δύο αντίτυπα “πρακτικό αποσφράγισης”, που υπογράφεται από το αστυνομικό όργανο που αποσφράγισε το συνεργείο και το ένα αντίτυπο παραδίδεται το αργότερο εντός της επομένης από την αποσφράγιση ημέρας στην Υπηρεσία που έχει εκδώσει την απόφαση αποσφράγισης, ενώ το άλλο αντίτυπο παραδίδεται στην οικεία Αστυνομική Αρχή.

Άρθρο 19

Επέκταση Συνεργείου

Η άδεια επέκτασης συνεργείου συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων χορηγείται από την υπηρεσία που χορηγεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, την άδεια ίδρυσης. Δεν επιτρέπεται η επέκταση προσθήκη βαφείου και φανοποιείου σε περιοχές όπου απαγορεύεται η ίδρυση βαφείου και φανοποιείου από πολεοδομικές διατάξεις ή από ισχύουσες διατάξεις περί εγκαταστάσεως επεκτάσεως, εκσυγχρονισμού και μετεγκαταστάσεως βιοτεχνικών μονάδων.

Άρθρο 20

Επιθεωρήσεις Συνεργείων

Οι εγκαταστάσεις των συνεργείων υπόκεινται σε επιθεώρηση από τις αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και για τη διαπίστωση της καλής και σύμφωνα με τους όρους του παρόντος λειτουργίας τους. Οι επιθεωρήσεις αυτές πραγματοποιούνται κατά την κρίση της αρμόδιας περιφερειακής υπηρεσίας και σε χρόνο όχι μεγαλύτερο της δεκαετίας από την προηγούμενη επιθεώρηση.

Άρθρο 21

Τελικές Διατάξεις

1. Τα συνεργεία της παρ. 14 του άρθρου 13 του παρόντος πρέπει να είναι εφοδιασμένα απαραίτητα και με ειδική εξουσιοδότηση που προβλέπεται από το άρθρο 5 του Π. Δ/τος 219/1981 (ΦΕΚ 67).

2. Οι ειδικές διατάξεις που ισχύουν εκάστοτε και αναφέρονται στην ίδρυση και εκσυγχρονισμό βιομηχανιών και βιοτεχνιών και συνεργείων υγραερίου (όπως υγειονομικές διατάξεις και διατάξεις κανονισμών πυρασφαλείας) κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 22
Λειτουργούντα Συνεργεία

1. Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται και τα συνεργεία αυτοκινήτων μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων τα οποία έτυχαν, πριν την ισχύ του παρόντος, άδειας εγκατάστασης ή λειτουργίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες των οικείων Νομαρχιών (Δ/νσεις Βιομηχανίας), ή και απαλλαγής σύμφωνα με τις διατάξεις του Α.Ν. 207/1967 (ΦΕΚ 216).

2. Άδεια λειτουργίας χορηγείται σε όλα τα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων που λειτουργούν μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, ύστερα από υποβολή στις αρμόδιες νομαρχιακές υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών σχετικής αίτησης με τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Βεβαίωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της.

β) Βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής εφορίας στην οποία φαίνεται ότι υποβλήθηκε φορολογική δήλωση από τον ενδιαφερόμενο για τα εισοδήματα από την άσκηση του επαγγέλματος επισκευαστή αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων. Η παραπάνω άδεια λειτουργίας χορηγείται για μια πενταετία που αρχίζει από την ισχύ του παρόντος. Μετά την παρέλευση της πενταετίας αυτής, για να χορηγηθεί νέα άδεια λειτουργίας του συνεργείου πρέπει να συντρέχουν οι γενικές προϋποθέσεις του παρόντος, για την ίδρυση και λειτουργία νέων συνεργείων.

3. Οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές των συνεργείων του παρόντος άρθρου υποχρεούνται να υποβάλλουν τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 δικαιολογητικά μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Αν περάσει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία οι αρμόδιες για τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων νομαρχιακές υπηρεσίες του υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών προβαίνουν στη σφράγιση των συνεργείων αυτών κατά τη διαδικασία του άρθρου 18 του παρόντος.

Άρθρο 23
Ανάρτηση αδειών

Σε εμφανή θέση του συνεργείου αναρτώνται:

α) Η άδεια λειτουργίας του συνεργείου και

β) Η άδεια άσκησης επαγγέλματος του υπεύθυνου τεχνίτη για την επισκευή αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

Άρθρο 24

Από τη δημοσίευση του παρόντος, καταργείται κάθε προγενέστερη διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά τη διαδικασία χορήγησης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.

Άρθρο 25

Η ισχύς του παρόντος, αρχίζει μετά τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών, αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 1988

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ/ΤΩΝ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΠΟΥΔΩΝ,
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Β'
Πληροφορίες: Σπ. Μπακογιαννης
Ξενοφώντος 15 Α'
105 57
Τηλέφωνο : 32.41.084

Αθήνα 21-8-2000

Αρ. Πρωτ. Γ2/2950

ΠΡΟΣ

1. Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
(όλης της χώρας)
2. Γραφεία ΤΕΕ (όλης της χώρας)
3. ΤΕΕ όλης της χώρας

ΘΕΜΑ: Ισοτιμία τίτλων σπουδών των Τεχνικών Επαγγελματικών
Εκπαιδευτηρίων (ΤΕΕ).

Επειδή δεχόμαστε μεγάλο αριθμό ερωτημάτων γύρω από την ισοτιμία τίτλων σπουδών των Τ.Ε.Ε. σας ενημερώνουμε ότι:

Κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 2640 του 98 τα ΤΕΕ ανήκουν στην δευτεροβάθμια μεταγυμνασιακή εκπαίδευση και ως εκ τούτου οι απόφοιτοι τους έχουν δυνατότητα απόκτησης μεταδευτεροβάθμιων τίτλων σπουδών (άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 2640 του 98), ή και εγγραφής σε Τ.Ε.Ι. υπό τις προϋποθέσεις της παρ 6 του ίδιου άρθρου, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Κατόπιν των ανωτέρω σαφώς συνάγεται ότι το πτυχίο Β' κύκλου ΤΕΕ αποτελεί τίτλο σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ισότιμο με αυτόν του πτυχίου Τεχνικού Λυκείου (ΤΕΛ) και επομένως, επιτρέπει τη συμμετοχή των κατόχων του σε κάθε είδους διαγωνισμό του Δημοσίου, όπου ως τυπικό προσόν προβλέπεται η κτήση πτυχίου Τεχνικού Λυκείου (ΤΕΛ) ή απολυτηρίου εξατάξιου Γυμνασίου.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Α. ΤΣΟΥΡΟΠΛΗΣ

Πιστό Αντίγραφο
ο προϊστάμενος τμήματος
Διεύθυνσης Ε. Προμηθειών

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΘΑΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Η ΕΡΓΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
SATO ΑΕ –
- Ν. ΔΟΤΣΙΟΣ – Α. ΡΕΧΑΣ – Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΕΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ INJECTION ΚΑΤΑΛΥΤΕΣ –
- Π. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ –
- Π. ΚΑΡΑΜΠΙΛΑΣ – Χ. ΧΡΥΣΑΦΙΑΔΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ ΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΜΟΣ Α
Ι.Δ.Ε.Ε.Α. ΕΠΕ–
- ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ ΣΕΑΑ 1995, 1997, 1999, 2000
- ΡΠΣ. Ε. ΦΑΚΙΟΛΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ 1982
- Α. Ν. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΠΙΛΙΑΣ 1986
- Ι. ΔΡΑΓΩΝΑ-ΣΤΑΦΥΛΑΚΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
– ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΥΠΕΠΘ - ΟΕΔΒ 1986
- Ν. ΣΑΡΑΦΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΟΑΕΔ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1986
- Σ. ΓΕΩΡΓΟΥΔΑΚΗ – Κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΥΠΕΠΘ - ΟΕΔΒ 1988
- ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΧΟΛΕΒΑΣ
ΑΠΛΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ INTERBOOKS 1988

Χ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	1990
Χ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	1991
Χ. ΣΕΡΕΛΕΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΦΕΙΟΣ	1991
ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1993
ΧΡ. ΦΛΩΡΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ	1993
Θ. ΛΙΑΝΟΣ – Γ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΥΠΕΠΘ - ΟΕΔΒ	1994
Π. ΚΑΡΑΜΠΙΛΑΣ INJECTION-ΚΑΤΑΛΥΤΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΕΣ ΚΑΥΣΑΕΡΙΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΟΕΚΔΟΤΙΚΗ – ΑΙΚ. ΚΑΡΑΜΠΙΛΑ & ΣΙΑ ΟΕ	1994
Χ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	1994
Χ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΕΝΔΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	1995
Γ. ΧΟΛΕΒΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ INTERBOOKS	1995
ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ FACOM F96	1996
Δ. ΣΙΔΗΡΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ	1996
Π. ΦΑΝΑΡΙΩΤΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Δ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ	1996
Π. ΡΕΚΛΕΙΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ	1997
Α. ΔΕΔΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ - Π. ΓΙΑΛΕΡΗΣ – Α. ΧΑΤΧΗΑΝΔΡΕΟΥ ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ	1997

- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΘΕΣ-
ΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 1998
- Θ. ΖΑΧΜΑΝΟΓΛΟΥ – Γ. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ – Π. ΚΑΡΑΜΠΙΛΑΣ – Γ. ΠΑΤΣΑΒΟΣ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ
Ι.Δ.Ε.Ε.Α. ΕΠΕ 1998
- Σ. ΒΡΥΩΝΗΣ – Α. ΚΑΡΜΙΡΗΣ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΩΝ 1998
- ANDREW J. DUBRIN
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ 1998
- Φ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ – Χ. ΠΑΓΙΑΤΗΣ – Κ. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΥΠΕΠΘ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ 1999
- 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ
ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ CAR AND DRIVER 1999
- Θ. ΚΟΥΚΟΥΛΑΚΗ
Η ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΕΛΙΝΥΑΕ 1999
- Ι. ΕΦΡΑΙΜΙΔΗΣ – Α. ΦΙΛΗΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ 1999
- Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ
ΜΕΛΕΤΕΣ – ΕΡΕΥΝΕΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ 1999
- Κ. ΚΑΛΑΪΤΖΑΚΗΣ – Ι. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ 1999
- Μ. ΒΑΞΕΒΑΝΙΔΟΥ – Π. ΡΕΚΛΕΙΤΗΣ
ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ 1999
- ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ
15 ΧΡΟΝΙΑ ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ 1999
- Φ. ΣΚΙΤΙΔΗΣ – Α. ΜΠΟΖΩΝΑΣ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΥΠΕΠΘ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ 1999

Κ. ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ – Α. ΤΖΩΡΤΖΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ROSILI	1999
Γ. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ LEADER BOOKS	1999
Α. ΒΑΘΗΣ – Κ. ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΟΣ – Ν. ΜΑΝΤΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ	2000
Α. ΝΙΚΗΤΑΚΗΣ – Γ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ	2000
Ι. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ – Α. ΒΑΚΑΛΗ – Ε. ΚΥΡΙΑΝΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ (INTERNET) ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ	2000
Ν. ΠΙΝΤΕΛΟΓΛΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ- Γ. ΠΑΡΙΚΟΣ & ΣΙΑ ΕΕ	2000
Ο. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ – Π. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ & ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ	2000
Σ. ΔΡΙΒΑΣ – Σ. ΔΟΝΤΑΣ ΜΟΛΥΒΔΟΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΕΛΙΝΥΑΕ	2000
Σ. ΚΑΛΑΦΑΤΟΥΔΗ – Ε. ΚΑΝΙΔΗ – Χ. ΚΟΙΛΙΑ – Π. ΜΙΧΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ	2000
Φ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ – Χ. ΠΑΓΙΑΤΗΣ – Π. ΧΑΤΖΗΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΕΥΧΗ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ – ΟΕΔΒ	2000
Θ. ΖΥΓΟΥΡΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΛΕΤΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΗ	2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	11
1.1 Η έννοια της οικονομικής μονάδας – επιχείρησης	14
● Οικονομικά αγαθά	14
● Οικονομική μονάδα – επιχείρηση	15
● Βιωσιμότητα επιχειρήσεων	17
1.2 Κατηγορίες επιχειρήσεων	20
● Γενικά	20
● Διάκριση σύμφωνα με τον τομέα παραγωγικής δραστηριότητας	20
● Διάκριση σύμφωνα με το είδος της ιδιοκτησίας	22
● Διάκριση σύμφωνα με τη νομική μορφή	23
● Διάκριση σύμφωνα με τη γεωγραφική έκταση της δραστηριότητας	24
● Διάκριση σύμφωνα με το μέγεθος	24
● Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων	25
1.3 Λειτουργίες της επιχείρησης	27
1.4 Θεσμικό πλαίσιο επιχειρήσεων – εταιρειών	29
1.5 Διάκριση εταιρειών	31
● Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.)	32

●	Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.)	33
●	Αφανής (ή Συμμετοχική) Εταιρεία	33
●	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	33
●	Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)	34
1.6	Δημιουργία και σύσταση εταιρειών	36
●	Γενικά	36
●	Προκαταρκτικές ενέργειες	36
●	Σύσταση εταιρειών	37
	Ανακεφαλαίωση	40
	Ερωτήσεις – Ασκήσεις	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	47
2.1	Σκοπός και σημασία της Διοίκησης	50
2.2	Λειτουργίες της Διοίκησης	51
2.3	Προγραμματισμός	54
●	Γενικά	54
●	Στοιχεία του προγραμματισμού	54
●	Βήματα προγραμματισμού	57
●	Η λήψη αποφάσεων	58
2.4	Οργάνωση	60
●	Γενικά	60
●	Μορφές οργάνωσης	61
●	Οργανόγραμμα	62
2.5	Διεύθυνση	65
●	Γενικά	65
●	Ηγεσία	65
●	Χαρακτηριστικά του χαρισματικού ηγέτη	66
●	Εξουσιοδότηση	67
●	Παρακίνηση	68
●	Συντονισμός – Επικοινωνία	68

2.6	Έλεγχος	70
●	Γενικά	70
●	Διαδικασία ελέγχου	70
●	Στοιχεία αποτελεσματικού ελέγχου	71
●	Εργαλεία ελέγχου	71
2.7	Κίνητρα	73
	Ανακεφαλαίωση	75
	Ερωτήσεις – Ασκήσεις	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο Η ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ		81
3.1	Ιστορική αναδρομή	84
●	Γενικά	84
●	Οι πρωτοπόροι	84
3.2	Εξέλιξη της βιομηχανίας αυτοκινήτου	87
●	Γενικά	87
●	Οργάνωση παραγωγής αυτοκινήτων.....	87
3.3	Η πορεία του αυτοκινήτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση	90
●	Γενικά	90
●	Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης	90
3.4	Διάρθρωση επιχειρήσεων του κλάδου αυτοκινήτων στην Ελλάδα	93
3.5	Η αγορά των αυτοκινήτων στην Ελλάδα	95
●	Ιστορικά στοιχεία	95
●	Βασικά χαρακτηριστικά του στόλου των επιβατικών αυτοκινήτων	96
	Ανακεφαλαίωση	99
	Ερωτήσεις – Ασκήσεις	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ		105
4.1	Θεσμικό πλαίσιο επαγγέλματος	108

●	Ειδικότητες επαγγέλματος	108
●	Προσόντα και διαδικασία για την απόκτηση των αδειών άσκησης επαγγέλματος	111
●	Χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος όλων των ειδικοτήτων	115
4.2	Θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων αυτοκινήτων	117
●	Γενικά	117
●	Χορήγηση άδειας ίδρυσης συνεργείων	117
●	Χορήγηση άδειας λειτουργίας συνεργείων	120
4.3	Περιορισμοί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Γ.Ο.Κ.)	122
	Ανακεφαλαίωση	126
	Ερωτήσεις – Ασκήσεις	128

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ 131

5.1	Κριτήρια λήψης απόφασης για την ίδρυση συνεργείου	134
5.2	Κατηγορίες συνεργείων – Διάρθρωση τμημάτων	137
●	Γενικά	137
●	Μέσα και πόροι	137
●	Διάρθρωση Τμημάτων	139
5.3	Κτηριακές προδιαγραφές – Διευθέτηση χώρων	141
●	Γενικές απαγορεύσεις	141
●	Ωφέλιμες επιφάνειες	142
●	Άλλοι περιορισμοί	144
●	Διευθέτηση χώρων συνεργείου	145
5.4	Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις	148
5.5	Εξοπλισμός με εργαλεία, όργανα, συσκευές και μηχανήματα	149
●	Υποχρεωτικός εξοπλισμός	149
●	Προαιρετικός εξοπλισμός	150
●	Τακτοποίηση εργαλείων	151

5.6	Εξοπλισμός βοηθητικών χώρων	154
●	Γενικά	154
●	Αποθήκες	154
●	Γραφεία	155
5.7	Διατάξεις και μέτρα ασφαλείας	158
●	Πρόληψη ατυχημάτων	158
●	Γενικά μέτρα ασφαλείας	159
●	Ο κίνδυνος της φωτιάς	161
●	Ειδικά μέτρα ασφαλείας για τα συνεργεία	162
5.8	Διασφάλιση ποιότητας	166
●	Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας κατά ISO 9000	166
●	Πώς δημιουργήθηκε και τι είναι το ISO 9000	166
●	Προσωπική Ποιότητα και ανάπτυξη	169
	Ανακεφαλαίωση	172
	Ερωτήσεις – Ασκήσεις	174

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ 179

6.1	Η σημασία της Τεχνικής Εξυπηρέτησης	182
6.2	Στελέχωση επιχείρησης	184
●	Διοικητική λειτουργία στελέχωσης	184
●	Θέση εργασίας	184
6.3	Στελέχωση – Ειδικότητες Τεχνικής Εξυπηρέτησης	186
●	Γενικά	186
●	Διευθυντής Τεχνικής Εξυπηρέτησης	187
●	Προϊστάμενος Συνεργείου	189
●	Μηχανικός Υποδοχής	189
●	Αρχιτεχνίτης / Εργοδηγός	191
●	Γραμματέας Υποδοχής	192
●	Προϊστάμενος Φανοποιείου / Βαφείου	193
●	Προϊστάμενος Ανταλλακτικών και Αξεσουάρ	193
6.4	Επιλογή προσωπικού	194
●	Σύγχρονες απαιτήσεις	194
●	Ο ιδανικός συνεργάτης και πώς θα τον επιλέξετε	195

● Το βιογραφικό που κερδίζει τις εντυπώσεις	198
6.5 Ο ρόλος της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης	201
● Η ανάγκη για εξειδίκευση	201
● “Μονόδρομος”, η συνεχής απόκτηση νέων γνώσεων	203

Ανακεφαλαίωση	206
Ερωτήσεις – Ασκήσεις	207

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟΥ 211

7.1 Τήρηση βιβλίων και στοιχείων	214
● Ιστορικά – Βασικές έννοιες	214
● Διάκριση επιτηδευματιών	215
● Βιβλία επιτηδευματιών	216
● Πρόσθετα βιβλία για το συνεργείο	218
● Στοιχεία των επιτηδευματιών	220
● Θεώρηση, τόπος τήρησης, ενημέρωση και φύλαξη βιβλίων και στοιχείων	224
7.2 Μητρώο πελατών συνεργείου	225
7.3 Διαχείριση αποθήκης αναλωσίμων υλικών και ανταλλακτικών	227
7.4 Εσωτερικά έντυπα συνεργείου	229
7.5 Μηχανοργάνωση συνεργείου	234
7.6 Κοστολόγηση εργασιών	236
● Σχέση κόστους – πωλήσεων	236
● Ανάλυση χρόνων συνεργείου	236
● Κοστολόγηση εργασιών	238
7.6 Σύνταξη οικονομικών προσφορών, τεχνικών εκθέσεων και συμβάσεων	242
Ανακεφαλαίωση	244
Ερωτήσεις – Ασκήσεις	246

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ 251

8.1	Σχέσεις εργασίας	254
●	Η έννοια της εργασίας	254
●	Σχέση εργασίας	254
●	Συστήματα απασχόλησης	255
●	Διάκριση μισθωτών	256
8.2	Τύποι συμβάσεων εργασίας	257
8.3	Ωράρια – Άδειες – Μισθοί	260
●	Ωράρια εργασίας	260
●	Άδειες	261
●	Μισθός	266
8.4	Εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	270
●	Ορισμός εργατικού ατυχήματος	270
●	Δικαιώματα εργαζόμενου	271
8.5	Συλλογικές συμβάσεις	273
●	Περιεχόμενο συμβάσεων	273
●	Διάκριση συμβάσεων	274
●	Διαδικασία ελεύθερης διαπραγμάτευσης	275
●	Διαιτησία	275
8.6	Καταγγελία σύμβασης	276
●	Απόλυση	276
●	Ακυρότητα απόλυσης	276
●	Τι δικαιούται ο εργαζόμενος σε περίπτωση άκυρης απόλυσης	277
●	Υπολογισμός αποζημίωσης απόλυσης	278
8.7	Δικαιώματα εργαζόμενων και εργοδοτών	279
8.8	Συνδικαλιστικές οργανώσεις στον κλάδο του αυτοκινήτου	283
●	Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζόμενων	283
●	Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργοδοτών	286
8.9	Ασφαλιστική νομοθεσία – Ασφαλιστικοί φορείς	289
●	Η κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης	289

● Ασφάλιση και ασφαλιστική προστασία εργαζόμενων	291
● Ασφάλιση εργοδοτών	294
8.10 Ασφαλιστικές εισφορές και παροχές	295
● Καταβολή ασφαλιστικών εισφορών	295
● Υπολογισμός ασφαλιστικών εισφορών Ι.Κ.Α.	296
● Ασφαλιστικές εισφορές νέων ασφαλισμένων ΤΕΒΕ	297
● Παροχές προς τους εργαζόμενους	298
● Παροχές ΤΕΒΕ	299
Ανακεφαλαίωση	300
Ερωτήσεις – Ασκήσεις	302

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ 307

9.1 Η συμβολή του αυτοκινήτου στη ρύπανση του περιβάλλοντος	310
● Η σύσταση της ατμόσφαιρας	310
● Η ρύπανση της ατμόσφαιρας	310
● Αυτοκίνητο και ρύπανση	313
9.2 Πρωτογενής και δευτερογενής ρύπανση και οι επιπτώσεις τους	317
● Καυσαέρια θερμικών κινητήρων	317
● Η επίδραση του μολύβδου στον κύκλο ζωής	319
● Το διοξείδιο του θείου και η όξινη βροχή	320
● Το όζον	321
● Φωτοχημική ρύπανση	322
● Φαινόμενο του θερμοκηπίου	324
● Ψυκτικά αέρια	325
9.3 Μέτρα αντιμετώπισης της ρύπανσης	328
● Γενικά	328
● Έγκριση τύπου	328
● ΚΤΕΟ	330
● Κάρτα Ελέγχου Καυσαερίων	332
● Έλεγχος καταλυτών	337
● Όρια εκπομπών	337

9.4 Ανακύκλωση	339
Ανακεφαλαίωση	341
Ερωτήσεις – Ασκήσεις	343
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	347
Βασικοί νόμοι επαγγέλματος	349
Βιβλιογραφία	381